C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Neff_Ondrej_Pole_stastnych_nahod.PDB

PDB Name: Neff_Ondrej_Pole_stastnych_naho
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 12.3.2003
Modification Date: 12.3.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

ONDŘEJ NEFF
POLE ŠŤASTNÝCH NÁHOD

Mladá fronta
(c) Ondřej Neff,
1989
Illustration
(c) Michael Rittstein, 1989
ISBN 80-204-0045-1

VSTUP

Představ si veliký důmyslný mlýnek: shora do něho vložíš maso,
housky, vajíčka, mléko a koření a zdola padají karbanátky. Podobně pracuje náš počítač EC 1047. Jeho horní otvor je vstup, spodní je výstup. Cílem procesu probíhajícího v obou strojích je zušlechtění matérie vkládané do vstupu. Ne vždycky k němu dojde. Z mlýnku někdy vypadnou místo karbanátků beztvaré chuchvalce. Ani náš EC 1047 vždycky nezpracuje svou úlohu neboli JOB. V takovém případě operátor spatří na obrazovce hlášení ABEND čili ABNORMAL END. Žádoucí je hlášení END, pak je všechno v pořádku. Podobně je tomu i v životě. Klíčová situace v osudu jedince může skončit jako END (charakter je zušlechtěn) anebo jako ABEND (charakter je devastován). Můj vzácný přítel Adolf Neubauer se domnívá, že náhoda je z procesu výroby karbanátků, zpracování počítačového džobu a z životních křižovatek vyloučena. Já a kolegyně Blažková naopak přikládáme náhodě veliký význam. Co ale na tom záleží? Ať už zákonitě nebo náhodně, všechno vždycky nějak skončí, ať jako
END nebo jako ABEND.

Z promluvy doktora Síce při zaučování nového operátora počítače
třiapůlté generace EC 1047 Martina Potměšila

Milostný příběh Martina Potměšila a Radky Jandové byl prostinký. Znali se od dětství (pan Potměšil s panem Jandou kdysi pracovali v jednom podniku), chodili spolu do školy, od kasičky až po gymnázium, a když fyzicky dospěli, zamilovali se do sebe. Začalo to psaníčky posílanými pod lavicí, pokračovalo na tanečních čajích, až se nakonec políbili. V posledním ročníku gymnázia byli už velmi dospělí i stalo se, že jednoho pátečního večera Martin ulehl s Radkou na nepohodlnou pryčnu zahradní chaty v ovocnářské kolonii na Libeňském ostrově.
On tehdy ztratil panictví, ona panenství, a pro oba to byla zkušenost trpká. Kdyby nějaký počítač vybavený náležitými čidly měl vyhodnotit míru zkušenosti jednoho i druhého a vykalkulovat šanci na úspěch, na obrazovce by se nutně musela objevit nula. Ale jistě by je to neodradilo. Nepoučení, vyděšení, ale vedení zavilou vůlí dosáhnout cíle. Dobyvatel nakonec bránu dobyl, byť za cenu značného poškození veřejí.
Bylo to vítězství Pyrrhovo, neboť dobyvatel za ně zaplatil nejen bolestí, ale i krví: jak se totiž dral do pevně stisknuté a zoufale suché soutěsky, poškodil si slizničnou řadu, odborně zvanou frenulum, lidově uzdička, která má za úkol poutat vnitřní list předkožky k ústí močové roury. Poškodil? Ubožák si ji dočista utrhl. V první chvíli si neuvědomil, a ani si nemohl uvědomit, co se vlastně stalo, a pocit blaženosti, když konečně se dovrtal tam, kam proniknout chtěl, potlačil veškerou bolest: vždyť byl dospělý, konečně stanul jako rovný k rovným po bok všem těm náramným chlapům, kteří jezdí na motorkách a děvkaří a chramstají život, jak jen stačí procházet jejich požerákem.
Byl dospělý. Další pocit, který ovládl jeho vzrušenou mysl, bylo vědomí laskavé nadřazenosti. Radka, teď už také dospělá, se chopila baterky, kterou, než se začali svlékat, zhasli a položili na prkennou podlahu vedle pryčny, a sedíc v hlubokém předklonu, rozsvítila a zrakem zkaleným clonou slz zkoumala, co se to s ní tam dole vlastně stalo a jak vypadá teď, když už je s konečnou platností, jednou provždy, žena.
Malinká . . . malinká . . ., oslovoval ji Martin v duchu rozněžnělý. V rozptýlené záři elektrické svítilny si všiml, že také on

je potřísněn krví. Myslel si v první chvíli, že je to krev Radčina, a pocit dojetí a něhy v něm zintenzívněl. Prudká bolest ho poučila o omylu; poznal, co se stalo, a nakonec to dopadlo tak, jak to jinak ani dopadnout nemohlo: Radka, neméně poraněná, mu pomáhala a ošetřovala ho a hýčkala a konejšila, zkrátka - počínala si ženský, nedbajíc vlastní bolesti, kterou způsobil ten neohrabaný lichokopytník na nejněžnějším místě jejího těla.
Není divu, že po této příhodě neměli mnoho chuti pokus zopakovat, Martin byl navíc tolik poraněný, že by dost dobře nemohl, ani kdyby chtěl. Měli ostatně jiné starosti.
Maturita jim nedělala těžkou hlavu, oba se učili velmi dobře. Ale přihlásili se na vysokou školu, Martin, vynikající angličtinář, na filozofii, kdežto Radka toužila po divadle a chtěla studovat DAMU. Podali přihlášky, podstoupili přijímací řízení a pak čekali.
Martina přijali, Radku ne.
Podala odvolání.
Dál si vzájemně vyznávali lásku, ale už ne tak vroucně jako dřív. Povídali si o všem možném, ve škole o přestávkách i na schůzkách, při procházce v parku, ale už to nebylo jako dřív. Cítili to oba a byli z toho nešťastní.
To jsem zvědav, uvažoval Martin, kdy mi Radka vyčte taťku.
A k tomu také došlo. Nemohlo k tomu nedojít.
Jednoho večera ji doprovázel domů. Navštívili Divadelní pouť na Střeleckém ostrově, Radka byla veselá, ale Martina neoklamala. Celé odpoledne mu připadala divná a dovedl si spočítat, proč tomu tak je. Nechtěl na to myslet, nechtěl se na nic ptát a jen čekal, kdy Radka sama spustí. Najednou se rozbrečela.
Martin ji nikdy neviděl brečet. Většinou bývala veselá, jen někdy se chovala rezervovaně. Pak se jí smál, že má chladné pistolnické oči. To byla pravda, Radka měla šedivé oči, a dojem jisté tvrdosti potvrzovala i malá jizva, zřetelné narýsovaná v pravém obočí nedaleko kořene nosu.
"Zamítli mi odvolání," vyvzlykala ze sebe po Martinově naléhání, aby mu proboha řekla, co že se stalo, co že jí provedl. Nenapadlo ho, že Radka by mohla brečet i kvůli něčemu jinému než kvůli němu.
"Samozřejmě, Radka Jandová se na vejšku dostat nemůže. Maminka mi dobře radila, abych to vůbec nezkoušela. Jako bych za to mohla, že mám tátu vyloučeného ze strany. Vždyť já jsem se narodila až po tom jejich osmašedesátém. Co je mi do toho, co tenkrát táta dělal? To jsem měla víc řvát, aby nepodepisoval ty jejich rezoluce, nebo kvůli čemu vlastně tátu ze strany vyrazili? A to moje děti taky nebudou smět na vysokou školu?"
Z kabelky vyrvala kapesník a vysmrkala se tak energicky, že si div neutrhla nos.
"Dostanou se na školu, protože budou mít dělnický původ," dodala.
To už bylo dobré znamení. Šibeniční humor je také humor, krize je zřejmě zažehnaná. Kdyby Martin dál mlčel, kdyby jen zvolna kráčel po dívčině boku a lehce ji k sobě tiskl, jak to dělal až dosud, nic by se asi nestalo. Jenže, bohužel, on promluvil:
"Třeba si to jenom namlouváš."
Naježila se.
"Co si namlouvám?"
Uvědomil si, že vstoupil na tuze kluzký led, a rád by se vrátil na břeh. Dívka ho však nemínila pustit zpátky na pevnou půdu. Moc dobře pochopila skrytý význam Martinovy otázky. Vztek, který až dosud ze sebe vyplavovala slzami, byl neurčitě namířen na všechny strany, proti světu, který trestá děti za viny rodičů. Jenže teď se náhle vyskytl konkrétní cíl, proti kterému mohla svůj hněv zaměřit.
"No pověz, co že si namlouvám?"
Martin horečně přemýšlel, jak z kličky vyklouznout, ale napadla ho jenom nejapnost. Řekl:
" Třeba si to jenom namlouváš. Třeba to není tak zlé s tím tvým tátou."
Ačkoli třímala pravičkou kapesník, otřela si oči hřbetem ruky, a hned dalším gestem, neméně energickým, osušila nos.
"Ty si tedy myslíš, že to zamítnutí nemá se škraloupem mýho táty co dělat?"
"Nekřič, prosím tě. Já jenom chtěl říct, že to třeba není úplně tak, jak si myslíš."
"Mě teda nevzali, protože jsem blbá. Nevzali mě, protože jsem kráva."
Podráždila ho. Odsekl:
"Víš, kolik lidí na vejšku nevzali? A to všichni mají tátu vylitýho z partaje?"
"Jenže já studovala vždycky s vyznamenáním a na matematický olympiádě jsem byla druhá v celopražským kole a dvakrát třetí v obvodním! Správně by mě měli automaticky vzít, a taky by mě vzali, kdyby můj táta měl tenkrát tolik rozumu jako tvůj otec a udělal to co on!"
"Prosím tě, co do toho pleteš mýho tátu?"
"Protože tvůj táta mýho tátu do všeho namočil a pak z toho vyklouz a teď je z něho papaláš a vozí se v šestsettřináctce. Jen se netvař jako jelimánek, jen nedělej, že nevíš, jak to všechno tenkrát bylo."
"Jak to mám, sakra, vědět? Já se narodil po osmašedesátým roce zrovna jako ty!"
"No ovšem, ty to vědět nemůžeš. Tobě táta nevyprávěl, co udělal s mým otcem, jak se vyšvihl po jeho zádech, jak ho potopil a začal dělat kariéru. To věřím, že se tatínek nepochlubil. Však ty ses asi ani moc nevyptával. Ono je pohodlné držet hubu a krok, viď? Tatínek jenom luskne palcem a před Martínkem se můžou všichni podělat. Martínek si umane, že bude študovat, co bude študovat Martínek? No samozřejmě, nóbl obor, filozofii, co jiného je pro našeho Martínka dobré!"
Že já vůl nedržel hubu, pomyslel si, a to bylo na jistou dobu to poslední rozumné, co ho napadlo. Vzápětí se nechal unést hněvem.
"Co to jsou za kraviny? Já chtěl vždycky študovat anglinu a vždycky jsem ji študoval! Ty si myslíš, že na jazykovku místo mě chodil fotr a že tu státnici skládal fotr? Jiný se váleli u vody a hráli volejbal a chodili do kina a já se doma

šprtal jak ten vůl!"
Radka se zarazila. Škoda že si toho Martin nevšiml, protože teď byla dobrá příležitost k smírnému zakončení hádky. Ohradil se proti nespravedlivému nařčení, řekl předtím koninu, to je pravda, ale Radka odpověděla koninou ještě větší; proč se ale handrkovat, dejme tomu, že si oba stojí vůči sobě jedna jedna. Hádka skončí plichtou, klasicky českou "malá domů", dej mi pusu a odpusťme si, co jsme si.
Martin si ale příležitosti nevšiml a úplně zbytečně vyrazil k protiútoku.
"Já ti něco povím. Ono je moc hezký a pohodlný vymlouvat se na fotra vyraženýho z partaje. Ty jsi ale měla už dávno něco se sebou dělat. Když vím, že mám otce vyloučenýho, jsem v SSM, dělám ve funkci, no a potom proti mně nikdo necekne ani slůvko. Jenže ty sis vždycky dělala ze SSM srandičky, žádný angažování, žádná aktivita, a teď to tady máš."
"No ty ses ale vybarvil. Tak já měla - podle tebe jet po politickým prkně. Tak já měla dělat funkcionářskou kariéru."
"To neříkám! Měla jsi něco dělat, to je jediný, co říkám !"
Vůbec ho neposlouchala.
"Tak tohle tě tatík naučil. Moc hezky tě vycepoval.
Ty už by sis měl dělat řidičák na tu šestsettřináctku, co to povídám, ty ani řidičák potřebovat nebudeš, protože ti přidělej šoféra jako tatíčkovi. Jen si běž na tu vejšku. Jen si študuj. A tam se taky nezapomeň angažovat. Já zatím budu prodávat v samoobsluze. Někdy tam za mnou přijď, já ti schovám uherskej salám. Ale ty asi nebudeš ani to potřebovat, budeš nakupovat v Esu. Co jinýho se může z papalášskýho synáčka stát než zase papaláš!"
Stála pod pouliční lampou. Obličej měla ve stínu, jen vlasy, ostříhané nakrátko, na temeni rozdělené pěšinkou (vznikly tam dva hrbolky, které připomínaly paprsky vnitřního světla na Michelangelově Mojžíšovi), zářily. Vůbec není hezká, uvědomil si Martin v náhlém prozření. Je odporná, hádavá, nespravedlivá a zapšklá.
Já jí snad dám facku.
Mám jí dát facku, nebo nemám?
Nedal jí facku.
Rozešli se ve zlém.
Svět je nespravedlivý, uvažoval Martin. Svěřil se Andreasovi
Schulmanovi, kamarádovi z jazykové školy, jedinému příteli, kterého - kromě Radky - měl. A tenkrát, když s Andreasem mluvil, dostal ten nápad:
"Když Radka nesmí na studie, nepůjdu ani já."
"Co budeš dělat?" zeptal se ho Andreas trochu ironicky. Martina to naštvalo. Ty taky nevěříš, že dokážu stát na vlastních nohách? Že umím jít po své cestě? Taky si myslíš, že jsem taťkův mazánek, který jenom čeká, až mu někdo zamete cestu?
"To je jedno. Půjdu třeba k metařům."
"Měl bych pro tebe tip," řekl Andreas, pořád ještě - snad - ironicky. "Jdi dělat operátora k počítači."
Andreas, přáteli zvaný Kid, pracoval jako programátor a počítačům věnoval veškerý volný čas. Jeho nápad byl úplně pitomý. Copak se Martin vyzná v počítačích? Kid ale naléhal:
"Z toho nemusíš mít strach. Za dva měsíce z tebe může být prvotřídní operátor. A když budeš chtít, můžeš se časem stát programátorem. To je ta nejlepší práce na světě. Nikdo ti do ní nebude mluvit. Budeš stát na vlastních nohách. O to ti přece jde, nebo ne?"
A tak se stalo, že na Andreasovo doporučení Martin přijal zaměstnání operátora ve výpočetním centru UNITA Praha.

ČÁST PRVNÍ: STEP Rl

Zpracování úlohy na počítači EC 1047 je rozděleno do čtyř částí. Ta první je v terminologii operačního systému MOS nazývána STEP RI. STEP znamená krok, RI je zkratka slov READER INTERPRETER, jež znamenají překladač. V této části překladač přeloží zadání úlohy do strojového kódu. Můžeš to chápat tak, že v části STEP RI se počítač poprvé seznámí se zpracovávanou úlohou.

Z promluvy doktora Síce při zaučování nového operátora počítače třiapůlté generace EC 1047 Martina Potměšila

Patnáctého července 1988 devatenáctiletý Martin Potměšil vstoupil prosklenými dveřmi do haly budovy výpočetního centra UNITA. Zachvěl se, třebaže uvnitř bylo o poznání tepleji než venku, kde se den teprve čerstvě vylíhnul z černého vejce noci. Mramorovými dlaždicemi krytá podlaha, latexový nátěr stěn, na stropě obklad z vlnitého aluminiového plechu, palebné stanoviště vrátného, zbudované ze skleněných desek zasazených do hliníkových profilů, to vše působilo dojmem tak chladným, že by se Martin asi zachvěl, i kdyby uvnitř bylo vedro.
A ticho.
Vrátný opustil své palebné stanoviště, někam odešel a nechal vchod odemčený. Takto se mohl zachovat jen vrátný Pačes zvaný Čepička, jeho kolega a sok Rocman nikdy. To ovšem Martin nevěděl a vědět nemohl, protože sem vcházel teprve podruhé. Poprvé tu byl před třemi dny, když se ucházel o místo; dnes už nastupoval do zaměstnání operátora počítacího stroje třiapůlté generace typu EC 1047.
Neočekával žádný uvítací výbor, kutálku, zvedací holčičky a dívčinu v etnograficky nesprávném kroji, která by mu podala chléb a sůl. Jeho příchod v nikom nevyvolá úžas, to věděl, ale nenapadlo ho, že nezájem nového prostředí o

jeho osobu půjde tak daleko, že při svém prvním vstupu do budovy počítačového centra nespatří ani živáčka, že s ním nepromluví ani vrátný (kde je? Posledně tu byl takový nepříjemně komisní dědek), že nepotká ani Slečnu S Lejstry, Hodnou Tlustou Paní, Šedého Úředníka, prostě některou z figur, které bývají najaty k pohybu po chodbách úřadů a institucí všude na světě.
Hala byla prázdná a tichá a chladná jako chrám neznámého boha.
Kdo byl ten bůh? Počítač EC 1047? Nepochybně ano. Žije v této budově, ve svém chrámu. Chrám? Ne, žádné sloupy, žádné sochy okřídlených lvů, žádné magické nápisy u vchodu. Šeredná betonová kostka, čtyři patra pro administrativu a podzemní podlaží pro technologii (takto neuctivé se vyjádřila o počítačovém božstvu soudružka Pokorná, úřednice osobního oddělení, která pomohla Martinovi vyplnit všechna lejstra). Ale vládne tu ticho a vzduch - jak se Martinovi zdálo - je prosycen fluidem tajemství. Počítač žije v podzemí, ale magie jeho osobnosti prostupuje celou budovu.
Snad mě už dokonce vzal na vědomí, pomyslel si mladý muž. Jeho neviditelné prsty se dotýkají mých skrání, vnikají do lebeční dutiny, prostupují do hloubi mozku. Počet možných neuronových spojů převyšuje počet všech atomů, z nichž je stvořen vesmír. Ve srovnání s lidským mozkem je sebedokonalejší počítač nástroj stejně primitivní jako kladivo. A přece je to božstvo, protože - jako každé božstvo - je stvořen lidmi k lidské podobě. Je obklopen služebníky. I já se stanu jedním z nich.
Padla na něho tíseň. Teď už si byl jist, že vstoupil do neviditelného pole, upředeného z příčinných souvislostí, snad šťastných, ale možná i nešťastných. To on, počítač ukrytý v podzemí, je zdroj onoho pole.
Odejdu, rozhodl se Martin, ale neobrátil se ke dveřím, jimiž právě vešel, nýbrž postupoval dál ke schodišti. Podřídil se magickému vlivu neviditelného pole. Co jiného mu zbývalo? Jaké šance na únik má železná pilina v blízkosti magnetu?
Sluníčko už pěkně svítilo, když do budovy vé cé UNITA vstupovala Jana Masáková, vedoucí skupiny operátorů už zmíněného počítače EC 1047. Kráčela rázně jako vždycky. Mohutnost její postavy měla daleko do mohutnosti postavy zápasníka sumo, nicméně postava Jany Masákové byla - dejme tomu - svým pojetím na hony vzdálena od postavy fotomodelky.
Jana hleděla na budovu s podezřením.
Sluníčko svítí, uvažovala ve své plavé hřívnaté hlavě a mimoděk vraštila obočí, voní to tady jako u nás v Dubé na zahrádce; v tom bude nějaký podraz osudu.
Večer se pohádala s mužem, který se chystá odjet do Dubé na dovolenou. Odveze s sebou i Kačenku a Jozífka, takže Jana bude doma sama, bez muže a bez harantů. Mužský už teď nevraží na její svobodu a hádá se kvůli každé hlouposti. To je samozřejmě normální, horší ale je, že Kačenka podle všeho bude mít spalničky.
To by bylo nadělení, uvažovala Jana, vstupujíc do budovy. Takovou smůlu můžu mít jenom já; a jsem zvědavá, jaké horory mě dnes čekají.
Službu ve vrátnici držel starý Pačes zvaný Čepička, protože velice často střídal pokrývky hlavy. Dnes měl zelenou čepici s dlouhým kšiltem. Zdobil ji nápis SHERPA.
"Rukulíbám, milostivá paní," pozdravil ji obřadně. "Hlásím, že je všechno v naprostém pořádku, jenomže jsme přes noc stáli, no a pak taky že . . ."
Už je to tady, pomyslela si Jana.
"Proč jsme stáli?"
Že se ptám tak hloupě. Copak Čepička může vědět, proč jsme stáli?
Čepička to ale věděl.
"Burian říkal, že někdo ukradl kabel od agregátu. Koukal se na mě, ale já mu řekl, tohleto mi nepovídejte, pane Burian. Moje stanoviště je zde, ve vrátnici. Už dávno jsem říkal panu řediteli, takhle jsem to Burianovi řekl, vážený soudruhu, jednou jste podnik v první klase důležitosti, vy jste elektronický mozek průmyslu, a musíte vybavit vrátnici, aby byla na úrovni doby. No řekněte, paní Masáková. Zrovna minulý týden jdu po Příkopech a co nevidím: za výlohou obchodu s prádlem mají televizní kameru a monitor a lidi tam dělají opičky do objektivu a koukají se na obrazovku, jak jim to sluší. Když může obchod s prádlem, nota bene s dámským prádlem, velmi frivolním, disponovat televizní kamerou a obrazovkou, proč ředitelství nepořídí totéž pro elektronický mozek našeho průmyslu?"
"No jo, no jo," přisvědčovala Jana Masáková. "Dejte mi klíče."
Přebírala je, kontrolovala čísla na štítcích (Čepička je muž horlivý, ale značně nepozorný a často klíče poplete) a v duchu si představovala ředitele, jak se asi tváří, když ho vrátný pentlí svými řečičkami. Ředitel ovšem dobře ví, že takzvaný monitor je docela obyčejná televize, která na své obrazovce vykreslí obraz zlosyna kradoucího kabel agregátu, ale také první i druhý program a taktéž vysílání televize sovětské, která je zde na úbočí zvlášť dobře zachytitelná, protože vysílači na Žižkově nestojí v cestě žádná překážka.
On ale ještě něco chtěl říct, ten Čepička, blesklo jí hlavou, když už klíče uschovala do kabely a chystala se k odchodu.
"Jo, máte pravdu, paní Masáková. Tak ten váš mladej operátor, co má dnes nastoupit, je syn nějakýho papaláše. "
Při těch slovech Čepička ztlumil hlas a ostražitě se kolem sebe rozhlédl.
"Papaláše ?" opakovala Jana nedůvěřivě. "Vy myslíte toho mladíka Potměšila?"
"Právě toho!"
Zavrtěla hlavou.
"Copak je to za papaláše, ten Potměšil ?"
"On není papaláš, paní Masáková. To ten jeho otec je papaláš."
"Jeho otec se asi taky jmenuje Potměšil, nemyslíte, pane Pačes?"
Teatrálně spráskl ruce. Měl je upatlané od barev: ve volných chvílích maloval olejem obrazy, akty a kytice. Zatím to byly prachbídné mazanice, protože je nikdo ještě neprohlásil za insitní umění.
"Vážně! Vy máte pravdu! To mě nenapadlo. Jste intelikentní žena, paní Masáková. Já to pořád říkám, to naše středisko,

to je elektronickej mozek průmyslu, a ty lidi tam, jeden je zdělanější než druhej!"
Onoho dne, přesněji patnáctého července, jak bylo již řečeno, přišla neobvykle brzy do práce i Eva Blažková, systémová programátorka, spolupracovníky přezdívaná jako "madame de Blazeque", neboť to byla vědma a vykladačka karet. V hierarchii služebníků božstva zvaného EC 1047 stála vysoko, jen o jediný stupínek níže než sám Adolf Neubauer, šéfprogramátor, jeho velekněz. Nepřekročitelná propast dělila madame de Blazeque od kteréhokoli z operátorů, od Lizetty Ptáčkové, krasavce Jíny, ba i samotného doktora Síce, natožpak od nějakého - jaksehonemjmenuje - Potměšila, maturanta, který se v centru dlouho neohřeje, protože jeho otec je velké zvíře a jistě ho ještě letos umístí na nějaké nóbl vysoké škole, na filozofii nebo na FAMU. A přesto madame de Blazeque přišla brzy do práce právě kvůli němu, Martinovi Potměšilovi, ba právě proto, že to byl takový mladíček ledva opeřený. Eva Blažková, ve svých dvaačtyřiceti atraktivnější než leckterá dvacetiletá, měla slabost pro všechny muže a pro ty mladé obzvlášť.
Ne snad že by mladíčka chtěla svést, to ne. Na pracovišti se snažila držet dekorum a hlavně - nechtěla si komplikovat život. Jak by to bylo krásné, kdyby se chlap se ženskou jenom vyspal a pak ji nechal na pokoji! Jenže chlapi jsou hrozná pakáž. Místo aby byli rádi, že si užili, a šli dál svou cestou, dělají si na ženskou nároky a otravují, hned začnou komandovat a žárlit, krátce řečeno - buzerují. Kdepak, žádné radůstky s chlapem na pracovišti, taková byla zásada madame de Blazeque.
To ovšem neznamenalo, že se o chlapy na pracovišti nezajímala, a hlavně, že se nestarala o to, aby se oni zajímali o ni, jí k radosti a ke vzteku všem ostatním ženským, a hlavně Johanně Taubové, její osobní nepřítelkyni.
Zajímala se o ně o všechny a o ty nové obzvlášť.
Už několik dní věděla, že do centra nastoupí nový operátor, mládeneček po maturitě, papalášský synek. Nechala se o něm informovat od Procházkové z osobního a dokonce ji pověřila tajným úkolem. Až mladík přijde podepsat smlouvu, Procházková se ho musí zeptat na hodinu a minutu narození, nezbytné to údaje k sestavení horoskopu, a také na jeho šťastné číslo.
Každý člověk ve skrytu duše věří na osudové spojení s nějakým číslem a madame de Blazeque přikládala šťastným a nešťastným číslům nemalý význam.
Ukázalo se, že číslo Martina Potměšila je šedesát.
"Šedesát?" podivila se madame de Blazeque. "Snad šest a nula?"
Procházková ale trvala na svém. Mladý Potměšil tu byl, smlouvu podepsal a ona, Procházková, s ním zapředla hovor a vyptala se ho na všechno možné, i na šťastné číslo. Odpověděl, k jejímu překvapení, že jeho šťastné číslo je šedesát.
"Taky jsem se divila," pravila Procházková.
"Má svou hlavu," poznamenala madame de Blazeque.
Ještě toho dne, v samotě své pracovny (kromě ní jen Adolf Neubauer měl svou vlastní pracovnu) se zabývala číslem šedesát. V sestavě jejích tarotových karet je šedesátou kartou Čtyřka mečů. Označuje samotu a spořivost a v negativním smyslu odchod, dokonce útěk. Taroty nikdy nelžou, uvažovala madame de Blazeque. Ten Potměšil opravdu vypadá na osamělého chlapce, podle toho, co o něm Mirka Pokorná zjistila. Tak to bývá. Vysoce postavený otec nemá na syna čas. Samota, útěk.
Taroty nelžou, opakovala si s uspokojením.
Eva Blažková často vykládala sobě i jiným taroty v sestavě zvané Jakubův žebřík, čímž si vysloužila přízvisko madame de Blazeque. Vlastnila tarotovou soupravu zvanou Velký Etteilla a zacházela s ní náležitě: do rukou ji brala nejvýš jednou denně a po výkonu ji balila do hedvábného šátku a ukládala do dřevěné krabičky. Netušila, že ve skutečnosti je divinační hodnota soupravy Velký Etteilla nulová. Sestavil ji teprve v osmnáctém století francouzský parukář Alliette, muž proslulý pílí, ale i nedostatkem vzdělání a také tím, že se pokusil interpretovat Kabalu a magický text Sepher Yetzirah, obé chybně. V autentické sestavě tarotu šedesátka označuje nikoli Čtyřku, nýbrž Šestku mečů. Tato karta vyjadřuje dobrodružný životní styl lidí úspěšných, avšak egocentrických a vychloubačných. V negativním smyslu Šestka mečů vyjadřuje ducha rebelantského který svou zbrklostí si znesnadňuje cestu k úspěchu.
Madame de Blazeque nikdy nerozuměla správně tarotu, nikdy neprohlédla jeho hlubinná tajemství, a proto si později zcela zbytečně vyčítala, že její hrátky s magickými kartami měly nějaký vliv na průběh dějů, k nimž došlo na jaře následujícího roku.
Nicméně, jakkoli je Velký Etteilla tarotem divinačně bezvýznamným, obě charakteristiky, chybná i správná, přiřazené číslu šedesát, vystihly povahu Martina Potměšila s překvapivou přiléhavostí.
To ovšem je čirá náhoda.
Tak tedy ten Potměšil je kluk nějakého papaláše, uvažovala Jana Masáková, sestupujíc po schodech.
Papaláš, papaláš, to je široký pojem. Někdo z ředitelství? Nebo z generálního ředitelství, z véhájé nebo z ministerstva? Jenže . . . kterýpak papaláš, opravdový papaláš, pošle kluka k počítači dělat operátora za šestnáct stovek hrubá ruka? Copak na tohle je potřeba protekce? U nás přece není žádný FAMU. Tady se maká ve třech směnách.
Ledaže by ten papaláš nebyl papaláš.
Odkud to vlastně Čepička může vědět?
Jedině od Procházkové z osobního. Ta přece s tím mladým Potměšilem všechno projednávala a já byla u toho, ten kluk napsal do dotazníku, že otec je úředník a matka úřednice, jenže, to dá rozum, že nenapíše do rubriky zaměstnání otce slovo papaláš!
Zamyšleně kráčela podél skleněné stěny, za kterou sedmačtyřicítka vedla v klimatizovaném prostředí svůj život, někdy rušný, jindy - jako právě teď - mdle poklidný. V sále bylo šero, technici rozžehli jen několik světelných okruhů. Protože byla krátkozraká, na vzdálenost patnácti dvaceti metrů nerozeznávala tváře. Viděla jen neurčité růžové skvrny a šmouhy bílých plášťů. Byli to ale technici, ne operátoři; operátor buď sedí u konzole a sleduje displej, anebo se čile pohybuje. Musí sebou mrskat, aby stačil obsloužit všechny ty stojany a snímače a tiskárny. Zato technici se pohybují

vážně, pomalu, důstojně jako farář při bohoslužbě.
Jsou to ministranti, pomyslela si hněvivě, a neškodilo by jim, kdyby hodili kostrou, tím spíš, že jsme v noci nejeli. Kdo ví, kolik džobů nám zůstalo viset.
A záhadu s papalášem vyřeší madame de Blazeque, protože to je kamarádka Mirky Procházkové a nejspíš se od ní dozví, co a jak. Zatím ale řeknu té pakáži, aby si před mladým Potměšilem dali pozor na hubu. To nikdy neškodí.
Operátorům ranní směny sdělila tu novinu bez servítků: "Na toho novýho, na toho Potměšila, si dejte všichni majzla. Jeho otec je papaláš, náramný zvíře někde nahoře, tak ať je všechno v pořádku. Doktore, hlavně ty si dej pozor na hubu, ty na ty svoje řeči jednou doplatíš."
Doktor Síc, stařešina mezi operátory, táhlo mu na osmatřicátý rok, zádumčivě nasával své ranní maté z kulaté nádobky ozdobené ornamenty Indiánů kmene Pakili. Polkl a mile se na Janu usmál.
"Přeješ si, abych opatřil svůj jazyk uzdou a vsadil mu do sedla krasojezdkyni zvanou Opatrnost. Tvé přání se shoduje i s mým přáním. Jak bych byl rád, kdyby vznešená dáma zvaná opatrnost řídila uzdu mého jazyka svou jemnou ručkou, aby škubla hned vlevo, hned vpravo podle toho, jaký že větřík nasaje svým cvičeným chřípím! Představuji si Opatrnost jako bohyni postavy velmi útlé, ano, takřka nitkovité, neboť zejména šířka jejích ramen je takřka zanedbatelná. Avšak pozor, první pohled na ni by mohl klamat. Přes všechnu svoji útlost není úhořovitě mrštná a pružnosti své páteře nevyužívá k čilému pohybu. Je zvyklá vinout se bezhlesně jako užovka v kostřavě, která se ubírá vpřed, aniž by jediné stébélko zašustlo. Ale ani její zdánlivě lenivá pomalost nás nesmí zmást. Opatrnost dovede leckdy vyvinout pohyb až bleskurychlý, mrskne sebou dřív, než bys řekl švec, jako by bičem prásk, a už je pryč. Tak se zachová, když něco zaslechne anebo když nasaje do nozder varovný pach.
A jsme u toho, kde jsem začal: Opatrnost se vyznačuje velejemným čichem a sluchem. Má díry do nosu široké, že by mohla jako tampónů používat tenisáky, ale nikterak hrubé; jsou růžové, protkané jemným předivem žilek. Uši působí dojmem trochu groteskním, jsou lopuchovitě odstálé, kolmo nasazené na zakřivenou plochu lebky. Nejsou to hezké uši a už tento fakt koliduje s tvrzením některých učenců, zejména pak estetiků dvacátého století - zmíním se alespoň o Lunačarském -, že totiž krásno je totožné s účelností. Nuže, uši paní Opatrnosti jsou převelice účelné, avšak nikterak krásné.I to ji charakterizuje: Opatrnost naprosto nedbá na estetično, avšak nesnaží se odpuzovat ošklivostí. Chová se nenápadně, užívajíc hbitosti jen v krajním případě akutního nebezpečí, byť mnohdy jen domnělého, a vždycky dopředu vytušeného. Je oblečena co možno šedivě; kdyby obchodní dům Kotva otevřel oddělení průměrnosti, byl by tam velký nával zájemců, ale paní Opatrnost by se ocitla ve frontě na jednom z předních míst."
"Priorita dvanáct," podotkl k tomu druhý nejstarší operátor Lukáš Horský, který pozorně naslouchal, neustávaje mačkat posilovací kroužek z modré gumy. Každé volné chvilky využil k posilování, a když pracoval, ukrýval kroužek do levé kapsy pracovního pláště. Tiskl kroužek - kdybychom celkovou dobu sumarizovali - dobré dvě tři hodiny denně, dvanáct měsíců v roce. Přesto kroužek byl stejné čistý jako prvního dne, kdy jej Lukáš Horský zakoupil v Domě sportu v Jungmannově ulici.
Jana Masáková byla v tuto chvíli už pěkně rudá v obličeji. Využila toho, že Lukáš přerušil doktorův výklad, a řekla:
"Ty ze mě chceš udělat krávu. Jenže to ti řeknu: chytráka můžeš dělat na nějakýho utřinose, ale na mě ne. Mně nikdo nemůže vyčítat, že jsem podělaná. Vy se neperete s Hrábkovou třikrát do tejdne jako já. Vy se k řediteli na koberec nedostanete. Vy nikdy nic nevodserete. Vy tady jenom sedíte, lemtáte kafe a vedete svoje kecy. Zato já, blbá, si dělám starosti, abyste se nedostali do maléru."
Krasavec Jína mrkl na doktora, povstal z křesla, ve kterém se až doposud rozvaloval a podřimoval, a konejšivě objal Janu kolem ramen.
"My to víme, Jani, že jsi hodná holka. My tě máme rádi. Ty sis jenom špatně vyložila to, co říkal tady doktor. Vstávala si levou nohou z postýlky. Já to chápu, vstávala si pozdě, včera večer asi bylo u Masáků veselo . . ."
"Nech toho, ty čuňáku," okřikla ho přátelsky, když se pokoušel zapnout (nebo spíš rozepnout?) jí blůzu na prsou, a že to, panečku, byla prsa.
"A jakýho papaláše je to synek, ten Potměšil ?" zeptal se Horský.
"Sama bych ráda věděla," odpověděla Jana.
Standa Burian vstoupil do místnosti, jako vždycky hlučný, bouchl dveřmi o skříňku s nádobím, pak je za sebou s prásknutím zavřel a řekl:
"Konec laškování, panstvo, můžete jít ládovat."
"Taky to mohlo ještě chvíli počkat," podotkl krasavec Jína.
"Stáli jsme celou noc," řekl Horský přísně. "Zůstalo nám viset nejmíň patnáct džobů."
"To stejně budou hodinový, dvouhodinový klády," ušklíbl se krasavec Jína a pomalu se vrátil na své místo ve křesle, dávaje tím najevo, že ládovat bude kdokoli, ale rozhodně ne on.
"Počkáme s tím na odpoledne nebo na večer."
"Kunčofti se zatím zblázněj," pravil technik. Rozhlédl se kolem sebe. "Kde máte toho novýho?"
"Zrovna si tady o něm povídáme," řekla Jana. "Víš o něm něco?"
"Kluci dole v dílně říkali, že jeho fotr je nějakej ministr nebo primář v nemocnici nebo co."
Vrátný Čepička zřejmě už informoval kdekoho.
"To by nebylo to nejhorší," mínil Jína. "Primář je dobrá známost. Může se hodit."
"Tobě by se hodil," řekl Horský, "kdyby byl primářem na kožním."
Teprve teď se ozvala Lizetta Ptáčková, která až dosud seděla zády do místnosti u psacího stolu, pohroužena do četby nějaké knihy, obsahu - pravděpodobně - vědeckého.
"Mě zajímá," řekla, "proč tu ještě není. To přece není normální. Když někdo jde poprvé do práce, přijde většinou včas."
"To já když šel poprvé do práce," začal krasavec Jína, ale Horský mu skočil do řeči:

"Cože? Ty jsi začal pracovat? To je mi ale novina."
"Von je asi navyklej, že ho budí sluha. Nebo ne, papaláši dneska nemají sluhy. Oni mají šoféra. Třeba ho sem bude vozit šofér."
Tahle představa rozesmála Lizettu.
"To bych chtěla vidět! Říďa leze ze škodovky a najednou přihučí šestsettřináctka, kočí skáče ven, otevírá dveře a operátor se ubírá na směnu."
"Jestli si myslí, že bude chodit pozdě, tak narazí hned první den," pravila Jana přísně. "Tohle zpoždění si napracuje."
Pak ji cosi napadlo.
Pátravě se podívala na dveře, které vedly do vedlejší místnosti. Horský přestal mačkat kolečko a také doktor Síc se ohlédl.
"Přece by nevlezl do sluje Nájad," poznamenal krasavec Jína, ale Eva už otevírala.
Uprostřed místnosti, vyzdobené vyšívanými dečkami a portréty zpěváků, seděl strnule na židli Martin Potměšil.
No nazdar! Slyšel každé slovo. Nájady posílají měsíc co měsíc stížnost na nedostatečnou zvukovou izolaci odpočinkové místnosti.
"Co tady děláš?" oslovila ho.
"Já přišel moc brzo ... Ve vrátnici nikdo nebyl, tak jsem šel rovnou sem dolů. No a tady někdo spal, takže jsem si šel sednout vedle."
Operátoři noční směny tady spali, protože mašina stála, no a Čepička se šel podívat na agregát a kontroloval ukradený kabel. Výsledek? Papalášův syn slyšel každé slovo.
Já věděla, že budu mít dneska pech, pomyslela si Jana.
Byla si jistá, že Kačenka opravdu má spalničky a Pepa nikam nepojede a já nebudu čtrnáct dní sama, bez muže a bez dětí a bez vaření a bez uklízení - takže ráj, na který se těšila celý rok, se konat nebude.
Venku na chodbě spustil motor mrazáku.
Martin rozpačitě vstal, pohnul rukou, ale pak ji zase stáhl zpátky, jenže Jana mu už taky chtěla podat ruku a zase ji stáhla, ale to už si Martin všiml, že ta paní (jmenuje se Macáková nebo tak nějak) mu podává ruku a tak ...
"Welcome aboard, young man," pravil doktor Síc a vstal. "Půjdu naládovat, když se k tomu nikdo nemá. Službu si vezmu s Frajerem Lukem. Ty s Lízou," obrátil se a hledal krasavce Jínu, "zaučíš mladýho."
Krasavec Jína ale už v místnosti nebyl, vytratil se jako duch.
"Řekneš to Schöne Rudimu?" zeptal se doktor Síc Lizetty. Dívka kývla hlavou, aniž zvedla oči od knihy. Jako jediná v místnosti byla naprosto klidná. Fyzika neutronových hvězd ji zajímala víc než lapálie s nějakým papalášským synkem. A kdo ví, jestli to vůbec je papalášský synek. Vypadá docela sympaticky, toho si stačila povšimnout za tu chviličku, kdy nehleděla do knihy.
Doktor Síc s Jínou vyšli na chodbu. Technik Burian si hryzal spodní okraj rozčepejřeného kníru.
"Velkom abórd znamená, že tě doktor vítá na palu-bě," podotkl po chvíli. "To je anglicky, víš?" dodal ironicky.
Už je to tady, pomyslela si Jana. Kdybych jim to stokrát říkala, nedaj si pozor na hubu, nedaj a nedaj.
Zkoumavě se podívala na Martina. Nezdálo se, že poznámka ho pohoršila. Třeba je to dobrej kluk.
Co všechno asi slyšel? Nejspíš všechno. Záleží na tom, jak to naservíruje tatíčkovi. A hlavně, kdo ten jeho tatíček vlastně je. Ostatně, nic špatnýho jsme neříkali. Nic proti ničemu, přesně tak, jak se to žádá.
"Tak ať se ti u nás líbí," řekla, když Burian odešel, konejšivě přimhouřila obě oči a hlučně odešla.
"To jsme zase jednou prokopli buben," řekl technik Burian. Doktor Síc seděl u konzole a krátkými tlustými prstíky tepal do klaviatury. Oživující duch operačního systému, přesně podle jeho pokynů, vstupoval do tělesa počítače. Jehúdá Löw vkládal do Golemova čela šém a dostal se za to do legendy. Já tu dělám totéž za osmnáct set padesát hrubého, uvažoval doktor Síc. Vzápětí se zastyděl za to, že myšlenku hlubokou a poetickou, tu o rabínovi a jeho hliněném otroku, pošpinil trivialitou. V takových chvílích byl rád, že nikdo nemůže přečíst jeho myšlenky. Snažil se promlouvat moudře a trápilo ho vědomí, že jeho mysl, docela mimoděk, plodí i duchovní zmetky.
Dlužno dodat, že krasavec Jína by spíš ocenil doktorův postřeh o bídnosti platu než jeho přirovnání počítače a operačního systému ke Golemovi a šému.
"Dobře se stalo," děl krasavec Jína. "Jen ať dostane pořádně zabrat, mazánek jeden papalášská."
Tu to máme, pomyslel si doktor Síc. Mě trápí pěna banality znešvařující stříbrnou hladinu mého myšlení, kdežto hlupec Jína nedokáže myslet jinak než banálně. Pohlédl na něho s nevolí.
"Papalášův syn? Proč o něm hovoříte pohrdavě? Protože patří do velké skupiny synů velké skupiny papalášů, přičemž vy oba přisuzujete jedné i druhé skupině obecné charakterové rysy, jež považujete za ohavné? Suďte ho, až ho poznáte jako jednotlivce. Kdo uvažuje o jednotlivci nebo s ním jedná podle toho, do jaké skupiny náleží a do jaké nenáleží, což ostatně je totéž, jedná špatně." Zrůžověl jako vždycky, když se mu jeho vlastní promluva zalíbila. "Je to špatnost, ba zločin, a někdy si myslívám, že je to jediný skutečný zločin."
Jeho poslední slova zaslechla Jana Masáková. Vdusala do skleněné kukaně, jejíž průhledné stěny alespoň trochu izolovaly personál od nesnesitelného hluku stojanů a hlavně tiskáren.
"Žvaníte tu a práce stojí."
"Je naládováno!" zaprotestoval krasavec Jína.
"Aby ne," děla Masáková přísně. Obrátila se na Buriana. "Tvoji nazdárkové," tím mínila techniky Burianovi podřízené, "zase nezavřeli dekly v podlaze. Jen počkejte na ten točr, až tam někdo spadne!"
Počítač, řadiče, stojany, tiskárny, to vše bylo propojeno nespočetnou spletí drátů a kabelů. Kabeláž byla ukryta pod podlahou. Aby bylo možno kdekoli a kdykoli do podpodlažního prostoru vlézt, podlaha byla složena z odnímatelných desek. Technici, chlapi bordelářští, někdy nechávali desky odklopené. To byl jeden jejich velký nešvar, jehož se často

dopouštěli. A ten druhý? Upíjeli chemicky čistý líh, určený k odmašťování spojů.
Burian se zamračil.
Masáková šéfovala operátorům a také jemu a jeho oddělení údržby, jenže v tomto punktu byl organizační pavouk poněkud nejasný a každá nejasnost umožňuje dvojí výklad. Mezi Masákovou a Burianem se časem vytvořil modus vivendi: pracovní pokyny vyslovené formou zdvořile kamarádskou, to ano; pérování, to ne.
Kluci nechali otevřenej dekl, jsou to bejci a pořádně je sprdnu, rozvažoval Burian. Ale tohle pérování nechám Masačce pořádně sežrat!
Doktor Síc si všiml, že v kukani narostlo napětí, a chystal se pronést několik konejšivých slov. Masáková ale jela dál s energií útočícího nosorožce. Něco ji zřejmě vzrušilo, snad trapas s mladíčkem, papalášovým synkem? Ale ne, bylo to něco onačejšího!
"Přivezli memorexy," děla Jana Masáková. "Potřebujeme je vyložit z náklaďáku."
A mám tě na talíři, zaradoval se v duchu Burian.
"Tak je vyložte," usmál se na svou šéfovou, která vlastně ani nebyla jeho pořádná šéfová.
"Kluci, neblázněte. Je to přece strašná tíha. Kdo to vyloží ?"
"My odsud nesmíme," řekl krasavec Jína. "Mašina v noci stála a teď to musí svištět."
"Vystřídá tě Lizetta."
"Kdepak," řekl Jína. "Já sloužím jenom s doktorem. Že jo, doktore?"
"Řekli jste tomu Potměšilovi?" pravil doktor Síc.
"Ten vám tak bude něco tahat," podotkl Burian. "Cožpak memorexy, ale ten řadič! Je těžkej jako kráva." Usmál se na Janu. "Jdi a řekni tomu mazánkovi, ať jde tahat bedny. Když půjde on, řeknu klukům a půjdeme všichni."
Jana Masáková chvilku uvažovala a pak vyběhla skleněnými dveřmi z kukaně do sálu, kde hřměla baterie tiskáren a chrlila kilometry potištěného papíru.
"Nejsem votrok!" křikl za ní Burian.
Krasavec Jína se zasmál. Burian si myslel, že Rudi se směje jeho vtipné poznámce, a spokojeně se obrátil k operátorům. Ti ale pozorně hleděli na obrazovku.
"JOB 23," pokračoval krasavec Jína. "Dobrý. Užijeme si aspoň trochu legrace."
Lizetta Ptáčková odložila knihu o fyzice neutronových hvězd, usmála se na Martina a vstala. Byla to štíhlá blondýna, vysoká metr čtyřiasedmdesát, o šest centimetrů víc než její matka, která zamlada trpěla komplexem méněcennosti, protože se jí říkalo Čára nebo také Ráhno. Líza žádné takové komplexy neměla. To dobře věděl doktor Síc, který jednou řekl Adolfovi Neubauerovi: "Pro dnešní mladé holky už nejsme jenom starci, neboli rakváči, jak nám říkají: my jsme i prckové," k čemuž dodejme, že jeho žertík nedošel zasloužené odezvy, protože Neubauerovi byly lhostejné všechny ženy, staré jako mladé, vysoké i ty docela maličké.
Představila se Martinovi, ukázala mu skříň s nádobím a doporučila mu, aby si zítra přinesl z domova vlastní hrneček na čaj a také čaj a cukr.
"My tady nejsme žádná komuna," pravila. "Každý jede po své lajně."
Martin, který dosud strnule stál uprostřed místnosti, se také usmál. Byl dívce nevýslovně vděčný a jen litoval, že nemá náturu toho tmavovlasého krasavce, který - na jeho místě - by bezpochyby dívku objal a políbil ji. Ne, Martin je jiný. V životě objímal a líbal jen jednu dívku. Radku.
Posadili se do křesel k nízkému konferenčnímu stolku. Tady, jak ho Líza poučila, tráví většinu volného času ti operátoři, kteří právě nemají službu na sále.
"Většinou luští křížovky nebo čtou detektivky," podotkla pohrdavě. "Pár se jich válí na skříni."
Martin odpověděl, že detektivky nečte. Zítra, pravil, si přinese angličtinu.
"To jo," řekla Líza. "Občas tu taky někdo šprtá slovíčka. "
Dívala se na něho ironicky. Popudilo ho to.
"Mám státnici," řekl.
"Nelži," pokárala ho. "Jsi maturant."
Vysvětlil jí, že angličtinu studoval na jazykové škole a že opravdu složil státní zkoušku.
"Co tu teda děláš?" užasla. "Proč jsi nešel na vysokou ?"
To je mi otázka, pomyslel si. Proč jsem nešel na vysokou! Pocítil, že se mu zachvěl horní ret. Bylo to nepříjemné chvění, nervózní tik, a přestože věděl, že chvění není vidět (přesvědčil se o tom, nestalo se mu to poprvé), nervozita v něm rostla. Co by si tahle hezká blondýna o něm pomyslela, kdyby si všimla, že se mu klepe pysk? Měl bych jí říct všechno o sobě, o taťkovi, o Radce a jejím otci vyloučeném ze strany.
V lidském mozku je tak velký počet možných propojení neuronů, že převyšuje počet atomů ve vesmíru. Dochází v něm k překvapivým a mnohdy i nesmyslným skokům. Vzpomněl si na film Sedm statečných (viděl ho doma na videu) a na báječného Steva McQueena, který na otázku velitele banditů, proč ti skvělí pistolníci přišli do chudé všivé vesnice, odpověděl: To byl jen takový nápad.
"To byl jen takový nápad."
"Jsi cvok," pravila Líza, ne bez sympatie.
"Poradil mi to Andreas. Kamarád z jazykovky. Ten je opravdu cvok, blázen do počítačů."
Teprve teď si všiml osobního počítače, který stál v pozadí místnosti. Kývl tím směrem bradou.
"Andreas má doma taky takovej."
Chvilku na něho zkoumavě hleděla, než řekla:
"Kecáš. Nebo tomu nerozumíš. Tohle je commodore dvacítka a stojí víc než auťák. V celým baráku jich máme jenom šest. Pět tady dole a jeden je u ředitele. Tomu je dobrej jako mrtvýmu zimník."

Chvění rtu ustalo. Co ti budu povídat, holka . . . Co ti budu povídat o Radce a o Andreasovi . . . Jak by se zachoval Steve McQueen?
Nejspíš by pokrčil rameny.
Martin pokrčil rameny.
Dívka se zachmuřila, docela tak, jako se mračívá Radka, když jí něco není vhod. Vstala a zamířila ke svému místu u stolu, kde měla rozečtenou knihu o fyzice neutronových hvězd. Dotkla se jejího hřbetu, ale pak se znovu obrátila k Martinovi a usmála se.
"Ty se rád vytahuješ, viď?"
"Ani ne," řekl Martin.
"Podíváme se, jestli chlapci už naládovali," řekla Lizetta.
Usedla ke commodoru a zapnula přístroj. Martin to celkem správně pochopil jako výzvu, vstal a připojil se k ní. Přitáhl si židli a nahlížel dívce přes rameno. Byl trochu zklamaný, že první, na co tady narazí, je docela obyčejné písíčko, jaké má Andreas doma (třebaže není jeho, samozřejmě, protože takový personál computer, jak Martin dobře věděl, je vskutku pekelně drahý). Dopodrobna znal rituál iniciace osobního počítače. Na obrazovce se objevilo první hlášení: probíhá program bios, počítač kontroluje svou operační paměť. Ano, v pořádku, šest set čtyřicet kilobajtů. Teď požádá o systémovou disketu. Lizetta vsunula disketu do drajvu a stiskla klávesu. Disketová jednotka spokojeně zachrochtala a po několika vteřinách počítač na monitoru oznámil, že je připraven na drajvu A.
Dívka hbitě klepala do kláves.
"Pozor," řekl Martin.
"Co je?"
"DEVICE. Napsala jsi DEVCE."
Obrátila se k němu a přísně se zeptala:
"Tys to vážně už někdy viděl ?"
Steve McQueen by pokrčil rameny. Ale Martin tentokrát řekl:
"Ano."
Opravila chybu a pokračovala ve staccatovém tepání do klávesnice.
"Co je to MOS?"
Vysvětlila mu, že zatímco osobní počítače pracují pod operačním systémem "D", velká mašina, čímž myslela EC 1047, jede pod operačním systémem "M". Přechodem na MOS podřídila malého commodora vůli velké mašiny.
"Teď je z něho terminál velké mašiny," řekla. "Můžeme s ní komunikovat."
Před několika vteřinami tu stál osobní počítač commodore dvacítka, šest set čtyřicet kilo operační paměti. Teď je z něho terminál monstra o kapacitě čtyř a půl miliónu bajtů. Docela jako ve filmech o vesmírné odyseji, ve které superpočítač HAL 9000, skutečný pán kosmické lodi Discovery, rozmlouval s kosmonauty prostřednictvím terminálů rozmístěných po celé lodi.
Martin zapomněl na Steve McQueena, na taťku i na Radku. Vybavil si pocit tísně, který na něho dolehl ve vstupní hale výpočetního střediska, kde uvažoval o tom, zda ho počítač bere na vědomí jako lidskou bytost, jako osobnost, jako prvek programu zvaného osud.
"Musíš se s mašinou seznámit," pokračovala Lizetta.
Vsunula novou disketu do jednotky, na klávesnici vyťukala slovo ASTRAL a stiskla klávesu ENTER.
ASTRAL IS JOB 23, objevilo se na obrazovce.
Zelená písmena na matně šedé ploše.
"Jmenuješ se Martin Potměšil," podotkla dívka, vyťukávajíc jméno na klávesnici.
"Co to děláš?"
"Mašina ti udělá horoskop," odpověděla. "Řekla jsem ti přece, že se s ní musíš seznámit."
Nedělej to, chtěl Martin vykřiknout. Nechci, aby stroj o mně věděl. Vždyť já ... já sem nepatřím.
"Kdy ses narodil?" zeptala se Lizetta. Martin ale neodpověděl a ukázal prstem na obrazovku.
AHOJ, MARTINE POTMESILE, stálo tam. JA JSEM EC 1047, POCITAC TRIAPULTE GENERACE. TESI MNE, ZE TE POZNAVAM.
Počítač EC 1047 disponoval čtyřmi a půl miliónu bajtů operační paměti. Obrovská suma lidských vědomostí se však ukládá jinde než v paměti počítače: na děrných štítcích a páscích, na magnetických páscích a magnetických discích. Výpočetní středisko UNITA disponovalo deseti stojany pro čtení magnetické páskové paměti a šestnácti stojany EC 5061 pro čtení diskové paměti.
Diskové jednotky vypadají jako automatická pračka.
Shora se do nich vkládají výměnné svazky disků, každý má kapacitu devětadvaceti miliónů bajtů. Co bajt, to písmeno. Na jeden svazek disků se tedy vejde téměř patnáct tisíc stran textu. Počítač tedy měl přístup ke dvěma stům čtyřiceti tisícům stran textu a dovedl požádat o další informace, jak na discích, tak na páskách. Požádat? Počítač nežádá, počítač nařizuje.
V den, kdy Martin do střediska nastoupil, došla zásilka dalších pěti diskových jednotek a příslušného řadiče, to vše vyrobeno americkou firmou Memorex. Vzácný náklad přivezla modrá avie, řízená jistým Blahotou. Tento muž měl jenom dvě starosti: především se bál, že bezděčně podlehne popudu pracovitosti (byl to muž od přirozenosti šikovný a dělný) a při stěhování přiloží ruku k dílu, čímž ovšem by ze sebe udělal blbce, neboť řidič má řídit a nikoli stěhovat bedny. Nedělat ze sebe blbce, to byl úhelný kámen jeho životní filozofie. Druhá starost měla méně spirituální základ. Výnosem kteréhosi ústředního úřadu je nákladním automobilům zakázáno pohybovat se po komunikacích s prázdnou korbou, v zájmu zvýšení využitelnosti přepravních prostor v souvislosti s nárůstem požadavku racionálního

vydoužívání klíčovaných přídělů motorové nafty. Blahota, a spolu s ním i desetitisíce jiných řidičů, si vyrobil falešnou bednu, skládací, asi takovou, jaké mají - v malém - kouzelníci. Několika pohyby takovou bednu lze složit na placičku, takže nepřekáží při přepravě nákladu. Jakmile je ale náklad vyložen a hrozí nebezpečí jízdy s prázdnou korbou, Blahota, jako i desetitisíce jiných řidičů, placičku rozloží a udělá z ní bednu, takže na otázku kontrolního orgánu, cože převáží na korbě svého naklaďáku, odpoví:
"Bednu."
"Ukažte," řekne orgán.
"Jen se koukněte," řekne Blahota, orgán se koukne, vidí bednu a je uspokojen, třeba jistě ví, že jde o bednu falešnou: i on má svoje předpisy, a ty mu nepřikazují zkoumat autenticitu bedny. Kdyby nahlížel dovnitř a hledal pantíky, jež umožňují lstivému šoférovi několika pohyby přeměnit bednu v placičku, konal by práci navíc a tím by ze sebe udělal blbce. Nikdo ze sebe nechce dělat blbce, ani orgán.
Stojany memorex byly zabaleny do pevných lepenkových krabic, zato řadič byl zatlučen do obrovské bedny, která by mohla - při neopatrné manipulaci - poškodit Blahotovu placičku. Prostor vymezený modrými postranicemi a žlutou plachtou nataženou na železných vzpěrách byl plný beze zbytku.
Blahota obcházel kolem automobilu, kouřil a čekal, až Jana Masáková sestaví vykládací mančaft. Každý krok (pomalý, rozvážný) a každý tah cigaretového kouře v něm upevňoval odhodlání nepřiložit ruku k dílu ani v tom nejmenším.
Nebudu dělat blbce, opakoval si.
Chodil kolem, kouřil a čekal.
Martin nevěřil svým očím.
Skutečně, na obrazovce stálo - zelené na šedém:
AHOJ, MARTINE POTMESILE. JA JSEM EC 1047, POCITAC TRIAPULTE GENERACE. TESI MNE, ZE TE POZNAVAM.
On o mně ví, pomyslel si Martin. Zatajil dech. Ne, to není možné, uvědomil si. V tom je nějaký trik. Lizetta, tak nějak se ta holka jmenuje, má na disketě program pro strašení nováčků. Vydechl a usmál se.
Líza tepala do klávesnice.
NERUSIT, napsala, JEDE ASTRAL.
VIM, odpověděla obrazovka. JOB 23. JAKY BUDE TVUJ OSUD, MARTINE POTMESILE? SKONCI JAKO END NEBO ABEND?
To je ale divný program, pomyslel si. Vzpomněl si, jak mu jednou Andreas ukazoval program pyšně nazvaný Umělá inteligence. Počítač vedl s obsluhou zdánlivě rozumnou konverzaci. Disponoval několika sty obecnými floskulemi, které se hodily jako vyhýbavá odpověď takřka na jakoukoli otázku. Na mě si nepřijdeš, holčičko, usmál se Martin a řekl:
"Smím?"
Dívka mu udělala místo u klávesnice.
TAKY MNE TESI, vyťukal hbitě. CO O MNE VIS?
VIC NEZ SI MYSLIS, odpověděla obrazovka.
DOVEDES PREDPOVEDET MOU BUDOUCNOST?
OVSEM.
CO SE STANE ZA MINUTU?
Teď jsem tě dostal. Na tak konkrétní otázku program odpoví vyhýbavě. Třeba: NEROZUMIM, POLOZ JINOU OTAZKU. Usmál se na Lizettu, ale pak si uvědomil, že tu něco nehraje. Vždyť i ta otázka "co o mě víš" byla velmi konkrétní a program odpověděl jednoznačně!
ZA MINUTU PRIJDE JANA MASAKOVA A REKNE TI, ABYS SEL STEHOVAT MEMOREXY.
To se mi jenom zdá, blesklo mu hlavou. Položil ruce do klína. Uvědomil si, že se mu potí dlaně.
"Jsou to volové," pravila Lizetta Ptáčkova přísně.
"Kdo?"
"Kluci u konzole. Pusť mě k tomu."
Vyťukala:
NERUSIT, JEDE ASTRAL. UMIM TAKY BYT ZLA. LIZETTA.
SORRY, LIZZY, odvětil stroj.
Nápisy zmizely.
"No konečně," řekla Líza.
"Kdo to byl?" zeptal se Martin stísněně.
"Rudi. Nebo doktor Síc. Od konzoly můžou zablokovat džob a vlézt nám na terminál. To jsou operátorské žertíky, časem si zvykneš. Pokud si u nás zvykneš," dodala významně.
Na obrazovce se objevila znamení zvěrokruhu.
"Máme ho tady, ASTRAL s plnou parádou," poznamenala Líza.
Jsem to ale makovec, pokáral v duchu Martin sám sebe. Intenzívně si uvědomoval, že na několik okamžiků opravdu podlehl iluzi, že komunikuje se strojem, s počítačovým božstvem. Ať se bránil sebevíc, chvíli věřil, že stroj o něm ví.
Na chodbě se ozvalo dupání a Jana Masáková vpadla dovnitř.
"Potřebuju chlapy na stěhování. Půjdeš?"
Dívala se na Martina.
"Jedeme ASTRAL," zaprotestovala Líza.
"Dojedete ho potom."

"Ach jo," řekla Líza a vyťukala:
INTERRUPT JOB 23
Martin vstal, usmál se na Lizettu a vyšel za Janou Masákovou na chodbu. Líza se za ním dívala. Jsou to volové, kárala v duchu nezbedné kolegy. A ten kluk není docela marnej.
Že prej papalášův synek. Sama bych ráda věděla, jak skončí. End, nebo abend?
Vypnula commodora, přesunula se ke stolu a pokračovala ve čtení knihy o fyzice neutronových hvězd. Nedokázala se ale soustředit. Knihu tedy odložila, vstala a přešla k oknu.
Opřela se o parapet a dívala se ven.
Během patnácti minut se kolem avie sešel hlouček mužů ochotných přiložit ruku k dílu.
Martin okamžitě pochopil, že to jsou úředníci. Měli nevýbojně inteligentní tváře a rozmlouvali mezi sebou s dobře nacvičenou bodrostí: ač jsou muži inkoustu a razítka, nebojí se řácké makačky. Kdyby bylo třeba, dokázali by vykopat příkop nebo vykydat senkrubnu.
Jana Masáková je nemusela dlouho přemlouvat.
Úředníci chodí na oslavy Prvního máje a bez reptání se střídají v úloze nosičů vlajek a transparentů, hrabou na jaře a na podzim listí, ano, i na bramborovou brigádu se nechají odvézt. To oni jsou tělem, ba svalem veškerého veřejně ušlechtilého konání. Práci navíc konají téměř rádi, bez nebezpečí, že ze sebe udělají blbce: manuální brigádou a účastí na akcích účast vyžadujících získávají příznivou fajfku v materiálech.
Opravdu dovedli máknout a Martin se až divil, jak dobře jim jde práce od ruky, a dokonce se musel snažit, aby ho nechali taky si zastěhovat.
Stojany byly pečlivě zabalené do lepenkových krabic. Nevážily mnoho, snad něco přes půldruhého metráku. Výrobce krabic navíc předpokládal, že budou i se svým obsahem přenášeny z místa na místo, a opatřil je tedy oválnými otvory, umístěnými na ergonomicky vhodných, ba ideálních místech. Dobrovolníci bez velké námahy dopravili krabice s memorexy do předsálí počítače. Zde budou stojany vybaleny, očištěny hadrem a pak vysavačem a nakonec dopraveny na vyhrazená místa v sále.
S řadičem to ale bylo horší.
Je to veliká potvora, vysoká asi jako stodvacetilitrová lednička s mrazákem nahoře a dlouhá - opět "asi jako" - pět takových ledniček vedle sebe. Váží víc než klika od pekla.
"To do teplejch nevezmem," podotkl nejčilejší z úředníků. Do teplejch, to znamená holýma rukama.
"Na to bude potřeba pumpik."
Pumpik, neboli hydraulicky ovládaný nízkozdvižný vozík.
Následoval delší dialog, který by se hodil jen do velmi moderního divadelního kusu:
"Kde je pumpik? Já vo žádným pumpiku nic nevím. Prej je ten pumpik rozbitej. Co kdybysme to přece jenom vzali do teplejch. To tak, a uděláš si velkej pytlik.
Šel někdo pro ten pumpik? Co se ptáš? Di ty pro pumpik. Proč bych měl pro pumpik chodit já, podle mě by se to mělo vzít do teplejch."
A tak dále, až nakonec někdo došel pro pumpik (nebo se snad pumpiku zželelo oněch mužů a přijel sám, velmi hlučně, protože jeho kovová kolečka hučela a rachotila na betonovém povrchu vykládací rampy). Nejšikovnější úředník vmanévroval ramena pumpiku pod bednu. Byl tam prostor určený pro ramena nízkozdvižného vozíku, což přítomní pánové kvitovali mnohohlasným komentářem:
"Jó, to se holt vidí Amerika, voni tam přemejšlej, kdepak, jen se podivejte, vona je tam díra, že je to ale šikovný, co řikáš, no jó, holt Amerika, to se hned vidí."
Pumpik napumpován, ramena se nadzvedla, opřela se o trámky v podlaze (ta byla v daném místě vyztužena, opět - no jó, to se holt vidí Amerika, tam se přemejšlí) a parta dobrovolníků vytlačila pumpik obtížený bednou na rampu. Blahota dokouřil, zahodil nedopalek ještě kouřící a odebral se (pomalu, mnohem pomaleji, než se pohybovali technici počítače) na korbu, aby tam několika přesnými úspornými pohyby přeměnil placičku na bednu a změnil tím prázdný nákladák ve vytížený nákladák v zájmu zvýšení využitelnosti přepravních prostor v souvislosti s nárůstem požadavku racionálního vydoužívání klíčovaných přídělů motorové nafty.
Bedna s memorexovým řadičem zatím sjela nákladním výtahem do podzemí, kdež ji dobrovolníci vtáhli do předsálí. Při této činnosti už méně žertovali a jejich čela se smušila: bedna bude v následující fázi rozebrána - a komu připadnou ty desky, dohromady spojené patentními americkými klopsnami? Jsou čistě ohoblované (no jó, Amerika) a šikovný člověk z nich udělá třeba i policovou stěnu do obýváku.
"Tak to spustíme," pravil nejagilnější z dobrovolníků a za dohledu technika Buriana, který se rozvážně přikolébal, teď, kdy stěhování skončilo, uvolnil ventil hydrauliky pumpiku, takže bedna klesla o dvacet centimetrů a měkce dosedla na podlahu.
"Tak to rozeberem, panstvo," děl technik Burian.
"Ustupte kousek dál."
Ustoupili, jen Martin zůstal na svém místě, těsně u bedny.
"Povídám, uhni," řekl mu Burian.
"Já nemůžu."
"Jak to, že nemůžeš?"
"Ta bedna na mně stojí."
Burian se strašně lekl, protože otec papaláš by krutě zatočil s mužem, který byl zodpovědný za rozdrcení prstů dolních končetin jeho papalášského synka.
"Vono ti to stojí na noze?"

"To ne," pravil Martin. "Na tkaničkách."
"Na jakejch tkaničkách? Máš na nohách galoše!"
"No jó," děl jeden z dobrovolníků, který přičapl Martinovi k nohám. Bedna, to bylo očividné, přiťápla špičky Martinových gumových galoší. "Stojí na galoších. Tak si je vyzuj, ty galoše."
"Jenže já nemůžu," řekl znovu Martin. "Říkám přece, že mi ta věc stojí na tkaničkách."
Chvilku to okolostojícím trvalo, než pochopili, co se vlastně stalo: uvnitř galoší se Martinovi uvolnily tkaničky, nějak se dostaly do špice galoší, a když bedna ty špičky zatížila svou vahou, dosahující váhy kliky od pekla, tkaničky uvízly v zajetí a tudíž Martin nemohl nohu vytáhnout.
"Tak si nohu vyzuj z bot," děl dobrovolník, dřepící u Martinových nohou.
"To nejde, protože mám polokotníkové adidasky."
Jak jinak, adidasky, papalášův syn - pomysleli si všichni.
Příchod papalášského synka do sboru operátorů nebyl neznám ani úředníkům, třebaže se o děje v podzemí obvykle nestarali.
"Co kdybyste tím pumpikem tu bednu trochu vypumpovali nahoru?" navrhl Martin.
Všichni dostali stejný nápad, ale jenom technik Burian ho vyslovil nahlas:
"To nejde. Von se ten pumpik najednou ňák rozbil."
Madame de Blazeque někdy uvažovala o projektu velkolepém, leč bohužel nerealizovatelném: představovala si, že najme vhodný prostor a svolá sjezd všech svých milenců, jež během života měla.
Byl by to podnik celostátní, ba celosvětový, neboť nejeden z nich dlel v zahraničí, ať už proto, že byl cizokrajného původu, anebo prostě proto, že do ciziny emigroval, jako to udělal Pittermann. Kdyby to bylo možné (a proč ne? Tento podnik i v pojetí minimalistickém přesahoval hranice možného, proč tedy nepřejít k maximalismu?), pozvánky by bylo nutno zaslat i do záhrobí, protože mnohý z milenců madame de Blazeque už patří nikoli tomuto, nýbrž onomu světu.
Poprvé ten nápad dostala ve třiadvaceti letech, kdy docela soukromě, aniž komukoli cokoli řekla, oslavovala desáté výročí ztráty svého panenství. Jako vhodný prostor pro uspořádání takového podniku zvolila sál pražské Lucerny.
Postupem věku se její vkus měnil, až nakonec, ve zralosti dvaačtyřiceti jar, dospěla ke konečné volbě. Nejvhodnější bude Strahovský stadión.
Volba místa je jasná, nicméně další závažná otázka zůstává nezodpovězena: jak shromáždění uspořádat?
V kině jednou viděla sjezd absolventů univerzity v Yale. Takový sjezd je jednoduchý. Absolventi toho kterého ročníku se shromáždí pod cedulkou opatřenou příslušným letopočtem. Jímavý byl pohled na hrstku starců seskupených u cedulky 1910, dokonce u cedulky 1900 se choulil jeden stoletý stařeček! Na jednom opatření madame de Blazeque bude trvat: milenci se dostaví na sjezd v takovém fyzickém stavu, v jakém byli v době, kdy je poznala. Kdo by stál o přítomnost nějakých suchých starců nebo tlusťochů zpohodlnělých léty nudného manželství! Nic takového, milenci nastoupí svěží, jaří a výkonní. Kam? Pod cedulky s datem?
Takové řešení nepostrádá zajímavosti. Prokázala by se struktura a periodizace erotických zájmů madame de Blazeque v průběhu bezmála třiceti let milostného života. Jako přírodovědci dělí etapy vývoje naší planety na prvohory, druhohory, třetihory a čtvrtohory, mezi účastníky sjezdu by bylo možno najít prvomilence, dru-homilence, třetimilence a čtvrtomilence.
Prvomilenci, to byla pestrá čeládka. Převládají mladé tváře, ale tu a tam se mihne povědomý obličej soudruha učitele tělocviku, ano, tak tomu bylo, najdeme tam i olomouckého strýčka Aloise, správce horské chaty Jezerka (lyžařský kurs v druhém ročníku gymnázia, pardon, tehdy ještě střední všeobecně vzdělávací školy), chybí tu vnitřní řád, výběr veškerý žádný.
Zato druhomilenci jsou z jiného těsta. Všichni krásní, úspěšní, bohatí; filmové hvězdy, proslavení novináři listů tu i cizozemských. Cizinci, mnoho cizinců; na sjezd by měli přijet svými vozy a byla by tu skvělá přehlídka vozů mercedes (žádné malé piáno nebo kulaťák! pořádné mercedesy, od modelového čísla dvě stě osmdesát výše), jaguár, porsche, alfa romeo.
Arabové v bílých burnusech by postavili na zelené ploše Strahovského stadiónu své stany a před západem slunce by padli na kolena a za táhlého prozpěvování klaněli by se vzdálené Mekce. Zato černých tváří by se mezi druhomilenci nenašlo mnoho.
O to více jich bylo v období třetimilenců; to byla doba dekadence. Jestliže prvomilenců bylo mnoho a druhomilenců ještě víc, třetimilenců bylo naprosto nejvíc. Na první pohled se tato skupina velmi liší od druhomilenců a je v něčem podobná prvomilencům: je na ní patrná neúcta k bohatství a kráse, ke slávě a osobní skvělosti, skupina je pestrá (toť ta podoba se skupinou první), ale jeden každý z jejích příslušníků je očividně chlípný. Tito lidé (nelze totiž bohužel říci - tito muži, neboť mezi třetimilenci, prozraďme to, najdeme i nejednu ženu) jsou chlípní až agresivně; jednoho každého z nich by bylo možno označit za erotický parní válec, drtič citů, tank sexu.
Skupina čtvrtomilenců obsahuje v jistém smyslu nejkvalitnější lidi. Většina z nich, pravda, jsou přidrzlí holobrádkové typu Schöne Rudiho Jíny, ale i krásný operátor je uhněten ze zcela jiného těsta než virilní dravečkové z období prvomilenců. Tehdy hledala mladičká Eva dobrodružství, později jí imponovala sláva, a když ta ji omrzela, pohroužila se do bažiny smilstva. Teď chce něhu, jenom něhu. Mužská ruka už ji nemá ani drásat, ani obdarovávat, ani vydražďovat; madame de Blazeque si přeje, aby ji ta ruka hladila, aby konejšivě přejížděla přes bolavá místa její duše, a ta jsou všude, úplně všude.
Jak by ne, jak by neměla být ta duše bolavá, když se přes ni po třicet let valil dav, který se sotva vejde na plochu Strahovského stadiónu.
Kdepak, mladíček Martin Potměšil, chlapec se šťastným číslem šedesát, tudíž odkázaný pod patronaci tarotové karty Čtyřka mečů symbolizující samotu, ten už se na plochu Strahovského stadiónu nevejde.

Vzdorně pohodila hlavou a usmála se.
A stejně se na něho půjdu podívat!
Už chtěla vstát, když zazvonil telefon. Byla to Mirka Procházková.
"Vzpomínáš si na toho Martina Potměšila? Tuhle jsem ti o něm povídala. Dneska nastoupil."
To není možné, blesklo jí hlavou. Je to znamení osudu? Řídí nás nějaká síla, a pokud ano, co je to za sílu? Bůh? Anebo ta komická mašina, kolem které tu všichni poskakujeme a prosíme ji, aby laskavě akceptovala Ádův JOB TERMINAL? Má pravdu doktor Síc, když tvrdí, že kolem sebe vytváří pole náhod šťastných a nešťastných?
"Co je s ním?"
"Velká psina. Už tam taky běžím, stojí to za vidění. Toho kluka čapnul memorex!"
A zavěsila.
Čapnul memorex . . . Co to plácá ta husa? Copak memorex může někoho čapnout? Může někoho čapnout velká mašina? Uchopit ho, zmocnit se ho?
Nakonec ... i to snad je možné.
Pokud má doktor Síc pravdu a pokud počítač kolem sebe vytváří pole náhod.
Na chodbě se ozvaly rozjařené hlasy. Vstala a zamířila ke dveřím.
Bedna s řadičem memorex spočinula na špičkách Martinových galoší a přiskřípla v nich konečky jeho tkaniček.
To byly tkaničky, pane!
Výzkumný tým firmy Adidas strávil půldruhého roku vývojem těchto tkaniček. Půldruhého roku vývoj trval a stál šest miliónů marek. Za tu dobu byly vyzkoušeny a prověřeny vlastnosti neméně než tří a půl tisíce různých vláken původu přírodního i syntetického, vláken vyrobených ve výzkumných laboratořích firem Bayer, Du Pont nebo I. G. Farben. V dílnách firmy Adidas byly vyrobeny prototypy spřádacích strojů, schopných upředení tkaniček plochých i kulatých, průřezu čtvercového, trojúhelníkového, pentagonálního i oktagonálního. Tkaničky byly prověřovány co do pevnosti i co do ohybu. Vlály v aerodynamických tunelech, vlhly ve vodě a křehly v extrémních mrazech. Týmy vybraných chodců prokráčely polovinu světa, vystoupily do velehor, potily se v Amazonii, nevyhnuly se ani Sahaře, ani malawiským bažinám, kde na poutníka číhají lidožraví krokodýlové a hádkové nazývaní v místním nářečí "suma-suma," což znamená "smrt smrti", to proto, že po uštknutí hadem suma-suma dokonce i mrtvola zemře znovu, zmodrá a v několika hodinách se rozpadne, třeba byla sebepečlivěji balzamována.
Takové to byly tkaničky!
Opředen takovými tkaničkami Martin uvízl v beznadějné pasti, takřka přitisknut k pečlivě ohoblovanému boku bedny, skrývající řadič memorex v ceně sto pětadvaceti tisíc dolarů.
"Pumpik je rozbitej."
"Tak to zkusíme zvednout."
"To jó."
"To né."
"Tak zaberte."
"Vono to nějak nejde."
"Já zvedám, co můžu."
"Já taky."
"De to?"
"Né."
"Aha, tak vono to asi nepude."
A tak to šlo pořád dokola, řeči prázdné, jalové. Brzy se kolem uvězněného Martina hemžilo tolik přihlížečů, že by spojenými silami dokázali odnést pyramidu faraóna Chufu, ale ať se namáhali sebevíc, bednou nepohnuli ani o ždíbek - a vskutku stačilo by pohnout jí o ždíbek, aby se Martin osvobodil.
Proč se tedy neosvobodil sám, proč se neopřel o bok bedny hladce ohoblovaný, proč do něho nevrazil rukama? Pokoušel se o to, ale marně.
Nemohl vědět, že na druhé straně bedny se čtyři muži ustavičně střídají ve službě, opírají se o ni zády tak, aby těžiště spočívalo právě na té hraně, která svírá špičky galoší nešťastného papalášova syna. Byla to taková legrace, pochopte. Netrvalo to ani dvě tři minuty, a celé osazenstvo vé cé UNITA vědělo, že "dole", to jest v podzemí, se odehrává nějaká ohromná psina, a že tam je onen papalášův synek vychutnáván způsobem bezprecedentním. Kdejaký referent, kdejaká účetní a soudružka z hospodářského a archivářka a plánovačka, sekretářka, korespondentka, zkrátka kdekdo, ať už pracoval kdekoli v budově vé cé, a mezi těmito "kdejakými" byl sotva jeden z deseti, který alespoň jednou po dobu svého pracovního nasazení ve výpočetním centru navštívil podzemí, muž i žena, starý mladý, všichni pocítili nutkavou potřebu sejít - ten o patro, onen o dvě, jiný zase o tři - a spatřit na vlastní oči natvrdo vychutnávaného mládence. Ještě po létech se bude o této příhodě vyprávět, bude přikrášlena, doplněna o četné barvité detaily, takže se zaskví jako stránka rukopisu iluminovaného pečlivou rukou středověkého mnicha. Výpočetní centrum UNITA stálo v úbočí jinonické silnice teprve krátkou dobu, ale i na této nikterak historické půdě se už zrodily legendy a tradovaly se tu příhody z "dřívávějc", kdy tu "ještě byla sranda", a "já nevim, ale lidi byli k sobě tak ňák lepčí", protože bylo méně spěchu, "všude pohoda, ale dělalo se, a víc než dneska". V těchto dobách Zlatého věku jeden operátor, jehož jméno už zapomenuto, telefonoval z jediného aparátu na sále, z něhož bylo možno vytočit státní linku, a při telefonování se nonšalantně opřel loktem o zeď, ale nebyla to zeď, nýbrž kulatá přítlačná deska havarijního stopu, jako dlaň velká: toť vypínač, kterým lze EC 1047 vypnout, jako kdyby to byl mixér nebo vysavač, na jeden ráz, jako vytažením ze zásuvky, a to je malér nad maléry, a proto se nesmí havarijního stopu použít jindy než v krajním případě, třeba při požáru nebo při povodni, a on to ten operátor, představte si, udělal loktem při telefonování, dobrý, có? Anebo za Zlatého věku, když

eště byla sranda, operátoři nasypali Ádovi Neubauerů do klobouku ty malinký papírový kolečka, co je vysekává děrovač pásku, jsou modrý, žlutý i růžový, a z jedný pásky jich je milión, a on si Áda ten klobouk nasadil a byl celej puntíkovanej a vůbec si toho nevšim, jak byl zamyšlenej, a normálně šel takhle domů jako ňákej puntíkáč, nastoupil do tramvaje, my šli za nim, co bude dělat, a von nic, jenom byl puntíkatej, no my byli mrtvý, dobrý, có? A toho lihu na čištění spojů co se vypilo, my ho nafasovali na dva roky dopředu a na podniku se divili, kolik ho spotřebujeme, a dali nám sem takový čidlo na zkoumání čistoty vzduchu a my nebyli líný vést trubici z vokna akorát ke komínu a koukali jsme, jak ta ručička leze k tý červený čárce, dobrý, có?
A jednou se bude vyprávět legenda o mladém operátorovi, kterého první den služby bedna s memorexáckým řadičem (to už dávno bude instalovaný), to je ta modrá kysna támle vzadu, tak zrovna ta, jenže eště v bedně, přiskřípla za tkaničky a von tam stál nosem k tý bedně a pak už mu dřevěněly nohy a my ho museli zezadu podpírat, aby nám neupad, dobrý, có?
O Martinově nehodě samozřejmě věděli i všichni pracovníci podzemí - a s výjimkou Adolfa Neubauera, který na hlouposti neměl čas - a Lizetty Ptáčkové, kterou nikdo neinformoval - se šli podívat, co se vlastně děje.
Nechyběla teď mezi nimi už ani Eva Blažková, známá pod přezdívkou madame de Blazeque, nymfomanka unavená nymfomanstvím a také kartářka posedlá zvědavostí, pokud jde o osud vlastní i o osud těch druhých.
Neinformovaná Lizetta Ptáčková se vrátila od okna ke svému stolu, ale nesedla si, jen vzala do rukou knihu o fyzice neutronových hvězd, chvilku se dívala na řetězce písmen a knihu zavřela. Obrátila se ke commodoru a nespokojeně si prohlížela osleplé oko obrazovky. Usedla ke stroji a připojila se k velké mašině tak rychle, jak jen to šlo. Brána k miliónům bajtů se jí otevřela.
RETRY JOB 23, poručila počítači.
Džob 23, program ASTRAL, pohled do budoucnosti, informace o příštím osudu Martina Potměšila, přerušený po vpádu Jany Masákové. Lizetta by asi upadla do rozpaků, kdyby někdo náhle vešel, třeba Lukáš nebo krasavec Jína, a zeptal se, proč se tolik zajímá o hvězdnou předpověď životního běhu kluka jménem Martin Potměšil.
JOB 23 IS NOT FOUND, hlásil počítač. Džob 23 není k nalezení. Džob 23 se ztratil.
Už je to tu zase, zamračila se Lizetta Ptáčková. A lehce se začervenala, protože si uvědomila, že o ztraceném džobu 23 musí uvědomit Adolfa Neubauera. Šéfprogramátor se tedy doví, že ona, Lizetta Ptáčková, zkoumala osud Martina Potměšila.
Ádovi je to jedno, ujišťovala sama sebe. Ádu zajímá jenom počítač. Áda se nestará o to, co počítač počítá, jaké džoby procházejí jeho útrobami, nejde mu o výsledky, nýbrž o funkci, o nic víc.
Terminálová síť výpočetního střediska UNITA nepracovala zcela bezchybně, k velké nelibosti Adolfa Neubauera. Džob se někdy - z důvodů doposud nepochopitelných - jaksi ztratil, zabloudil a nebyl k nalezení. Operátoři dostali za úkol sledovat tyto záhadné funkční výpadky a dopodrobna hlásit všechny okolnosti. Neubauer především chtěl vědět, jaké další džoby a s jakou prioritou počítač v kritickou chvíli zpracovával, které periferie byly zapojeny, a jak probíhalo dosavadní zpracování džobu. Lukáš Horský se několikrát na povinné hlášení vykašlal. Zapomněl ale, že i Adolf Neubauer má ve své pracovně terminál, i stalo se, že šéfprogramátor byl osobně svědkem zabloudění džobu a byl zvědav, co mu služebukonající operátor o případu poví. Lukáš Horský mu nepověděl nic a Neubauer, muž klidný až netečný, mu vynadal a použil při tom takových výrazů, o kterých nikdo nepředpokládal, že jsou uloženy v paměťových registrech učencova mozkového kompjůtru.
Ještě několikrát se Lizetta pokusila restartovat džob 23, ale marné. Vytáhla tedy ze zásuvky tužku a papír a jala se počítač vyslýchat a výsledky zaznamenávala na papír drobným, jako tisk pravidelným úhledným písmem. Byla to práce rutinní, nevyžadující hluboké přemýšlení. Hlavou jí vířily myšlenky, některé z nich pošetilé: tak například ji napadlo, že fatální informace o Martinovi Potměšilovi jsou teď - někde - uloženy v hlubinách elektronické paměti velké mašiny, takže stroj skutečně vzal mládence na vědomí, už o něm ví - a tentokrát to není žert, nýbrž ledově skutečná skutečnost.
Bedna s řadičem memorex, podpíraná z jedné strany čtyřmi rošťáky, spočívala plnou vahou na špičkách bílých galoší a přiskřípla tak konečky tkanic Martinových adidasek, takže Martin, ať cloumal nohama jak chtěl, nedokázal se vyprostit z pasti.
Kolem něho stálo snad už pětadvacet lidí, pracovníci z provozu v bílých pláštích i civilně odění zaměstnanci z administrativy. Ani jeden z nich se Martinovi otevřeně nesmál, ale Martin by musel být slepý, aby neviděl, jakou psinu si z něho dělají.
Vychutnávali si ho.
Eva Blažková chvilku pozorovala tu scénu (všimla si hned, že ten mladík je pohledný, ale po zkušenosti s Jínou si zapověděla jen myšlenkou zavadit o záložku kalhot mužského z podniku), ale nepřipadala jí dostatečně zábavná. Přistoupila tedy blíže a řekla:
"Můžu něco zkusit?"
"Jen račte, paní inžinýrko, jen račte, odneste tu bednu, máte na to školy," řekl Standa Burian.
Podívala se na něho, docela jemně se usmála a Burian jaksi schlípl a o půl kroku odstoupil. Jana Masáková si toho všimla a uvědomila si s trpkostí, že něco takového by nedokázala, ani kdyby sto let byla živa.
Eva Blažková vytáhla z kapsy sklapovací nůž.
"Pozor! Amputaci doporučuji až jako prostředek ultimativní záchrany," ozval se doktor Síc.
Eva poklekla k nohám mladého muže, který zachovával - alespoň navenek - obdivuhodný klid, otevřela nůž sklapováček a několika řezy otevřela vrchní část galoše, uřízla uskřípnuté tkaničky, uvolnila šněrování, a dřív než se mladík stačil vzpamatovat, vytáhla mu nohu z boty, docela jako malému dítěti. Pak mu podala nůž a řekla:
"Totéž udělejte s tou druhou galoší. Chodit dovedete sám, předpokládám."
Tehdy se cítil pokořený, zostuzený, a teprve časem si uvědomil, jaké měl štěstí, že ho ta drobná příhoda potkala; od

onoho okamžiku už nebyl Papalášův Synek, nýbrž Ten, Kterého Přiskřípl Memorex. Trapas? Ano, ale získal mu sympatii. Byla to daň, kterou musel zaplatit, jakési mýtné anebo snad vstupenka.
A ještě jeden aspekt dlužno zdůraznit: tehdy se poprvé setkal s Evou Blažkovou! Ještě toho dopoledne se zeptal ve vhodné chvíli Lizetty Ptáčkové, kdo to byla ta divná starší paní, která mu rozřezala galoši, a Lizetta se zasmála formulaci "divná starší paní" a vysvětlila mu, že jde o dámu mužským tuze nebezpečnou, takže pozor na ni.
Martin se tomu smál. Nedovedl si představit, jaké nebezpečí mužskému hrozí od té drobné osůbky. Je přece mrňavá a stará, nejmíň čtyřicet. Copak ve čtyřiceti ještě někdo ...
Úkosem pohlédl na Lizettu Ptáčkovou.
"Kdy doděláme ten horoskop?" zeptal se jí, aby porušil trapné ticho. Pokrčila rameny.
"Tvůj horoskop se ztratil," řekla a vysvětlila mu, že osudové informace zapadly někam do elektronických hlubin počítače a nevyloví je odtud nikdo, ani Bůh a dokonce ani Áda Neubauer.
Nováčky zaučoval do operátorského umění už tradičně doktor Síc, pravá ruka šéfprogramátora Adolfa Neubauera. Doktorovy výklady byly květnaté a ne zcela srozumitelné, takže operátorský novic z nich byl jelen.
K tomu dlužno podotknout, že první vstup do sálu počítače byl pro nováčka natolik šokující, že by se minul účinkem i projev lépe pedagogicky propracovaný.
Velký sál zaplavený světlem; skleněné stěny ho dělí na několik sekcí. V té největší dominuje baterie hřmotících tiskáren a stojí tu i snímače děrných štítků a pásků. V druhé hřadují jednotky magnetických diskových pamětí. Svazky disků se v nich takřka neslyšně otáčejí rychlostí dva a půl tisíce otáček za minutu. Jednotky jsou tiché, ale jemně se chvějí. Průhled do sousední sekce je blokován řadou snímačů magnetických pásků. Dveře v masivním ocelovém rámu vedou k samotnému počítači. Blok plechových skříní, sedm metrů dlouhý, dva metry široký, necelé dva metry vysoký. Na užší straně panel s kontrolními světly a spínači. Panel vypadá chatrně, takřka amatérsky, jako kdyby to byl výrobek kroužku dovedných rukou v pelhřimovském pionýrském domě. Ani počítač nepracuje úplně tiše, hučí v něm desítky ventilátorů. Ve které z těch skříní se ztratily informace o Martinově osudu? Stačil už počítač předat fakta o Martinově osobnosti na některý z paměťových disků? Anebo jsou fatální údaje zaznamenány na pásce?
Martin položil zadumaně ruku na chladný bok počítače. Doktor Síc, který kráčel před ním, otevíral dveře do skleněné kukaně, ve které se operátoři marně skrývali před hlukem sálu. Zde stála hlavní ovládací konzole, odtud Jína s doktorem Sícem vstoupili do džobu 23 ASTRAL a jménem počítače EC 1047 Martina oslovili.
Doktor Síc se ohlédl. Neviděl rád, když nováčkové na cokoli sahali.
"Mnohá nebezpečí zde číhají, mnohá, a na každém kroku," varoval Martina, když vešli do kukaně. Krasavec Jína seděl u konzole a netečně sledoval údaje o průběhu džobů, které putovaly po obrazovce monitoru.
"Leda že ohluchneš," poznamenal Jína. "Nebo že nějakej vůl nezavře panel v podlaze a ty spadneš mezi kabely."
Střetl se s pohledem doktora Síce a zmlkl. "Přemýšlel jsem o povaze pracovních úrazů často," děl stařešina mezi operátory. "Úroveň doby lze měřit i úrovni pracovních úrazů. Člověk neandrtálský byl sežrán šavlozubým tygrem, toť typický pracovní úraz doby kamenné. Přibití na kříž, hle, pracovní úraz člověka spravedlivého doby pokročilejší."
Prdnutí v kouli je taky pracovní úraz, myslel si krasavec Jína. Mně se to brzy stane z keců toho vola.
"A počítače?" vstoupil mu do řeči Martin v obavě, že historický výčet potrvá příliš dlouho.
"Zabití elektrickým proudem? Nebo ohluchnutí, jehož se obává kolega Horský? Nic takového. My zde operujeme s čísly. Každá operace je předem přísně definována. Údaj zpracovávaný ústředním procesorem nemá úniku, je jako kapka vody v potrubí."
Až na to, že se někdy ztratí, pomyslel si Martin. Jako třeba právě džob 23, astrologické údaje o mé osobě. Doktor pokračoval:
"Ale co když čísla najdou cestu ven, co když překonají bariéru definičního vymezení? Jako louže pod prasklým potrubím se vytvoří v blízkosti počítače ..."
"... louže čísel. Doktor zase přehání," pravil Jína.
"... vytvoří se pole," opravil ho doktor Síc zvýšeným hlasem. "Makové?"
"Pole nedefinovatelnosti. Pole náhody."
"Šťastné nebo nešťastné?" zeptal se Martin rychle, aby předešel další Jínově nejapnosti. Doktor Síc přimhouřil oči, což u muže tak otylého znamenalo, že mu očka téměř zmizela.
"Pole šťastných náhod, pokud by ten, kdo do něho vstoupí, měl štěstí."
"Pak by mělo existovat i pole nešťastných náhod."
"Jindy . . . snad."
"Ne jindy! " oponoval Martin. "Současně!"
"Proč myslíš?"
"Protože v přírodě existuje princip parity. Každá částice má antičástici. A pokud se definovanost přemění v nedefinovanost čili náhodu, musí se rozštěpit na nedefinovanost pozitivní čili pole šťastných náhod a nedefinovanost negativní, čili pole náhod nešťastných."
Doktor Síc usedl a rozkošnicky sebou zavrtěl jako vždy, kdy s někým zapředl učenou debatu o tématu pokud možno co nejvíce abstraktním. Mladík ho příjemně překvapil a taky Jína na Martina hleděl s výrazem, který znamenal: No tohle!
Otylý učenec se otázal:
"Je tomu vskutku tak? Není snad neštěstí totéž co degenerované štěstí? Vždyť víme dobře, že vlastnosti špatné jsou degenerované vlastnosti dobré. Lakota je degenerovaná spořivost, láska degenerovaná v žárlivost přivedla Othella k vraždě a degenerovaná pravda se jmenuje lež."
Po posledním prohlášení zaváhal, protože si nebyl jist, zda mu úplné věří. Martin ho ale neposlouchal dost pozorně, aby polemizoval, sledoval svoji původní myšlenku. Řekl:

"Náhoda je porušení pravděpodobnostního principu, ať je to náhoda šťastná nebo nešťastná. Z tohoto hlediska je princip štěstí nebo neštěstí irelevantní. Významu nabude teprve v okamžiku, kdy náhodu poměřujeme s účelem: pokud je v souladu s účelem, jde o náhodu šťastnou, pokud se s ním střetává, je to . . ."
Zazvonil telefon a Jína zvedl sluchátko.
"Jo, je tu," řekl a podíval se na Martina. "Máš tam u nás telefon."
"Kdo mě volá?"
"Že prej kdo volá," děl Jína. Doktor Síc si pozorně mladíka prohlížel. Vida, vida, myslel si, žádný hlupec, na mou věru, a když ho dneska ráno zesměšnili a vypekli a potupili, nesl pohanu tak statečně, že obrátil výsměch na hlavy smíšků, takže úřednictvo se nevrátilo ke svým šanonům a razítkovým polštářkům vítězné. Jeho příspěvek k mé úvaze o poli šťastných náhod je bystrý, vida, vida.
Jína se obrátil k Martinovi.
"Že prej ňáká Radka."
Volá Radka.
Je to náhoda, že zavolala právě ve chvíli, kdy tu debatuju o náhodách? A jaká je to náhoda, šťastná nebo nešťastná? V jakém poli vlastně stojím?
"Tak jdi," pobídl ho doktor Síc. Mladý muž vyběhl ze skleněné kukaně a chvátal přes sál, divže na hladké podlaze neuklouzl.
Našla jsi mě, moje milá, moje nejmilejší Radko, našla jsi mě a voláš mi, protože jsi lepší než já a odpustila jsi mi, jak jsem se pitomě zachoval. Počkej, až se potkáme, všechno ti budu vyprávět, jak jsem málem udělal tu největší hovadinu ve svém životě. Vždyť tohle všechno jsou ztroskotanci, tihle operátoři, doktor Síc není žádný doktor, Jína je kretén, Horský utekl z vysoký a léčí si mindrák posilovačem prstů, pořád tu chodí s tím svým gumovým kolečkem a mačká ho, tisíckrát denně, miliónkrát denně, je mi z něho špatně, z něho a toho jeho kolečka, a to jsem tu teprve pár hodin.
Moje milá Radko, teprve teď si uvědomuju, jak jsem tady zoufalý. Nechali mě podepsat pracovní smlouvu, jako by to byl úpis ďáblu, a ten ďábel je tady dole, zavřený do plechové klece, pouštějí do něj elektriku, ochlazují ho filtrovaným vzduchem a omývají ho čistým lihem, oni ten líh upíjejí, syčáci!
Podepsal jsem úpis ďáblu a skoro jsem si myslel, že si ďábel odnesl moji duši, Lizetta Ptáčková mu o mně řekla, ukázal mi hvězdné nebe, ale byly to ohně pekla, pak mě vtáhl do svých útrob a chtěl mě pozřít i fyzicky, postavil se mi na nohy, cítil jsem na prsou jeho hmotnou přítomnost, do tváře mi vonělo ohoblované dřevo, ale do té vůně se mísil pach kovu a to je pach ďábla, to ví přece každý.
Nerozumíš mi a rozumět mi nemůžeš, protože pocity se nedají vysvětlit, ty se mohou jenom prožít, ale my, až budeme zase spolu, dokážeme pocity sdílet a pak mě pochopíš, ty jediná to dovedeš.
Jenže až budeme zase spolu, pustím z hlavy úpis ďáblu, zapomenu na ohně pekla, ani nevzdechnu po džobu 23, který se ztratil v elektronickém labyrintu, ten džob byla moje duše, moje osobnost - jen několik čísel, datum narození a zeměpisné souřadnice, koordináty mého osudu. Budeme spolu a já se zahledím do tvých očí, jsou šedé, takové mají pistolníci, a v levém obočí máš jizvičku, kousl tě tam pes, když jsi byla malá holčička. Budu tě na to místo líbat a vzpomínka na nějaký počítač mi ani nepřijde na mysl.
Už aby to bylo, už aby to bylo.
Telefonní sluchátko leželo na desce stolu: plastikový výlisek, uvnitř pár kousků kovu, dráty.
V sluchátku je ukryta Radka, jako já jsem uvnitř počítače, pomyslel si Martin.
Lizetta seděla u stolu, ale na jiné židli než prve - byla teď obrácena zády do místnosti, páteř měla napřímenou jako výstražný ukazovák, hlavu skloněnou ke knize o fyzice neutronových hvězd.
"Ahoj," řekl Martin.
"Poslouchej mě dobře, ty jeden mazánku," zaznělo to ostře. Je to Radka? Ano, kdo jiný by to byl? "Je mi špatně z tebe a z celý tvý famílie. Tvůj tatíček zapracoval, takže mě na tu školu vzali, a pak to vítězoslavně oznámil mýmu tátovi a ten mi to hned zatepla vyklopil a povídá, vidíš, že Láďa Potměšil není tak zlej. Že není? Nejdřív tátu podrazil, sám měl máslo na hlavě, a když přinesl kamarádovu hlavu na talíři, máslo mu odpustili a dovolili mu udělat kariéru a tátu vyhodili z partaje a z práce a zničili mu život, prodával buřty na nádraží a vozil poštu trabantem a mě nevzali na školu, až když milostpán vzal telefon, tak to bylo jiná, to se zase všichni podělali a už jim nevadilo, že mám otce vyloučenýho, a ten můj otec je už převálcovanej a je z něho takovej hadr, že nedokáže říct, strč si ty svoje milosti do prdele, hajzle, a je mu vděčnej!"
Radka křičela do telefonu, až Martina z toho křiku zabolelo v uchu, oddálil sluchátko od hlavy a křik, groteskně zkreslený, se rozléhal místností, zaslechla ho i Lizetta, pozvedla hlavu a po chvilce její páteř pozbyla oné výstražné strnulosti, jaksi zvlídněla.
Radka bouřila a Martin, který už jednou podobný výbuch vzteku zažil - právě on byl příčinou několika osudných rozhodnutí, zejména stran vysoké školy, na niž odmítl nastoupit - věděl, že by měl něco udělat, měl by se chlapsky zachovat, třeba by to spravilo pár facek, už jednou to neudělal a to byla chyba, ale jak dát facku dívce, která je ukrytá v telefonním sluchátku, tím spíš, že by jí nedokázal facku dát, ani kdyby před ním skutečně stála?
Pokračovala, tónem poněkud zmírněným, už ne tak hlasitě a bez použití drsných výrazů, v duchu věcném, oznamovacím: kašle na nějaké milosti a do školy nenastoupí, půjde dělat servírku anebo uklízečku, bude zastávat to místo, které tento nespravedlivý svět určil potomkům osob ocejchovaných. On, Martin, nechť si dělá co chce; to, že opovrhl přijetím na filozofickou fakultu a šel pracovat, je jen prázdné gesto; i kdyby se nakrásně stal myčem záchodových mis, zůstal by privilegova-

ným chlapečkem, protože díky modré knížce, o niž se samozřejmě nezasloužil nikdo jiný než mocný tatíček, nemusí nastoupit základní vojenskou službu, jak je určeno synům z rodin obyčejných, neprivilegovaných, na vysokou školu nepřijatých z důvodů kádrových či jiných. Ať si tedy dělá, co chce. Ona, Radka, s ním mluví naposled a doufá, že už ho nikdy nespatří, ani náhodou.
Náhodou.
Pokud jsem se ocitl v nějakém poli náhod, pak tedy v poli náhod nešťastných, napadlo Martina.
Všiml si, že Lizetta se otočila a dívá se na něho. Mírně se usmívá. V úsměvu není výsměch, spíš sympatie.
Je to opravdu tak nešťastná náhoda, že právě tato dívka slyšela - když ne slova, tak aspoň tón - Radčina sprostého a nespravedlivého slovního výstupu?
Radčin hlas najednou zakolísal a Martin si uvědomil, že to, co zaslechl, byl vzlyk. Radka čeká, že jí řeknu něco milého, povzbuzujícího, útěšného, je to stejné jako prve, když jsme se před měsícem pohádali. Tehdy jsem udělal chybu, zachoval se jako pitomec, promluvil jsem blbě, a přece stačilo tak málo! Kdybych řekl - úplně klidně - kde jsi, Radko, sjedu za tebou, přece spolu nebudeme mluvit po telefonu, chci tě vidět, kdybych tohle řekl, ona by odpověděla, ano, přijď, počkám na tebe, zavěsila by a rozplakala by se.
Kdybych tohle řekl . . . Mám to říct?
Binární situace, jak tomu říká Andreas, počítačový fanatik. Volba mezi dvěma možnostmi, buď tak, nebo tak, zápor nebo klad, černá a bílá. Jedna volba, jeden bit informace. Andreas tvrdí, že osud člověka je tvořen sítí jednobitových rozhodnutí.
Některá rozhodnutí člověk dělá o své vůli, jiná náhodně, ale, kupodivu, na konečném výsledku to nic nemění.
Lizetta se na Martina laskavě usmívala.
Představil si husté svazky silokřivek pole náhod, jež

jím prostupují. Vycházejí z počítače EC 1047, onoho ďábla, který se zmocnil koordinátu jeho osudu a teď, nikým nesledován, v hloubi elektronického labyrintu zkoumá všechny varianty?
Proč by to tak nemohlo být, řekl si Martin a vzápětí zapochyboval, zda je tato úvaha určena jeho vůlí anebo svazkem silokřivek.
Ať to tak je.
"No dobře," řekl do zmlklého sluchátka. "Ahoj."
Zavěsil.
Počítač o mně ví, přemýšlel Martin. Dokáže ale sledovat i má rozhodnutí, ví, jak jsem se v této jednobitové situaci zachoval? A ... co bude dál?
To ví jenom on, zdroj náhod šťastných i nešťastných.

ČÁST DRUHÁ: STEP SETUP

V druhé části úlohy (JOB) na počítači EC 1047 počítač podle pokynů programu přeloženého v první části (STEP RI) do strojového kódu zabezpečí připojeni všech částí operačního systému, které program potřebuje. V části STEP SETUP počítač nárokuje data uložená na discích a magnetických páskách, a dokud operátor těmto nárokům svou činností nevyhoví, úloha nemůže postoupit k další části zpracování. V části STEP SETUP se počítač připravuje ke zpracování úlohy.

Adolf Neubauer:
Příručka pro operátory

V létě jako na jaře nebo na podzim, ať venku voněly květy nebo uzrávající plody, v budově výpočetního centra UNITA byl vzduch stále stejný, nepáchnoucí, ale i nevonný, jaksi mrtvý.
Platilo to pro celou budovu a obzvlášť a dvojnásob pro podzemí vé cé UNITA, tam, kde trůnil počítač třiapůlté generace EC 1047 vyživován elektrickým proudem pro něho zvlášť vyrobeným - obyčejný proud mu nechutnal, jako žádnému elektrickému spotřebiči nelahodí proud, který má hned sto osmdesát voltů, hned dvě stě třicet, jenže taková žehlička či takový televizor se musí spokojit s proudem, jaký je, kdežto počítač EC

1047 je panáček zmlsaný, zpovykaný. Z téhož důvodu pracuje jen v ovzduší v létě ochlazeném a v zimě ohřátém na

dvacet tři stupně Celsiovy stupnice, v ovzduší řádně pročištěném a na nominální hodnotu zvlhčeném, eventuálně vysušeném.
Do podzemí pronikal jen vzduch zvláštní, upravený.
I problémy kolotavého světa lidí a jejich vztahů pronikaly sem dolů v podobě zvláštní, upravené.
V přízemí budovy, nedaleko vrátnice, ve které zlý vrátný Rocman střežil každičký krok operátorů, jako by to byli oni, kdo zavinili, že pan Rocman se nestal admirálem (jak o tom snil ve svých deseti letech), nýbrž vrátným, v pozadí velkého a příjemně chladného vestibulu, stál veliký pult. Za ním sedávala paní Hynková, žena tělnatá a přívětivá. K paní Hynkové přicházeli partneři vé cé UNITA a přinášeli úlohy ke zpracování, ten v tašce, ten v lepenkové krabici, ten zase v papírové obálce.
"Spěchá to, paní Hynková. Co myslíte, jak to dneska vypadá? Bude to brzo? Můžu si počkat?"
"Mašina šlape od rána jako Slovenská strela," děla paní Hynková. "Jen si sedněte a počkejte si."
Jindy ale:
"Jsme na tom bídně, pane Běhounek. Přijďte si až odpoledne, ale předtím raději zavolejte."
Pan Běhounek jme se bědovati. Není to vědec, programátor, kybernetik - nic takového. Je to šofér družstva Domácnost a přivezl to, čemu on sám říká "dírky": gumičkou opásaný svazek děrných štítků, které je třeba nasypat počítači do chřtánu jedním koncem a u druhého počkat, až z něho vyleze výpis; děrné štítky, počítačem opracované, avšak nepoškozené, pan Běhounek dostane spolu s výpisem a obé odveze na ředitelství, kde je obé předá soudružce Smělé; ta odnese štítky do ó - ó, organizačního oddělení, a výpis uloží: je na něm uložen soubor údajů o činnosti pracovníků družstva Domácnost, myčů oken a leštičů parket, kle-

pačů koberců, tapetářů, kovotěsců, čističů záclon a údržbářů - všeumělů. Soubor je v danou chvíli už čtyři dny starý (tak dlouho to trvá, než odpovědní pracovnici ó-ó zpracují náležitá data). To už ale pan Běhounek má připravené nové štítky, zítra je odveze do krabicovité budovy zapuštěné do zeleného svahu nad jinonickou silnicí, tam je předá paní Hynkové a bude se starostlivě ptát:
"Mám dnes nakvap, paní Hynková. Smím si počkat ?"
"Jen si počkejte, pane Běhounek, dneska to pěkně odsejpá."
Paní Hynková vloží gumičkou opásaný soubor štítků družstva Domácnost do výtahu, a spolu s ním i štítky Výzkumného ústavu vztahových systémů a ČKD a Pražských konzerváren a meteorologického střediska. Pak uzavře posuvná dvířka a stisknutím červeného knoflíku odešle výtah dolů.
Ano, stejně jako vzduch, počítač přijímá i problémy světa standardně zpracované. Kdyby sám Satan od něho požadoval zprávu o stavu Zla v tomto údolí hříchu, musel by si nechat vyděrovat štítky a ty odeslat počítači prostřednictvím výtahu pani Hynkové. A pak by si - snad - mohl počkat na výsledek; posadili by ho na lavici, kde by seděl, mrskaje ocasem a podupávaje kopytem. Netrpělivost by mu nebyla nic platná, docílil by jen toho, že zlý vrátný Rocman by vyšel ze své kukaně a upřel na něho přísné oko.
A před pohledem pana Rocmana, nedoadmirálovavšího admirála, by se cítil nevolně i Satan sám.
Jako vzduch a jako problémy počítači předkládané jsou standardizováni i lidé.
Po třech týdnech pobytu a práce v této prostoře se standardizoval i Martin Potměšil.
"Ahoj, Martine."
"Ahoj, Lízo."
"Ahoj, Martine."

"Ahoj, doktore."
"Ahoj, Martine."
"Ahoj, Lukáši."
V šatně je dlužno se přezout. Po dvou týdnech Martin byl pasován na skutečného operátora, neboť vyfasoval bílé sandály. Ale až po roce služby smí odznak svého důstojenství vylepšit: mazáci totiž odstraňují ze sandálů pásek, který botu poutá k patě. Čistě teoreticky by to mohl udělat i teď. Lukáš Horský by si toho ale všiml a poznamenal by, mačkaje gumové posilovači kolečko:
"Ty jsi zničil sandály. Víš, že stojí sedmdesát osm korun ?"
Martin ale sandály nezničí, leda až za rok. Ví, co se sluší a patří. On už má nárok na sandály a taky na bílý plášť; ale pod bílým pláštěm musí nosit dlouhé kalhoty. Jen mazáci, kteří už dlouho mají nárok na úpravu sandálů, mohou chodit v kraťasech, takže zpod bílého pláště jim nestydatě vyčuhují holé nohy.
Ze šatny se Martin odebere do operátorské místnosti, kde spolu s ostatními vyčká příchodu Standy Buriana.
"Dokouřit a ponořit," řekne Burian vtipně, a jen pamětníci, jako doktor Síc, znají tu anekdotu, již technik cituje: "Pardon, neponořit, ale ládovat."
Krasavec Jína zafňuká, že si technika dneska nějak pospíšila, a Lída Pěkná, jedna z obou Najád (ta druhá je nastydlá a nepřišla do práce), dá najevo, že by dneska mohl mašinu naládovat někdo jiný.
"Tak holt půjdu já," řekne doktor Síc, "když všichni mají ruce od práce takhle."
Martin půjde s ním. Už ví, jak se láduje mašina, zná zpaměti všechny příkazy, které je nutno postupně vyklepat do klaviatury operátorské konzoly, už rozumí, co stroj odpovídá, samozřejmě písemně, na displeji; už se nediví, jak je možné, že doktor Síc odpovídá na výzvu stroje REPLY YES OR NO stručným JO. Stroj přijímá jakoukoli kombinaci dvou nebo tří písmen - kromě NO - jako YES neboli "ano", ale jen v tomto jednom

jediném případě. V každém jiném případě by nevlídně odtušil, že výraz neshledává vhodným.
Doktor Sic sedí u konzole a soustředěně vyklepává příkazy, pečlivě čte po sobě každou řádku, neboť záleží na správném umístění každého písmene, každého znaku, znaménka nebo mezery, a teprve po náležité kontrole přikývne a stiskne klávesu označenou ENTER. Takto vyťuká a odkývá celý rituál: postupně připojí ke stroji všechny disky a snímače magnetických pásků, snímače štítků a tiskárny; neopomine sdělit stroji, které agregáty jsou "v oflajnu" čili jsou vypnuty, zpravidla proto, že technici je dosud neopravili.
Rituál ládování se blíží ke konci a Martin jde pro první dávku štítků, již paní Hynková odeslala výtahem do přijímací místnosti. Martin odnese štítky ke snímači. Navyklým pohybem sejme gumičku a navlékne si ji na zápěstí, pevně sevře paklík, jako by to byly hrací karty, a přejede po něm palcem, aby se přesvědčil, že štítky nejsou slepeny. Kontrola skončena, Martin uloží štítky do snímače, stiskne jedno, druhé, třetí tlačítko, stroj zarachtá, jako když se koks sype do sklepa, Martin stiskne čtvrté tlačítko a to už stroj ze sebe plive poslední štítek. Projel celý paklík v necelé vteřině, vysál z něho celou sumu informací a příkazů a vše předal počítači.
Martin sejme gumičku ze zápěstí a převlékne ji přes paklík. To už se odvrací od snímače, aby pohlédl na displej číslo dvě. DOMACNOST IS JOB 219, PRT 9, zeleně svítí na displeji. Martin letmo pohlédne na první štítek. Ano, džob se jmenuje DOMACNOST, všechno je tedy v pořádku, můžeme načítat další.
A pak to jde pořád dokola, jeden paklík za druhým prochází snímačem, Martin už má zápěstí zarudlé od gumiček, některé jsou černé, jiné růžové, hnědé nebo purpurové, každý džob kontroluje na displeji a mimoděk si zanáší do své lidské paměti, že GLC IS JOB 320, PRT 9, že CHYBA IS JOB 243, PRT 2, ten je dlouhý, musí počkat až na noční směnu, že SOUPIS IS JOB

244, PRT 11, ten je od někoho ze zdejších programátorů, proto má tak vysokou prioritu. Bude si pamatovat jména džobů i jejich džobová čísla, a od operátorské konzole bude sledovat jejich postup systémem, krok za krokem až po kýžené DOMACNOST IS END, džob pro družstvo Domácnost skončil, anebo méně kýžené DOMÁCNOST IS ABEND, džob pro družstvo Domácnost skončil špatně, jeho END je ABNORMAL, tudíž ABEND, proto je třeba ho načíst a zpracovat znovu, dokud neskončí jako END.
Štítky jsou načteny, Martin je vrací do přijímací místnosti, kde je uloží do krabice; budou tam čekat, dokud džoby neskončí "endem" nebo "abendem"; Martin k nim pak připojí ony papírové fascikly neboli výpisy, jež vyjme z tiskárny a odešle výtahem nahoru paní Hynkové. Ta zavolá na pana Běhounka:
"Už je to tady, pane Běhounek!"
"To jsem rád, paní Hynková, ani nemůžu povědět! Tam u nás jsou na mě jako vosy," dí pan Běhounek a ukládá paklík štítků i s výpisem do tašky a už se loučí s paní Hynkovou (srdečně) a s vrátným chladně (s Rocmanem, ledaže by měli službu Pačes nebo Krůtová) a šup do auta, samozřejmě že se nevrátí do úřadu, jeho dvanáctsettrojka má i jiné úkoly, ovšem rázu privátního, a ostatně ani soudružka Smělá by nebyla ráda, kdyby jí předal výpis a paklík štítků hned teď, protože dosud nedopila kávu a nenalakovala si nehty a nenakoupila v přilehlém nákupním středisku a nepovykládala si se soudružkami Bubeníčkovou a Knittlovou.
A počítač, tento div druhé poloviny dvacátého století, počítá a počítá, pět džobů naráz, říká se tomu metoda sdílení času, počítá, kolik oken umyli maníci družstva Domácnost a jaký je průběh namáhání hřídele turbíny, a podle programu vytváří v tiskárně z písmen obrázek čísi zasmušilé tváře, tady se zkouší dálkový přenos obrazu, a pak se seřazuje přehled dékápek pro podnik XY a stav zásob pohotovostního skladu podni-

ku ZŽ a zkrátka nepřijdou ani učenci z organizace UNITA a sesterského Výzkumného ústavu vztahových systémů.
Martin pracuje a počítač si brouká.
Brouká?
Ticho v počítačové místnosti rozhodně není. Hučí tu klimatizace a rachotí tiskárny. Lukáš Horský prostudoval už dávno normy a ví docela přesně, že počtem decibelů úroveň hluku v sále počítače se pohybuje někde uprostřed mezi úrovní hluku zdraví škodlivého a zdraví nebezpečného.
"Pěkný nesmysl," rozčiluje se vždycky, když řeč přejde na téma hluku na sále. "Co je škodlivé, je i nebezpečné. Rád bych věděl, kdo si takové rozdělení vymyslel !"
Zvuky vydávají i snímače magnetických pásků. Martin už umí nasazovat pásky téměř tak rychle jako Najády, a ty to dovedou ze všech operátorů nejrychleji. Už si vypracoval svůj vlastní systém, jak vést pásek přes kladky a hlavy, jak ho přidržet nad štěrbinou, kde fučí vzduch, ten při první příležitosti pásek nasaje - až Martin prudkým pohybem uvolní kotouč, teď - ozve se hlasitý neslušný zvuk, stojan si rachotivě připrdne, a už na ovládacím panelu svítí zelený nápis GOTOV. Počítač počítá, doktor Sic trůní u konzole a Martin obíhá stojany, nasazuje a snímá pásky a obsluhuje tiskárny a snímače štítků. Prd, prd, pšouká páskový stojan, trrrr-ra, vysaje snímač všechnu moudrost z děrných štítků, rataratarata, ustavičné rachtá tiskárna.
Přichází pan Adolf Neubauer, nejmoudřejší muž vé cé UNITA. Osobně usazuje svoje štítky do snímače, vznešeným prstem mačká knoflíky, jeden, dva, tři a pak čtvrtý, pohlédne na displej, kde se objeví TERMINAL IS JOB 265, PRT 12, vyšší prioritu žádný džob mít ani nemůže, před džobem Terminál všechno uhýbá stranou, jako když jede sanitka a veze infarktáře. Neubauer se pak odebere do zasklené operátorské kukaně a zádumčivě hledí na displej.

Džob jede jako namydlený blesk; počítač se spojil s příslušnými diskovými stojany a v knihovnách nalezl ty soubory, jež vznešený Adolf Neubauer potřebuje k realizaci svého džobu. STEP LINK, probíhá linkování, z jednotlivých údajů se spojí organismus připravený k práci. A už je tu STEP GO, oživený organismus vstoupil do elektronického organismu stroje, rozlétl se po jeho imaginárním prostoru jako orel, žádná výšina mu není dost vysoká, horské masívy před ním ustupují, má prioritu 12, žádný džob nemá tak velkou prioritu jako džob TERMINAL. Je to jako v počítačové hře HARRIER'S ATACK, kterou Martinův kamarád Kid nedávno zkoušel na Sinclairu: letadlo letí, bombarduje radarová hnízda a palebná postavení protiletadlových děl, střílí na stíhačky, palivo mu dochází, musí ještě přes čtyři horská pásma, znovu tu jsou stíhačky, palivoměr se blíží k nule, ale už je tu přistávací plocha na palubě letadlové lodi . . . ouha. Nula. Došlo palivo. Harrier se zapíchne nosem přímo do mořské hladiny.
TERMINAL IS ABEND.
Velký Adolf Neubauer našpulí rty a přikývne. Předvídal, že mu TERMINAL zabendí, ano, stalo se to, co se stát muselo, tak to odpovídá řádu.
Přísně stiskne paklík štítků, jejž svírá pod paží, a odchází vždycky zachmuřený, nahrbený.
Génius vé cé UNITA.
S operátory nekomunikuje, všichni jsou pro něho v oflajnu, s jedinou výjimkou doktora Síce.
Martin uctívá Adolfa Neubauera, závidí doktorovi Sícovi jeho výsadní postavení a nadevše by si přál, aby se právě on, Martin, stal géniovou pravou rukou.
K tomu má ovšem předaleko, je řadovým operátorem a může se utěšovat jen připomínkou, že to nejhorší tady už má za sebou. Jeho začátky byly krušné - a aniž to tušil, jeho vlastní matka se postarala, byť mimoděk, o to, aby byly horší, než začátky obvykle bývají.

Neuplynul ani týden po Martinově nástupu ve výpočetním centru UNITA a paní Potměšilová se spojila telefonicky s Janou Masákovou (když se dříve dotázala - taktéž telefonicky - na osobním oddělení, kdo je Martinův přímý nadřízený) a umluvila si s ní schůzku v kavárně Slávia. Obě ženy se vskutku sešly v domluvenou hodinu a usedly k mramorovému stolku pod velikým oknem, ze kterého je výhled na rozsáhlé soubudoví Národního divadlu, starobylý stánek Múzy Thálie, i novodobou architektonickou kreaci, připomínající cukrkandlový panelák.
Obě ženy byly zprvu nervózní a vzájemně ostýchavé, ale postupně odložily ostražitost, jíž se obrnily. Je to ženská jako každá jiná, uvažovala Jana Masáková. Potřebovala by pár kilo zhubnout, zrovna jako já. Nu a paní Potměšilová rychle pochopila, že její protějšek není žádná učená žena, žádná "titul vpředu, titul vzadu", která ji v prvních minutách rozhovoru zaplete do nějaké intelektuálštiny, jakmile odhalí přečetné slabiny jejího vzdělání, jme se vytahovati a ji zesměšňovati.
Nic takového. Jana Masáková, jak se paní Potměšilová dozvěděla v prvních pěti minutách rozhovoru - pranic intelektuálského - byla vdaná, matka dvou dětí; muž nekňuba, ale hodnej, třebaže se občas namaže a podle všeho tu a tam se dopustí drobné nevěry, zejména při příležitosti celopodnikových školení, jež se odehrávají na chatě Hubert v Albrechticích blíže Tanvaldu; Kačenka, desetiletá, je bystrá, leč stonavá, a Jozífek, o čtyři roky mladší, bude asi stejný truhlík, jako je otec. Tyto informace byly dobrým úvodem k tomu, proč paní Potměšilová přišla do kavárny Slavie, aby se tu sešla s Janou Masákovou, vedoucí skupiny operátorů vé cé UNITA.
Ona, paní Potměšilová, má syna jediného, paní Masákové dobře známého Martina, který odmítl nastoupit na studia a pracuje teď u počítacího stroje.
"Žádné vděčnosti se člověk od dětí nedočká, paní,"

děla paní Potměšilova trpce. "On si Máťa ani neuvědomuje, za co všechno taťkovi vděčí. Myslíte, že ho napadlo dělat u počítače, místo aby šel na vojnu? Má modrou knížku, samozřejmě. Jenže bez taťky by měl nejvýš neřadovou; s povolením lehké obuvi. Nemáte představu, co to stálo námahy, než taťka vydupal Máťovi tu modrou knížku."
Jana Masáková si představila Jozífka, malinkého, vyjeveného; Jozífek vyroste a jeho na vojnu bezpochyby odvedou, ani tu neřadovou mu nedají. Proč by mu ji dávali? Má zdravý kořen po tátovi.
"Máťa by na vojnu absolutně nemohl jít, chápete," děla paní Potměšilová. "Absolutně. On se tam nehodí."
"Váš Martin je slušný chlapec," pravila Jana Masáková opatrně.
"Slušný a jemný. Má citlivé srdce. Rozešel se s dívkou, tedy s dívkou, já z té známosti nadšená nebyla, já ne. Její rodiče ... darmo povídat. Jenže Máťa je důvěřivý jako dítě. Taková si ho otočila kolem prstu, taková ..."
Paní Potměšilová se odmlčela a zadívala se na ulici. Národní divadlo se proti ní tyčilo, celé krásné, s krásnými sloupy, a ty sochy na střeše jsou taky moc krásné, a hned vedle nová budova, no škoda že ji nepostavili v tom starém stylu, ale kdo tomu rozumí, určitě vidí, že je to vlastně taky krásné, to krabaté sklo a socha tam na tom nádvoří. Moc krásná. Svět je plný krásy, jenom kdyby ty děti nedělaly potíže!
"To se stává," řekla Jana Masáková tiše, ovšem ne z ohleduplnosti, nýbrž z opatrnosti. Co se z toho vyklube? Pak si všimla, že paní Potměšilová má vlhké oči. Dojalo ji to. Nikdo nemůže být dost mocný a dost bohatý a dost vlivný, aby nebyl zranitelný. Taková paní, jako je tahle Potměšilová, by se vůbec nemusela s ní, obyčejnou operátorkou, bavit. A přece tu s ní sedí a je celá naměkko.
"Já to vůbec nemůžu pochopit," začala paní Potmě-

šilová znovu, "nemůžu pochopit, jak Máťa mohl něco takového udělat. Svět mu ležel u nohou, dveře se před ním otevíraly docela samy, je mladý a nadaný, a místo aby šel správnou cestou, jde dělat takovou práci."
Já ji dělám dvacet let, pomyslela si Jana Masáková.
"Vždyť to není nic pro něho! On má úžasnou fantazii, chápete? Je to vysloveně tvůrčí typ. Mám o něho strach. On nikdy nedělal žádnou rutinní práci. I ve škole uznávali jeho výjimečnost."
Jak by ne, poznamenala Jana Masáková v duchu. Dojetí a zbytky sympatií byly ty tam, jako zmizí uschlé listí z ulice, kudy projede zametací automobil.
"Můj manžel už mluvil se soudružkou . . . Tajblovou?"
"Jmenuje se Taubová."
"Máte pravdu, Taubová. Myslím, že jí všechny ty správné direktivy už dal, ale i přesto jsem považovala za správné setkat se s vámi. Jste Máťova nadřízená a já bych byla ráda, abyste si uvědomovala, jakou máte odpovědnost. Máťa uklouzl, zbloudil, dal se na špatnou cestu. Nám, tedy manželovi a mně, jde o to, aby se vrátil, aby přišel k rozumu. Jistě jste ho už za těch několik dní trochu poznala a víte, jak je to výjimečný typ. Vy byste měla . . . vy musíte . . ."
"Co . . . musím?"
Paní Potměšilová roztáhla rty do úsměvu, ale oči se jí nepohnuly.
"Musíte si být vědoma toho, že Máťa není jako ti ostatní. Má jiné nadání, jinou citovou výbavu a taky jinou budoucnost, ať ... momentálně ... už dělá cokoli. "
"Tak moment," řekla Jana Masáková, "aby bylo jasno. Vy chcete, abych pro vašeho syna připravila něco jako speciální režim?"
"Můj manžel už to v zásadních rysech projednal se soudružkou Tajblovou."
"Taubovou."

"Spoléhám na vás, že jeho direktivy budete náležitě realizovat."
Jana Masáková se hluboce nadechla a pak ze sebe vzduch dlouho, dlouho vypouštěla. Tak tohle je bombarďák, pomyslela si, desetkrát horší než celá Hrábková. Uvědomila si, že Potměšilova s ní mluví zřejmě jenom proto, že Hrábková je na dovolené. Jak by se asi Hrábková zachovala na jejím místě? Jistě by se mohla přetrhnout horlivostí.
Ano, samozřejmě, spolehněte se, soudružko Potměšilová, to zařídíme, pro Martina najdeme příhodné místo, máte jistě pravdu, chlapec takového nadání nebude pracovat jako obyčejný operátor, však pro něho něco najdeme ...
Jenže Hrábková je na dovolené a místo ní tu sedím já.
"Ano," řekla nahlas, "můžete se spolehnout. Já pro Martina něco vhodného najdu."
Řekla to téměř radostně.
Najdu pro tebe vhodnou práci, chlapče.
Separování.
To je něco pro citlivého hocha, který nemůže jít na vojnu a je moc nadaný na to, aby dělal obyčejného operátora.
Budeš separovat. Každý den budeš separovat.
Možná že tím prospěju i tobě a pánům rodičům.
Po měsíci separování se rád vrátíš do rodného hnízdečka.
Obě ženy se rozloučily a paní Potměšilová, ubírajíc se na stanici metra, uvažovala o tom, jak je ta, jak se jenom jmenuje, milá a ochotná žena, a že by taťka pro ni vlastně měl něco udělat.
Nadšení pro Janu Masákovou ale značně ochladlo, ještě než došla do Spálené ulice.
K čemu podporovat nějakou Mlacákovou? Máťa z toho jejich podniku co nejdřív odejde a pak po Mlacákové nebude ani vidu, ani slechu.

Doktor Síc nevěděl, co se skrývá pod šifrou JOB LOGIC, JOB UKOL, JOB HANA, JOB 100BY664. Žádný operátor to neví, leda by se to dozvěděl náhodou, třeba tak, že referent pověřený transportem sestavy děrných štítků do vé cé UNITA by věděl, co šifra znamená, že by to pověděl paní Hynkové a ta by to řekla doktorovi Sícovi anebo jinému operátorovi. "Představ si, Lizetko," řekla by například, "že ten džob sto bé ypsilon šest set šedesát čtyři je výpočet průhybu nosníku zatíženého v bodě x pod úhlem jednatřiceti stupňů."
To ovšem je nesmysl. Referentovi je jedno, jaká tajemství štítky ukrývají, pani Hynkové je to jedno a operátorům (s výjimkou doktora Síce) to je také jedno.
Doktorovi Sícovi to jedno není. Vzrušuje ho tajemnost šifer a nepřeje si znát pravdu. Někdy si představoval sama sebe, jak je souzen před stolicí boží za to, že svou činností u konzole přispěl k neštěstí druhého. Jednou o tom vyprávěl Lukášovi Horskému:
"Ve stínu síně stojí vdova s matnýma očima - jejich lesk už dávno smyly slzy. Když vstoupím, bezhlesně na mě ukáže prstem. Uvědomujete si, zeptá se mě On, že jste realizoval výpočet přehrady, jež zaplavila chudé políčko této ženy, čímž jí povstalo nezměrné hoře? Ano, odpovím mu pevným hlasem, ano, vzpomínám si. Byl to JOB HRAZ, třída B, PRT 6, nárokoval přístup ke knihovně na disku SVT 009, jenže SVT 009 alokovaný, takže já jsem povelem F JOB HRAZ, PRT 7 zvedl číslo třídy, takže JOB HRAZ mohl na knihovnu vstoupit, a s využitím kapacity CPU na 76 % byl hotov za šest minut čistého času: toto Mu řeknu," děl doktor Síc Lukášovi Horskému, "a padna budu se mu klaněti."
Doktor Síc velmi rád užíval vzácného tvaru přechodníku, o němž tvrdil, že je to přechodník budoucí.

Na Lukáše Horského jeho výpověď neudělala valný dojem.
"Jenže u nás hráze nevypočítáváme," odpověděl, nepřestávaje rytmicky tisknout gumové posilovací koleč-

ko. "Tiskneme výpisy stavu zásob v továrně na syrečky, jak byl před týdnem, a ty výpisy se pak vyhoděj."
Na to doktor Síc nemohl namítnout nic, ale přece jen se nevzdal představy vdovy zničené hrází, realizovanou jen díky tomu, že on, doktor Síc, uvolnil disk SVT 009 povelem F JOB HRAZ, PRT 7.

Práce operátorů ve výpočetním centru UNITA je organizována do cyklů. Každá směna je rozdělena na dvě poloviny. Jedna polovina pracuje u konzole a obsluhuje stojany a snímače a tiskárny, druhá odpočívá. Po dvou hodinách se vystřídají. Je to nutné, protože po dvou hodinách každému otupí pozornost a dělá čím dál tím víc chyb.
Takto je to zařízeno a takto funguje tým operátorů vé cé UNITA.
Dvouhodinový odpočinek je příjemný, ale je s ním spojena jedna nepříjemnost. Tato nepříjemnost se jmenuje separování.
"Co to je separování ?" zeptal se Martin Potměšil své vedoucí Jany Masákové, když mu poprvé řekla - jdi separovat.
Napadlo ho, že bude muset sedět v nějaké samostatné kanceláři, separované od ostatních. Mohl bych tam překládat z angličtiny, pomyslel si.
"To se snadněji ukáže, než vysvětlí," řekla Jana Masáková.
Zavedla ho do místnosti, kde to vonělo jako v byrokratově ráji: aroma inkoustu, lepidla a papíru se tu snoubilo v opojný papírenský akord. Uprostřed místnosti stál obyčejný dřevěný stůl. Původně byl lakovaný, ale časem lak z jeho vrchní desky sešel.
Jana Masáková vytáhla z police objemný balík papíru. Vážil osm kilogramů. Jeho formát odpovídal o něco nižší "á trojce".
"To je papír pro tiskárnu," poznamenal Martin, po-

někud udiven, do jakého mystéria ho chce paní Masáková zasvětit.
"Ano," řekla Jana. Balík byl pokryt plastikovou fólií. Jana ji roztrhla u balík vytáhla. "Jenže je s kopírákem."
Tiskárny počítacích strojů se nespokojí s obyčejným papírem. Potřebuji takzvaný traktorový papír. Je to pruh dlouhý několik set metrů, cikcak naskládaný do formátu o něco nižší než "á trojka". Balík traktorového papíru se vloží do zásobníku tiskárny, tiskárna si ho odebírá a pokrývá písmeny, čísly, znaky a grafy a potištěný ukládá do druhého zásobníku. Někdy je třeba dvou exemplářů jednoho výpisu. Pro tento účel se vyrábí traktorový papír s kopírákem: jsou to dva pruhy papíru cikcak naskládaného a mezi nimi se vine, taktéž cikcak, karbonový papír speciální, výroby zahraniční, za devizy koupený.
Potíž je v tom, že téměř nikdy nikdo nepotřebuje dva exempláře téhož výpisu, a pokud ano, tak si zákazník nepřeje, aby měl originál a kopii - trvá na dvou originálech. Výpisy totiž jdou na stůl vedoucím pracovníkům, a kdyby existoval originál a kopie téhož výpisu, bylo by třeba vyřešit citlivou otázku, který z obou vedoucích pracovníků je více vedoucí a který je méně vedoucí. Je nesnadné takový problém vyřešit.
Daleko snadnější je prohnat jeden a týž výpis tiskárnou dvakrát.
Jenže - co si počít, když papírny téměř nedodávají jiný traktorový papír než dvojitý s kopírákem?
Nezbývá než separovat.
Ve všech výpočetních centrech a střediscích naší země ve volných chvílích operátoři separují dvojitý traktorový papír. Je to milá práce. Připomíná draní peří anebo také to, čím macecha zaměstnávala Popelku. Člověk by čekal, že při takové práci z operátorova srdce vytryskne melodie a ze rtů splynou čiré verše národní písně, asi tak, jak nám o vzniku národní písně vypráví ve své nesmrtelné Babičce Božena Němcová:

"Papír je bílý, kopírák černý,
kde je můj milý, holoubek sivý?"
Vyseparovaný papír se vkládá do zásobníku tiskárny.
Uhlový papír, který je dražší než to, co zbylo, se vyhodí. Ani do sběru ho nelze odnést (jak se děje s valnou většinou produkce počítačových tiskáren). Musí se nacpat do popelnic a potom spálit ve spalovně, vybavené - doufejme - odlučovačem sazí.
Važme si těch sazí. Jsou to saze devizové.
V separování papíru, jak řečeno, se střídali operátoři vé cé UNITA, a podnikali dokonce závody, kdo dřív vyseparuje balík (vyhrávala obvykle Jana, Najáda Veronika bývala druhá, ale někdy ji předhonila Lizetta Ptáčková).
To mělo napříště skončit. Balíky bude separovat ve volném čase Martin Potměšil, a když by mělo na sále zbýt málo lidí, nebude už vůbec chodit ke konzoli a ke snímačům a bude separovat celou směnu.
"Tyhle papíry," ukázala Jana Masáková na policovou stěnu dva metry vysokou a tři metry dlouhou, plnou balíků, "tyhle papíry vyseparuješ. Trochu se při tom umažeš, ale toho se neboj. Půjčím ti solvinu a tou se umeješ. Za hodinku se na tebe přijdu podívat."
Usmála se na něho a oddusala pryč.

"Separování traktorového papíru," řekl Andreas Schulman, přáteli zvaný Kid, "to je ale pěkná buzerace."
Martina to hrubé slovo překvapilo. Andreas nikdy, nebo skoro nikdy nemluvil sprostě a v jeho přítomnosti si Martin vždycky dával pozor na jazyk. Aniž si to uvědomoval, počínal si jako v přítomnosti světce.
Svatost je totiž stejně nakažlivá jako zlo a mohla by tedy být neméně nebezpečná; naštěstí je mnohem snadněji vyléčitelná. Martin samozřejmě nevěděl o svatosti

nic nebo skoro nic a ke zlu choval opatrnou úctu jako k nějaké šelmě uzavřené za mříže zoologické zahrady, anebo ještě lépe, zakleté na stránky Hanzákova encyklopedického díla Svět zvířat, kde jsou barevné tabule znázorňující lva masajského, leoparda štíhlého či levharta sněžného. Nicméně každý člověk je vybaven čidly, jež mu umožňují orientaci v nepřehledné krajině dobra a zla, každý, Martina nevyjímaje.
Seznámil se s Andreasem v jazykové škole. Od prvního setkání ho přitahoval tento muž asi pětadvacetiletý, topolovitě vysoký, smrtkovitě hubený a bledý, přičemž bledost jeho tváře byla zvýrazněna tmavostí vlasů ani ne dlouhých, ani krátkých, ani rozcuchaných, ani učesaných: Andreas je udržoval v takovém pořádku a takové délce, aby ho co nejméně obtěžovaly. Stejně přistupoval i ke všemu ostatnímu, co k němu fyzicky náleželo. Protože měl slabý zrak, nosil brýle a čerta mu záleželo na estetické hodnotě obroučků. Nikdy by nepochopil, proč by měl nosit jiné brýle než ty, které se fasují na lékařský předpis, jejichž tvar byl zřejmě vybrán v tvrdé soutěži v konkursu, ve kterém se zvlášť oceňovala šerednost, nepohodlnost, maximální váha, schopnost vyvolat komplex méněcennosti a celková odpudivost. Také jeho oděv byl výstředně nevýstřední, zpravidla to byla zelenkavá či béžová plátěná košile a kalhoty z manšestru nebo tuzemské džínoviny.
Bydlel v půdním bytě v Kaprově ulici, pod trvalou hrozbou soudní výpovědi. Půdní byty bývají luxusnější a hlavně nákladnější než výbava všech bytů celého domu, v jehož podstřeší vznikly. Ten Andreasův byl jiný, od obyčejné půdy ho dělilo jen několik málo detailů, izolační panely přitlučené na krovní trámy a bílé latexové nátěry přepážek a stěn. Nábytek tu nebyl skoro žádný a těch několik kusů, jež Andreas nezbytně potřeboval, pocházelo z bazaru na Libeňském ostrově anebo si je pán bytu sám sestavil.
Trvalo to dva roky, než se sem Martin poprvé podí-

val, Andreas se hned tak s každým nepřátelil. Ale až do svého nástupu ve vé cé UNITA tu nebyl víc než pětkrát šestkrát, obvykle na Andreasovo výslovné pozvání - podívat se na počítač, na diskovou jednotku, na zajímavý program. Nicméně i během těch několika návštěv (a samozřejmě i na základě některých Andreasových poznámek) pochopil, že zde, v půdním bytě v Kaprově ulici, je druhé, ba dokonce to důležitější pracoviště programátora, který byl zaměstnán u počítače Vysoké školy zemědělské. Andreas upravoval počítačové programy, aby jich mohli bez velké námahy používat i lidé neznalí anglického jazyka (většina programů komunikuje s uživatelem anglicky), za úplatu uměl přinutit program určený pro sinclair, aby pracoval v sharpu nebo v atari, a v poslední době, na vypůjčeném počítači amstrad PC vedl (za slušně vysoký honorář) černé účetnictví jednomu vinárenskému mafiózovi. Byl zručný i manuálně a dovedl počítače opravovat. Vždycky měl doma několik rozebraných sinclairů, které notoricky trpí přehříváním - pokud nejsou zatíženy periferiemi, a ty jejich majitelé zpravidla nemají.
V poslední době Martin chodil k Andreasovi velmi často. O počítače a o programováni se začal živě zajímat, to byl jeden důvod - Kid mu sloužil jako učitel a průvodce. Doma, kde ustavičně vládla atmosféra "tiché domácnosti", se mu líbilo čím dál méně. A protože se ve výpočetním centru UNITA jelo na tři směny a ta odpolední končila v devět, Martin raději jezdil přespávat do Kaprovy ulice než domů, na sídliště Úvoz II., tím spíš, že rodiče, kteří nad ním zřejmě zlomili hůl, proti tomu nic nenamítali.
Kida Martin navštívil už v červenci, po své první směně věnované separování papíru, a vyprávěl mu o tom. Přítel odtušil, že je to pěkná buzerace, ale pak ztratil zájem. Martin ale separoval i druhý a třetí den. Třetího dne Kidovi vyprávěl, že jeden balík se mu rozsypal a docela malou chvilku, během pádu, se separoval sám.

"Tak jeden balík přines," řekl Andreas. "Něco vymyslíme."
Martin počkal, až službu ve vrátnici bude mít Pačes Čepička, pronesl balík ve veliké plátěné tašce a dovlekl ho až sem, do půdního bytu v Kaprově ulici.
Balík, zatavený do průhledné plastikové fólie jako do mázdry, vypadal jako nějaká veliká kukla. Zanedlouho se s ním začnou dít podivuhodné biologické procesy, mázdra pukne a veliký bílý motýl zamává papírovými křídly, vzlétne a už zamíří k nejbližšímu kalamáři, aby do něj ponořil sosák a napil se nektaru. Motýl jménem computericus byrocratei.
Andreas rozřízl plastikovou mázdru nůžkami.
"Vidíš? Kdyby někdo tahal za bílý papír na jednu stranu a za uhlák na druhou stranu . . ."
"To by byli dva," poznamenal Martin. "A potřebovali by třetího, aby stál u balíku a střídavě přidržoval uhlák a bílý papír. Ledaže . . ."
" Ledaže - co?"
"Kdyby tam bylo vahadlo. Rameno se závažím na obou koncích. Chápeš to? Rameno by se kývalo a střídavě by uvolňovalo papír a uhlák."
Kid zaútočil na ten nápad, pokusil se ho vyvrátit, ale Martin se nedal. Že by to bylo monstrum? Záleží na konstrukci! Vahadlo se musí upevnit na svislý sloupek, ale ne pevně. Separovaný balík se stále níží, takže i vahadlo musí klesat.

Nedalo by se využít toho, že separovaný balík se zmenšuje, kdežto oba vyseparované balíky rostou?
Uvědomili si, že v místnosti se téměř setmělo. Zapomněli na čas, zapomněli na to, že mají hlad. To, co před nimi leželo na stole, to nebyl balík. Bojovali s drakem, s mnohohlavou saní, a ledva se jim podařilo useknout bestii jednu hlavu, ledva vyřešili jeden problém, příšeře narostly hlavy dvě.
Cíl je jasný: je třeba oddělit uhlový papír od čistého papíru. Kolik překážek napohled nepřekročitelných je

ale dělí od dosažení cíle! Balík je třeba silou donutit k vnitřnímu rozdělení, je třeba ho prohnat mechanismem, jako když za císaře pána voják běžel uličkou, zleva zprava poháněn lískovkami svých druhů. I to byl stroj: z jedné strany do něho vcházel voják neukázněný a z druhé strany vyšel voják vzorný. Z uličky nebylo úniku, vedla jí jediná cesta.
Každý stroj musí jednoznačné definovat cestu a způsob, kudy a jak se bude obrobek ubírat jeho útrobami. Přesnost není nic jiného než jednoznačnost definice. Ve stroji - ať je to parní buchar nebo elektronický počítač - příroda je postavena sama proti sobě; stroj je lest, příroda jím byla oklamána či spíš zneužita. Jednotlivé její prvky jsou ve stroji uvedeny do protikladného postavení tak, aby obrobek měl pouze jedinou únikovou cestu, právě tu, již mu určil člověk.
Expanzívnost horké páry se střetne s pevnosti ocelového válce. Patová situace? Ano, pokud člověk nevloží do ocelového válce pohyblivé dno, spojené pevnou tyčí s klikovým mechanismem. Pára expanduje a válec si zachová svoji pevnost, dilema je vyřešeno ve prospěch lstivého tvora, který léčku nastražil. Vynález? Nic jiného než objev nové lsti, jak zneužít mnohoobrazných vlastností přírody.
Nová lest se už zřetelně rýsovala před duševním zrakem obou mladých mužů. Desetkrát rozdělili a opět složili celý balík, počmárali arch papírů, na zemi rostla vrstva pilin a hoblin a na stole už stálo cosi, co připomínalo křížence mezi decimálkou a vahadlem na pumpování vody. Oba byli vzrušeni jako lovci, kteří postupují po stopě a otisky jsou stále zřetelnější, ohař už ječí srst, každé prasknutí větvičky nabývá na významu, v nadhlavníku krouží krahujec, mezi hlohovými větvičkami snad už přeskakují elektrické jiskry, vzduch čpí pachem štvané šelmy, ale zelená stěna kolem lovců vypadá pořád stejně, je lhostejná, jako by se bránila účasti na dramatu, jež tu probíhá. Lovce i objevitele vede pouze jeho instinkt: příroda není ochotna podat pomocnou ruku,

nikdy nepostaví na křižovatce ceduli s nápisem TUDY. Naopak, ráda klame a nic jí nezpůsobí takové potěšení, jako když se jí podaří obelstít toho, kdo se ji snaží polapit do léčky.
Stroj už. byl hotový, fungoval skvěle, ale jenom v jejich představě.
Balík je umístěný na stolku, jehož deska má stejný formát jako separovaný papír; vlevo i vpravo jsou police, jedna na čistý papír, ta druhá na odpad. Police jsou spojeny pákovým mechanismem s vahadlem, které střídavě přidržuje papír a uhlák. Člověk sedí před strojem a střídavě tahá vlevo a vpravo. Separování trvá snad jen minutu. Teoreticky.
Bude stroj někdy pracovat prakticky? Jak čas běžel, zvolna začali pochybovat.

Martin pracoval ve výpočetním centru UNITA, ve volných chvílích docházel do Kaprovy ulice, kde pod Kidovým dohledem ladil chod stroje na separování papíru, ale třebaže takto činorodě žil, skličovaly ho starosti.
Stýskalo se mu po Radce, zoufale, ba mučivě, a stonásobně si vyspílal do idiotů a hovad za slůvko "ahoj", jímž zvrátil vahadlo binární situace rozhodnutí na nepříznivou stranu jen proto, že se na něho ta hubená blond koza Ptáčková usmála. Lizetta mu ne zrovna nadbíhala, ale dávala najevo ne právě lhostejnost. Martin si namlouval, že toto nadbíhání - nenadbíhání je mu nadevše protivné, a nakonec byl rád, že ho Masáková uvrtala do skladiště papíru, kde separoval traktorový papír na celé století dopředu. Aspoň tu neměl Lizettu na očích.
To byla jedna starost.
Tu druhou se naučil sdílet s ostatními operátory, a aniž to tušil, se všemi zaměstnanci vé cé UNITA, ředi-

telem Procházkou počínaje a vrátným Pačesem Čepičkou konče.
Z generálního ředitelství prosákly chmurné zvěsti. Činnost vé cé UNITA je prý neefektivní. Nákupem amerických memorexů ředitel Procházka dosáhl Pyrrhova vítězství, neboť zatížil už tak pasivní konto dalším výdajem, tentokrát dokonce devizovým. Ádovi Neubauerovi se stále ještě nedaří přizpůsobit operační systém velké mašiny potřebám terminálové sítě, jeho JOB TERMINAL ještě nikdy neskončil jiným hlášením než ABEND. Půjde-li to takto dál, změní se statut vé cé UNITA.
"Převezme nás Pragostav," strašili se zaměstnanci vé cé navzájem. Místo samostatného výpočetního centra se stanou obyčejným výpočetním střediskem stavebního podnikli, a tam, jak známo, vládne režim jako řemen, práce nad hlavu, platy bídné, a jestli Pragostav přejde na samofinancování, budou se snižovat stavy, dokonce prý i administrativy. Hrůzné pomyšlení!
Do třetice Martina tížily starosti domácí, rodinné. Tichá domácnost dovede jít pěkně na nervy, a Martinovi šla, jakkoli trávil co nejvíce času u svého přítele Kida.
Mamka s Martinem sem tam promluvila, ale taťka byl neoblomný a neodpovídal synovi ani na pozdrav. Nemohl mu odpustit, že odmítl nastoupit studia na filozofické fakultě a šel místo toho pracovat.
Martin si uvědomoval, jak absurdně si taťka počíná, a tím víc ho to štvalo.
Taťka vždycky tvrdil, že si cení práce nade všechno, neboť práce je matka pokroku. Jakmile měl příležitost, vhodnou nebo nevhodnou, povykoval:

"Samo se nenakope."
Jeho oblíbené úsloví byl slogan používaný v padesátých létech. Týkal se uhlí. Samo se nenakope, to znamená, že každý musí plivnout do dlaní a přiložit ruku k dílu, aby se kola jaksepatří roztočila. Taťka bezpočtukrát Martinovi vyprávěl, jakou těžkou dřinu zakusil jako

mladík na stavbách mládeže a také na brigádách v kladenských uhelnách.
"Samo se nenakope!"
Vychovával synka k úctě vůči práci. Nezapomínal na výchovu ani při svátečních oslavách vánoc a narozenin. Rodiče byli k Martinovi štědří, kupovali mu ty nejdražší zahraniční hračky, kupovali je v Tuzexu. Později mu dávali k narozeninám a na vánoce a za vysvědčení jen užitečné věci: tenisovou raketu Dunlop, programovatelnou kalkulačku, automatický fotoaparát, závodní kolo s pětikoleèkem a dvoutalířem, vzduchovku s dalekohledovým zaměřovačem a podobně. V jistém smyslu to byly také hračky, ale vypadaly jako užitečné předměty.
U Potměšilů to chodilo jinak než v jiných rodinách, kde rodiče dávají svým dětem dárky k narozeninám. I oslava narozenin je nedílná složka výchovného procesu, opakoval taťka rok co rok, když Martin šel spát a mamka balila dárek (nebo dárky) do slavnostního papíru. Nebyla to planá fráze. Taťka byl vynalézavý ve vymýšlení nepříjemností, jimiž předávání dárku zpestřoval. Martin musel odříkat básničku nebo ho někam poslali, jindy mu nařídili, aby přenášel nějaké předměty nebo vykonával nějakou očividně zbytečnou činnost.
Taťka se přitom hýkavě smál. Mamka chlapce litovala, ale nikdy se ani v nejmenším nepokusila tu otravnou proceduru zkrátit.
"Samo se nenakope," povykoval taťka.
To vše se dělo v zájmu výchovného procesu, jehož cílem bylo chlapcovo zocelení. Kluk musí mít úctu k práci, protože samo se nenakope, říkával taťka mamce, obvykle nahlas, aby to Martin slyšel. A teď, když Martin opravdu pracuje, taťka se hněvá a se synem nemluví.
Jednou ráno řekl Martin mamce, že pracuje na zlepšovacím návrhu. Nezmínil se o tom, jaký je to zlepšovák. Na mamku by neudělal žádný dojem vyprávěním o Janě Masákové, která ho uvrtala k separování papíru (netušil, že mamka se s jeho šéfovou setkala osobně

a že vlastně jeho bídu zavinila). Řekl jen, že vymyslel zlepšovák a že už brzy ho prakticky vyzkouší.
"Zlepšovák!" pravila mamka pohrdavě. "To ti tam tak málo platí, že musíš vymýšlet zlepšováky?"
Martina do té chvíle ani nenapadlo, že by mohl za zlepšovací návrh dostat nějaké peníze (a vskutku je nikdy nedostal).
"Já to dělám pro lidi," bránil se. U Potměšilů se často mluvilo o nutnosti pracovat pro druhé, pro lidi.
"Vem si příklad z taťky," řekla mamka. "Ten se dře pro lidi!"
A spustila sáhodlouhý výklad o tématu Martinovi dobře známém, protože se o něm v rodině mluvilo už rok: taťka se zasazuje plnou vahou své funkce o zřízení léčebného střediska pro mladistvé alergiky, třebaže péče o zdraví obyvatelstva nespadá mezi jeho četné povinnosti. Mohl by se na nějaké alergiky vykašlat, ale on to neudělá, protože ví, že je třeba lidi získávat usilovnou prací.
"Já vím," přerušil ji Martin otráveně, "samo se nenakope."
Mamka se urazila, rozpomněla se, že porušila zásadu tiché domácnosti, a v příštích několika dnech nepromluvila se synem ani slovo.
Martinovy starosti byly umocněny vědomím, že si je přivolal o své vůli a že by se jich mohl snadno zbavit.
Ano, vyřkl neblahé slůvko "ahoj" jako nějaké magické zaklínadlo přivolávající smutek. Jenže i Radka je jistě smutná, i jí se stýská, o tom nepochyboval. Pohádali se spolu, ale jen proto, že jeden druhého milovali - dokonce se spolu pomilovali, jen jednou, neobratně, ba nešťastně, ale přece jenom pomilovali. Martin by snadno mohl zvednout telefonní sluchátko, vytočit číslo, požádat pana Jandu, aby Radku přivolal, a pak by mohl zopakovat slůvko "ahoj", čímž by zlé kouzlo předcházejícího "ahoj" zlomil.
Druhá i třetí starost spolu souvisely.

Taťka se na Martina zlobil a vyvolal otravnou atmosféru tiché domácnosti proto, že Martin odmítl nastoupit na studia filozofie a místo toho začal pracovat ve vé cé UNITA, kdež sdílel s ostatními starosti, že centrum UNITA bude převedeno pod pravomoc Pragostavu a stane se otrokárnou. Jenže, první semestr ještě zdaleka nezačal, Martin nepromeškal jedinkou přednášku, jediný seminář, zatím pracuje o prázdninách jako desetitisíce jiných studentů! V září, nebo i dříve, se může s centrem rozloučit, a pak - sbohem starosti s Pragostavem, taťka prolomí skleněný poklop tiché domácnosti hýkavým smíchem a hulákáním "samo se nenakope" u vše se vrátí do normálních koleji.
Jsem na kolejích, uvažoval Martin ve chvílích deprese. Kola mého vagónu duní po výhybkách. Proč se ani nepokusím dosáhnout na ovládací páku?
Mají ty výhybky vůbec nějakou páku? Nejsou už předem napevno nastavené, aby mě vedly určitým, či spíš určeným směrem?

Letní týdny rychle plynuly. V červenci a srpnu slunce neohřívá jenom zemi, vodu a vzduch, tři živly, jež podle mínky některých filozofů milétské školy tvoří prazáklad všeho jsoucna, ale také čas, ohřívá ho, a je proto řidší, ještě méně zadržitelný ve svém pospěchu než v jiných ročních dobách. Zaměstnanci vé cé UNITA se vystřídali na dovolené, zmírněna byla i ostražitost vedoucích kádrů, ale ti, kdo na pracovišti zbyli, toho nezneužili k alotriím, neboť sami byli

zmalátnělí jako ještěrky na placatém kamenu.
Na dovolenou odjela i Eva Blažková, po Adolfovi Neubauerovi nejvýznamnější z programátorů centra. Ještě než odjela, podle svého nejlepšího vědomí a svědomí i otaxovala Martina Potměšila, nováčka mezi operátory, mladíka pohledného a - proč to zapírat - při-

tažlivého. Je to nemrcouch, rozhodla se. Nechal se uvrtat k ponižující práci a tráví směnu separováním traktorového papíru. Operátoři se vždycky v této robotě střídali, kdežto teď ji dělá jeden z nich docela sám. Evě Blažkové nebylo neznámo, že technik Burian nejednou nabádal Martina ke vzpouře, ale mladík, jak Burian Evě referoval, odpovídal, že mu ta práce docela vyhovuje. Jak někoho může bavit taková onanie, hněvala se madame de Blazeque v duchu. Pořádný chlap by s tím už dávno seknul. Jenom nemrcouch se nechá zotročit.
Neměla ráda nemrcouchy a namlouvala si, že střídá mužské tak často jenom proto, že hledá opravdového chlapa. Potíž byla v tom, že doposud všichni, s jedinou výjimkou, se dříve či později projevili jako nemrcouchové, čili jako zbabělci, padavky, lháři, patolízalové, pokrytci, zkrátka - baby. Madame de Blazeque však nikdy nepoužívala slova "baba" jako označení méně hodnotného chlapa. Bylo to slovo obyčejné, přízemní a používala ho kdejaká slepice. Nemrcouch bylo slovo mnohem lepší a madame de Blazeque ho poprvé použila hned po své první milostné zkušenosti, k níž došlo, když jí bylo třináct let. Její partner byl o čtyři roky starší a myslel si o sobě, že je fík.
"Ty jsi panna, vid'?" zeptal se - tehdy ještě ne madame de Blazeque, ale Evy Blažkové. Příhoda se udála v létě, koncem srpna, v borovém lese na břehu Slapského jezera. Eva a její sedmnáctiletý svůdce seděli v borovém lese, asi sto metrů od chaty rodiny Blažkových. Les silně voněl po houbách, a od té doby Eva, jakmile ucítila houby (a nejenom tehdy), zatoužila po milování.
Otázka to byla neomaleně přímá. Eva na ni němě přikývla. Nedokázala ze sebe vypravit ani slovo.
Floutek ji vzal za ruku. Stiskl jí zápěstí.
Myslela si, že to je projev něhy, a přivřela poněkud oči.
Nebyl to ale projev něhy. Floutek, který si o sobě

myslel, že je sexuální velmistr, hleděl poočku na hodinky a měřil dívce tep. Naměřil dvaaosmdesát za minutu.
"Nechceš, abych tě o to panenství připravil?" zeptal se potom a opět dívce měřil tep.
"Chci," řekla Eva sotva slyšitelně.
Floutek naměřil šestadevadesát tepů za minutu. Měl z toho ohromnou radost. Už se těšil, jak bude vyprávět kamarádům: Představ si, já tý Blažkový změřil tep a zeptal jsem se, jestli je eště panna, a vona že jó a já jí řek, že jí to udělám, a vona že teda jó, a ten tep jí vylít na šestadevadesát. A kamarádi: Jó? No ty si ale vážně frajer a jednička!
Potíž ale byla v tom, že floutek nejevil valnou horlivost. Dívenka ho zaskočila bezprostředním a okamžitým souhlasem, a když ho vzala za ruku a vložila mu ji do míst, kde by měl - pravda jiným nástrojem - inzerovanou službu vykonat, propadl zmatku a s hrůzou si uvědomil, že mu chybí dostatečně tvrdé odhodlání.
Snažil se ruku vysvobodit, ale Eva, budoucí madame de Blazeque, držela pevně. Floutek byl ztracen. Drobounká dívenka, nápadná čistotou ohromných tmavých očí, jež zářily v nevinné tvářičce ozdobené poloúsměvem anděla, mladíka v několika minutách zpracovala a donutila ho vykonat to, co lehkovážně slíbil, nebo, lépe řečeno, čím tak planě vyhrožoval. Počínala si znaleji, než by se na jejím místě chovala leckterá žena deset let vdaná. Praktickou, ale i teoretickou průpravu neměla žádnou. Vedl ji jenom pud, a samozřejmě inteligence: lze říci, že budoucí madame de Blazeque ve chvilce osvícení sama sobě vynalezla složitou techniku fyzické lásky, asi tak, jako opí muž Tarzan, když byl v jejím věku, se v pralese sám od sebe naučil číst.
Když bylo po všem (šlo to hladce, a Eva už napoprvé pocítila více rozkoše, než kolik zakouší - už citovaná - leckterá panička deset let po svatbě), dívenka upravila svoje svršky a přihladila si vlasy, jež už tenkrát nosila ostříhané nakrátko, takže tvořily přiléhavou helmičku.

Šero už zhoustlo a zde, mezi borovicemi, kde vonělo tlející jehličí a také houby, byla už téměř tma. Přes vodu sem doléhaly ozvuky lidských hlasů a od hladiny se tu a tam odrazil nějaký světelný paprsek; veliké oči Evy Blažkové zdá se přitahovaly tyto zatoulané paprsky, přitahovaly je a soustřeďovaly je do sebe. Floutek tedy před sebou neviděl nic než nejasnou siluetu drobné dívčí postavy a dvojici chladných ohňů.
Už se vzpamatoval z prvotního šoku a myslí mu táhla objevná myšlenka: páni, já ji fakticky přeříz ! Páni, já přefík vopravdovou pannu! Jeho sebevědomí, potlačené na nulu ještě během aktu, začalo mohutnět. Dívenka se však postarala, aby kleslo na úroveň, jež floutkovi podle jejího názoru náležela, totiž zpět na nulu, neboť pravila hláskem jasným a výtečně modulovaným (vyhrávalať pravidelně v recitačních soutěžích):
"Ty sroulo, příště se vytahuj na svoji babičku, anebo na holčičky, co si hrají s kyblíčkem a bábovičkami, ale pozor, mohl by přijít jejich pětiletý bráška. Jako chlap nestojíš za nic, a jestli ses chtěl vytahovat kamarádům, tak tě ujišťuju, že nemáš čím. Naopak, já sama řeknu všem kamarádkám, že jsi vejtaha a impotent a navíc ho máš malýho a táhne ti česnek z huby. A teď zmiz a nechoď mi už nikdy na oči, nemrcouchu jeden!"
Nemrcouch se nenechal dvakrát pobízet, vyskočil na nohy a zmizel mezi stromy a ještě téhož večera se ztratil ze slapské rekreační oblasti a v následujících dnech opustil povodí Vltavy a chřadl, a dost možná, že dočista uchřadl.
Eva Blažková, když nemrcoucha zapudila, sestoupila až k řece a usednuvši na břeh spustila nohy do vody. Byla nevýslovně šťastna. S nečekanou snadností dosáhla toho, po čem tak dlouho toužila, dosáhla toho měrou

vrchovatou, aniž - a to byl hlavní zdroj jejího pocitu štěstí - sebeméně slevila na integritě své osobnosti, aniž by se pokořila, aniž by omezila svoje já. Ne ona se poddala, poddal se on, ten ničemný floutek. Maminka

ji často varovala, že muži si se ženami zahrávají; nuže, tento se pokusil o něco takového, ale pohořel žalostně, a pokud si zde - v šeru prostoupeném omamnou vůní podhoubí - někdo s někým zahrál, tak ona s ním, rozhodně ne on s ní. Takhle to budu dělat vždycky, slíbila si drobounká snědá dívenka a oči jí zářily nad hladinou rozčeřenou rozmarným kopáním jejích nožek. Pak se vrátila do chaty a tam objala maminku tak vřele, že paní Blažková pojala podezření, že se ta holka s někým držela za ruce, anebo, nedej bože, hubičkovala, na což má ještě moře času.
Byla tehdy šťastná, ale netušila, že osud hned tak nerozdává štěstí každému a na počkání. Prvního muže svého života zdeptala a pasovala ho na nemrcoucha, ale v budoucnu se to tak mělo dít napořád, mužové mladí i staří, velcí i malí, hubení, tlustí, vlasatí, lysí - stovky jich byly - se dříve či později projevili nemrcoušsky, ale Eva už z toho radostný pocit neměla.
Jen jeden byl jiný. Ivan Pitterman, kterého oddaně milovala, jenže on, chlap mizerná, jí utekl do Ameriky. Co by taky dělal v zemi oplývající druhdy strdím, nyní nemrcouchy!
Před odjezdem na dovolenou uklidila svou pracovnu a do nákupní tašky uložila krabičku se sadou tarotových karet. Rozloučila se, pozdravila všechny programátory a také doktora Síce, a když kráčela halou k místnosti, kde se všichni příchozí přezouvají, pootevřenými dveřmi skladu papíru zahlédla nahrbenou postavu Martina Potměšila.
Zvolnila krok, ovšem ne proto, aby změnila směr. Naprosto neměla v úmyslu vstoupit do skladu a s mládencem se rozloučit. Pouze ji zaujal pohled na nemrcoucha nemrcouchovitého, na kvintesenci nemrcoušství, kterou zotročený mladík v jejích očích ztělesňoval.
Vyrušily ji kroky.
Kvačil tudy Jína, der Schöne Rudi, krasavec a vyhlá-

šený svůdce. Všiml si, že se slavná programátorka zastavila u dveří skladu a dívá se na Potměšila? Jistě, protože udiveně, a taky ironicky, povytáhl obočí.
Aby vybředla z rozpaků, řekla:
"Vy máte službu ?"
Jína se zastavil, ruce v kapsách bílého pláště. Dole mu čouhaly holé, bronzově opálené svalnaté nohy. Poněkud naklonil hlavu na stranu.
"Pořád, v jednom kuse a furt."
Tak už běž svou cestou, vybídla ho v duchu, ale on stál a vyzývavě na ni hleděl očima černýma jako kopírák traktorového papíru. Jenže on stál a dál se na ni díval.
"Tak se tu mějte hezky, Rudolfe," řekla, aby nějak zakončila tu trapnou epizodu. "Jedu na dovolenou."
Co to povídám, já kráva? Proč se s tím nemrcouchem vůbec bavím?
Posvítil si na ni trapně bílými zuby.
"Mějte se tam moc hezky," řekl drze. "A pořádně se opalujte, na celém těle!"
Pokrčil nos jako králík (ale nebylo to směšné, spíš roztomilé nebo dokonce vyzývavé) a už rázoval dál, tepaje hladkou podlahu pružnýma svalnatýma nohama obutýma do bílých sandálů, ze kterých uřezal - po právu mazáků - řemínky s přezkou.
Ty jeden syčáku, pomyslela si nikoli bez sympatie.
Ještě toho dne odjela na dovolenou na rodinné chaty na Slapském jezeře, kde bývala šťastná a kde se mohla docela nahá opalovat za hradbou živého plotu.

Paní Hynková na dovolenou nejela. I v létě vladařila za svým pultem, rozmlouvala s partnery vé cé UNITA o útrapách vedra, odebírala soubory štítků, uložené v lepenkových krabicích nebo obyčejných igelitových taškách (vždycky ale pevně spoutaných gumičkou),

pochvalovala si, že mašina šlape jako na parádě, ujistila pana Běhounka, že si může počkat, protože dneska džoby skáčou do mašiny jako Němci do krytu, výtah hučel a kmital mezi přízemkem a suterénem, jen někdy nastala prodleva a to potom paní Hynková telefonovala, přístroj uložený vedle konzole zadrnčel a paní Hynková se vyptávala:
"Copak se děje, rnilánkové? Hajáme? Hajáme?"
Před druhou hodinou se v místnosti operátorů začali scházet ti, kdo měli odpolední směnu. Vedoucím byl doktor Síc a sekundovat mu měli Martin Potměšil a krasavec Jína, der Schöne Rudi. Ve chvíli, kdy v místnosti byli téměř všichni (jen Lizetta Ptáčková seděla u konzole), vstoupil Standa Burian a oznámil, že memorexy jsou redy a že si je panstvo může dát do on-lajnu.
"Říkáš do onlajnu?" opakoval po něm Lukáš Horský. Gumové kolečko, čisté, stejně blankytně modré, jako bylo v den, kdy si je koupil v Domě sportu, aby jím posiloval svaly, uložil do kapsy.
"Náš vzácný přítel pravil, že memorexy lze dát do onlajnu, a nám nezbývá než je dát do onlajnu," pravil doktor Síc.
Standa Burian si přejel hřbetem ruky knír, jako by se chtěl přesvědčit, že tam dosud je.
"Dělali jsme, co jsme mohli," řekl poněkud omluvně. "Dýl to nešlo protahovat. Co Neubauer?"

"Džob terminál iz ábend," řekla Najáda Veronika. "Ale jaképak copak, do konce roku je ještě dlouho."
Na asketické tváři Lukáše Horského naběhlo několik nepravidelných červenavých skvrn.
"Dlouho, dlouho! To máme z toho, že ředitel je megaloman. Takový prachy! Takový prachy! To bude průšvih. Ale já vám povídám, do Pragostavu nepůjdu."
Podívali se na něho bez špetky zájmu. Nikomu z nich se nelíbila představa, že vé cé UNITA by měla přejít pod kuratelu Pragostavu, což je kolektivní trest, který je

všechny čeká, jakmile se ukáže, že nákup memorexů nemá opodstatnění.
"Třeba to Neubauer s Blažkovou dají na podzim dohromady," děl Standa Burian. Ani on by nevítal přechod k výrobnímu podniku, kde se maká pod bičem plánu a člověk přijde o prémie, ani neví jak. Tady v poklidném rybníku zvaném vé cé UNITA žádná taková bouře nehrozila. Prémie se tu sice braly malé, skoro žádné, ale člověk má aspoň svý jistý.
"Ředitele máme megalomana. Vyučenej elektrikář řediteluje výpočetnímu centru, to je ohromný!"
"Tak já pudu," pravil Standa Burian, a protože nikdo neměl důvod, proč technika zdržovat, odešel.
"Můžeme mít alespoň hřejivý pocit jistoty," pravil doktor Síc, "že se řediteli - děj se co děj - nestane nic. Nezapomeňme na objektivní existenci pěti stupňů výstavby: na tom nejnižším, prvotním, nacházíme nadšení z projektu. Následuje realizační katastrofa - hle stupeň, na kterém stojíme my. Na dalším stupni se hledají viníci, na stupni čtvrtém se trestají nevinní a proces je završen nezúčastněným."
"Ředitel není tak moc nezúčastněný," ozval se Martin, "když ty memorexy koupil."
"Předně, nekoupil je on," opravil ho doktor Síc. "On jenom způsobil, že byly koupeny, a to je veliký rozdíl. Roznítil i nadšení z projektu - centrum bude mít terminálovou síť, zajistí soudruh Neubauer, která umožní čerpat z databanky, zajistí soudružka Blažková. Jenže soudruh Neubauer i soudružka Blažková nám zatím nepředvedli nic víc než sérii pěkných abendů."
"Měli by si to odskákat oni," mínil Lukáš Horský, ale doktor Síc nesouhlasil.
"Nechápeš logiku dějů vyššího řádu, vzácný příteli. Tito dva nešťastníci jsou příliš nízko, aby na nich mohl se zájmem spočinout zrak těch, kdo budou pátrat po vinících. Vina ředitelova je příliš nasnadě, příliš nabíledni, to za prvé. Kdyby měl být ředitel označen za viní-

ka, logicky by následoval dotaz, jak se mohlo stát, že se vyučený elektrikář, absolvent dálkového středoškolského kursu, stal ředitelem výpočetního centra, komu záleželo na tom, aby tento muž stanul v čele instituce chovající badatelské ambice, kdo mu pomáhal a kdo ho držel v sedle, když kůň, řízený rukou neškolenou, sešel ze správné cesty. Viníka bude třeba hledat mezi lidmi, kteří . . ."
V tu chvíli Jana Masáková dupavě vpochodovala do místnosti. Doktor Síc zajásal:
"Hleďte, toť vhodný objekt, toť adept exemplárního trestu, toť beránek, v jehož krvi smočí náš ředitel ruce jako v očistné lázni!"
Řečnil by dál, ale Jana ho nevlídně odbyla.
"I kuš," pravila, a obrátivši se k Jínovi, řekla:
"Skoč do skladu za Potměšilem pro balík a doplň dvojku." .
"Já furt doplňuju tiskárny," zaprotestoval krasavec Jína. Od setkání s madame de Blazeque mu značně narostl hřebínek. Instinkt mu napovídal, že ryba dosud nezabrala, ale alespoň ťukla. U jiné ženy by to nemuselo mnoho znamenat, ani to mu nebylo neznámo, ale madame de Blazeque byla žena zvláštního ražení. Chtinda, tak Jína říkával takovým ženám. Drží si odstup, ale stačí i malý dotyk a v její mysli se cosi uvolní, jako když ukazovák stiskne spoušť pistole, zábrany padnou a dřív nebo později, ale spíš dřív, chtinda skončí u chlapa v posteli. Kde jinde taky má skončit, když je to chtinda?
Těšil se, až se madame de Blazeque vrátí z dovolené, odpočatá, ale taky znuděná a lačná po dobrodružství. Byl si jist, že ho čeká obzvlášť cenný zářez na pažbě, a v dlaních už už cítil žár drobného, do hněda opáleného, léty nezbědovaného tílka vilné programátorky.
A ty ze mě nebudeš dělat poskoka, vysílal uhlově černýma očima Janě Masákové rovnou do tváře.
"Tak já tam tedy půjdu sama," řekla Jana Masáková

uraženě a oddusala dřív, než doktor Síc stačil pozvednout tučné tělo z křesla.
Ve skladu papíru na ni čekalo překvapení.
Martin Potměšil seděl u stroje, který tvarem připomínal Wattův parní stroj. Jeho nejnápadnější součástí bylo vahadlo, rozvážně se kývající ze strany na stranu. Na police umístěné po stranách se řinul bělostný proud papíru a způsobně se skládal do balíku. Prostředkem tekl černý proud karbonového papíru. Končil v objemné lepenkové krabici.
Jana Masáková hned pochopila, co to je, ale protože byla překvapená, nezmohla se na nic chytřejšího než na otázku, cože to je a co to má znamenat.
"Nechcete si to taky zkusit?" usmál se na ni Martin. Byl to tak šťastný a krásný úsměv, že Jana zrudla. Zastyděla se, že tomu klukovi házela klacky pod nohy jen proto, že má pitomou matku. Někdo trpí za to, že rodiče mají škraloup, někdo zase proto, že rodiče patří - jak se říká - do vyvolené kasty majitelů socialismu. Pořád někdo trpí za svoje rodiče, pořád lidi posuzujeme podle toho, odkud přišli a kam patří, místo abychom je brali takové, jací jsou. Jak to říká doktor Síc?

Tohle je zločin, dokonce jediný skutečný zločin.
"Pusť mě k tomu," řekla Jana.
Ještě toho dne se o Martinově vynálezu mluvilo po celém vé cé UNITA. Martin z toho ale velkou slávu a hlavně užitek neměl, protože půlka podniku byla na dovolené, především Květa Hrábková, vedoucí provozu, dva ze tří náměstků i sám ředitel Procházka.
"Už nebudeš separovat," řekla Jana Martinovi na konci směny. "Půjdeš k doktorovi na sál."
"To bych prosil," odpověděl Martin.

Od následujícího dne se Martin skutečně stal operátorem.

Jistě, i předtím, když rozmlouval s Andreasem, mluvil o sobě jako o operátorovi, ale v duchu si vždycky připomínal, že není operátorem, nýbrž separátorem, a bylo mu stydno tím víc, že Andreas to dobře věděl.
Teď to bylo jiné. Týdny potupného učednictví skončily triumfem. Separační stroj fungoval bezvadně, všichni se chodili dívat na "kozu", jak se stroji říkalo, dokonce tu a tam přišel i kolega operátor z cizího výpočetního střediska omrknout tu novotu - vždyť traktorový papír separují všude a ta práce nebaví nikoho.
Dříve Martin procházel chodbou vedoucí do sálu jen proto, že vedla i k záchodům a ke kuchyňce. Teď, když tudy kráčel, "šel k mašině". Po pravici měl stěnu pokrytou nástěnkami, nabádajícími k nekuřáctví, abstinenci, opatrnosti za účelem předcházení pracovních i mimopracovních úrazů, boji za mír, zvyšování kvalifikace, kýchání do kapesníku a sběru druhotných surovin. Martin, spěchaje na záchod nebo do kuchyňky, se dívával na tyto nástěnky a jen zřídka pohlédl na druhou stranu.
Za skleněnou stěnou tam pracovala mašina, kolem se pohybovaly postavy oděné do bílých plášťů. Některé se pohybovaly rychle, jiné pomalu. Rychle chodili operátoři, pomalu technici; většina z nich kouřila a pila, holýma rukama sahali mezi dráty, kvalifikačnímu školení se vyhýbali a posmrkávali ustavičně, kapesník nekapesník, protože v klimatizovaném vzduchu, zvláště v parném létě, má rýmu každý, i Golem by ji tu chytil; o sběr surovin se jim staral počítač, chrlící metráky potištěného papíru denně - za mír ovšem bojovali všichni, protože dvacet korun na Fond solidarity jim účetní strhávala z platu.
Martin se styděl, nechtěl ani pohlédnout na ty vyvolené lidi, kteří směli mašině sloužit, zatímco jemu byla vyhrazena potupná práce ve skladu papíru, u které vydržel jenom proto, že v Andreasově půdním bytě připravoval, stavěl a ladil chod stroje na separování. Ne-

měli ho rádi, protože je papalášův syn. Rád by jim řekl, že taťka, jakkoli má vysokou funkci, jakkoli jezdí do práce šestsettřinácktkou se šoférem, jakkoli se chová - někdy - nepříjemně (u Potměšilů, za synovy stále řidší přítomnosti doma, udržoval tichou domácnost), je ve svém jádře dobrý chlap a dělá co může, aby lidem pomáhal, jako zrovna teď: rozhodl se, že vydupe ze země nové středisko pro alergiky, a určitě cíle dosáhne, vždycky dotáhne do konce, co si předsevzal, nikdy se nevzdá, i to středisko pro alergiky bude.
Martin by to rád řekl těm lhostejným lidem, ale vysmáli by se mu. Rád by jim řekl, že on sám, Martin Potměšil, považovaný za zhýčkaného mazánka, vymýšlí a konstruuje moc šikovnou mašinu, ale oni by mu řekli "ukaž, předveď" a následoval by zase výsměch, protože nefungující mašinu nelze úspěšně ukázat a předvést.
Jenže teď stroj funguje, operátoři se u kozy střídají, práce se zrychlila dobře desetkrát, nikdo už nemá umazané ruce od kopíráku.
A doktor Síc si brzy pochvaloval chápavost svého žáka.
Už se naučil rozumět lakonickému jazyku operačního systému OS, té bábelské směsici angličtiny, češtiny a ruštiny, místo sloves "zrušit, pozastavit a vypnout" říkal "kenslovat, zaholdovat a sbrosit", už si dokonce navykl před displejem pokyvovat a vrtět hlavou, přesně jako to dělává Adolf Neubauer, když zrána přinese svůj džob TERMINAL s neslýchanou prioritou 12 a sleduje ho od fáze INTERPRETER přes fázi LINK do stepu GO až po ono smutné TERMINAL IS ABEND, kdy Adolf Neubauer naposledy zavrtí hlavou a odebere se k tiskárně, kde si vyzvedne svůj výpis, a odchází do své pracovny dumat, kde udělal chybu, na které řádce programu je skryta zrada, který ze všech těch tisíc hexadecimálních znaků je ta nášlapná mina, která vyhodila do povětří TERMINAL a přivedla ho k abendu čili abnormálnímu konci.

To všechno Martin už uměl, ale nikdo se tomu neobdivoval a nikdo, jak se zdálo, nechápal, že on je jiný operátor než všichni ostatní, protože ti se dostali sem, do služby k počítači EC 1047, protože jim nic jiného nezbylo, kdežto on, Martin Potměšil, sem přišel dobrovolně, aby prokázal sobě i světu svoji svobodnou vůli.
Jana Masáková byla snad jediná, která ho chápala.
"Vezmi si jednoho po druhým," říkala. "Lukáš, toho vyhodili po třetím semestru z elektra a teď už tady čtvrtý rok mačká gumovej kroužek a chystá se, že se na školu vrátí. Jenže on na to nemá, rozumíš? Lizetta, ta je chytrá jako opice. Na školu ji nevzali, ale příští rok vezmou a ona to dobře ví. Ty dvě akvabely, ty taky vědí, že s maturitou dnes nikdo díru do světa neudělá, může leda prodávat knížky anebo někde v kanceláři opisovat lejstra, a to je pořád lepší sedět u počítače než v kanceláři, protože počítač nemá hubu a neřve na tebe jako nějaká klimakterická šéfová. No a doktor Síc, to samozřejmě žádný doktor není, je na tom stejně jako Lukáš, až na to, že je starší a myslí si, že mu ten jeho doktorát nikdo neprokoukne. No a ty se taky jednoho dne sebereš a půjdeš pryč. Přece tu nestrávíš zbytek mládí! Ty máš kliku,

na vojnu tě nevzali a taková modrá knížka se v knihovně moc dobře vyjímá, jenže kde ji vzít? V antikvariátě není k sehnání. Nárok na ni má jen jednonohej nebo jednorukej anebo kluk obloženej tlačenkou zleva zprava a to jsi ty, neříkej že ne."
"Jsem," řekl na to Martin, "ale může mi bejt ukradená ta vaše tlačenka."
"Ne naše tlačenka. Tvoje tlačenka," opravila ho Jana Masáková.
Chápala ho, a přece mu rozdírala nitro víc než ti, kteří ho nechápali, jako třeba Jína, Horský nebo Lizetta Ptáčková, která vůči Martinovi měnila vrtošivě politiku, někdy se chovala mile, až to bylo trapné a Martin se bál, že se dostane do řečí, a jindy si ho nevšímala a hleděla si jen svých učených knih.

Buď jak buď, uvědomoval si, že obstál v první životní zkoušce a nikdo, ani Jana Masáková, mu nemohl vyčítat, že mu v ní taťka pomohl. Stroj na separování papíru jsem vymyslel a postavil já (s Andreasovou pomocí, samozřejmě, ale o Schulmanovi nikdo v centru nic neví). A doktor Síc říká, že za pár týdnů budu lepší operák než Lukáš.
Také doma se atmosféra zklidňovala. Taťka sice pořád ještě neodpovídal Martinovi na pozdrav, ale mamka hovořila se synem skoro normálně, i před taťkou. Ten se tvářil, že si toho nevšímá, ale Martin věděl, že i on se nechá brzy zlomit a zruší ten protivný stav obležení, kterému se říká tichá domácnost. V poslední době měl dobrou náladu, a jak Martin vyrozuměl z úryvků rozhovorů svých rodičů, zřízení speciálního léčebného střediska pro mladistvé alergiky je v dohledu. Taťka, nadaný buldočí povahou, neustal v úsilí ani v letní čas, kdy byrokratické procedury se vlečou, možno-li, ještě pomaleji než jindy.
Taťka porušil zásadu tiché domácnosti na konci posledního prázdninového týdne.
Vstoupil večer do Martinova pokojíku a dokonce předtím zaklepal. Čišela z něho dobrá nálada, zářil jako v předvečer dne, kdy měl dostat vyznamenání anebo - což bylo ještě důležitější - ho čekalo přijetí u soudruha Tohoatoho či soudruha Onohoanoho.
Martin ležel na posteli a studoval operátorskou příručku operačního systému varianty M, kapitolu o zápisu do paměti klíčů ochrany. Taťkův nečekaný příchod ho vylekal. Prudce se posadil, spustil nohy na zem a příručku položil vedle sebe, nejdříve zadní deskou nahoru, ale pak ji otočil, aby si taťka nemyslel, že je to nějaká detektivka. Pak si ovšem uvědomil, že operátorská příručka na taťku neudělá žádný dojem, vždyť taťka prací u počítače pohrdá. Řekla mu to mamka. Podle taťkova názoru práce u počítače není žádná práce: když už někdo chce být chlap a hodlá skutečně pracovat, ať

jde na Kladno, tam tepe srdce republiky, kdežto počítače? To je jen přechodná móda, ať si kdo co chce říká, navíc importovaná ze Západu. K řídící práci je třeba kontaktu s masami a znalosti myšlení lidu, ne počítačů.
"Ahoj, taťko," pozdravil ho Martin.
Ve vzduchu ucítil pach alkoholu.
"Jestlipak víš, kde jsem dneska byl?" zeptal se taťka. "U Jandů."
Martin zrudl. Taťka vrazil ruce do kapes. Horní knoflík kalhot měl rozepnutý a břicho se štěrbinou valilo ven jako kaše zpod pokličky hrnečku-vař.
"Myslel jsem si, že tě bude zajímat, co dělá Radka."
Teď to začne, pomyslel si Martin. Vypukne rodeo. Taťka mi vyčte, že se Radka vykašlala na jeho pomoc, a celé jeho antré, žoviální výraz tváře, rozšafně pomalá mluva, to všechno je jen předehra k výbuchu.
"Já to vím," odpověděl stísněné. "Mluvil jsem s ní."
Taťka zvážněl a našpulil ústa.
"No výborně, tak promiň, že jsem... vyrušoval." Měl se k odchodu. Mezi dveřmi se otočil. "Půjdeme se s mamkou a Jandovými na Radku podívat, nechceš jít s námi?"
Podívat? Kam, proboha? Někam do bufetu, kde Radka prodává bramborový salát? Anebo do metra, kde uklízí záchody?
"Zve nás - i tebe - do divadélka Bubínek. Přes léto tam nastudovali recitační pásmo poezie. Mně se ta Radka líbí. Je iniciativní, cílevědomá . . ."
Co to žvaní . .. nechápal Martin. O čem to kecá?
"To víš, až jí začne škola, bude s divadélkem konec, to jí teprve začne ta opravdová systematická práce."
Uměl hezky říkat slovo "práce". Člověk zrovna slyšel rachot sbíječky ve sloji uhlí, které, jak známo, se samo nenakope.
"Radka přece jenom nastupuje na fakultu?"
Taťka udiveně nakrabatil čelo.
"Jistě, copak jsi to nevěděl? Ona ti to neřekla?"

A sykaje cs-cs-cs odešel, zůstaviv Martina jeho úžasu, zklamání a později i vzteku.

Posledního srpnového týdne se značně ochladilo a začalo pršet. Vrátný Pačes zvaný Čepička usoudil, že nastal podzim, a ozdobil svou hlavu, doposud prostovlasou, kulichem zmijovkou, jeť opatřen podobně klikatou čárou, jakou nosí zmije na zádech, aby byly ještě krásnější.
"Rukulíbám, milostivá paní," zdravil vrátný Čepička Janu Masákovou, která ze sebe hlučně setřásala dešťové kapky,

vrtěla hlavou, ne nepodobna velikému plavému bernardýnovi, a polohlasně lála deštivému počasí. "Jestlipak víte, co je u nás nového."
"To ví každej," huhlala Jana Masáková. "Burian dostal přidáno a navíc i prémii za připojení memorexů."
"Nejenom to," zářil vrátný Pačes recte Čepička. "Děje se něco mnohem, mnohem horšího."
"Budem převedený pod Pragostav!"
"Milostivá paní je blízko, velice blízko!"
Je to tady, pomyslela si Jana Masáková. Prohrábla si zmoklé vlasy, jako by se chtěla přesvědčit, že se v dešti neodlepily, a horečně přemýšlela, jak se zachovat a co udělat. Brzy nastane panika, první podá výpověď doktor Síc, pak asi Nájády s Lizettou, schöne Rudimu je to jedno, ale Lukáš s tím asi praští... já tu nakonec zůstanu sama s mladým Potměšilem!
Zachovat klid, ozval se vnitřní hlas varovně. Čepička neřekl, že budeme převedený pod Pragostav.
"Chystá se k nám přepadová kontrola z gé řed!" vybafl Čepička.
"Generál?"
"Něco ještě horšího. Provozní náměstek doktor Kahoun!"
Tak tedy Kravatka se k nám přijde podívat!

Vybavena touto informací spěla Jana Masáková dále, pozdravila paní Hynkovou, sestoupila do podzemí, kde technici pod taktovkou Standy Buriana mátožně probouzeli sedmačtyřicítku ze spánku, ale bylo patrné, že i oni sami by potřebovali nějaký iniciační program, nějaký IPL, aby se probudili, pozdravili doktora Síce, který už pleskal po chodbě bílými střevíci bez patního pásku (napadlo ji, že jeho holé, řídkými chlupy porostlé nohy jsou ještě bělejší, než je bílý plášť, do kterého je oděn), s nevolí se zastavila u mrazáku a chvíli poslouchala jeho řehtavý rachot, odložila si ve své místnůstce saky a paky a už spěla nahoru, do vyšších sfér vé cé, aby načerpala doplňujících informací.
Ve vyšších sférách bylo rušno.
Chodby byly plné lidí a vzduchem zněly výkřiky:
"Nůžky! Špendlíky! Lepidlo!"
Kolem nástěnky politických aktualit se rojili úředníci. Až dodnes tu visely materiály připomínající Mezinárodní den dětí. To ovšem je zavrženíhodný šlendrián, však také obrázky a nápisy byly sňaty a uloženy do šanonu k použití na začátek léta příštího roku. Na nástěnce je třeba připomenout Slovenské národní povstání. Ale jak, aby Kravatka byl spokojen? Prefabrikovanou nástěnkou z Československé tiskové kanceláře? Není to formální? Nebo obrázky z novin? Není to nedůstojné?
Náměstek doktor Kahoun, v kuloárech známý pod jménem Kravatka, byl autor okřídleného výroku, známého ve všech podnicích koncernu Progrestav: "Projdu se po chodbě a vidím, jak vypadá politická práce!" Dovedl rozpoutat pravé peklo, když objevil nástěnku s májovou výzdobou v době, kdy za oknem žloutly listy, když písmena MDŽ urazila jeho zrak vyhlížející MDD, ale nebyl spokojen ani tehdy, když se nástěnky bělaly čerstvými výstřižky z novin dnešního dne - neklamná známka indiskrece, někdo zavčas prozradil jeho příchod a zaměstnanci navštíveného podniku se chvatně připravili na kontrolu, čímž fakticky podali důkaz

o kampaňovitosti a nesoustavnosti své politické práce.
Jana Masáková znala náměstka Kahouna už dlouho, z dob, kdy ještě zdaleka nebyl náměstkem samotného generála a nepyšnil se ani doktorským titulem (naopak, kdyby jej měl, tajil by se jím). Byl to mladý energický činovník jisté stavební organizace, která později splynula s Pragostavem, ještě později nejvýznamnějším pilířem koncernu Progrestav. Na začátku šedesátých let Kahoun odložil manšestrové kalhoty a flanelové kostkované košile a ke všeobecnému úžasu začal chodit do práce v tesilovém kompletu, v dederonové košili a polyamidové kravatě. Jako první vystihl změnu doby a pochopil, že tato nová doba si žádá nových metod řízení : výstavbu nebudou napříště řídit lidé zatížení omezeným prakticismem, nahradí je profesionálové a manažeři.O deset let později Kravatka Kahoun, nyní už doktor, pochopil důležitost politické práce na všech úrovních, provozy počínaje a nejvyššími sférami gé řed (kam se mu už podařilo proniknout) konče. Založil a později velmi rozšířil oddělení masové organizační práce, kde ve velkých ateliérech vznikaly ročně stovky čtverečních metrů plakátů, transparentů a poutačů. Automobilisté jedoucí po hlavních silničních tazích zemí Koruny české si mohli být jisti, že Pragostav podporuje věc míru, rozhodně vystupuje proti válce, zasazuje se o odstranění neokoloniálního systému, odsuzuje politiku apartheidu, vyslovuje rozhodné NE zbrojení v kosmu a neutronové bombě a podává pravici všem mírotvorným silám světa.
Jana Masáková, vzrušena, zrůžovělá očekáváním velkých dějů, vklouzla do kanceláře Mirky Pokorné, pravé to ruky vedoucí osobního oddělení Taubové. Místnost příjemně voněla čerstvou kávou. Mirka Pokorná, horlivě uklízejíc psací stůl (Kravatka Kahoun nesnáší zabordelené psací stoly, tuto vlastnost si nechal z doby programového manažerismu), šeptem informovala Janu, co se děje, co se chystá.
"Sfinga chystá na starýho past," sdělovala jí prstem
výstražně přitisknutým na sešpulená ústa. "Nevím, co to je, ale bude to zřejmě petelice."
"Jen abychom to neodskákali všichni," chmuřila se Jana. Po dvou desetiletích služby u podniku nabyla lhostejnosti vůči sporům mezi nejvyššími - pokud ovšem ti nejvyšší do sporu nezatáhli někoho ještě vyššího, k čemuž se zřejmě schylovalo. "Budou se prát tak dlouho, až spadneme pod Pragostav."
"Starej by měl dostat rozum," mínila Mirka Pokorná. "Dělá jeden sek za druhým."
Navenek zachovávala nestrannost, avšak ve skutečnosti nadržovala své šéfové. Také Jana usilovala o neutralitu, ale

ředitel jí byl přece jenom bližší než Sfinga, tajemná krasavice Taubová. A navíc ředitel protěžoval Neubauera a Blažkovou a držel na uzdě Hrábkovou, kdežto Taubová se netajila antipatiemi vůči nepořádkům v provoze, o kterých byla pravidelně zpravována vrátným Rocmanem. Chtěla odpovědět něco v tom smyslu, že říďa, ať je jakej chce, přece jenom je to chlap a ženským je líp ve službě pod chlapem ředitelem než ženskou ředitelem, protože chlap, ať je třeba pes, rozhodně nedokáže bejt taková svině, jako to umí ženská, ale zazvonil telefon a Pokorná sáhla po sluchátku tak prudce, že ho div neutrhla i s vidlicí.
"Už je tady," kvikla, když bez odpovědi přerušila spojení, a už se hnala k oknu. Jana, přes svou korpulenci, byla u okna dřív, a odhrnula záclonu.
"Tohle přece není Kravatka," řekla zklamaně. "To je nějakej mladej kluk!"
"A taky to není šestsettřinárctka," sekundovala jí Pokorná, neméně zklamaná, či spíš zmatená, protože tajemný hlas ve sluchátku jasně řekl "už jsou tady".
Mladý muž, vybavený průkazem opravňujícím ke vstupu do všech provozů a podniků Progrestavu, vyběhl po dvou stupních do druhého patra, prošel opuštěnými chodbami, aniž si všiml aktualizovaných nástěnek (nevěnoval pozornost ani té největší, věnované nad-

cházejícímu výročí SNP), a vstoupil do ředitelova sekretariátu, aniž počkal, až Jaruška Pivoňková špitne " vstupte ".
"Inženýr Marek, asistent doktora Kahouna," představil se suše.
"Zaveďte mě k řediteli."
"Má hovor," namítla Jaruška Pivoňková.
"Skutečně?" zeptal se inženýr Marek a vešel do polštářovaných dveří, nedbaje červeného nápisu NEVSTUPOVAT.
Jaruška pokvikávala cosi nesouhlasného a cupitala za ním. Ředitel Procházka, který telefonicky řešil se svou ženou problematiku nákupu vepřového nebo hovězího, tázavě pozvedl obočí, když inženýr Marek vešel s Jaruškou v patách, ale bystře usoudil, že jde o cosi mimořádného, zřejmě v souvislosti s ohlášenou inspekcí, a řekl do telefonu:
"Zavolám později, soudruhu inženýre. Čest," a zavěsil.
"Ministerstvo," pokrčil rameny a usmál se. Vzápětí zvážněl, uvědomil si, že se bezděčné postavil do podřízeného postavení vůči neznámému mladému muži.
"Říká, že je to asistent Krava . . . doktora Kahouna."
"Kolik máte hodin?" zeptal se inženýr Marek.
"Bude půl osmé."
"Kolik přesně!"
"Za pět... za sedm minut půl osmé."
"Seřiďte si čas. Je sedm hodin dvacet šest minut. Soudruh náměstek přijede v sedm pětačtyřicet. Porada začne v sedm padesát v zasedačce. Jaká je tam linka?"
"Linka?" podivil se ředitel, ale Jaruška zasáhla:
"Sedmdesát tři dvacet tři. Předvolba devět set jedenáct."
Inženýr Marek nepoděkoval; Jaruška uražené naspulila ústa. Na asistenta to však neudělalo velký dojem. Mlčky přistoupil k telefonu, vytočil číslo a suše oznámil do mluvítka:
"Od sedmi padesáti devět set jedenáct, sedmdesát tři dvacet tři, konec."
Zavěsil a řekl:

"Zbývá vám dvacet dvě minuty na to, aby se všichni účastníci dostavili do zasedačky."
"Mám dělat zápis?" ozvala se Jaruška.
"Pro vaši potřebu ano," odpověděl asistent mocného muže poněkud s despektem.
V sedm pětačtyřicet zastavil před krabicovitou budovou vé cé vůz typu Lada Niva. Kravatka Kahoun, oblečený do dobře padnoucího obleku z anglické vlny, třímaje lesklý černý kufřík, křepce vyskočil z vozu, sotva auto zastavilo. Na zadním sedadle seděli dva muži. Jeden zůstal ve voze, druhý, obtížený klubkem černého kabelu v jedné ruce a videovou kamerou v druhé, vylezl ne bez námahy z vozu, ale brzy svého šéfa dohonil. Ve dveřích už čekal asistent Marek a vedle něho vrátný Pačes, velmi nevrlý, protože na asistentův rozkaz musel sundat čepici zmijovku, která, podle inženýrova názoru, je vhodný hlavokryt pro správce horské chaty, nikoli pro vrátného výpočetního centra.
"Jako bych tu bambuli chtěl cpát do toho jejich počítadla," bručel vrátný Čepička, ale asistent Marek dělal, že ho neslyší.
V sedm padesát pět Kravatka Kahoun dospěl do zasedačky (aktualizovaných nástěnek si ani nevšiml), v sedm padesát sedm usedl do čela dlouhého konferenčního stolu, s ředitelem po levici a asistentem Markem po pravici, v sedm padesát osm pohlédl na hodinky a řekl:
"Seřídíme si správný čas. Je sedm padesát osm třicet vteřin, až řeknu teď, třicet pět, teď."
"Padesát sedm," namítl někdo, a několik rozechvělých hlásků mu přizvukovalo.
"Čtyřicet pět, teď," pravil doktor Kahoun nesmlouvavě.
"Jenže . . . rádio . . ."
Stačil jediný zamračený pohled a odbojníkova odvaha byla tatam.
V mrtvém tichu shromáždění seřizovali hodinky, ma-

jitelé starších typů točili korunkami, majitelé digitálních hodinek šťourali do nich hrotem kuličkové tužky, jak se to naučili od svých dětí. Když byli hotovi, šťastně vzhlédli.
"Začneme," děl doktor Kahoun.
Podíval se na hodinky. Ukazovaly přesně osm hodin.
V tu chvíli se otevřely dveře a vstoupil Adolf Neubauer. Tvářil se nevlídně. Byl právě na cestě k počítači, když tu ho Jana Masáková zastavila a pod hrozbou brachiálního násilí donutila jít na veledůležitou poradu, která má začít přesně v osm.
Všichni přítomní byli zděšeni pozdním příchodem vedoucího systémového programátora, doktor Kahoun a asistent Marek pohoršeně povysunuli obočí.
"Dyť ještě není vosum," pravil Neubauer usedaje.
"Je osm nula jedna," opravil ho doktor Kahoun.
Nastalo znovu ticho a v tom tichu všichni uslyšeli, jak někde za zdí zvukový signál hlásí osmou hodinu.
"A podívejme, mně to jde špatně!" zvolal Neubauer, upřímně překvapen, pohlížeje na své digitální hodinky.
"Tak si ty hodinky nařiďte!"
"To já, prosím, nedovedu," pravil Adolf Neubauer.
Kolem dlouhého stolu nastalo oživení, kdekdo šeptal, ukaž, dej to sem, každý si přál, aby Kravatka Kahoun viděl, že on umí naštelovat digitální hodinky, prokrista pána, to je ale opravdu nemrcouch, ten Neubauer, nakonec nás všechny převedou pod Pragostav, protože máme nemrcoucha systémáka, co nedovede naštelovat blbý digi.
"Soudruzi," pravil Kravatka Kahoun, když si vyměnil s asistentem Markem významné pohledy, "nemusíme vám připomínat, jaké požadavky na nás klade doba. Co bylo dobré včera, je dnes nedostatečné. Naším měřítkem nesmí být průměr, nýbrž světová špička. Ale ani dosažení světové špičky nesmí být důvodem k sebeuspokojení. My musíme světovou špičku - předhonit!"

Poslední slovo pronesl tajuplně, jako kdyby sděloval účastnicím schůze Svazu žen, že v Dětském domě jsou na prodej pískací trička. Soudružka Taubová si do notesu dělala poznámky. Slovo "předhonit" napsala tiskacími písmeny a dvakrát podškrtla. Kupodivu i Neubauer, který se až dosud nepřítomně díval oknem, vytáhl z kapsy kus nějakého papíru a chvatně cosi zaznamenal. Slámová se podívala na Hradeckou. Obě ženy přísně stiskly rty: dobře viděly, že Neubauer si nenapsal na papírek slovo "předhonit" - byla to jakási čísla.
Náměstek Kahoun zatím hovořil dál a hutnými, vskutku úspornými slovy maceroval téma využívání času. Čím déle hovořil, tím větší tíseň padala na přítomné, protože si uvědomovali, kam vlastně náměstek míří.
"Nastala doba, soudruzi," blížil se náměstek k finále, "kdy si každý musí položit otázku: pracuju s plným nasazením? Pracuje s plným nasazením kolektiv, celý podnik, koncernové sdružení? Nejsou někde rezervy v efektivnosti, v plném využití kapacity? Neustrnuli jsme, nemyslíme šablonovitě?"
"Šablonovitost myšlení, soudruzi, je největší překážka v cestě vpřed."
Účastníci sezení se po sobě podívali: nemyslíš šablonovitě, tázaly se jejich pohledy. Podívejte na Neubauera, on něco smolí na papír, on jistě myslí šablonovitě!
Oči soudružky Slámové zvlhly palčivou nenávistí vůči muži, který myslí šablonovitě, nedovede naštelovat blbý digi a drží ochrannou ruku nad tou rajdou Blažkovou, která se kurví s chlapama, považte, i ve svým věku, a navíc se nestydí vykládat lidem osud podle tarotových karet.
"Takové otázky si musíme klást všichni, na všech stupních řízení. Zvažujeme všechna pro a proti a samozřejmě naše úvahy se týkají i vaší práce, vašeho výpočetního centra. Ruku na srdce, soudruzi, jste přesvědčeni, že vaše úroveň odpovídá tomu, co dnes představuje světová špička ?"

Soudružka Taubová se napřímila v ramenou a její tvář, sama o sobě krásná, ještě zkrásněla, ale také zchladla, a přejela shromáždění očima chladnýma jako ty kuličky, které se dávají do přenosných chladicích boxů. Eva Blažková, její úhlavní nepřítel, tu není - její chyba. Neubauer se projevil jako hňup, který neumí nařídit digitální hodinky, pěkný šéfprogramátor! Nastal čas vhodný k útoku na pozici ředitele Procházky? Andreas Schulman, kdyby byl přítomen, by poznamenal cosi o binární situaci buď - anebo. Slámová s Hradeckou se radovaly, zato Hrábková, vedoucí operační jednotky, protáhla obličej, protože jí bylo nad slunce jasnější, že hodnostářova slova jsou úvodem k panychidě; končí rozmarné léto a nastane doba železa a krve, doba úpění pod knutou Pragostavu!
"Myslím, že ano, soudruhu Kahoune," ozval se ředitel Procházka klidně.
Zděšení nastalo naprosté. Kdyby ředitel vytáhl meč a spolkl ho, kdyby namířil Smith and Wesson a nakrmil Kravatku Kahouna olověnými boby, kdyby vyskočil na stůl a jal se tančiti kankán, úžas by nebyl o mnoho větší.
Ředitel pak stručně a věcně pokračoval. Výpočetní technika v té podobě, jak je praktikována ve většině institucí podobných vé cé UNITA, skutečně pokulhává za světovým vývojem. Počítačů se používá především k registraci dat a k jejich písemnému rozmnožování. Za daného stavu věci takto využívaný počítač není nic jiného než nesmírně nákladný rozmnožovací stroj. Mnohde jsme svědky paradoxní situace: místo aby administrativu zjednodušily, počítače znásobily papírování, a dokonce nedošlo ani k úspoře času, ani k omezení počtu pracovníků.
"V našich silách je přechod na kvalitativně vyšší bázi," pokračoval ředitel Procházka. "Naše sedmačtyřicítka má takovou kapacitu, že se může stát bankou dat. Připravujeme vybudování terminálové sítě, která umožní účastníkům přímý přístup k datům uloženým v ban-

ce, přístup aktivní i pasivní. Taková databanka se stane v dané oblasti skutečným mozkem, efektivně pracujícím."
Na doktora Kahouna udělal ředitelův projev dojem. Na jeho pokyn technik snímal řečnícího Procházku videokamerou a asistent Marek neslyšně zaznamenával klíčová fakta do paměti mikropočítače, který byl ukryt v Kahounově lesklém černém kufříku.
Když ředitel Procházka skončil, Kahoun se chtěl opět ujmout slova, ale předešla ho soudružka Taubová.
"O databance se v našem centru mluví už rok. Máme tady dva vyčleněné pracovníky," řekla významně, ale Neubauer ani tentokrát nezvedl hlavu od ušmudlaného papírku, "ti pracují ... zřejmě podle svých schopností, ale skutek utek. Všechny ty řeči o databance jsou zatím abstraktní, bez faktického dopadu."
Překročila Rubikon, to si uvědomovala ona, její dvě spojenkyně Slámová a Horáková a všichni ostatní. Vsadila na Procházkovu prohru, na zhroucení dosavadního stavu. Počítá s přechodem pod Pragostav. Potom, až všechno bude jinak, soudružka Taubová bude mít nesmazatelnou zásluhu: jako první pochopila, jak je třeba se zachovat, a její postavení se ještě upevní. I pod Pragostavem centrum bude mít výsadní postavení, do čela se mu postaví nový ředitel, a kde je psáno, že by to nemohla být soudružka Taubová?
Ředitel Procházka zostražitěl. Očka soudružek Horákové a Slámové létala ze strany na stranu, od Taubové ke Kahounovi a od Kahouna k Taubové jako při zápase ping-pongu. Doktor Kahoun upřel zrak na ředitele Procházku. Nu, naslouchám, to znamenal ten pohled. Ředitel usoudil, že nastala ona chvíle, kdy je lépe přenechat slovo jiným.
Obrátil se k netečnému Neubauerovi a oslovil ho:
"Jak to vypadá s databankou, Adolfe?"
Chvilku se zdálo, že šéfprogramátor slova svého ředitele neslyší a že neodpoví. Neubauer však slyšel a odpo-

věděl, byť jen polohlasně, takže jeho slova nedolétla ke Kahounově sluchu. Ti však, kdo mu seděli nablízku, slyšeli, a mezi ně, žel, patřil i Kahounův asistent a - dvakrát žel - Markův ultracitlivý mikrofon, nevěřili svému sluchu:
"Je to píčou ke zdi."
Procházka neslyšel, co Neubauer řekl, ale okamžitě pochopil, že to bylo cosi krajně nevhodného.
"Adolfe, potřebujeme tvoji zevrubnou zprávu o stavu přípravných prací. . ."
"Zprávu?" odvážila se ho přerušit Taubová, která, Rubikon za zády, pokračovala v ofenzívě. "Soudruzi chtějí znát termín!"
Neubauer se na ni ironicky podíval.
"Termín? To je přeci jasné: až se mi to povede, tak to bude."
Ředitel Procházka uklidnil několika gesty účastníky schůze, utlumil erupci jejich rozhořčení a jal se hovořit k náměstkovi Kahounovi, a čím déle mluvil, tím tísnivější měl pocit, že mluví k mramorové soše. Adolf Neubauer je člověk zcela oddaný své práci a ta je povahy tvůrčí. Vyžaduje zvláštně strukturovanou osobnost. S odladěním programu databanky jsou potíže, to nelze zastírat. Každý složitý program však vzniká s obtížemi.
Bylo by třeba vyslechnout i soudružku Blažkovou, blízkou spolupracovnici Adolfa Neubauera, ale ta je na dovolené, takže bohužel nelze . . .
Odmlčel se a slyšel šumění elektronických registračních přístrojů.
Do ticha zazněly energické kroky, dveře se zprudka otevřely a na prahu stanula Eva Blažková.
"To mizerný počasí mi zkazilo dovolenou. Dobrý den vespolek."
Očima vyhledala Kravatku Kahouna, o jehož příchodu ji informoval vrátný Čepička. Po celou cestu od vrátnice do zasedačky přemýšlela, kdy se s ním vlastně vyspala. Rozhodně to bylo na školení v Čimelicích, ale

kterého roku? V šestasedmdesátém? V sedmasedmdesátém? Jak ten čas letí!
Jakmile utichl rozruch vyvolaný nečekaným příchodem šéfprogramátorovy pravé ruky, porada nabyla konstruktivnějšího rázu, padly bariéry, šablonovité myšlení totam a nastal "brainstorm" neboli "mozgovaja ataka", jak tomuto modernímu způsobu tvůrčí diskuse říkají pokrokověji zaměření myslitelé. Dělná atmosféra debaty přinesla cenné výsledky, především termín. Osudová slova pronesl ředitel Procházka. Zněla:
"Do poloviny října."
Dříve, dokud se myslelo šablonovitě, by automaticky navrhl konec roku, ale teď, v době intenzifikace společenského úsilí, je třeba řešit úkoly směle a bez okolkování a hlavně - bez obezliček.
Náměstek doktor Kahoun několika stručnými slovy rozpustil shromáždění. Asistent Marek na nic nečekal a už vyrazil ve svém průzkumném žigulíku do Hrdlořez, kde se mělo konat další historické zasedání toho dne. Technik balil kabel a šofér Kahounovy Lady Nivy rozmrzele ukládal časopis Křížovkář a hádankář do příruční kapsy ve dveřích vozu.
Ředitel Procházka strávil ještě několik minut s náměstkem Kahounem. Mocný muž projevil přání seznámit se s Adolfem Neubauerem, tvůrcem chystané terminálové sítě, ale ten nebyl k nalezení. S Evou Blažkovou mluvit nechtěl. A Neubauer?
Našli by ho, ale museli by sestoupit do podzemí, kde právě načetl svůj TERMINAL a před operátorskou konzolou sledoval průběh džobu obdařeného unikátní prioritou dvanáct. Když se objevilo TERMINAL IS ABEND, Neubauer pokýval hlavou a odebral se do své nory, aby zpracoval poznámky a podněty, zachycené na ušmudlaný kus papíru.

ČÁST TŘETÍ: STEP LINK

"Mašina zpracovává džob ve čtyřech krocích. První je STEP RI, počítač překládá úlohu do strojového kódu. V druhém, STEP SETUP, nárokuje data a části operačního systému. Pak přijde STEP LINK. Tady přijde na řadu spojovací program LINKAGE EDITOR, který z kamenů vytvoří jednolitý stavební celek."
Martin si vzpomněl na svá osobní data, ztracená kdesi v magnetické paměti stroje, a zeptal se:
"A kdyby potřeboval ASTRAL s mými daty?"
Eva se zasmála.
"Ten je pryč, Martine. A pokud tam někde je," ukázala na baterii memorexů za skleněnou stěnou, "nemá adresu a mašina k němu nenajde cestu."
"Ani náhodou?" zeptal se Martin.
"Náhodou? Snad ano," odpověděla Eva. "Musela by to ale být strašná náhoda."

Z rozhovoru Evy Blažkově a Martina Potměšila

Eva Blažková se předčasně vrátila z dovolené, trávené na břehu Slapského jezera, protože se zkazilo počasí, podzim přišel předčasně, lilo jako na Medarda, a protože chata rodiny Blažkovy stála v borovém lese, pršelo na ni, jako v každém lese, dvakrát. A navíc ma-

minka, dáma sedmdesátiletá, šla Evě na nervy v malé chatě obklíčené deštěm, vyčítala jí, že se už nikdy nedočká vnoučat, neustále hovořila o Pittermanovi, jediném mužském Evina života, který nebyl nemrcouch, však taky utekl do Ameriky, a udílela dceři rady: usaď se už konečně, najdi si hodného muže, buď mu oporou a věrnou životní družkou.
To určitě udělám, odpovídala jí Eva v duchu. Všeho nechám, už tam spěchám. To tak, na stará kolena si pověsit nějakého nemrcoucha na krk. Třeba Jínu. Že je to ale kluk drzá! Mám se prý opálit na celém těle, tedy - mám se opalovat nahá.
Eva se skutečné opalovala nahá, ale co je mu do toho, tomu Jínovi? Měla jsem mu něco říct. Třeba - moje opalování není pro tebe, chlapečku. Hned se zastyděla nad tou trapností. Ještě štěstí, že jsem to neřekla. Líp je mlčet než říct trapnost. Ale zasloužil by si za tu drzost, ten Jína!
Potíž ale byla v tom, že Evu drzí chlapi fatálně přitahovali, takže jedna z příčin předčasného návratu do Prahy byla i zvědavost: byl Jína drzý jednorázově a náhodně, anebo je takhle drzý pořád? Eva si ho nikdy pořádné nevšímala, a protože se až moc dobře znala, raději nespolupracovala s operátory, nýbrž s operátorkami, s Lizettou Ptáčkovou nebo s Najádami.
Eva se vrátila a vpadla, jak víme, rovnou do bitevní vřavy. Ještě toho odpoledne se uzavřela s Adolfem Neubauerem do jeho pracovny a hluboko do pozdního odpoledne tepali do klávesnice commodoru, připojeného k velké mašině.
Je to úmorná práce.
Soustružník vidí, jak se zpod hrotu nože odvíjí kovový hádek a jak obrobek nabývá tvaru a lesku. Pekař pozoruje prosklenými dvířky pece hnědnutí chleba, tkadlena má přehled o tom, jak díla přibývá.
Ale programátor?
Teprve po nesčetných pokusech, opravách a nových

zkouškách si může být jakž takž jistý, že v programu zbylo už jen málo chyb a že nejsou tak závažné, aby mohly jeho chod zásadně ohrozit. Jak často se mu stane, že se raduje z vítězství, a najednou se odkudsi - kde se vzala, tu se vzala - vynoří chyba, radost postoupí své místo zklamání a vše začne nanovo.
Večer odešel Neubauer domů, kdežto Eva se rozhodla pokračovat v práci. Někdy po jedenácté vyšla na chodbu, směřujíc do kuchyňky, kde si chtěla ohřát prefabrikovanou večeři, hotové, ba dokonce naservírované jídlo hermeticky uzavřené do tvarované fólie z hliníku, tedy to, čemu Američané říkají TV-meal, jídlo k televizi. Sál byl temný, jen v kukani operátorů se svítilo. U stolu seděl, kdo jiný, Jína. Eva bez námahy přesvědčila sama sebe, že je zvědava, jaký džob na mašině jede, a vstoupila do kukaně. Ve skutečnosti chtěla vědět, jak drze ji Jína osloví a byla připravena mu stroze odseknout.
Jenže Jína ji neoslovil.
Sotva vstoupila, ohlédl se, zhasl lampičku a pak už jen cítila, jak ji popadl silnýma rukama kolem pasu, přitáhl ji k sobě a to už byla ztracena, protože objetí byla past, z níž ještě nikdy nedokázala uniknout.
Koutkem oka ale přece jen zahlédla, že mašina sjíždí džob SKLAD, výpis položek šesti závodů jednoho podniku. Byl to džob dlouhý, tříhodinový. Operátoři ho měli rádi, protože mašina od nich nic nechtěla, žádnou změnu pásku, natož

diskové sestavy.
Džob SKLAD byl naprogramován tak, že položky týkající se skladů oněch šesti závodů byly tištěny nikoli postupně, pro každý závod zvlášť, nýbrž promíchaně. Skladníci jednoho každého závodu pak dostali šestisetstránkový balík výpisu a ostře ořezanou tužku, kterou si měli zaškrtnout, eventuálně pomocí pravítka LOGA-REX podtrhnout položky, které se týkaly jejich skladu. Samo sebou, že žádný z nich to nedělal: evidenci skladu vedli skladníci v kartách, jako dříve, a šestisetstránkové balíky výpisu dávali do sběru - a evidenční

útržky ze sběrny odevzdávali dětem, které za ně dostávaly ve škole odměnu, hezké červené razítko do notýsku, pejska, autíčko nebo kačenku.
Budova vé cé UNITA byla v tu dobu prázdná, kromě madame de Blazeque a krásného Jíny (a ti byli v tuto chvíli spojeni v jedinou bytost) zde byl přítomen zlý vrátný Rocman, muž vždy bdělý, pokud byl ve službě.
V půl dvanácté, jak mu kázala ředitelská direktiva, vrátný Rocman opustil kukaň a vydal se na obhlídku budovy. Byl to tak trochu straš pytel a bál se ozvěny vlastních kroků, proto našlapoval tiše. Obhlídku započal dole. Prohlédl šatnu a předsíň a pak vešel do chodby vedoucí k sálu. Zle se zakabonil, protože v sále byla tma, ani v kukani operátorů se nesvítilo. Službukonající operátor si zřejmě dával dvacet, a to se napíše do hlášení, řekl si vrátný Rocman.
V kukani vskutku byla tma, i displej operátorské konzole potemněl a jen v jeho pravém dolním rohu světélkovala dvě zelená písmenka DA oznamující, že displej je aktivní. Nu a na otáčivé židli Jína přesvědčoval Blažkovou, že je opravdu úžasně drzý.
Vtom, zcela náhodou, došlo k drobné poruše v kanálovém bloku sedmého registru. Počítač EC 1047 na to hned reagoval, chybný kanálový spoj vypnul a ve zlomku sekundy nalezl náhradní. Tak to bylo správné, tak byl sestrojen a naprogramován.
Byl však naprogramován i k tomu, aby se svým úspěšným činem pochlubil.
Na obrazovce, doposud temné, s výjimkou dvou mžouravých písmen "AD", zaplál nápis:
SUCCESFUL HARDWARE RECOVERY COMPLETED
Pod nápisem se objevilo osm zářivých kolon čísel a symbolů, celé procesí oznamů, kde se co stalo a jak se to stalo a proč se to stalo a co by se bylo bývalo mohlo stát, kdyby počítač "so succesfully" nezasáhl.
Málokdo byl méně zvědav na toto počítačovo chlube-

ní než dvojice Blažková - Jína : ti právě zvolňovali vlnění svých těl, aby oddálili explozi orgasmu a tak si mohli vygustýrovat trýznivě slastné okamžiky přicházení, slastného, stále silnějšího a silnějšího, veškeré vědomí jich obou se zkoncentrovalo do průsečíku jejich těl, milovali se mlčky, jen chroptivě oddychovali, ztraceni ve tmě, ztraceni jeden v druhém.
SUCCESFUL HARDWARE RECOVERY COM-PLETED, chlubil se pitomec počítač a vyložil na krám všechno, co o věci věděl.
Obrazovka vybuchla zeleným světlem, a ta záře vyloupla oba milence ze tmy. Vrátný Rocman se strašlivě lekl a hlavou mu bleskla vzpomínka na příhodu dávno zapomenutou, kdy on, jako malý chlapec, doposud posedlý touhou stát se admirálem, byl s dědou na pouti, a tam ve strašidelném zámku na něho vybafl vodník, znenadání osvícený silnou lampou. Jína s Blažkovou taky vypadali jako nějaké strašidlo, dvouhlavé, čtyřruké a čtyřnohé, a protože Jína seděl na černě natřené otáčivé židli, Rocmanovi se zdálo, že ta bělostná dvouhlavá chobotnice visí ve vzduchu.
Eva Blažková okamžitě zareagovala, levou rukou švihla po klaviatuře a udeřila ukazovákem do klávesy označené ERASE, takže chlubivé oznamy zmizely: jakmile se totiž obrazovka rozsvítila, otevřela oči a spatřila nahrbenou postavu zlého vrátného za skleněnou stěnou. Dodejme - v její prospěch, myslím - že dokončila započatou jízdu, vrátný nevrátný, ovšem formou až běda zestručnělou. Jína, hlupák, zaprotestoval, neboť madame de Blazeque na něho nepočkala a sestoupila z něho, směšně trčícího.
"Schovej si to," řekla mu nevlídně. "Je tu vrátnej."
Jenže Rocman už za sklem nestál. Rocman už pádil na svoje stanoviště, dychtivý sepsat to nejúžasnější podání, jež kdy napsal.
Nevíme, co se odehrávalo dále na sále, v místnosti operátorů, ani v pracovně Evy Blažkové. Jisté je, že

vrátnému Rocmanovi nikdy neběžel čas tak pomalu jako oné noci, kdy dokončil půldruhastránkové hlášení o mimořádné události a vyčkával příchodu soudružky Taubové.
Dočkal se.
Vedoucí osobního oddělení přišla, dokonalá ve svém bezovém kostýmu a maličkém kloboučku, koketně nasazeném na plavé hlavě, krásné, avšak vcelku pramálo koketní. Gesty a nesouvislými výkřiky ji přilákal do své kukaně a tam ze sebe soukal cosi o tom, jak byla tma, a ta Blažková, no to byste musela vidět, ona sice byla tma, ale najednou tma nebyla, a ta Blažková, já nevím, jak bych to pověděl, jsem starej chlap, ale něco takovýho, já snad musím dát výpověď....
Svíral přitom knihu hlášení oběma rukama na prsou.
"Máte zápis?"
"Ano, milostpaní, soudružko."
"Dejte to sem."
"Jak račte, ano, jistě, tady . . ."
Vydal knihu hlášení poněkud neochotně. Uvědomoval si, že až do téhle chvíle je ústřední postavou dramatu, ale že teď je s tím konec, iniciativu přebírá osoba výše postavená.

Johanna Taubová se odebrala do své pracovny, uvařila si kávu, pěkně silnou, voňavou a zpěněnou, zapálila si cigaretu, ne obyčejnou klejku, ale z té lepší krabičky, bensonku, chovala zlatou krabičku BENSON AND HEDGES v zásuvce, natáhla z plných plic, pak počkala, až se vůně kávy smísí s kouřem drahé cigarety, a teprve potom, pohodlně opřena v křesle, otevřela knihu a jala se čísti úžasný text, sepsaný tvrdou rukou vrátného Rocmana, z něhož nejasně vyplývalo, cože se přihodilo, že totiž služebukonající operátor souložil se služebukonající systémovou programátorkou, pokud lze mluvit o souložení, když se akt neodehrával na loži, nýbrž na úředním sedadle, kovovém, otáčivém, s proměnlivým náklonem opěradla.

"No vida," řekla Johanna Taubová, když dočetla poprvé, podruhé, ba potřetí. "No vida."
Potom k sobě povolala telefonicky své přítelkyně, Marcelu a Helenku, a dala jim ten úžasný text přečíst.
Marcela se zmohla jen na užaslé "no né", zato Helena spustila stavidla výřečnosti.
"Ta kurva! Teď se ukázalo, co je zač! Na nás hrála svatouška. Co je v domě, není pro mě. Pěkně není pro mě! Přefikne mladíka, ani nemrkne, ve službě na sále! Tohle ji bude stát krk. Tohle jí omažeme o hubu, o tu její nafoukanou hubu, ta přestane dělat frňáky, ta se přestane povyšovat, ta přestane hrát primadonu, paní systémačka, Ádova pravá ruka! Jakápak pravá ruka? Kurva je to! Tohle až se doví ředitel! Tohle až se roznese po podniku! To až se doví soudruh Kahoun! Vždyť to je mravní dopuštění! Copak něco takovýho smí bejt? To jsme výpočetní centrum? To jsme vědecká instituce? To bysme měli bejt výzkumnej ústav? K smíchu! Červenou lampu nad vchod, to si zasloužíme! Jenže s tím skoncujeme. Tohle se tady trpět nebude."
Hovořila mnohem déle, než naznačeno, avšak obsah její řeči zůstával týž. Mnohaslovně vyjadřovala prostou myšlenku - prostou podle jejího soudu, ve skutečnosti však rozporuplnou.
Nemravná systémačka pokálela dobré jméno výpočetního centra, takže už není možno myslet na to, aby centrum bylo povýšeno na samostatnou vědeckou instituci, na výzkumný ústav, a za tento zločin je dlužno provinilce potrestat; Johanna Taubová však nestojí o to, aby se z výpočetního centra stal výzkumný ústav, naopak, ráda by, aby vé cé UNITA připadlo Pragostavu, takže Blažková objektivně podpořila zájmy Johanny Taubové. Složitá, prasložitá situace, a dobře dělala prostinká Marcela Hradecká, že svůj komentář omezila na citoslovce údivu "no né".
"Podejte mi tu knihu, děvčata," řekla Johanna Taubová, když se Helenka dost vyžvanila. Marcela úslužně

knihu podala, načež Taubová vyjmula ze zásuvky žiletkově ostrý perořízek, opatrně vyřízla inkriminovaný list z knihy a na následující stránku napsala, že list byl poškozen a že ona, vedoucí osobního oddělení, jej z titulu své funkce odstranila, což stvrzuje svým podpisem.
"Tohle na likvidaci Blažkové nestačí," řekla.
"Jak to? Vždyť ji Rocman načapal při kurvení!"
"Načapal ?" otázala se Taubová a téměř se přitom usmála.
"Něco zahlédl. Blažková to popře a ten Jína také. V zápisu je snad dvanáctkrát zdůrazněno, že na sále byla tma."
"Vrátný je úřední osoba!"
"Je to hlupák. Jen hlupák může zplodit takovou slátaninu."
"Co tedy chceš dělat?" žasla Helena. Marcela žasla také, ale nezmohla se ani na svoje "no né".
"Kdo udělá chybu," odpověděla Taubová, "a projde mu to, udělá chybu znovu, a mnohem větší. Vy teď nespustíte z Blažkové oči a z toho Jíny taky. My musíme hodnověrně prokázat pohoršlivý život soudružky Blažkové, který narušuje socialistické soužití na pracovišti. Jenom tak se jí dostaneme na kobylku a přes Blažkovou dosáhneme na Neubauera, dalšího ptáčka v tomhle podniku. A co je ředitel bez Neubauera? Úplná nula. Tenhle materiál," pozvedla vyříznutý list, "uschovám do spisů. A toho Rocmana zavážu k mlčenlivosti."
Potom propustila své přítelkyně, vzrušené a zmatené, aby mohla realizovat další část svého plánu, který uzrál v té krásné plavé hlavě. Objednala se u ředitele a současně ho požádala, aby k jednání pozval i soudruha Neubauera, předsedu stranické organizace.
Sešli se takto ve třech a jednání trvalo snad jenom pět minut.
Taubová sdělila oběma mužům, co se v noci přihodilo. Řekla jim to stručně, jako mimochodem - o to více to zaujalo ředitele. A Neubauer? Ten, bohužel, Taubovou neposlouchal - a to byla maličkost, se kterou krásná plavovláska ve svém plánu nepočítala.

"V noci došlo k nějakému nedorozumění mezi směnou a vrátným Rocmanem," pravila Taubová. "Rocman špatně vidí a domnívá se, že spatřil soudruha Jínu se soudružkou Blažkovou v intimním styku. Zaznamenal to do hlášení. Je to samozřejmě nesmysl. Hlášení jsem stornovala a postarám se o to, aby Rocman neroznášel po podniku nějaké drby."
"Ale ...," namítl ředitel. Taubová však pokračovala:
"Dobře si uvědomuješ, co by takový skandál znamenal pro dobré jméno výpočetního centra. Nebo si snad myslíš, že v soudobé epoše zvýšených nároků nejen na odborné, ale i na mravní kvality každého z nás lze opomenout tak hrubé narušení principů socialistického soužití na pracovišti? A nezapomeň, o co nám všem jde: my máme materiální i odbornostní kapacitu dost velkou na to, abychom mohli sloužit společnosti jako samostatný výzkumný ústav!"
"To jistě, to jistě," přikyvoval ředitel. Výraz "odbornostní kapacita" se mu zalíbil, při nejbližším jednání ho použije.
"Já osobně jsem přesvědčená," řekla Taubová, "že soudružka Blažková .. ."
"Soudružka Blažková . ..," opakoval Neubauer nepřítomně.
"Chtěl jsi něco říct, Adolfe?" vybídl ho ředitel. Byl rád, že Neubauer tu nepříjemnou, chytrou Taubovou přerušil.

"Já?" lekl se Neubauer. "Něco říct? Ne, to ne," řekl omluvně. Taubová si oddychla, obávala se totiž, že Neubauer bude svou asistentku hájit. Procházka si připadal skoro jako ten člověk, který se topil a mrška vlnka mu odnesla záchranný kruh z dosahu, právě když se ho dotýkal prsty. Pohlédl na Taubovou a rezignovaně ji vybídl, aby dokončila započatou větu. No tak, co - soudružka Blažková?
"Je to vynikající odbornice, ale myslím si, že poněkud neukázněná. Kolektiv by na ni měl pozitivně působit."

Ta myšlenka ředitele zaujala. Pokud kolektiv bude chtít na soudružku Blažkovou pozitivně působit, jen do toho, ať působí! Procházka by nerad na Blažkovou působil sám. Věděl, že Rocman vidí dobře ve dne i v noci a že vcelku věrně zaznamenal svědectví skutečné události. Ano, načapal Blažkovou a Jínu, jak se říká žertovně, in frapanti, a jeho hlášení, kdyby ho Taubová včas nestopila, by mohlo vyvolat skandál. Kdyby se ta zpráva dostala do materiálů a kdyby se o tom dověděl Kahoun ...
Ředitelův mozek nebyl o nic méně složitý než mozek kteréhokoli jiného člověka na světě a počet kombinací jeho neuronových spojů též přesahoval počet atomů ve vesmíru. Náhodným skokem se v něm vynořila vzpomínka na dětství, kdy on, pacholík osmiletý, docházel - na nátlak rodičů - do hodin biblické dějepravy. Vybavil se mu obrázek Balsazara, posledního krále novobabylónské říše, arogantně se rozvalujícího na trůnu, když aj, tajemná ruka se objevila ve vzduchu a prstem načrtla na stěnu paláce nápis zvěstující zkázu dynastie: Mene, mene, tekel, ufarsin. I on, ředitel Procházka, teď vidí před sebou ruku črtající na zeď strašlivý nápis, a ten zní: PRAGOSTAV.
"No jo, působit," řekl konečně. "Ale jak?"
Pohlédl na Johannu Taubovou, a aj, pochopil, že krásná, chytrá a jako štír zlá šéfová osobního oddělení už má nějaký nápad.

Toho večera, kdy madame de Blazeque po předčasném návratu z dovolené pracovala s Neubauerem a zůstala ve výpočetním centru až dlouho do noci, což mělo fatální následky, Martin Potměšil dlel u svého kamaráda Andrease v podkrovním bytě v Kaprově ulici a asistoval mu při zajímavé, ba napínavé operaci.
Kterýsi z četných Andreasových zákazníků si objed-

nal zamontování přídavné paměti do kapesní databanky firmy Casio.
Kapesní databanka, jedna z novinek japonské spotřební elektroniky! Vypadá jako kalkulačka, pracuje jako kalkulačka, ale navíc je vybavena odklopnou klávesnicí s písmeny a dovede sloužit jako diář, adresář a telefonní seznam. Základní model je vybaven operační pamětí čtyř kilobajtů, ale do přístroje lze zamontovat paměť přídavnou, která zvýší kapacitu na šestnáct kilo. A to je kapacita, jakou ještě před několika lety disponovaly běžně vyráběné stolní počítače.
"Musí se na to opatrně," poučoval Andreas Martina. "Sebemenší výboj statické elektřiny paměť zničí."
Při montáži si Andreas počínal s opatrností možná přehnanou, ale zastával názor, že ve světě je více nehod zaviněno přehnanou neopatrností než úzkostlivou opatrností.
Svlékl se proto až do slipů, vždyť tkaniny a zejména tkaniny syntetické jsou osvědčeným generátorem statické elektřiny. Stál na gumové podložce a na ruce navlékl jemné gumové rukavice. Pracoval přesnými, úspornými pohyby. Martin stál opodál, ani nedutal a jeho obdiv ke kamarádovi rostl, až se téměř dotýkal hranice, nad kterou začíná zbožňování.
Netřeba ani dodávat, že Andreas se vůbec žádné chyby nedopustil, přídavnou paměť vpravil do přístroje bez nehody a zakázku tedy splnil s úspěchem stoprocentním.
Oblékl se, uvařil čaj a Martin si s ním ještě chvilku povídal, ale pak už bylo deset a Martin se s přítelem rozloučil. Od toho dne, kdy taťka porušil zásadu mlčení a Martina po dlouhé době oslovil, zavládla doma celkem dobrá atmosféra. Taťkovi se podařilo zlomit odpor těžkopádných zdravotnických institucí, takže středisko pro mladistvé alergiky bude otevřeno v nejbližších týdnech, možná i dnech.
Martin obdivoval Andrease, ale také svého taťku, tře-

baže si byli podstatou osobnosti tak vzdálení, jak jen dva lidé mohou být. Andreas, prozářený aurou svatosti, ztělesňoval v Martinových očích ctnosti duchovní. Taťka byl vojevůdce; těžká hmota prostoupená krví, oživená vůlí k činu. Ne, taťka nebyl svatý, jenže . . .jaké jsou důsledky činnosti obou mužů?
Svatý, duchovně založený Andreas posluhuje vinárenským mafiózům (kapesní kalkulačka jistě patří nějakému pinglovi, třeba tomu z Moravěnky v Hybernské, nebo vekslákovi, rozhodně tedy mafiózovi - kdo jiný by si tak drahou hračku mohl dovolit), kdežto hmotařský taťka věnuje volný čas mladým alergikům a zřizuje jim zdravotní středisko, třebaže zdravotnictví naprosto nepatří do oblasti jeho velevýznamné působnosti. Kde tedy stojí jeden i druhý, kdo je blíž ohnisku dobra a tudíž i svatosti, a kdo blíže zlu?
A kde stojím já, uvažoval Martin, klusaje temným schodištěm. Pod Andreasovým vlivem sestoupil z rovné hladké cesty, již mu narejsoval taťka (Martin nebyl tak naivní, aby si myslel, že o přijetí na vysokou školu se zasloužil jen on sám svými jazykovými znalostmi, to taťka ho na školu protlačil a pak pomohl i Radce, dceři svého někdejšího přítele, později nepřítele a teď zase... kdo se v tom má vyznat ?). Nastoupil do vé cé UNITA, šel tedy svou cestou, ale byla to opravdu jeho vlastní, jím samým určená cesta? Na začátku přece byla hádka s Radkou; dívka Martinovi vyčetla, že půjde studovat, kdežto ji na školu nevzali kvůli tatínkovi vyloučenému ze strany. Martin se studií vzdal z trucu, to si

nemohl nepřiznat. Bylo to správné?
Ještě pořád má čas. Semestr ještě nezačal. Ve výpočetním centru nedělají s rozvazováním pracovního poměru žádné ciráty. Vědí, že u počítacího stroje se dá pracovat jenom dobrovolně. Osmiměsíční výpovědní lhůta nikoho u operátorské konzole neudrží.
Ještě pořád mám čas. Nemusím si už dokazovat, že dovedu jít vlastní cestou. Během šesti týdnů jsem se do-

stal ze skladu papíru ke konzoli, začal jsem separováním papíru a teď už zastanu stejnou práci jako Jína nebo Horský. A koza funguje jedna radost, separuje papír skoro sama a zatím se ani jednou nepolámala. Ne, nemám se za co stydět!
Otevřel domovní dveře. Oranžové světlo pouličních lamp se namáhavě prodíralo houštinou droboučké přepršky. Chodníky byly prázdné, jenom na druhé straně energicky kráčela dívka. Měla na sobě světlý plášť pánského střihu, s páskem a nárameníky. Cípatý límec si vyhrnula, takže z něho vyčuhoval jen hrot nosu, shora chráněný před mrholením štítkem placaté čepice. Ruce zabořila do kapes, kabelka jí visela na pravém rameni. Nohama obutýma do kozaček přísně tepala asfalt.
Martin zůstal stát ve dveřích domu, hleděl na ni a trvalo to nějakou dobu, než si vůbec uvědomil, že na ni hledí se zájmem.
Ten způsob chůze ...
Je to Radka! Srdce se mu rozbušilo. Je to Radka, hledá ho zde, v Kaprově ulici, protože se asi od taťky nebo od mamky dozvěděla, že Martin tráví večery u kamaráda.
Chtěl se k ní rozběhnout, ale nedokázal pohnout nohama.
Dívka kráčela tak rázně, odhodlaně a tak cílevědomě, že to Martina překvapilo. Očekával by, že Radka se bude obezřetně rozhlížet, že bude hledat správné domovní číslo, brzy zjistí, že kráčí po opačné straně ulice, zastaví se, špička nosu ozářená výbojkovým světlem jí bude oranžově svítit ve stínu vrženém placatou čepicí, bude se rozhlížet a pak nejistě vejde do vozovky; v tu chvíli Martin, skrytý v temném obdélníku dveří, vyjde a zavolá na ni a ona se vylekaně otočí, v první chvíli zmatku bude utíkat, ale Martin ji dohoní, obejme, a všechno bude zase v pořádku.
Jenže Radka se nerozhlížela, a když míjela úroveň domu, v jehož vchodu se Martin ukrýval, podpatky je-

jích kozaček nezvolnily rytmus staccata, límec pláště se ani nezavinil, nos směřoval stále vpřed.
Teprve v tuto chvíli Martina napadlo, že Radka prochází Kaprovou ulicí ne proto, že zde hledá svého někdejšího milého, ale jen tak, aby se provětrala, aby si odpočinula. Radka je na procházce a šťastná náhoda ji přivedla Martinovi do cesty. Martin teď popoběhne, připojí se k ní a vtipně řekne: Smím vás doprovodit, slečno? Dívka se lekne, snad ani v první chvíli Martina nepozná, ale pak se rozesměje a přivine se k němu.
Popoběhnout? Martin by musel vzít nohy na ramena, aby ji chytil.
Takhle nekráčí člověk, který se potuluje po Starém Městě. Radka směřuje k nějakému cíli, uvědomil si Martin.
Co je ten cíl? Anebo, řekněme to přesně: kdo je ten cíl?
Když poprvé takto zformuloval otázku, Martin pocítil slabost v kolenou. On sám nikdy nevypustil Radku úplně z mysli, a přestože ji neviděl dva měsíce, stále ji považoval za svoji dívku, se kterou se sice pohádal, ale nerozešel. Jaksi automaticky předpokládal, že Radka podobně smýšlí i o něm. Uvědomil si teď, že dívka je v souboru BUBÍNEK, kde hrají především adepti herectví a také posluchači DAMU, pohybuje se tedy v atraktivním prostředí. Mládenci studující hereckou školu nejspíš nejsou šeredové a nekňubové. Jistě mají na výběr jiné krásné dívky, nicméně Radka vyniká i mezi krasavicemi. Je totiž neobyčejná, výjimečná. Asi v sobě nemá tolik ženských genů, kolik by měla mít, je nadprůměrně vysoká, v bocích útlá (vždycky nosila chlapecké kalhoty), má drobná ňadra a poměrně široká ramena. I její pohyby a gesta jsou rázné, chlapské: tak jak kráčí - už ne Kaprovou ulicí, ale po Malém Rynečku - spíš připomíná mladistvého oficíra ubírajícího se na kontrolu své jízdní švadrony než mladou posluchačku DAMU, cupitající na schůzku s mladým posluchačem DAMU.

A já si to nenechám líbit. A já tomu klukovi rozbiju hubu. Já mám na Radku právo víc než kdokoli jiný, protože jsem kvůli ní trpěl. Koneckonců, prolil jsem pro ni krev, pomyslel si. Na takovou příhodu se nezapomíná. Radka ji v sobě nosí zapsanou stejně jako já. Půjde jen o to, abych nezaváhal, abych na to šel zostra. Koukej zmizet, smrade, to je moje holka, řekne tomu šoumenovi. Zmiz, nebo ti nabouchám uši do hlavy. To bude na takového studentíka stačit.
Jen na okamžik Radka zvolnila : míjela vývěsní stojan s plakátem klubu v Michalské, téměř před ním zastavila a zřejmě ho přejela očima. Pak přidala do kroku a rázovala vpřed stejným tempem jako dřív.
Martin, který se jí držel v patách, také zastavil před stojanem. Radka má s tím studentíkem rande v klubu, řekl si. Pak ale si všiml hodiny uvedené na plakátu a uvědomil si, že v tuhle dobu program v klubu musí končit. Je to záhada a on, Martin, brzy přijde na kloub tomu, co za tím vším vězí.
Zpočátku se styděl za to, že dívku sleduje, ale od chvíle, kdy se rozhodl dát studentíkovi za vyučenou, ho veškerý stud opustil. Tohle není trapné, muže nedůstojné špehování : jsem bojovník na válečné stezce a před klubem v Michalské se odehraje souboj dvou nádherných samců. Jsem na něho zvědavý, na toho nádherného samce!
Nádherný samec na Radku už čekal. Nervózně přešlapoval a díval se na hodinky. Když ji spatřil, vrhl kolem sebe kradmý pohled, ale to už byla u něho, objala ho a přitiskla k sobě.
Byl to mužík asi padesátiletý, o půl hlavy menší než ona, obdařený docela pěkným bříškem. Měl na sobě černou koženou bundu mladistvého vzhledu, která se v dešti a v záři výbojek leskla jako sliz na kameni, a na hlavě mu seděla

kastrolovitá čepice se štítkem. Musel poněkud zvrátit hlavu, aby se mohl náležitě k Radce přimknout. Brzy se ale z jejího sevření vymanil.

"Tady ne," sykl. "Pojď, vždyť to není daleko."
Martin zatím kameněl v houštině zteřelých trámů, jež z posledních sil brání průchodu z Rynečku do Michalské ve zhroucení.
"Já tě musím mít hned," opáčila Radka. Zajela rukou muži pod bundu a hladila ho na prsou.
"Neblázni, někdo nás uvidí," bránil se ten tlouštík.
"Na všechny kašlu," pravila Radka. "Záleží mi jenom na tobě."
"Mně taky," namítl napadený, "ale nemusí to být na ulici. No tak, buď hodná holčička."
"Jen ať každý vidí! Jen ať každý vidí!"
"To já si přeju pravej opak," mínil tlouštík. "Pojď."
Vymanil se z jejího objetí a obratně vyklouzl ze všech chvatů, jimiž ho k sobě chtěla připoutat. Její pohyby byly prudké, zřejmě vášnivé, a přesto poněkud neohrabané. Zato z jeho každého gesta čišelo sebevědomí muže, který neochutnává svou dlaní ženské tělo poprvé. Tu ji pleskl, tu pohladil, uklidňoval ji, jako štolba krotí rozdivočelou klisničku.
Martin nevěřil svým očím.
Zadoufal, že ten dědek je Radčin strejda, ale i toto stéblo se brzy přetrhlo v tápajících rukách tonoucího. Ne, strýčinkovská pusinka vypadá jinak než to, čeho byl právě svědkem. A přece ten dědek je mi nějak povědomý, lapal Martin po dalším stéblu.
Musí to být někdo z příbuzenstva. Určité jsem ho už někdy viděl.
Snad na dvě tři vteřiny se uklidnil, a dokonce se mu ulevilo, že Radčin partner není student DAMU, se kterým by musel bojovat. Nemluvila Radka o nějakém příbuzném z venkova? V létě někdy jezdívala někam na Kopaninu, a pan Janda, její otec, si nechává posílat z té Kopaniny nepráškovanou zeleninu a brambory; je to hypochondr a bojí se, že umře dřív, než se mu dostane rehabilitace a satisfakce.
No to určitě je strejc, který přivezl Jandovi ředkve z Kopaniny, ozval se ironicky Martinův vnitřní hlas.

Muž se najednou obrátil.
Martin v tu chvíli přecházel z jednoho úkrytu do druhého, vynořil se ze stínu, aby zapadl do podloubí na druhé straně ulice, a lucerna mu svítila přímo do obličeje. Také otylý obličej údajného strejdy z Kopaniny zářil jako měsíc.
Martin ho poznal.
Je to přece jenom strejda ze státního statku, jenže z toho televizního, seriálového, je to zasloužilý umělec Václav Straka, člen činohry Národního divadla, specialista na role spravedlivých činovníků.
"Co chcete?" houkl zasloužilý umělec na Martina. Také Radka se otočila. "Tenhle chlápek se za náma táhne od klubu."
V prvním okamžiku se Martin chtěl zachránit skokem do přítmí, ale věděl, že by to nemělo smysl, protože bystré oči Radky Jandové ho už zachytily, zaznamenaly a hlavně - poznaly.
Ale také oči zasloužilého umělce byly bystré. Dobře si všimly, že "chlápek" nevypadá ani jako narkoman, ani jako sexuální maniak, není to ani občan cikánské národnosti ani recidivista s černou tečkou na líci, podle níž se vzájemně poznávají ti, kdo seděli v Leopoldově; pohyby neznámého jsou nesmělé, teď dokonce až omluvné, zkrátka je to jasné, jde o nějakou avantýru téhle, jaksehonemsakrajmenuje, Jandové.
"Ahoj, Radko," vypravil ze sebe Martin.
"Ahoj," odpověděla Radka. Najednou se zastyděla za strejcovské vzezření zasloužilého umělce Straky, za věkový rozdíl mezi nimi, a když se Martin přiblížil natolik, že na sobě pocítila hloubavý pohled jeho tmavých očí, sebejistota byla tatam. "Tohle je pan profesor Straka, bude náš ročníkový vedoucí."
"Vy máte nějakou noční zkoušku?"
"Ano," hlesla Radka.
Dívala se na něho prosebně: ano, je to lež a vím, že víš, že je to lež, ale buď tak hodný a tvař se, že mi věříš,

ber to jako pravdu a odpusť mi, jsem hloupá a teď si to uvědomuju, jenže nemůžu nic udělat, v tuhle chvíli nemůžu nic udělat, ale udělám, slibuju ti to, všechno bude jako dřív, a ani tohle se nemuselo stát, kdyby sis mě víc hleděl, stačilo zatelefonovat, já na to čekala tak dlouho, tak dlouho!
Martin přešlápl z nohy na nohu.
Věděl, jak se věci mají. Báchorce o noční zkoušce nevěřil ani vteřinečku. V jakémsi okamžiku jasnozření však pochopil, že dívka potřebuje záchranné lano svaté lži a že čímkoli jiným než právě touto lží by jí ublížil. Proto jí nabídl tu nejapnou výmluvu a byl ochoten se tvářit, že tomu věří. Obětoval se? Ovšem, a nebylo to poprvé: vždyť kvůli Radce, a jenom kvůli ní opustil životní cestu jasně narejsovanou a teď se nechává zmítat víry dobrodružného života, ohrožován nejedním úskalím.
Ale zasloužilý umělec Straka měl k věci také co říci.
Teď, když se přesvědčil, že tajemný stín, který ho znepokojoval od Michalské ulice, není jeho zákonná manželka Miroslava, že to není ani vyhládlý narkoman ani opilý občan cikánské národnosti, a že to je žárlivý mládeneček, jemuž on, Václav Straka, úspěšně nasadil parohy, jsa ve věku dvaapadesáti let svěží a podivuhodně potentní, přestože jiní v tomhle věku pověsili řemeslo na hřebík, ano, někteří dočista umřeli, ten na infarkt, onen na cirózu jater, on se rád napije,

ale vždycky s mírou a vždycky dobré, když koňak, tak Martel, když víno, tak rýnské, ta francouzská vína z obchodu Paris - Prague jsou jednak předražená, jednak svinstvo čtvrté sorty, z takového vína se ve Francii dělá vermut, litr za deset franků, krátce, když se ukázalo, že všechno je v pořádku, zasloužilému umělci narostl hřebínek, ba co víc, situace ho začala bavit.
"Dovolte, abych uvedl věci na pravou míru," pravil hladkým školeným hlasem. "Ročníkový vedoucí jsem, potud se prohlášení mé vzácné přítelkyně Radky Jan-

dové kryje se skutečností. Straka je moje jméno, i to je pravda. Jinak je tomu, pohříchu, se třetí částí jejího tvrzení. Noční zkoušku, jak jste řekl, mladý muži, na což ona přisvědčila, takže její -ano- právem označuji za tvrzení, před sebou máme. Ale abyste pod tím pojmem nechoval nějakou mylnou představu, abyste si před vnitřním zrakem nemaloval obraz jevišťátka ozářeného pracovními lampami a uprostřed mladičkou umělkyni usilující o věrohodné ztvárnění postavy služtičky v dramatické básni Ucho, dodejme, že lid označuje onen druh noční zkoušky jinak, slovem prostším a patrně výstižnějším. My totiž, mladý muži, jdeme souložit."
Oba mladí lidé ustrnuli mnohem dříve, než zasloužilý umělec pronesl školeným hlasem ono strašlivé slovo, a pokud se Radka už předtím dívala na Martina prosebně, teď jí vstoupily slzy do očí. Styděla se nesmírně, ale neodvážila se pohnout ani malíčkem. Mistr Straka hovořil krásně, dal si záležet na každém slově, jako by nestál na vlhké dlažbě Malé Karlovy ulice, nýbrž na prknech jeviště Národního divadla, jehož byl ozdobou, byť jen v epizodních rolích (nikoli malých rolí, neboť takových není - jen malých herců, a Mistr Straka byl malý vzrůstem, ne uměleckým výrazem, o čemž svědčí nejen titul, jímž byl ověnčen k životnímu jubileu, ale také profesura). Mladí lidé mu naslouchali a nevěděli, co si pomyslet a co udělat, protože se ještě nikdy s podobným člověkem nesetkali a ještě nikdy se v podobné situaci neocitli.
Radkou zmítaly protichůdné pocity: jednak v ní vzrůstal obdiv k tomu malému břichatému starci, který, ač fyzicky odpudivý, umí, ach ano, on umí, a umí naučit, jednak vnitřní hlas křičel na protest a dovolával se Martina - skoč po něm, dej mu pár facek, zachovej se jako chlap!
"Ano, tak je tomu," pokračoval představitel spravedlivých činovníků velebně, "jdeme souložit, a máte-li zájem, připojte se k nám, neboť Radce jistě nebude proti

mysli rozmarná jeu en trois, hra ve třech, jak říkají Francouzi, kteří ve věci praktik lásky jsou na hony před námi. Nemám pravdu, chérie?"
"Ano," hlesla omámená dívka, nespouštějíc Martina z očí.
Zachovej se jako chlap, vysílaly ty oči zoufalou výzvu.
I Martin usoudil, že se musí zachovat jako chlap.
Spustil tedy:
"Ty kurvo prokurvená, ty svině jedna zrádná, já kvůli tobě opustil úplně všechno, já jsem si zničil život, já jsem zahodil budoucnost, jenom abych se ti mohl podívat do očí, a teď, když se ti do nich dívám, nevidím nic jiného než svinstvo! Tak o tomhle jsi snila, tohle jsi vždycky chtěla, tohle byla tvoje touha - kurvení, kurevský život, ty ..."
Zajíkl se a Radka toho využila. Byla to opět binární situace, jak by poznamenal Andreas Schulman zvaný přáteli Kid. Dívka stála na rozcestí a byla hotova vrátit se k Martinovi, jít s ním kamkoli a udělat cokoli, jenže Martin - jako už jednou - zbrkle a nepochopitelně cestu uzavřel, takže jí nezbývá než jít cestou druhou, opačnou. Proč jsi takový, proč mi zavíráš dveře před nosem, co tě vede k tomu, že pálíš mosty, sotva jsem připravena na ně vkročit? Rozkřikla se na něho, zoufalá zklamáním:
"To se dalo od tebe čekat: blbý gesto. Nic jinýho nedovedeš. Blbý gesta, na to jsi specialista. Pustils mě k vodě: blbý gesto. Odešel jsi z domova: blbý gesto. Praštil jsi se školou: blbý gesto. Šel jsi dělat práci, do který ti nic není : blbý gesto. Sprostě mi nadáváš na ulici: další blbý gesto. Co ty vlastně chceš dokázat? Že umíš dělat blbý gesta? To už jsi dokázal. A co dál? Co dál? Chtěl bys mě zmlátit, viď? Jen si posluž. Bouchni si do mě. Jsem holka, nebudu se bránit. No tak, dej mi, dej!"
Mistr Straka s potěšením pozoroval, jak se dívka do-

stává do varu. Když totiž dokončil svoji slovní exhibici, zapochyboval, zda drsnost projevu nepřehnal a nepřepískl, protože tyhle debutantky z prvního ročníku ještě nejsou porostlé tím správným peřím, které je schopno odrazit i přepršku broků střední ráže a obyčejná špína z něho prostě steče; mají peříčka jemná, leckdy jsou jenom ochmýřené, a tohle zřejmě platí i o té Jandové, která si sice ráda hraje na vášnivku, ale ve skutečnosti je dosud neprobuzená a v posteli rozkoš toliko předstírá. Kdyby ten kluk byl trochu šikovnější, kdyby zachoval rozvahu, mohl by dívku jemu, starému kozákovi, vyfouknout před nosem. Jenže je to zelenáč ještě zelenější než ta Jandová, zachoval se jako - jako lichokopytník, ano, to je to správné slovo - a dívka připadne jemu, ostřílenému veteránovi postelových bitev. A holku rozkurážil a rozehřál, kéž jí ten temperament vydrží ještě chvilku, než dojdou na Betlémské náměstí, kde v přízemí domu číslo šest čeká příjemně vytopený kutloušek. Ano, holka je rozparáděná, a pokud všechno půjde dobře, dneska poprvé pozná, co je to orgasmus, a to bych si z ní pak udělal tu správnou cvičenou opičku, i kamarádům bych ji mohl půjčovat. Ale ... copak to? Chlapec se rozpřahuje k ráně!
"Ty ... ty ...," sípěl bezmocně a pokročil dopředu.
Zasloužilý umělec Straka však nebyl žádná měkkota. Bál se jen své ženy Miroslavy a v jeho sporých pažích zbylo ještě

mnoho síly z té doby, kdy vystupoval v zájezdovém souboru Čardáš, v němž působil nejen co lidový vypravěč, ale také jako tanečník a musel denně vzpírat macaté tanečnice nadité do propocených, etnograficky nesprávných krojů. Martin se stačil rozpřáhnout a už se tmou kmitla Strakova pravice (samozřejmě nezaťatá do pěsti, maestro se obával o stav svých záprstních kůstek) a vzápětí mladík seděl v louži a nevěděl, co se s ním stalo.
"Allons, chérie," nabídl vítěz své dámě ohbí paže a spěšně s ní vykročil do tmy prostoupené navlhlými paprsky luceren.

Lucerny jsou spravedlivé. Poskytují světlo nejen vítězi, ale i poraženému, a dokáží změnit v diamanty nejen krůpěje, jež se hrdě natřásaly na placaté čepici mistra Straky, ale i slzy kanoucí po líci zbědovaného mladého muže.

Není pravda, že Neubauer při debatě o poklesku Evy Blažkové vůbec neposlouchal, o čem šla řeč, a že se zabýval jen svými problémy. Něco takového by ostatně nebylo ani možné. Zvukové vlny se šířily ředitelskou kanceláří volně a dopadaly na ušní bubínky všech přítomných bez rozdílu, a Neubauer by jim mohl uniknout jedině tím, že by si nechal uši zalít voskem po vzoru Odysseových plavců. Protože to neučinil, slyšel všechno, a to, co slyšel, mu uvízlo v mysli. Byla tma, uvažoval Neubauer, a najednou se sálem rozlila zelená záře (tak vzletně totiž popsal onu situaci vrátný Rocman). Zelená záře mohla pocházet jenom z displeje, ledaže by se rozsvítily najednou všechny kontrolky GOTOV na páskových stojanech, a to není možné. Čili displej. Proč? Nejspíš proto, že došlo k hardwarové chybě, počítač se s ní vypořádal a podal hlášení o poruše. Jedině takové hlášení okamžitě pokryje celou plochu displeje, takže vznikne záře schopná zalít sál počítače nebo přinejmenším operátorské stanoviště.
Když dospěl do tohoto bodu svých úvah, Neubauer nezvolal "heuréka". Naopak, podrobil tento názor oponentuře, snažil se najít chyby v logické cestě svých úvah a byl uspokojen teprve tehdy, když se mu podařilo všechny námitky vnitřního hlasu vyvrátit.
Nuže, došlo k hardwarové chybě.
Třeba je to ta chyba, která je příčinou všech dosavadních nezdarů jeho jobu TERMINAL. Třeba je to ten zakopaný pes, bludný kořen, kostlivec ve skříni.

Kéž by tomu tak bylo, pomyslel si s vroucností, která by překvapila všechny, kdo ho znali (to znamená spolupracovníky, manželku a příbuzné, přátele neměl, a vyhýbali se mu i kolegové ze studií, protože odmítal hovořit o čemkoli jiném než o jobu TERMINAL).
Třeba je to tak, uvažoval Neubauer: on v sobě skrývá hardwarovou chybu (on, to jest počítač, ale také možná pán, pokud ne přímo bůh); když Neubauer přemýšlel o EC 1047, a že o něm přemýšlel ustavičně, personifikoval si tuto entitu do mužského rodu, kdežto ostatní, snad s výjimkou madame de Blazeque, hovořili - a někdy i přemýšleli - o EC 1047 jako o "ní", to jest o mašině, a říkali, že "ona zlobí", že "ona se zase položila"; Neubauer by toto nikdy neřekl, neboť pokud by něco řekl, a jenom tiše, pak - on něco chce -, ta chyba je tak subtilní a tak hluboce ukrytá, že v džobech kratších tříd, jako je F, B, C a E, se nestačí projevit jinak než občasným abendem. U tříd delších, G a M, od priority 4 dolů, se sice projeví, ale on se s ní vypořádá sám, chybné místo dokáže obejít.
Neubauer se takřka zarděl, když dospěl až sem ve svých úvahách. Je to konstrukce ztřeštěná, až chlapecká, značně nedůstojná, a Neubauer by ani za svět o ní s nikým nahlas nepromluvil. A proto jen s velkým zdráháním, jako by se bál, že mu někdo nahlédne do lebky a střapaté myšlenky odtud vyhmátne, vstoupil do operátorské kukaně, kde Jína právě seděl u konzole, a mlčky, ovšem bez pozdravu, otevřel knihu hlášení.
Jína poočku pozoroval Neubauerovo počínání a zapotila se mu záda, když si všiml, že šéfsystémák otevřel knihu na místě označeném osudným datem, kdy dědek Rocman nachytal jeho, Jínu, právě když tu s Blažkovou dováděli. Neubauer prstem přejel po řádcích hlášení. Byla tu hlášení o tom, které periferie byly toho dne v offlajnu, o restartech systému, o hardwarových chybách, ale žádné hlášení z noci tu zapsáno nebylo.

"Vy jste měl službu, viďte?" oslovil Neubauer Jínu. "Noční," dodal. Jína, celý rudý, přikývl.
"Došlo k chybě v hardwaru, nevzpomínáte si?"
Tak dědek mě zkouší, pomyslel si Jína.
"Chyba v hardwaru?" opakoval pomalu, aby získal čas - sám nevěděl, k čemu by ho měl získávat. K útěku? Nebo snad má Neubauera uškrtit magnetickým páskem?
"Chyba v hardwaru," opakoval Neubauer netrpělivě. "V jedenáct třicet pět." Vrátný Rocman přesně zaznamenal do svého hlášení, kdy došlo k mimořádné události. Vrátný vede pečlivě svoji knihu hlášení, kdežto tenhle mládenec, jak se on vlastně jmenuje, je nedbalý až hanba.
Tak přece je to tady, zhrozil se Jína.
Operátoři se už dlouho domnívali, že Neubauer tajně miluje Evu Blažkovou. Nedovedli si jinak vysvětlit, proč ji tolik protěžuje, proč jí dává přednost před jinými systémáky, proč ji pověřuje stále náročnějšími úkoly a proč z ní fakticky udělal svoji asistentku a pravou ruku.
Je to tady. Dědek žárlí. Co když mi bude chtít nafackovat?
Popojel na pojízdném křesílku, aby měl prostor k obraně, eventuálně k protiútoku.
"Podívejte se, mladý muži. Já vím přesně, že došlo k chybě v hardwaru, a chci vědět, jaká chyba to byla. Když už jste

byl tak nedbalý, že jste opomněl chybu zapsat do knihy hlášení, jistě budete tak laskav a povíte mi to ústně."
"Já si vzpomínám, že se něco stalo," řekl Jína opatrné. "Něco bouchlo."
"Co bouchlo?"
Ten dědek se opravdu zajímá jen o tu hardwarovou chybu, napadlo Jínu. Ulevilo se mu, ale současně byl užaslý. Náhlá úleva v něm vyvolala poněkud hysterickou reakci.

"Podívejte, pane Neubauer, já nevím, jak bych vám to měl vysvětlit. Můžu mluvit upřímně?"
"Prosím."
"On to tak jako tak ví kdekdo. Já jsem v ten moment tady zrovna ..." Chtěl říct "šoustal", ale toho se přece jenom neodvážil. Polknul a vyhrkl: "Souložil."
Popojel o dalších deset centimetrů. Neubauer však nejevil známky rozčilení. Vážný, nahrbený, pomalu si mnul bradu a pokyvoval hlavou.
"Vy jste viděl na displej?"
"Ano."
"Takže vaše partnerka byla k displeji zády?"
"No ovšem. Seděla na mně obkročmo, krucinál!"
"Byla to Eva Blažková," ujišťoval se Neubauer.
"Helejte, co ode mě chcete? Mám se tu oběsit na páskách? Mám blít krev? Přeříznul jsem tu vaši favoritku, a co má bejt? Vždyť přece každej ví, co ona je zač, Blažková dá každýmu, a kdybyste chtěl takhle rajtovat po každým, koho vobtáhla, tak byste měl za chvíli takhle prťavý nožičky!"
Hysterický Jína křičel a zvukové vlny dopadaly na bubínky Neubauerových uší. Mozek systémového programátora analyzoval informaci zvukovými vlnami zprostředkovanou, avšak usoudil, že nejde o informace relevantní, jež by zasloužily dalšího logického zpracování, natožpak uložení do paměti. Tento step je ukončen a nemá smyslu zde nadále prodlévati, pomyslel si Neubauer a bez pozdravu odešel, zůstaviv běsnícího Jínu na operátorském stanovišti. Zamířil rovnou do pracovny Evy Blažkové, zaklepal a vstoupil neprodleně.
Zeptal se:
"Co to bylo za hardwarovou chybu?"
Eva Blažková strnula.
Prožitek onoho okamžiku se vrátil, zřetelný až strašidelně: Jínův úd do ní vnikal, pomalu, jak si to byla přála, obrazovka za jejími zády zeleně vzplanula a vpravo, za skleněnou stěnou, spatřila nechutnou fyziognomii

dědka Rocmana, poulil oči jako ryba v akváriu, pak prudká otočka vpravo, úd z ní bezmála vyklouzl (ale stačila se včas přimknout nohama), displej se jí mihl před očima, v jeho svitu zahlédla klaviaturu, klepla prostředníkem do klávesy ERASE a nastala tma, SUCCESFUL HARDWARE RECOVERY COMPLETED, ten nápis jí planul ještě chvilku před očima, také kolony kódových znaků, čti, přečti je, musíš je přečíst!
"Kanálový blok sedmého registru," řekla Eva.
Neubauer se usmál.
"Děkuju vám, Evo. Já přece věděl, že je na vás spolehnutí."
Pokýval hlavou a odešel, ovšem bez pozdravu, rovnou za technikem Burianem, aby ho donutil k tomu, co Burian k smrti nerad dělal, aby totiž vytáhl z počítače příslušnou desku a podrobil ji rigorózním testování, a když test bude negativní, tak novému a novému, "až do zblbnutí", jak říkal Burian, už potisící rozhodnutý dát výpověď, neboť on, machr prvotřídní, nemá takové buzerace zapotřebí, protože by snadno dosáhl pětinásobného výdělku, kdyby seděl doma a opravoval zelinářům videa.

Počínání Adolfa Neubauera značně roztrpčilo nejen Standu Buriana, ale všechny techniky. Ten bláznivý šéfsystémák nejenže Buriana donutil k nekonečné sérii testů desky očividně bezvadné, nejenže rozkázal otestovat ještě pět dalších desek a vymohl si zcela nové a zbytečně složité zapojení řadiče memorexů (právě toho řadiče, kolem něhož Martin Potměšil nikdy neprošel bez zachvění žaludku, protože mu připomněl příhodu s bednou), nejenže to všechno: choval se hulvátsky, nabádal techniky ke spěchu, koukal jim do ruky, zkracoval dobu tradičně vyhrazenou svačině, a když se vzpouzeli, pohrozil, že k čištění spojů počítače se napříště

nebude používat chemicky čistého lihu, nýbrž tetrachloru, který škodí, nehodí se k vylepšování kafí a čaje.
"Člověk se dře jako blbec," láteřil Burian, "a vděku se nedočká. Ty jsi taky vůl," oslovil jednoho dne Martina Potměšila. "Jsi vůl, ty jeden vynálezce. Mašina na separování papíru. Řek ti někdo aspoň děkuju?"
"Neřek," pravil Martin.
"A strkal jsi do toho vlastní prachy ?"
"To jo."
"A obětoval jsi volno ?"
"Jinak to nešlo."
"Vidíš, vole. Co z toho máš? Víš, jak ti lidi v podniku říkají? Kozodoj. Tenhle Potměšil je Kozodoj. Takhle to říkají."
Pohyb, kterým se papír separuje od karbonu, skutečně připomínal pohyby rukou při dojení: vpravo dolů, vlevo dolů,

vpravo dolů, vlevo dolů, dokud balík není rozdělený. Za desetinu času, než to trvalo dřív.
Všichni operátoři Martinova stroje používali a pochvalovali si, jak jim teď jde separování pěkně od ruky. Lizetta poradila Martinovi, aby ho přihlásil jako zlepšovací návrh nebo aby si ho nechal patentovat.
Martin se o té věci zmínil před doktorem Sícem.
"Udělej to," řekl mu doktor Síc. "Čeká tě papírování, tahanice, běhání od čerta k ďáblu a tři stovky odměny, který ti bude kdekdo závidět."
A tak Martin zlepšovací návrh nepodal.
Nelze ale říci, že Martina za jeho práci nikdo neodměnil.
Stroj byl hotov nedlouho poté, kdy v podniku došlo k několika významným událostem.
První se udala takřka bez povšimnutí a jejím jediným svědkem kromě Neubauera byla Najáda Veronika, která tehdy držela ranní službu u konzoly. Neubauer přišel ve svou obvyklou ranní hodinu, načetl job TERMINAL a odebral se do kukaně, aby tam zadumaně dohlížel na průběh zpracování džobu. Stál, nahrbený, mnul si bra-

du, v kritických okamžicích vrtěl hlavou, mračil se, oči stíněné svraštělým obočím odrážely zelené světlo displeje, džob procházel strojem step po stepu, nejdříve SETUP; (připojil se i jeden z nových stojanů memorex, a jak se zdálo, nové zapojení, dle náhledu technika Buriana zbytečně složité, nebylo na závadu, ve stepu LINK se celý džob pěkně uchystal ke zpracování, až nastal step GO a bylo to opravdové "go" neboli chod, žádné pokulhávání a klopýtání, ústřední procesor jel na plné pecky, stoprocentní využití, tak to hlásil displej, JOBU TERMINAL ZBYVA l MIN 32 SEC, čas se vlekl, Najáda Veronika, znepokojena, zvedla hlavu, protože se jí zazdálo, že se o Neubauera pokouší šlak, ale šéfsystémák ani nepohnul brvou, pouze si přestal mnout bradu, přidržoval si ji, jinak by mu snad upadla, JOBU TERMINAL ZBYVA 18 SEC, hlásil displej, někdy promlouvá anglicky, jindy rusky a pak zase česky, je to polyglot, tahle mašina, pomyslela si Najáda Veronika (pro ni EC 1047 byla "ona", mašina, a ani ji nenapadlo, že v mysli Adolfa Neubauera žije EC 1047 jako "on", pán, nebo možná bůh), další půlminuta uplynula, ale džob se pohnul jen o vteřinu, JOBU TERMINAL ZBYVA 17 SEC, zelené ohníčky zářily Neubauerovi v očích stíněných svraštělým obočím, nebyly to ohníčky, jen odraz displeje, co chceš, řekni mi to, co potřebuješ, proč váháš, využití CPU, ústředního procesoru, hrozivě kleslo na 18 %, Najáda Veronika se už těšila, jak bude vyprávět druhé Najádě Lídě, že Ádův TERMINAL zabendil čtvrt minuty před koncem, to ti byla sranda, dědek tam stál s vodevřenou hubou a vypadal jako vůl, on vždycky vypadá jako vůl, řekne Najáda Lída a je ráda, že ona sama nevypadá jako vůl potažmo kráva, vypadá krásně, vždyť jsou to Najády, akvabely, to byste měli vidět, jak nádherné hvězdice a arabesky dokáží vytvořit v modravé vodě bazénu, zespoda svítí reflektory a dívčí nohy a dívčí paže a štíhlounké trupy jako by se vznášely v prostoru, jsou to

písmena boží abecedy, na displeji naskakují písmena docela obyčejné abecedy, v krátkém sledu po sobě, 98% CPU KAPACITY, hlásí displej, JOBU TERMINAL ZBYVA 2 SEC, no né, pomyslela si Najáda Veronika a potom:
TERMINAL IS ENDED
Džob Terminál skončil.
Přece jenom ho trefí šlak, pomyslela si Najáda Veronika, hledíc úkosem vzhůru na Adolfa Neubauera.
Ten jenom pokýval hlavou a odebral se k tiskárně, aby odtrhl výpis. Pak pomalu odešel do své pracovny, aniž by - jak se
najáda Veronika pomyslela - řekl "bů".

O deset dní později se dvojici Blažková - Neubauer podařilo uvést do chodu banku dat. K "velké mašině" napříště neměly být připojeny už jen commodory PC 20, používané pracovníky centra jako terminály: po telefonních linkách bylo možno připojit neméně než osmdesát dalších terminálů ve vědeckých pracovištích, provozech a úřadech. Takto bylo - mimo jiné - připojeno i nové alergologické středisko, otevřené v Čimickém háji. Tato skutečnost byla zdůrazněna i na nástěnce umístěné na chodbě do sálu. Na agenturním snímku bylo vidět Významného Činitele stříhajícího pásku napnutou ve vchodu střediska.
"Prej je to tvůj fotr," prohodil Jína k Martinovi.
"Jo," odpověděl Martin. Pak někdo fotku ukradl. Nejspíš to byl sám Martin.
Nutno dodat, že realizace databanky měla význam pro vé cé UNITA a prudce zvýšila šanci, že se z obyčejného výpočetního centra stane výzkumný ústav. Pro operátory se nezměnilo pranic, jen ráno jim přibyl jediný úkol: bylo třeba připojit do onlajnu TS čili terminálovou síť - tak pyšně se jmenoval systém prvních ter-

minálů nové databanky. Systém TS běžel sám, bez nároků na obsluhu ze strany operátorského personálu - v osm ráno zapnout, ve čtyři odpoledne OFFLINE, to bylo vše, co TS chtěla a potřebovala.
Proto ani zřízení TS - viděno očima operátorů - nebylo nic veledůležitého.
Martin (a ostatní operátoři) měli daleko větší radost z nového aparátu na separování papírů: Martin se radoval, že se mu podařilo nápad realizovat, a pocity všech ostatních operátorů byly také radostné, protože stroj fungoval utěšeně, aniž byl jeho konstruktér a výrobce pohoršlivě povyšován a protěžován.
S jedinou výhradou, neboť, jak řečeno, Martin nezůstal zcela neodměněn.
Stál u svého stroje a separoval papíry těmi směšnými pohyby připomínajícími dojení kozího vemene, když vstoupil Adolf Neubauer. Martin stál k němu zády. Slyšel něčí kroky, ale myslel si, že je to doktor Síc, Burian nebo nějaký jiný technik - kroky to byly bezpochyby mužské. Pokračoval v práci, ale po chvíli ustal, protože měl pocit, že příchozí se na

něho dívá.
Otočil se a spatřil šéfa systémových programátorů Adolfa Neubauera.
Lekl se, protože v přípravně by spíš mohl potkat siamského krále na bílém slonu než Adolfa Neubauera.
"Je pravda, že jste to vymyslel vy?" zeptal se ho šéfsystémák.
"Ano," odpověděl Martin.
"Jak se jmenujete?"
"Martin Potměšil."
Adolf Neubauer přikývl, asi tak, jako když se na displeji objevil nápis TERMINAL IS END, a odešel, tak jak přišel, totiž bez pozdravu.
Martin pokrčil rameny a vrátil se ke své práci.
Nemohl tušit, že se v dějinách výpočetní techniky stalo poprvé, aby Adolf Neubauer projevil zájem o jméno obyčejného operátora - neboť on, když o něco projevil

zájem, si získanou informaci zapamatoval, přesně a navždy, a to byla pocta poct, vyznamenání, nad které vyššího není. Však se také ukázalo, že tento kratičký rozhovor s Neubauerem měl pro Martina význam stejně osudový jako příhoda s bednou.

Úspěch týmu Blažková - Neubauer byl tedy přijat pracovníky vé cé UNITA víceméně lhostejně (kolegové systémoví programátoři ovšem nebyli lhostejní - žárlili a v kuloárech prohlašovali : Však se uvidí! Džob Terminál skončil endem, Burian opravil chybu v bloku, kde ale je záruka, že v téesce není časovaná mina? Chyba je v tom, že se na ten úkol nenasadilo víc lidí a že na řešení nebylo víc času.)
Daleko do lhostejnosti měly i Marcela Hradecká s Helenou Slámovou.
Těšily se, že kolektiv teď bude na tu kurvu Blažkovou výchovně působit. Ale teď? Jaképak působení, když se tomu bláznivýmu Ádovi a kurvě madame de Blazeque povedla ta jejich terminálová síť!
Naštěstí tu byla Johanna Taubová, vedoucí osobního oddělení, žena nejen krásná, ale i jedovatě inteligentní.
"Jen klid, děvčata," když poprvé vyslechla jejich kvílení. "Ředitel jednou rozhodl a své rozhodnutí může změnit jenom on, nikdo jiný."
"Máš pravdu, Johanko!" radovala se Marcela Hradecká. "Ale to nedokážu pochopit, proč nepoužiješ Rocmanovo hlášení!"
Při každé příležitosti se ke skandálu vracela a doufala, že časem změní odpor Taubové. Vedoucí osobního oddělení ale i tentokrát zavrtěla hlavou.
"Kdepak, s takovou věcí se žádná z nás nebude špinit! Když jsem ale o tom přemýšlela ... odpovídá Blažková obrazu výzkumného pracovníka v epoše vědeckotechnické revoluce?"

Obě její přítelkyně byly zajedno, že ne, neboť madame de Blazeque je kurva, vojenská matrace.
"Samy jste řekly . . . madame de Blazeque. Nezdá se vám ta přezdívka nějak divná, zvláštní, nepatřičná?"
A tak vznikl plán, který se měl realizovat na poradě vedoucích pracovníků vé cé UNITA, svolané ředitelem Procházkou na příští týden. Tématem byla opatření, jež třeba přijmout v souvislosti s dalšími perspektivami centra, budoucího VÚ, výzkumného ústavu. Na poradě, jak bylo dohodnuto, vystoupila první soudružka Hradecká se závažným přípodotkem: "Víte, já si, souziasoužky, taknějak myslím, že v našem výpočetním centru se výzkum nejvíc setkává s výrobou, a o to taknějak v současné době nejvíc běží, viďte. No a já si prostě myslím, že v tomhletom směru by se každý z nás měl podřídit požadavkům moderní doby a myslet taknějak moderně a ne, jak se říká, postaru." Taubová, žena s tváří klasicky krásnou, leč nehybnou, seděla poklidně na svém místě na opačné straně dlouhého konferenčního stolu a pohlížela na svoje pěstěné ruce, jako by to byl nějaký předmět, jejž odložila a dosud neví, zda se k němu má hlásit. Ředitel Procházka, robustní, usměvavý, červený v obličeji, zpozorněl, aniž se přestal usmívat. Bleskurychle pohlédl na Adolfa Neubauera. Ten se opíral o lenoch židle, ruce měl založené na prsou a ustrnule hleděl na vkusný artprotis akademické malířky Doubkové, jímž byla zasedačka vyzdobena.
Procházka, Neubauer a Taubová byli - alespoň navenek klidní, kdežto soudružka Hradecká očividně ztrácela rozvahu každou další vteřinou svého projevu a pomalu ztrácela nit, neboť si nedokázala vzpomenout, co už řekla, a která část proslovu (pečlivě připraveného) zůstala dosud nevyřčená.
"To už dnes, souziasoužky, je jasné, že v epoše vétéer a toho dynamicky rozvíjeného vědeckého rozvoje není možné, aby někteří jedinci mysleli postaru a byli brzdou v tom dynamickém rozvoji té vétéer . . ."

Nešťastná soudružka Hradecká, ocitnuvši se v koncích, pohlédla na soudružku Taubovou, ale ta stále ještě studovala svoje ruce, a tak se otočila k soudružce Slámové (třebaže na předběžné poradě se všechny tři dohodly, že Helenka tentokrát bude mlčet, protože má hubu nevymáchanou a mohla by zase říct něco neopatrného, čeho by Neubauer mohl zneužít) a vyhrkla:
"Viď, Helenko!"
Helenka Slámová se očividně lekla, nebylať připravena, že ji Marcela vyzve ke slovu, ale když už se stalo, nezůstala dlouho dlužná odpovědi a řekla:
"No baže! Vždyť to ví docela každej, a povídá se to i na podniku a hlavně - v jinejch podnikách," a teď upřela na

ředitele zrak, "že tady trpíme osobu, která nejenže vede nemravný život, ale věří na pověry jako nějaká občanka cikánské národnosti. Já nevím jak vám, souziasoužky, ale mně nejde do hlavy, jak si někdo může říkat vědeckej pracovník a přitom vykládá karty a dělá horoskopy a vůbec jí nevadí, že se o ní mluví jako o madame de Blažek. Vždyť to, souziasoužky, přímo volá do nebe ..."
"Nebe není," přerušil ji Neubauer, zdánlivě netečný, "alespoň ne v tom smyslu, jak se ho dovolává soudružka Slámová."
"No ovšem, aby se tady soudruh Neubauer té ženské nezastal!" vykvikla soudružka Slámová.
V tom okamžiku (čekal na ten okamžik, ba dokonce ho vyvolal) Adolf Neubauer rázně odložil masku netečnosti a praštil do stolu pěstmi. Ředitel Procházka se nepřestal usmívat - on a soudružka Taubová byli jediní, kdo doposud neztratili klid.
"Tak dost," pravil vedoucí systémových programátorů Neubauer. "Na téhle úrovni se snad nebudeme bavit. Animozita ... kolegyň ... vůči soudružce Blažkové je dostatečně známá, takže netřeba hovořit o motivech tohoto útoku, k jakému letos dochází už podruhé. Dovolte, abych se zmínil o něčem, co soudružkám z hospodářského a plánovacího oddělení možná není dostateč-

ně známé. Práce systémového programátora, to je, soudruzi, práce tvůrčí. Není to činnost, již by bylo možno jednoduše naplánovat, " Neubauer se obrátil na Slámovou, "anebo vykalkulovat," tentokrát pohled patřil Hradecké. "Jako každá tvůrčí práce vyžaduje práce systémového programátora maximální soustředění veškerých duševních kapacit, řeknu - mobilizaci ducha - a inspiraci. Každý tvůrčí člověk má jinou metodu, jak dosáhnout maximálního soustředění. Někdo si točí palcem mlýnky na břiše a jiný zase vykládá karty. Einstein hrával na housle - bídně, jak se tvrdí, Oppenheimer překládal staročínské texty. Nu a Eva Blažková si vykládá tarotové karty. Metody koncentrace mě nezajímají, soudruzi a soudružky. Mě zajímají výsledky. Soudružka Blažková je nejlepší systémová programátorka, kterou mám, a její podíl na přípravách zřízení databanky v našem ústavu je nezastupitelný."
Když byl toto dořekl, opět založil ruce na prsou a zvrátil trup nazad. Ředitel Procházka potěšeně pokýval hlavou, když zaslechl zmínku o ústavu, a už už otevíral ústa, aby debatu uzavřel, když tu zvedla soudružka Taubová svoji pěstěnou ruku.
"Mohu?" zeptala se.
"Jistě, jistě," zahuhlal ředitel Procházka a na chvilenku pozbyl úsměvu.
"Ty sis, soudruhu Neubauere, špatně vysvětlil dobře míněné poznámky Marcelky Hradecké a Helenky Slámové. Tady nejde o žádnou animozitu. Všem nám leží na srdci budoucnost našeho výpočetního centra a nějaké osobní sympatie a antipatie tu nemají místa. Ty ses, soudruhu Neubauere, zmínil o našem centru jako o ústavu. Naprosto chápu to přeřeknutí. My všichni si přejeme, aby se naše výpočetní centrum stalo samostatným výzkumným ústavem v rámci resortu. Víme přece, že na to máme: disponujeme výkonným počítačem - v celém Československu jich pracuje asi tolik, kolik mám prstů na rukou. Máme vynikající odborníky -
a o odbornosti soudružky Blažkové nikdo z nás nepochybuje."
Upřela klidné, decentně nalíčené oči na Hradeckou a Slámovou. Obě ženy, zmatené vývojem situace, horlivě přikývly.
"Soudružka Blažková se nepochybně zasloužila o to, že se náš počítač stal databankou využívanou pomocí terminálové sítě. Našich služeb se už začalo široce využívat - i ve zdravotnictví, a to je obzvlášť chvályhodné, jako první se k nám připojilo nové středisko pro alergiky. Problematika je ale širší a nelze na ni pohlížet pouze z hlediska úzce odbornického. Postavme ten problém politicky. Vždyť změna statutu centra není jen odborná záležitost, je to součást politiky. Rozhodují o ní lidé, a lidé jsou cílem konečného našeho snažení. A teď mi pověz, soudruhu Neubauere, co si asi myslí o úrovni našeho kolektivu lidé, kteří se dozvědí, že zdejší systémoví programátoři poskytují kartářské konzultace? Nemusíš odpovídat, soudruhu Neubauere, odpovím ti sama: takový kolektiv je pro smích. Chápu, že soudružka Blažková se musí soustřeďovat, musí hledat inspiraci. Ty jako její vedoucí, a také jako předseda stranické organizace, bys ji měl vést k tomu, aby se koncentrovala jinak než prostřednictvím nástrojů pověry, a když už se musí tímto způsobem koncentrovat a inspirovat, ať to, prosím tebe, dělá doma. Myslím, že nežádám příliš mnoho, nemyslíš, soudruhu řediteli ?"
"Prosím o slovo," vyštěkl Neubauer, ale ředitel, kterého už předtím zbavila slova Taubová, tentokrát nemínil vyhovět. "Myslím, že věnujeme příliš mnoho času marginálnímu problému. Jaruško, napište do zápisu. Bod osm, soudruh Neubauer zajistí, ehm, upevnění inspirační kázně v oddělení systémových programátorů, kontrolu provede soudružka Taubová. A teď přistoupíme k bodu číslo devět, distribuce mražené stravy odpolední směně."

Hovořil klidné a věcně, ale nad deskou konferenčního stolu zuřila neslyšná bouře. Hradecká a Slámová se snažily Taubovou probodnout očima: tys to všechno pokazila, vždyť tohle byla báječná příležitost, jak ředitele poštvat na tu nymfomanku, tohle mohl být začátek konce, mohla dostat důtku a ředitel ji mohl vyhodit a konečně jsme se jí mohli zbavit! Taubová, zkrásněná poloúsmévem ve tváři už tak velmi krásné, hleděla na Neubauera, který se už ovládl a s rukama netečně založenýma na půl ucha poslouchal, co se povídá kolem problému mražené stravy pro odpolední směnu, protože i jeho lidé sloužili odpolední a věc se jich tedy týkala.
Upevnění inspirační kázně, no to je mi ale hovadina, uvažoval Neubauer. Tomu se Eva zasměje!
Všiml si, že Taubová se na něho dívá nějak zvláštně, téměř s úsměvem. Ta ženská má ale kukuč, napadlo ho. Tváří se, jako kdyby vylízala všechnu smetanu. Vždyť to přece projela na celé čáře! Poprava se nekonala, Johanka z Arku upálena nebude, a z celého generálního útoku zbyla jen jedna hovadina na papíře!

Taubová je prosté stejná slepice jako Hradecká se Slámovou, rozhodl se. Rozdíl je ve způsobu vyjadřování. No tak, sakra, jak to bude s tou mraženou stravou?
To je zvláštní, uvažovala Johanna Taubová, že muž tak inteligentní nechápe některé elementární věci. On si zřejmě opravdu myslí, že vyhrál! Ředitel nadiktoval do zápisu kolosální nesmysl, jak už se od něho dalo čekat. Jenže ten nesmysl rozzuří madame de Blazeque do nepříčetnosti. A kdo zuří, dělá chyby. Nu, počkáme.

Andreas se zabýval prací nimravou, nudnou a navíc v jistém smyslu i zbytečnou: kdyby totiž zákazník, který si práci u něho objednal, nebyl všetečka a hňup, práce by se nemusela dělat - Andreas by ovšem přišel o kšef-

tík. Všetečka si totiž obstaral ke svému počítači Abaco H-16 tiskárnu Delta-10 firmy Star a usmyslil si, že ji sám zapojí přes sériový výstup. Na desce sériového výstupu je umístěn blok spínačů DIP s osmi ovládacími prvky, maličkými vypínačíčky, které lze přepnout do polohy ON a OFF. Tiskárna obsahuje takové spínače DIP tři, jeden s osmi, druhý se čtyřmi a třetí opět s osmi titěrnými vypínačíčky. Tiskárna byla pašovaná, stejné tak počítač, a jak už to tak bývá, pašerák, který kupoval počítačový hardware od jakýchsi tureckých pokoutníků v Mnichově a prodával ho se čtyřsetprocentním ziskem v Praze, dodal zboží bez manuálů čili příruček. Všetečka tak dlouho cvakal šestatřiceti vypínačíčky, až se vyčerpal a propadl trudnomyslnosti. Samozřejmě zapomněl, v jaké poloze jednotlivé vypínačíčky byly na začátku neblahého pokusu. Andreas měl teď napravit, co všetečka pokazil.
Martin ho pozoroval mlčky. Nechtěl ho rušit a také nevěděl, jak říci to, co mu chtěl sdělit: rozhodl se, že s prací ve vé cé UNITA praští a začátkem října, jak se sluší a patří řádnému studentu, nastoupí do prvního semestru filozofické fakulty. Nakonec se přece jen odhodlal a řekl mu to.
Andreas neodpověděl a pracoval dál.
"Nic mi k tomu nepovíš?" zeptal se Martin, trochu zklamaný. Bál se sice, že ho Andreas zahrne výčitkami a že jeho rozhodnutí označí za zbabělost. Přítel se ale k nějakému vyčítání zřejmě neměl. To bylo dobře. Mlčel ale, a to bylo možná ještě horší, než kdyby vyčítal.
"Co ti mám povědět?" ozval se konečně Andreas. Dal počítači příkaz PRINT, ale tiskárna zůstala tichá.
"Vždycky jsi mi říkal, abych šel svou cestou."
"Copak nejdeš svou cestou? Přihlásil jsi se na filozofickou fakultu, vzali tě a ty začneš studovat. To je snad normální, ne?"
Teď zase Martin otálel s odpovědí. Normální to je, přitakal Andreasovi v duchu, ale až moc normální,

a kromě toho je to v souladu s taťkovým přáním. Když začne studovat, půjde po cestě - ale bude to cesta jeho nebo taťkova?
Andreas konečně zvedl oči od těch zatracených mrňavých vypínačíčků, narovnal hřbet o opěradlo židle a upřeně se na Martina zadíval. Martin to vydržel jen chvilku a pak uhnul zrakem. Ne, Andreas si nikdy nemusel klást takové otázky. Je to svatý člověk a ti přesně vědí, co mají dělat, a nepotřebují se s někým radit.
"Vzpomínáš, cos mi říkal v létě?" pokračoval Andreas. Ne, Martin si nepamatoval, co říkal Andreasovi v létě.
"Vyprávěl jsi mi, že se tvoje osobní data v počítači ztratila a že o tobě mašina ví, že tě lapla do nějakého silového pole a nechce tě pustit."
Martin se zasmál. Ovšem, teď si vzpomíná na tu pošetilost. Lizetta Ptáčková, dívka nadbíhavá i uhýbavá, uložila velké mašině zpracovat astrologický obraz Martinova osudu. JOB ASTRAL IS 23, vzpomínal Martin. Džob třiadvacítka se v mašině ztratil. Tenkrát Neubauer s Blažkovou ještě nevymakali program TERMINAL a v řadiči byla hardwarová chyba a ... je to všechno tak dávno. Dávno? Necelé tři měsíce.
"Byla to hloupost," řekl.
"Ovšem. Počítač o tobě nemůže vědět a žádné silové pole kolem něho neexistuje."
Andreas znovu pohlédl na vypínačíčky a dodal:
"Náhody ale existují. A ten tvůj doktor Síc má možná pravdu, že existuje nějaké pole šťastných náhod a jako protiváha pole nešťastných náhod."
Mně jde o budoucnost, a on tady žvaní o výmyslech bláznivého doktora Síce, který žádný doktor není, pomyslel si Martin zklamaně.
"Pitomost," řekl nevlídně.
"Možná," odpověděl Andreas. "Podívej se na tyhle sviče. Ten moula je rozházel a já je mám správně nastavit. Nakonec to udělám, ale bude to náhoda. Šťastná náhoda. Potom si půjdu ukrojit chleba a nešťastnou ná-

hodou se říznu. V přírodě platí zásada parity. Šťastné a nešťastné náhody se vyrovnávají, chápeš ?"
"Nenastavíš je náhodou," odporoval Martin. "Tak dlouho budeš měnit kombinace, až na tu správnou přijdeš."
"Víš, kolik těch kombinací je? Musel bych tu sedět až do konce tisíciletí, abych je vyčerpal!"
"Jak tedy víš, že se ti to podaří ?"
"Já to nevím. Cítím to."
Proč mi to říká, napadlo Martina. Zeptal se na to.
"Protože to asi je ta správná cesta."
Martin ho nechápavě pozoroval, jak se znovu sklání nad obnaženou tiskárnou. Dřevěnou špejlí přestavil vypínačíčky

neboli sviče, jak jim říkal, a pak zopakoval příkaz PRINT. Hlava tiskárny zakvílela a čile se rozběhla po papíru, zanechávajíc za sebou jako černavou stopu řadu písmen.
"A je to."
"Teď si jdi ukrojit chleba," řekl Martin.
"Říznul bych se," ušklíbl se Andreas a pak se zase zasmál. "Co ode mě chceš slyšet? Že jsi se rozhodl správně? Ovšemže jsi se rozhodl správně. Každé rozhodnutí je správné. V binární situaci se člověk rozhoduje jenom správně - z hlediska daného okamžiku. Vždycky volí optimum pro danou chvíli."
"Tomu přece nemůžeš věřit!"
"Že ne?" Andreas udělal bezděčný pohyb rukou a shodil na zem plastikovou krabičku, ve které měl nástroje - miniaturní šroubováky, pinzety, smotky pájecího drátu a milión šroubků a podložek. Zaklel. "Vidíš? Už je to tady. Smůla. Nešťastná náhoda. Zaplatil jsem cenu. Pořádek všehomíra je zachován. Zákon parity nepřestal platit."
"Jsi blázen a vůbec mi nerozumíš. Já se tady snažím mluvit s tebou rozumně a ty plácáš nesmysly. Copak nechápeš, jak je to pro mě důležité rozhodnutí ?"
"Copak nechápeš, že to chápu? Jsi fotrův mazánek.

Hrozně tě to žere a chceš si dokázat, že nejsi fotrův mazánek, a čím víc si to dokazuješ, tím víc jsi fotrův mazánek. Vážně si myslíš, že jsi dobrovolně šel dělat operáka? Vždyť tě k tomu dotlačila Jandová! A teď tě Jandová tlačí na druhou stranu. Víš, kdy opravdu půjdeš svou vlastní cestou? Až přestaneš dokazovat Jandový, fotrovi, mně, sobě - komukoli - že jdeš svou cestou. Až o tom přestaneš kecat. Až o tom přestaneš mudrovat. Až docela dobře a prostě budeš dělat to, co cítíš, že je správný."
Taky se trochu naštval. Martin si uvědomil, jak hrozně se mu Andreas odcizil, docela náhle, v několika vteřinách upřímnosti. Andreas si klekl a sbíral rozsypané nářadí a šroubky. Martin ho pozoroval, jak je ukládá do krabičky.
"Nebudeme se hádat," navrhl.
"Copak se hádáme?"
Ne, my se nemůžeme hádat. Jsme si cizí. Já tedy jsem fotrův mazánek, tak se na mě díváš. Každý se na mě tak dívá. Kdybys šel do lesa kácet stromy, lidi by si řekli: Schulman šel dělat do lesa. Kdybych to udělal já, pomlouvali by mě, že je to navzdor fotrovi, taťkovi.
A nebylo by to navzdor taťkovi? Vybavil si jeho tvář, tu masku úřední autority. Po svaté ušlechtilosti v ní nebylo ani stopy, všechny její záhyby, brázdy i tučné plochy prokvetlé červenými žilkami formovala vnitřní energie, velitelská vůle. Taťka potopil starého Jandu při prověrkách v sedmdesátém roce, to Radka Martinovi vyčetla při té hádce na začátku léta, kdy jí definitivně (jak si oba mysleli) zamítli přijetí na divadelní akademii - z kádrových důvodů (jak oba věděli). A týž taťka pomohl Jandovi a pomohl i Radce: Janda se stal vedoucím plánovacího oddělení ve stejné fabrice, ve které tolik let dělal skladníka, a Radka studuje. A v Čimickém háji funguje středisko pro alergiky, moderně vybavené, noviny o něm píší. Taťkovo středisko.
Ne, moje duše není zakleta do útrob počítacího stro-

je, nežiju v poli přitažlivosti generovaném velkou mašinou, označenou jako EC 1047. Jestli žiju v nějakém poli, pak ho generuje silná osobnost. Taťka. Fotr. Přemýšlel on někdy, zda jde svou cestou? A zda jde správnou cestou? Kdybych se ho na to zeptal, vůbec by nechápal, o čem mluvím. Přesně tak, jak o tom mluvil Andreas: nemudruj a jdi. Půjdu, rozhodl se.
Andreas už sebral rozsypané titěrnůstky, složitě vztyčil svou tyčkovitou postavu a uložil kostnatý zadek na židli zakoupenou v bazaru na Libeňském ostrově.
"Jsme pořád kamarádi, ne?" zeptal se Martina. Mladý muž přikývl. "Můžu tě o něco poprosit?"
"Jistě."
Jeho prosba se netýkala - naštěstí - žádných životních cest, netýkala se osobnosti zakleté do počítacího stroje, netýkala se polí šťastných a nešťastných náhod. Šlo o takzvanou epromku, součástku počítacího stroje. Je to zvláštní druh paměti ROM, z níž počítač čte instrukce a data jsou v ní zachována, i když je počítač vypnut. Na rozdíl od jiných pamětí ROM je mazatelná a znovu programovatelná. Epromku lze vynulovat expozicí ultrafialového záření - je třeba ji osvítit UV lampou, horským sluncem anebo v krajním případě i obyčejnými slunečními paprsky, které též mají ultrafialovou složku. K opětnému naprogramování paměti je třeba zařízení a také znalostí, které Andreas nemá. Mohl by se Martin spojit s nějakým programátorem tam u nich, ve vé cé UNITA? Je to samozřejmě kšeft a Martin může za práci slíbit i škváru čili peníze.
Martinovi se ulevilo. Konečně přestali žvanit o nepříjemných tématech! Uvědomoval si, že nikoli Andreas, ale on sám vyvolal onen dialog, který málem vedl ke zhroucení jejich kamarádských vztahů a možná že je dokonce i zničil nebo trvale poškodil.
Epromka, maličká součástka opatřená kovovými no-

žičkami, odtud přezdívka šváb, ležela v průhledné plastikové krabičce. Na zádičkách švába se bělala ploška, již je nutno exponovat ultrafialovým zářením. Ostatní zařídí odborník, kterého Martin vyhledá a požádá o pomoc.
Krabička ležela na stole jako obětina na oltáři a Martin ji byl ze srdce vděčný, že tu leží, sice lehoučká, ale zároveň i pevná jako archimedovský bod, jehož se oba, Andreas i on, Martin, mohou chytit. Je to pole vzájemného porozumění o

ploše deseti čtverečních centimetrů.
Když dospěl v úvahách až sem, Martin si uvědomil, že se bezděky dotkl čehosi nepříjemného.
Ovšem - pole.
Copak se jich nikdy nezbavím, polí šťastných a nešťastných?
Martin slíbil Andreasovi, že zařídí naprogramování epromky, ale když nazítří nastoupil do ranní směny, uvědomil si, že splnění slibu nebude jednoduché.
Byla to práce pro programátora a těch bylo ve vé cé UNITA habaděj. Martin je všechny znal, ale asi tak, jako poslíček v bance zná ředitele a jeho prokuristy. Může za nimi jít a požádat je o půjčku tisícovky?
Od šesti do osmi sloužily u mašiny Nájády a krasavec Jína a Martin čekal s Lizettou, Lukášem a doktorem Sícem, až na ně přijde řada. Napadlo ho, že jeho služebné starší kolegové možná mají k některému z programátorů blíž než on a že by tedy někdo z nich naprogramování epromky mohl zprostředkovat. Ale - který z nich? Lizetta? Brala by to jako výzvu, na niž zřejmě už dlouho čeká. Lukáš je mu ze všech nejprotivnější. A doktor Síc, žvanivý učenec? Copak toho někdo bere vážně? Ten tu seděl a oddával se zaměstnání nejmilejšímu, totiž tlachání :
"Od raného mládí jsem byl vyznavačem zásady takzvaného dynamického pořádku. Pořádek v té podobě, jak ho chápe žena, je statický stav, je to soustava předem daných a nezměnitelných souvztahů předmětů

v prostoru. Statický pořádek by bylo možno definovat soustavou souřadnic a mohl by pak o něj pečovat náš počítač."
"Byl by to JOB PORADEK, třída E," podotkl Lukáš Horský. Lizetta s ním nesouhlasila.
"Jak tak doktora odhaduju, byla by to třída M, džob na dobré tři čtyři hodinky. A musel by se přejmenovat na JOB BORDEL."
"Vidím," řekl doktor Síc smutně, "že ani u Lizetty bych nenalezl pochopení pro svůj princip dynamického pořádku."
"To tedy ne," pravila dívka. Lukáš byl ale zvědav, co to dynamický pořádek je.
"Namísto pořádku statického uvažujme pořádek stochastický. Jen takové pravděpodobnostní pojetí souvztahů předmětů a člověka mezi nimi odpovídá životní praxi. Co je to život ve vztahu k předmětům? Ustavičná interakce. Ženský chápaný statický pořádek předpokládá, že může kdykoli nastat interakce s kterýmkoli předmětem v daném prostoru, že tudíž všechny předměty buďtež připraveny na předem určených koordinátech k zahájení interakce. Skutečnost je však jiná. S některými předměty vstupujeme do kontaktu častěji, s jinými méně často, a s většinou z nich vůbec ne. Je proto nasnadě, že bychom řešení pořádku měli uvést do souladu s tímto nerovnoměrným užíváním předmětů kolem sebe, takže - řečeno naším jazykem - by předměty častěji užívané, jako jsou trepky, brýle, hodinky nebo klíče, měly mít vyšší prioritu v dané dynamické soustavě pořádku než předměty používané méně často, jako je například klíč k ladění klavíru anebo forma na pečení velikonočního beránka."
Lukáš s Martinem byli nadšeni výkladem doktora Sice a už viděli svým duševním zrakem nádhernou homolovitou konstrukci dynamického pořádku, kde nahoře, na špici, jsou trepky, brýle, hodinky a klíče, a čím níže klesáme zrakem, tím větší chaos a temno nastává

a z chaosu stoupají vzhůru objekty, které jsou používány častěji, a naopak ty, které byly zavrženy, klesají do hlubiny.
Lizetta Ptáčková však prohlásila doktorův výklad za kravinu.
"Je to kravina," pravila Lizetta Ptáčková. "Co si myslíte, že můj fotr nejvíc hledá? Pantofle, fusekle, fajfku a brejle."
"A co klíče?" otázal se doktor Síc dychtivě.
"Klíče ne," děla Lizetta přísně. "Ty mu máma vůbec nepůjčuje."
"Na takové nepochopení jsem narazil také, když jsem se oženil s Alexandrou," podotkl doktor Síc a smutně se zadumal.
Operátoři přítomní v místnosti ztlumili hlasy jako vždycky, když se doktor Síc zmínil o svém epizodickém sňatku se záhadnou ženou jménem Alexandra, o níž nevěděli nic než to, že vzrůstem nebyla právě veliká a věkem ne právě mladá a že nyní je pohřbena na Olšanském hřbitově v rodinné hrobce Váchových a že doktor Síc tam chodívá opatrovat kytičky.
Ne, doktor Síc není ten pravý muž, který dokáže oslovit programátora, požádat ho o službu a nabídnout mu za ni škváru čili vejvar.
K takovému úkolu je vhodný jen jeden člen sboru operátorů, Rudolf Jína, sportovec, krasavec a svůdce, který se jistě vyzná v životě, dovede v něm chodit, a protože má nevymáchanou hubu, dokáže i oslovit kteréhokoli z programátorů, byť to byl i sám Adolf Neubauer.
Martin se tedy vytratil z místnosti a odebral se do sálu, kde Jína právě obsluhoval tiskárny.
Vskutku, byl to ten správný muž. Projevil pochopení a při střídání převzal od Martina epromku, několik disket a lejstra obsahující instrukce o tom, co se má s epromkou udělat.
"Nech to na mě, já to sfouknu," ujišťoval Martina.
"Budou za to prachy."

"To je vidět," ušklíbl se Jína, "že málo ty cvoky znáš. Buď je to zaujme jako problém a pak to udělaj zadara. Anebo mě s tím vyhoděj. Budu chodit od jednoho k druhýmu, dokud se nečapnu."
Martin se radoval a krásnému Jínovi svítily zuby ve tváři už ne tak hnědé, jak bývala ve vrcholném létě.
Kdyby Martin byl životem více zkušený a zkoušený, Jínova ochota by mu přišla podezřelá. Co tak najednou, musel by si říci. Jína se nikdy do žádné práce nehrnul, a obcházení programátorů je také práce a ne právě příjemná. Co tak

najednou? A brzy by našel na otázku odpověď.
Jína nebude obcházet programátory s prosíkem, půjde jen za jedním z nich, za madame de Blazeque.
Po noční scéně, ve které - vklíněn do neřestné programátorky - se zjevil užaslým zrakům vrátného Rocmana jako čtyřnohé, čtyřruké, sinale zelené strašidlo, se pošetile domníval, že Blažkovou takříkajíc utrh a má ji v kabeli.
Madame de Blazeque ho vyvedla z omylu už následujícího dne. Potkal ji na chodbě, spiklenecky se usmál a pozdravil "ahojka, Évi" a ona mu odpověděla "dobrý den, pane Jíno", ani pohoršeně, ani uraženě - mnohem hůř, totiž zdvořile.
Při dalším setkání, k němuž došlo až za dva dny, se zmohl na opatrné "ahoj" a pak už ji zdravil jenom "dobrý den".
Kdyby se mu aspoň vyhýbala! Ale to vůbec ne. Chovala se k němu jako ke kterémukoli jinému operátorovi, totiž jako k pohyblivé a mluvící periférii počítače třiapůlté generace EC 1047. Noční scéna byla zapomenuta, nikdy k žádné noční scéně nedošlo, však také osazenstvo vé cé UNITA velmi rychle přestalo o Jínovi a Blažkové drbat, ba naopak, došlo k závěru shodnému s oficiální verzí případu, že totiž vrátný Rocman už je starý sklerotik, a jak už se to některým dědkům stává, šplouchá mu na majáku a trpí utkvělými erotickými vidinami.
Jína tedy shledal, že noční epizodou nezískal nárok

na parádní zářez do pažby, naopak: byla to nejhorší pohana jeho života, neboť - jak to v duchu formuloval ne on přeřízl vilnou programátorku, nýbrž naopak, ona přifikla jeho!
Teď si myslel, že při osobním jednání mezi čtyřma očima se epromka stane záminkou, odrazným můstkem, krátce - že se Blažkové dostane na kobylku.
Dost možná, že by se jí na kobylku i dostal, kdyby vstoupil do její pracovny drze a sebejistě. Ke své škodě se však nechal zkrušit několikerou studenou sprchou. Na dveře zaklepal tiše, po rázném "dále" čekal o zlomek vteřiny déle než by čekal muž drzý a sebejistý, dveře otevřel váhavě, vstoupil pomalu, zavřel za sebou tiše, a když konečně vešel do místnosti, zastavil se moc daleko od stolu madame de Blazeque, která si tu vykládala tarotové karty a přemýšlela, nedbajíc ředitelského nařízení o utužení inspirační kázně.
Jína pochopil, že prohrál, ještě dřív, než se zmohl na "dobrý den", ale když už tu byl, musel vyklopit, s čím přišel.
Madame de Blazeque uklidila karty, nejdřív je obalila šátkem a pak uložila do dřevěné krabičky, vyzvala ho, aby přistoupil blíže a "polož to sem", načež se zahloubala do doprovodných lejster.
"To je vaše?" zvedla k němu oči.
"Ne. Jednoho kamaráda."
Babo jedna hnusná, protivná, nadával jí v duchu.
"Kterého ?"
"Jednoho tady od nás. Potměšila."
"To je ten," rozpomínala se madame de Blazeque předstírajíc, že neví, o koho jde, "kterému bedna s memorexem přiskřípla tkaničky a který si myslel, že s ním mluví počítač."
"Jo," řekl Jína, který se rozhodl, že bude taky chladný a nepřístupný.
"Tak mu řekněte, ať za mnou zítra odpoledne přijde."

"Dobře," řekl Jína, pozdravil a odešel.
Martinově sluchu se také donesly drby o Jínovi a madame de Blazeque, také byl několik dní zvědav, co se bude dít dál, také sledoval počínání Jíny a Blažkové, a když se nedělo nic, také došel k závěru, že nemravnému dědkovi Rocmanovi se něco zdálo.
Proto ho překvapilo Jínovo sdělení, že "je to v suchu" a že si pro epromku má přijít nazítří k "tý Blažkovým. Neovládl se a užasle povysunul obočí. Že by přece ...? Jína, ještě pořád naštvaný, zavrčel:
"Jen se jí neboj, ona tě nesežere. Vedou se o ní řeči, ale to jsou všechno blbosti. Vony tyhle ženský, který rády dělaj dojem, jsou vždycky frigidní."
Pokýval hlavou, což znamenalo: Mně můžeš věřit, já se v tom vyznám.
Martin tedy uvěřil ve frigiditu Evy Blažkové a nazítří odpoledne k ní vstupoval bez bázně, že bude sežrán. Zaklepal rázně, otevřel hned, když se ozvalo "dále", dveře přibouchl trochu hlučně a zastavil se až u stolu. Madame de Blazeque si ho zpytavě měřila. Tak tohle je ten papalášův synek, který se tváří jako nemrcouch a zatím, darebák, vynalézá mašinu na separování papíru.
Vždycky trochu pohrdala operátory za to, že ručně separují papíry. Ona by takovou práci nedělala dlouho, určitě by se pokusila něco vymyslet. A tenhle kluk to vymyslel.
"Ta je vaše, ta epromka?"
Znamenalo to: Vy se vyznáte v počítačích?
"Ne," odpověděl Martin. "Patří kamarádovi."
Vida, aspoň nelže. Zeptala se:
"Proč jste poslal Jínu? Proč jste nepřišel sám?"
"Já vás moc neznám."
"Myslíte si, že mě Jína zná líp?"
Martin propadl panice, strašlivě zrudl a rudl tím víc, jak ho ruměnec pálil na tvářích. Konečně ze sebe vysoukal:

"Já mu neřek, aby šel za vámi. Řekl jsem mu, jestli by to nezařídil u nějakého programátora. Nevěděl jsem, že půjde za

vámi."
Blažková se náramně bavila. Červená se jako chlapeček! Nejspíš je to ještě panic. A najednou si - ne bez úleku - uvědomila, že ji ta otázka zajímá a že by se ráda přesvědčila, zda je tomu skutečně tak.
Naprogramovanou epromku měla v zásuvce, spolu s disketami a průvodními papíry v úhledném balíčku, a už už natahovala ruku, aby zásuvku otevřela a balíček mládenci podala. Ukázalo se však (nikoli poprvé), že spoušť její vnitřní dravosti není citlivá jenom na drzost, ale i na nevinnou nesmělost. A jak známo každému střelci, jakmile prst jednou zmáčkne spoušť, nikdo už nezabrání všem těm pákám, táhlům, pružinám a perům uvolnit úderník, a ten neúprosně třískne do zápalky, od ní se vznítí prachová nálož a rozpínající se plyny vyženou střelu z hlavně ven a odešlou ji k cíli.
Dej mu ty krámy, ať vypadne, velel rozum Evy Blažkové, ale ruka neuposlechla, stáhla se od zásuvky do klína a ústa řekla:
"Musím vás zklamat. Ještě to nemám hotové, ale pracuju na tom. Můžete si pro to přijít, dejme tomu, v osm večer."
Pro Evu Blažkovou to stále ještě byla binární situace, buď, anebo. Kdyby Martin řekl něco v tom smyslu, že dobře, přijdu, na shledanou, nechala by mu na dveřích lístek se vzkazem, že balíček je u vrátného. Jenže Martin zrudl, možno-li, ještě více a vyhrkl:
"Sem?"
Tomu Eva Blažková nedokázala odolat. Sáhla do zásuvky, ale nevytáhla balíček, nýbrž list papíru a energickým, neženským písmem na něj načrtla svoji adresu.
"Sem ne. Ke mně domů," řekla a podala mu papír s adresou.
Zmateně vypochodoval. Madame de Blazeque zůstala sedět u stolu, pohodlně opřená, ruce v klíně, a ujišťo-

vala sama sebe, že to, co v hnutí mysli učinila, vůbec nic neznamená: kluk prostě přijde, ona mu mezi dveřmi vrazi do ruky balíček a nazdar.
Ujišťovala sama sebe, ale tak pošetilá nebyla, aby tomu ujišťování věřila.

Právě v tu dobu, kdy se Martin rozhodl, že odejde, navštívila vé cé UNITA novinářka.
Její příchod byl hlášen už dva dny dopředu. Johanna Taubová nechala prosáknout tu zprávu až do podzemí, takže se obecně vědělo, že na návštěvu přijde "reportérka ústředního deníku", a byly spory o tom, který že z ústředních deníků vysílá svoji reportérku na obhlídku vé cé UNITA, tohoto "mozku našeho průmyslu", jak říkával vrátný Pačes. Z jakého listu? Bude to aspoň fronta? Nebo dokonce ruďas? Ten by byl lepší.
Nakonec to byla přece jen Mladá fronta. Novinářka se jmenovala Zoubková, loni s vyznamenáním absolvovala novinářskou fakultu a nyní, po roční praxi ve zpravodajském oddělení, z ní byla ostřílená reportérka, suverénně ovládající metodu, kterou lze vystihnout jedinou větou (a reportérka Zoubková vskutku té věty užívala):
"Já o té věci vůbec nic nevím, ale jsem krásná, takže mi to jistě prominete."
Provozem provedl reportérku Zoubkovou sám ředitel Procházka, zdvořile se usmál jejímu prohlášení, že o počítačích nic neví, ale že to snad není neprominutelný hřích u tak krásné dívky, a neméně zdvořilými úsměvy kvitoval i takovéto poznámky reportérky Zoubkové:
"Víte, že jsem si myslela, že uvnitř počítačů jsou takové ty kuličky na drátech?"
"Ono to umí i tisknout písmena?"
"Proč je tu všude tolik lidí, když je to samočinný počítač ?"

"Smím mu dát cukříček?"
A tak podobně.
Po prohlídce zavedl reportérku Zoubkovou do své pracovny a objednal u Jarušky Pivoňkové kafíčko, když se byl ubezpečil, že soudružka Zoubková nestojí o koňáček.
"Tak jak se vám to líbilo?" otázal se žoviálně, když se soudružka Zoubková napila kafíčka, odložila šálek, rozevřela blok a připravila si kuličkovou tužku. Slušelo jí to, Zoubkové. Byla trochu moc vysoká, do metru pětasedmdesáti jí moc nescházelo, ale měla drobný, trochu pitvorný obličejík s nápadnými lícními kostmi a smrťáckým nosíkem; zato oči, ty byly omamující, potažené vrstvou zlata toho nejtmavšího odstínu, tak veliké, že Zoubková snad viděla i potmě, stíněné řasami, které mohly sloužit za vějíře. Ty oči měly funkci mucholapky, či přesněji řečeno chlapolapky: chlapové se na ně takořka přilepili, sotva na ně pohlédli, a už si pak nevšimli, že na té Zoubkové vlastně nic není, je to čára, bidlo nebo snad dokonce ráhno, vpředu nic vzadu nic. To vše dělaly ty oči velikosti pneumatiky nákladňáku Tatra sto osmatřicet.
"Ptejte se," děl ředitel Procházka.
Přehodil si nohu přes nohu, lokty nechal spočinout na opěradlech křesla a prsty interesantně zaklesnout do sebe.
Zoubková pohlédla do notesu, kde už měla něco napsaného, a pak pozvedla svoje tmavozlaté oči.
"Co mi povíte o databance?"
Srdce ředitele Procházky se zatetelilo radostí. Databanka! Doufal, že ta slečna od novin přišla kvůli databance. Už je načase, aby se o vé cé UNITA začalo pořádně psát v novinách, noviny dnes jenom kritizujou, do všeho šťourají, kdepak jako dřív, když vychovávaly čtenáře na dobrých příkladech vhodných k následováni, kdy se zveřejňovaly úspěchy, vždyť takové veřejné ventilování nenazrálé problematiky jenom podlamuje

pracovní odhodlání. Tak vida, Zoubková, na databanku se ptá, na naši pýchu. Nebudu ovšem lakovat situaci narůžovo, bez obalu naznačím, že jsou i nějaké problémy, ale že jsou zaviněny v podstatě tím, že naše výpočetní centrum svou výzkumnou kapacitou přerostlo, éé, přerostlo, prostě přerostlo, chápete, potřebujeme mít volné ruce, zkrátka a dobře, jako výzkumný ústav uděláme obrovský skok dopředu, jinak budeme přešlapovat na místě a stagnace spolu se šablonovitým myšlením je právě to, co musíme překonávat, nám nestačí dosáhnout světové špičky, my ji musíme předstihnout!
"Dobře, dobře," řekla reportérka Zoubková asi po pěti minutách ředitelova žvanění. "Přečtěte si tohle."
Z kabelky vytáhla papír, zřejmě dopis, opatřený předtištěným formulářikem. Zrak ředitele Procházky nejdříve ulpěl na formuláříku. Byla to takzvaná košilka, jíž je opatřen každý dopis přišedší do redakce. Na košilce je napsáno, kdo dopis poslal a kdy a kterému oddělení, potažmo kterému redaktorovi byl postoupen k vyřízení. Je tam taky kolonka se stručnou charakteristikou dopisu. Košilky vyplňoval pracovník dopisového oddělení, muž chytrý a rázný, který by to v novinách už dávno dotáhl daleko, kdyby mu v tom nebránila matka lenost a alkohol. Obsah dopisu vyjádřil takto: "Stížnost na bordel."
Ředitel Procházka ale nebyl žádný ťunťa a pod maskou usměvavého žoviála ukrýval ještě mnoho a mnoho masek a některé byly ocelové. Reportérka Zoubková se těšila na chvíli, co to s tím fešákem říďou udělá, až se podívá na košilku (proto ji na dopise nechala), jak otevře hubu a vykulí oči.., jak to s ním zamává, a běda mu, kdyby ceknul, kdyby slůvkem namítl, jaká že je to sprosťárna a že na téhle bázi nehodlá jednat; šéf zpravodajského oddělení denně vtlouká zejména mladým reportérům a reportérkám, že nesmějí couvat před horkými problémy a že je třeba jít až na kůži, žádné polovičatosti: přímost a konkrétnost, to je hlavní zásada.

Otevření huby a vykulení očeк se Zoubková nedočkala. Ředitel se nepřestal (protivně, podle jejího soudu) usmívat při čtení košilky ani při čtení dopisu. Ukázalo se, že referent dopisového oddělení přesně vystihl obsah i ducha dopisu. Slovem stížnost dopis klasifikoval, nu a to druhé slovo bylo nejčastěji používaným substantivem v onom dopise.
Ředitel dočetl, dopis reportérce vrátil, pak zvedl sluchátko a řekl:
"Jaruško, pošlete mi sem soudružku Blažkovou."
Ani na chvilenku se nepřestal usmívat.
Potom pokračoval:
"Pro začátek uvedu několik čísel."
I vysvětlil jí, kolik desítek tisíc alergiků od kojeneckého věku do osmnácti let je registrováno na území hlavního města a ve Středočeském kraji, a že pro tyto mladé lidi bylo zřízeno moderní zdravotnické zařízení. K četným vymoženostem nového střediska léčby i prevence alergických onemocnění je i napojení na databanku, která byla zřízena zde, ve výpočetním centru UNITA.
Reportérka Zoubková zkoumala lesk svých nehtů.
"Každý alergik potřebuje individuální péči," pokračoval ředitel Procházka. "Některý je alergický na specifický pyl rostliny kvetoucí v danou dobu, jiný je alergický na chemikálii anebo na přítomnost nějakého zvířete, psa, kočky, ale také ptáků, jako jsou papoušci . . ."
"Nemohl byste přistoupit k věci?"
"V naší databance jsou všechny tyto údaje registrovány. Co bylo dříve na stovkách kartotéčních lístků, seřazených podle abecedního klíče, je uloženo v datových souborech na discích. Počet klíčů, podle kterých lze příslušná data vyvolat, mnohonásobně vzrostl. Pracovník může z terminálu iniciovat dotaz, kdo je alergický na pyl, dejme tomu, lípy ..."
"... a kdo začne smrkat, když hárá fena, To já všechno chápu. Jenom nechápu, proč váš stroj předvolává pacienty na adresu, kde žádné protialergické středisko není? "

"To je skutečně politováníhodné. V některých případech se skutečně stává, že pacienti byli předvoláni na neplatnou adresu. Je to adresa budovy, kde protialergická stanice byla dříve," dodal významně, aby dokázal, že i v tomto omylu je zakleta určitá logika. Není to tedy ledajaká adresa, nýbrž adresa specifická, která, nota bene, ještě byla nedávno platná.
"V několika případech? Dejme tomu, že těch několik případů je ..." Reportérka nahlédla do notesu. "Je jich, pokud se podařilo zjistit, dvě stě jedenáct."
Do místnosti plaše nahlédla Jaruška Pivoňková, ohlásila soudružku Blažkovou a ředitel programátorku pozval dál a představil ji soudružce redaktorce.
Blažková si ji prohlédla od hlavy k patě a v duchu si ji otaxovala: slonbidlo, vpředu nic, vzadu nic, jen ty oči.
Také reportérka provedla ocenění: kurva na penzi. Když se takto vnitřně ubezpečily o převaze, obě ženy usedly a přívětivě se na sebe usmály.
"Soudružku redaktorku zajímá, proč dvě stě jedenáct pacientů dostalo pozvánku k vyšetření na neplatnou adresu protialergické stanice."
"Jde o značně složitou softwarovou chybu. Banka dat je tvořena ze dvou základních souborů. Je to soubor obsahující primární data, to je vlastní báze dat. Druhý soubor je organizační. Obsahuje všechny sekundární údaje, tedy formáty prvků. Zahrnuje několik podsouborů: jsou to katalogy aspektů, řídících aspektů, ochranných hesel, seznamy indexů přímého přístupu ..."
"Podívejte se na to jinak. Dejme tomu, že máte pětiletého synka, který trpí alergií. Dostanete výzvu z protialergického střediska, abyste se dostavila dvanáctého února v deset hodin dopoledne k převzetí souboru vakcín proti pylové

alergii. Vezmete si v práci volno, jedete na Hanspaulku v desetistupňovém mrazu ..."
Novinářka pokračovala v líčení útrap cesty s pětiletým děckem.
Ředitel se nepřestal usmívat, avšak ocelo-

vé masky ukryté pod vnější kamufláží se pomalu žhavily a už teď byly na dotek nebezpečné. Eva Blažková pozorně naslouchala s hlavou poněkud nakloněnou a jen občasný pohyb nahnědlých víček přes tmavé, poněkud vystouplé oči svědčil o tom, že žije.
"Tohle je podstatné, vážená paní. Dokud záznamy byly na kartotéčních lístcích, středisko nemělo žádné stížnosti. Jakmile se přestěhovalo a data - jak tomu říkáte - přešla na počítač, jedna stížnost stíhá druhou. Nejsou ty vaše počítače jenom samoúčelná hračka?"
"Nové středisko má dvacetinásobnou kapacitu a převzalo do péče pacienty z celého kraje," řekl ředitel Procházka. "O nedostatcích naší databanky víme a pracujeme na jejich odstranění. Pochopte, že jde o průkopnickou novinku ..."
"Co mi tady vykládáte? Čedok má svou Terezu už kolik let a nikdo si nestěžuje."
"Systém TEREZA se liší od naší databanky v několika podstatných momentech," řekla Eva Blažková, ale ředitel ji umlčel netrpělivým gestem.
"Soudružka redaktorka má pravdu," řekl. Ani teď neztratil úsměv, ale Blažková už nepochybovala o tom, že okamžitě po odchodu toho slonbidla nastane exploze hněvu. "Naše databanka slouží veřejnosti. Trvám na tom, že v globále ..."
"Já vím, obchodní dům Globál. V Globále je všechno, viďte ?"
"Budeme se bavit vážně, nebo si budeme vyprávět vtipy ?"
"Já se vůbec nebavím," odsekla reportérka. "A ještě méně se bavilo těch dvě stě jedenáct oklamaných alergiků."
Podívala se na hodinky. "Jste ochoten mi odpovědět - konkrétně odpovědět - na tři konkrétní otázky ?"
"Jistě."
"Znáte příčinu špatné funkce počítače? Ano, nebo ne?"

"Ne," řekl ředitel Procházka.
"Najdete tu příčinu? Ano, nebo ne?"
"Poslouchejte, soudružko, tímhle tónem ale se mnou ..."
"Ano," přerušila ho Eva Blažková.
"To ráda slyším. A sdělíte mi, do kterého termínu?"
Eva Blažková chtěla odpovědět, ale ředitel ji předešel:
"Do konce týdne."
"Děkuji vám," řekla reportérka. "To je všechno. Tohle ujištění jistě bude zajímat všechny naše čtenáře, nejenom ty ubohé malé alergiky a jejich rodiče."
Měla se k odchodu, a když vztahovala ruku na kliku, ředitel se jí zeptal:
"Kdo je váš nadřízený?"
"Jméno šéfredaktora najdete v tiráži našeho deníku. I s telefonním číslem. Na shledanou."
"Mirku," řekla Eva Blažková, upřímně zděšena, "do konce týdne ..."
"Soudružko Blažková, berte to jako příkaz. Osobní příkaz."

Martin nebyl tak naivní, aby si neuvědomoval ošemetnost situace, když stoupal po šerém schodišti činžáku v Mánesově ulici. Prohlášení krásného Jíny o frigiditě Evy Blažkové nebral vážně - a těch několik týdnů práce v centru UNITA slyšel tolik historek o Neubauerově asistentce, že si o ní mohl udělat jednoznačný obrázek. Občas spatřil její čilou drobnou postavičku. Přitahovala ho, dokonce snad i vzrušovala, ale uvědomoval si, jak strašně je stará a jak málo pro ni znamená on, mladíček, pouhý operátorský učeň.
Ale co když přece jenom ... Jestli si ta ženská něco začne, ukážu jí, zač je toho loket, dumal zasmušile. Taková bába si mě kolem prstu neomotá.

Zazvonil a s rukama v kapsách, s límcem bundy vyhrnutým (ani ne proto, že byla zima, jako proto, že všichni mrťafové stižení komplexem méněcennosti nosí límec vyhrnutý) čekal, až mu otevře.
Srdce mu tlouklo a nervózně mrkal.
Podle toho, co o madame de Blazeque slyšel, předpokládal, že mu otevře oblečena do průsvitného pláštíku a pod ním bude nahá, anebo nanejvýš obutá do jezdeckých bot. Byl proto trochu zklamán, když mu otevřela v oděvu pramálo exotickém a už vůbec ne erotickém - měla na sobě džíny s laclem a pod nimi jemně pletený zrzavý svetr.
"Jo, to jste vy, Martine," pravila. Martin nasucho polkl a chtěl říct "já si jdu pro tu epromku", ale ona mu k tomu nedala čas a jenom zvolala: "Pojďte dál, zrovna telefonuju."
Vstoupil tedy do předsíně, aniž za sebou zavřel dveře. Nic zvláštního k vidění tu nebylo, a přece mu ta předsíň připadala zvláštní. Pak si uvědomil, čím to je: předsíň byla vymalovaná nabílo. Po levé ruce měl úzké dveře, zřejmé vedly do záchodu. Ty další byly otevřené a Martin jimi spatřil zšeřelou kuchyň. Logicky se dalo soudit, že dveře na konci předsíně vedou do koupelny. Nu a vlevo, tam byl obývací pokoj, tam se svítilo, a odtud zněl švitořivý hlásek madame de Blazeque.

"Cože? Ano, ano, jak jsem to říkala. Takže, počkej, musíme to nějak vymyslet. Jde o to, co s tím lístkem, když ... no právě, tohle nejsem schopná vůbec odhadnout."
Na dveřích od záchodu chyběl plastikový reliéf čurajícího chlapečka, přemýšlel Martin. To je zajímavé, dnes má skoro každý na záchodových dveřích takový reliéf. My jsme ho tam doma taky měli. Andreas ne. Dveře jeho záchodu jsou strohé, a ani uvnitř nejsou nalepené plakáty, obrázky a žertovné cedulky, jako například ZÁKAZ PRÁCE JEDNOTLIVCE anebo STROJ SMÍ OBSLUHOVAT JEN OSOBA K TOMU URČE-

NÁ. Nic takového, zato Andreas má na záchodě police s knihami. Jestlipak tam madame de Blazeque má taky polici s knihami? A vůbec, s kým to mluví a co žvaní o lístcích do divadla? Zaposlouchal se do jejího repetění a v prsou mu zahlodala žárlivost: Blažková si smlouvala rande.
"Je to tedy jasné: já přijdu, na devětadevadesát procent přijdu. Ten lístek mi nech v kase, no ano, klidně můžeš, to je moc hodná paní, jmenuje se Drbohlavová. No ano, moc ráda bych tě viděla."
Potom bylo ticho a madame de Blazeque promluvila tentokrát hlasitěji:
"Martine ?"
"Ano!"
"Zavřete ty dveře. Strašně fouká."
Mechanicky poslechl a vzápětí si uvědomil, že je v kleci, most shořel, tunel za jeho zády je zavalen.
"No dobře, musím končit. Tak čekej, rozumnou dobu. Ahoj, jsi moc hodná, že jsi to pochopila!"
Je to tedy žena, pomyslel si Martin. Ulevilo se mu.
"Nestůjte na té chodbě, Martine, a pojďte dál. Cože? Ne, to neříkám tobě, Věruško, to říkám panu Potměšilovi. Cože? No ovšem, ovšem, jak jsem říkala, na devětadevadesát procent přijdu. Tak ahoj."
Zavěsila a obrátila se k Martinovi.
"Netvařte se tak vyjukaně, Martine. Máte strach, že jsem zapomněla, viďte? Kdepak, na mě je spolehnutí. Epromku máte plnou, jak jste si přál."
Plastiková krabička ležela na nízkém konferenčním stolku. V místnosti bylo šero. Pod vysokým stropem visel na dlouhé spirálovitě zatočené šňůře lampión medové barvy. Nábytek, to jest rozkládací sofa, dvě křesla a potah tří čalouněných židlí, jako i koberce a jednobarevné tapety na stěnách měly podobně příjemné odstíny hnědi, někdy zlatavé, někdy červenavé. Vzduch voněl drsnou kolínskou, cigaretovým kouřem a výpary kávy. Na stěnách visely grafiky: Souček, Pileček, Liesler,

Růžička - jen několik kousků, ale dobré věci. Jednu celou stěnu a polovinu oné, ve které byly dveře, pokrývala knihovna. Štůsek knih ležel i na nočním stolku. Psací stůl, umístěný pod oknem, byl knihami zavalen.
Madame de Blazeque vstala, sebrala krabičku ze stolu a podala ji Martinovi.
"Děkuju mockrát," děl mladý muž. Ještě ty diskety, pomyslel si. Neřekl ale nic, jen pevněji sevřel krabičku dlaní.
"Není zač," odpověděla madame de Blazeque. Usmívala se a hleděla mu přímo do očí. "Nedáte si kafe?"
"Ne, děkuju. Já ... já nebudu zdržovat."
"Tak jsem přece měla pravdu."
"V čem?"
"Spěcháte na rande."
"Ne, kdepak, já nemám rande," řekl překotně.
"Tak běžte," vybídla ho madame de Blazeque.
Obrátil se a vykročil s krabičkou v ruce ke dveřím. Blažková šla o dva kroky za ním a pantoflíčky ji pleskaly do bosých pat. Dnes už za Andreasem nepojedu, předám mu epromku až zítra. Taky jsem se mohl domluvit, že ji převezmu od Blažkové ráno, a nemusel jsem se hnát až na Vinohrady.
Sáhl na kliku a otočil se, aby se rozloučil.
Usmívala se na něho.
"Dlouho jste se nezdržel, Martine. Nelíbí se vám tady ?"
"Ale ano," řekl a zrudl téměř tak jako prve v její kanceláři. "Je to tu takové ... moderní."
Zdálo se, že ji ta odpověď zklamala. Víčka se jí zachvěla a najednou vypadala strašně staře. Uklidnilo ho to a přestal se červenat. Zazdálo se mu, že je to zklamaná, všemi opuštěná žena, která se ve světě dopustila mnoha špatností, a svět ji za to postihl tím nejstrašnějším trestem, totiž lhostejností. Tys to dopracovala, pomyslel si. Madame de Blazeque! Tohle že je nymfomanka, tohle že je mistr světa ve svádění mužských, tahle že

jak se kdysi nevlídně vyjádřila Najáda Veronika přefikne každého chlapa, který před ní nevyleze na strom?
Vždyť ty jsi jenom stará ubohá kráva, pomyslel si.
"Můžete mi odpovědět na jednu otázku?"
"Jistě."
"Nesmíte ale lhát," naléhala.
Ty stará ubohá krávo, co to na mě zkoušíš? Najednou byly tytam rozpaky, a dokonce nechápal, proč ještě před chvílí se cítil nesvůj.
"Nebudu lhát."

"Odpovězte mi dvěma třemi slovy, co si právě teď a v tuhle chvíli o mně myslíte."
Otevřel ústa a zděšeně na ni vytřeštil oči. Zlatavý lampión záhadně zářil za jejími zády. Ve vlasech se jí plazily drátky roztavené mědi. Pochopil, že vůně, jíž byla místnost nasycena, vychází z jejího droboučkého těla.
Přistoupila až k němu, jemně si ho přitáhla k sobě a dotkla se ústy jeho rtů tak zlehka, jako by mu na ně usedl motýl. Ani se nehnul, jenom krabičku s epromkou svíral v hrsti.
"Tu bundu si nesundáš?"
Řekla to jakoby mimochodem, jakoby bez zájmu, lhostejně, snad se ani na něho přitom nepodívala.
Martin měl až do tohoto večera naprosto zkreslené představy o tělesné lásce, založené jednak na vlastní nešťastné zkušenosti nabyté s Radkou, jednak na návštěvách kina, kde se na plátně odehrávají výjevy nápadně připomínající zápasy ve stylu catch as catch can, s tou výhradou, že jen trochu svědomitý rozhodčí by tak nelítostně surové zápasníky od sebe rozehnal. Čekal, že madame de Blazeque teď zapíská na píšťalku a vrhne se na něho unfair způsobem a že příští hodinu (nebo pět minut? nevěděl přesně, jak dlouho správně takový akt trvá) stráví napůl přirdoušen ve dvojitých nelsonech,

jež mu nasadí nelítostná samice. Srdce mu tudíž spadlo do kalhot, a když už je o kalhotách řeč, byl to v danou chvíli jejich hlavní obsah, neboť kdyby Martinova mužnost měla být podrobena objektivnímu zkoumání nějakého přístroje, jeho správně kalibrovaný ciferník by musel ukázat nulu. Teď se mi vysměje a vyžene mě nahého na ulici, pomyslel si s hrůzou, ale k ničemu takovému se madame de Blazeque nechystala, nepropukla v smích, ani ho nezahrnula výčitkami, sám nevěděl, co s ním vlastně dělala, jen to si uvědomoval, že pod dotyky jejích rukou a rtů a lící a ňader a břicha a stehen se uklidňuje, ve zlatavém příšeří se občas zablýskly její oči, hleděly na něho vážně, madame de Blazeque byla ve svém počínání všecka vážná, dokonce snad obřadná, napadlo ho, že ta žena tu vlastně slouží mši, a to už do ní vcházel pomalu a s úctou jako do chrámu.
Krabičku s epromkou však z ruky nepustil, ani na chvilku chvilenku. Doufal, že si toho madame de Blazeque nevšimne, a nabyl dojmu, že si toho nevšimla, avšak byl to dojem mylný, a nejenže si toho všimla - zaznamenala to s uspokojením a vpravdě to byl jediný
aspekt celé té epizody, který doopravdy pobavil a potěšil.

Redaktorka Zoubková si z novinářské fakulty odnesla několik cenných zásad a ponaučení. Naučili ji tam psát zprávu podle zásady pyramidy (to nejdůležitější na začátku, méně důležité na konci, aby se zpráva dala krátit odzadu) a tak, aby odpovídala na otázky "Co, kde, kdy, jak, proč"; nabádali ji, aby novinové rozhovory začínala razantně, otázkou na tělo; a v neposlední řadě ji vedli k tomu, aby věcem šla na kloub.
Dopis charakterizovaný jako "stížnost na bordel" se měl stát podkladem pro velkou reportáž, která autorce zjedná slávu a možná i přispěje k naplnění snu mladist-

vé reportérky, která toužila stát se členkou redakčního týmu Mladého světa.
Navštívila moderní alergologické středisko, o kterém se tolik napsalo v novinách a namluvilo v rozhlase a televizi. Zjistila, že středisko je umístěno na vydrholci, v Čimickém háji, kde ani lišky nedávají dobrou noc, protože by se tam bály. Umístili ho do prvního patra paneláku doposud ne zcela dostavěného, ale už obývaného. Zdravotnický personál pracoval ve čtyřech vyklizených bytech, které nebyly vzájemně propojené, takže se z jedné ordinace do druhé muselo jít přes chodbu, kolem schodiště, kudy chodili nájemníci domu. Oknem vedla provizorní telefonní linka, která středisko spojovala s počítačem třiapůlté generace EC 1047.
Blok novinářky Zoubkové se rychle plnil: nadávali všichni, lékaři, sestry i pacienti, najmě jejich rodiče. Kdepak jsou zlaté časy staré alergologie - staré středisko bývalo v Bubenči, ve vile kdysi obývané milionářem Trachtou.
Je třeba jít věcem na kloub, rozhodla se reportérka Zoubková. Tohle bude reportáž jako víno. Určitě dostane první místo v interní soutěži deníku, šéfredaktor vyplázne zvláštní odměnu a Ruda Křesťan, až mě potká na dvoře, řekne: "Dobrý."
Vypravila se tedy do Bubenče, aby se na vlastní oči přesvědčila, v jakých pracovních podmínkách působili alergologové doposud.
Ochotný domorodec, pán s pejskem, jí ukázal cestu:
"Najdete to snadno, slečno. Je to jedinej barák s lešením, kterej v tý ulici stojí."
Byla to velká dvoupatrová vila s lomenou střechou krytou taškami, kdysi červenými, nyní zčernalými: však také pokrývači je nelítostně rvali dolů a házeli na zem. Rozlehlá zahrada rozprostřená kolem vily byla už pořádně devastovaná: stála tu stavební bouda, bloky cihel a CDK bloků, v paletách, úhledně obaleny igelitem,

štosy pytlů s cementem a vápnem. Před vchodem do vily stála velká modrá míchačka. Z hloubi domu se ozývalo dunění kompresoru.
"Hledáte někoho, slečno?" zeptal se zedník, obsluhující míchačku.
"Pana mistra."
"Tak to jo. Jen jděte dovnitř, je to jedinej chlap v klobouku, kterýho tam uvidíte."
Mistr si pečlivě prohlédl vyčouhlou dívčinu v zrzavém kožíšku a se zeleným baretem na hlavě.

"Tak vy jste tedy novinářka," opakoval zadumaně.
Jen do něho, odhodlávala se Zoubková k útoku. Pěkně na tělo.
"Byla ta budova opravdu v tak špatném stavu, aby si to vyžádalo generální opravu a přestěhování střediska?" zeptala se.
"Ani ne," zavrtěl muž hlavou, velmi pomalu. Měl modré oči a sympaticky hrubý obličej. Táhl z něho rum.
"Myslíte si, že naše zdravotnictví má tolik prostředků, aby mohlo dělat zbytečné generální opravy?"
"Proč sem pletete zdravotnictví?"
Zoubková vypadla z tempa, protože takovou protiotázku nečekala.
"No ... opravujete přece zdravotní středisko?"
Jen abych se neblamovala, třeba mě ten pejskař poplet a poslal špatně ... co by tomu řekl Ruda Křesťan . . .
Zednický mistr ji naštěstí uklidnil:
"Jo, tohle bývalo zdravotnický středisko."
"Alergologie," ujišťovala se Zoubková. Mistr přikývl.
"Jenže teďka je to bytovej fond. Tady se bude bydlet, rozumíte?"
Zazdálo se jí, že slyší v jeho hlase výsměch.
"V Čimickém háji čtyři byty zrušili, a tady . . ."
"Bude jeden, ale velkej," přikývl mistr. "Vy si myslíte, že to do těch novin pěkně napíšete, viďte? Jděte do tý svý redakce a řekněte jim, že tady bude bydlet..."

Naklonil se a zašeptal jí to jméno.
Šla tedy do té své redakce a všechno poctivě vyřídila vedoucímu svého oddělení. Ten se na ni smutně usmál.
"Ty nevíš, kdo to ten Potměšil je, vid'?"
"Nějakej papaláš?"
"No pravda," děl vedoucí, původem Moravák. "Právě ten, který nechal zřídit novou moderní alergologii v Čimickém háji. Holka zlatá, musíš se ještě hodně učit. A ten notes," ukázal na téměř popsaný blok, který jí vyčuhoval z kabelky, "můžeš rovnou uložit do archívu."
Jeho ukazovák opsal půlkruh a zastavil se teprve tehdy, až mířil přesně na geometrický střed ústí koše na papír.

"Džob dvacet tři," řekl Andreas zadumaně, když Martin dovedl ke konci svoje zmatené vyprávění o včerejším dobrodružství v bytě té nejkrásnější, ale také nejchytřejší a charakterově nejčistší ženy, jaká kdy žila, žije a bude žít na tomto světě.
"Cože?"
"Džob dvacet tři," opakoval Andreas trpělivě. "ASTRAL IS JOB 23, copak jsi zapomněl? Ty snad ano, ale on nezapomněl."
"Kdo?" Martin nebyl schopen myslet na něco jiného než na ni, na báječnou, milovanou Evu, která - a to je to nejúžasnější - miluje i jeho!
"Počítač tříapůlté generace EC 1047. Je vidět, že se tě jen tak snadno nevzdá. Jsi v poli jeho přitažlivosti."
Teprve teď se Martin rozpomněl. V létě, hned po nástupu do vé cé UNITA, vyprávěl Andreasovi o svých zážitcích z prvního dne služby u mašiny, kdy podlehl mámení a intenzívně prožil chvilku víry v osobní, takřka duchovní kontakt s neživým strojem. Ano, i o magickém poli tenkrát spolu hovořili, o poli náhod šťastných a nešťastných.

Martin se rozpomněl, ale nechápal, proč sem Andreas tu starou historku plete, proč mluví o takové trapné bagatele a ne o ní, o ženě - světici, o Evě Blažkové, bytosti citlivé, osamělé, křišťálově čisté, zato nepochopené okolím a krutě pomlouvané!
"Přece mi nechceš namluvit," řekl Andreas, "že teď z podniku odejdeš."
Martin zkoprněl.
Den strávil ve službě. Několikrát Evu potkal a každé to setkání v něm upevnilo pocit niterné sounáležitosti se ženou, s člověkem, s bytostí, jakou ještě nikdy v životě nepotkal a na niž - jak teď chápal - vždycky čekal.
"Ty myslíš.. . nástup na filozofickou fakultu?"
"Ovšem. Jakmile začneš studovat, můžeš na ... Evu ... rovnou zapomenout."
"Proč bych na ni měl zapomínat?"
"Sejde z očí, sejde z mysli."
"Ale my se budeme stýkat dál! Dnes večer za ní jdu a zítra také. Budu s ní pořád! Copak studenti nemají svoje dívky? Copak se žádný z nich nikdy nezamiloval?"
"To jisté," přisvědčil Andreas, "mají dívky. Lezou za nimi oknem na kolej... teď už ne, teď už jsou na kolejích jiné pořádky, než bývaly před lety, a dívky přijímají pánské návštěvy i dveřmi. Ale promiň, Martine, jsou to dívky, mladá děvčata, která taky studují..."
Martin se skoro urazil. Co si Andreas myslí o něm a co si vlastně myslí o Evě? Není nejmladší, to je pravda, ale je krásnější než většina mladých holek a figuru má prostě báječnou. A její polibky a její laskání, to je prostě ...
Najednou si představil, jak by pro něho proběhl tento den, kdyby neměl Evu čtyřikrát, pětkrát spatřit, kdyby měl celé ty dlouhé hodiny čekat až na večer, kdy skončí poslední přednáška, a on se rozběhne, rozletí na Vinohrady, do Mánesovy ulice.

Nemá Andreas vlastně pravdu?
"Eva není taková," řekl neurčitě. Andreas se pousmál.

"Když není, tak není, tím líp. Uvidíme."
Kdyby měl k sobě být upřímný, musel by si přiznat, že by Martina raději viděl v centru UNITA než na filozofické fakultě. S tou epromkou mu báječně pomohl. Co naplat, profesionální programátor je profesionální programátor, a když Martin odejde, kde hledat cestu k jinému profesionálovi?
Však uvidíme.
Rozhovor vsákl do písku. Martin se co chvíli díval na hodinky, spěšně srkal čaj, div se neopařil, a brzy prohlásil, že už musí jít, rozloučil se a odešel.
Andreas vstal od stolu, protáhl se, až mu zapraštělo v kloubech, a několikrát prošel prostorou toho, co nazýval bytem. Uvědomoval si s potěšením poněkud škodolibým, že nasadil Martinovi brouka do hlavy. Do té Blažkové je dočista zpitomělý. Co je to asi zač, ta Blažková?
Andreas o ní věděl jen to, co mu Martin tu a tam vyprávěl. Byly to, celkem vzato, banální drby o stárnoucí krasavici, která měla tak ráda chlapy, že nakonec zůstala sama. Teď o ní Martin vypráví úplně jinak.
Je čistá, je to ztělesněná ctnost. Ženy ji pomlouvají ze závisti a chlapi - inu proto, že je jim nedostupná, že na sebe nenechá ani sáhnout. Za celý svůj život se pomilovala s osmi muži, tohle Martinovi svěřila a on její zpověď nediskrétně reprodukoval svému nejlepšímu příteli.
Zvláštní věc, rozvažoval Andreas. Osm milenců. Proč zrovna tento počet? Má snad osmička nějaký magický obsah, který ji předurčuje k tomu, aby sloužila za znamení čistoty? Anebo je za volbou čísla osm nějaká racionální rozvaha? Deset a více, to by se takovému usmrkanci, jako je Martin, mohlo zdát mnoho. Devítka je číslo až komicky magické, působí uměle, vymyšleně, a sedmička je číslo nešťastné, kterému se raději vyhnout. Blažková by mohla říci šest, pět... ale je jí přece jenom čtyřicet!

Osm, to je dostatečné velké číslo, ale ne tak velké, aby mohlo Martina pohoršit.
Magické číslo . .. Každá tůň i té nejtemnější magie má dno racionálního vysvětlení.
Martin u počítače zůstane, uvažoval Andreas. V binární situaci rozhodnutí, kdy stál na rozštěpu dvojcestí, ba dokonce když už nakračoval na cestu vedoucí ke studiu jazyků, ho náhoda strhla zpátky a zatlačila na cestu druhou.
Ovšemže to byla náhoda.
Kdyby Andreas náhodou nedostal zakázku, kterou nebyl schopen vlastními prostředky zvládnout, kdyby nepožádal Martina o výpomoc, Martin by se s Evou Blažkovou nikdy nesblížil. Stal by se z něho student filozofické fakulty a vzpomínka na neřestnou programátorku by brzy zmizela pod nánosem nových zážitků.
Jenže, náhodou, Andreas potřeboval naplnit epromku...
Jsou náhody opravdu tak nepříčinné, jak se stavějí mysli člověka? Nebo pouze předstírají neúčelovost, tak jako Eva Blažková předstírá nevinnost a lže o osmi mužích, jež poznala v průběhu čtvrt století eroticky aktivního života?
Dejme tomu, že náhody nejsou neúčelové, že ve svém úhrnu někomu nebo něčemu slouží. Někde sídlí generátor náhod, ať už je to nějaký magik nebo počítací stroj.
Teď už opravdu ale blbnu, rozhodl se Andreas, sám se sebou krajně nespokojený. Uvědomil si, že od prvního okamžiku, kdy mu nadšený Martin začal vykládat příběh zcela obyčejný, ale pro něho tak úžasný, padl na něho smutek a pocit opuštěnosti. Lidi si žijí, kdežto já tady sedím jako sysel, melouchařím a dělám druhým vola.
Vtom někdo zaklepal na dveře.
Že by se Martin vrátil? Šel otevřít.
Byla to dívka, ale zřízená.
Mohlo jí být devatenáct, snad dvacet let. Kdyby ne-

měla monokl pod okem a zaschlou krev na horním rtu, kdyby z ní netáhl pach alkoholu a žaludečních šťáv, kdyby její zrzavý kožíšek nebyl potřísněn zvratky a blátem, kdyby stála rovně a neopírala se opile o zárubeň, mohla to být velice hezká holka.
"Vy jste ... ten Schulman," konstatovala dívka. Hovořila těžce, pomalu. Snažila se dobře artikulovat, ale potvora jazyk ji nechtěl poslouchat.
"To jsem," řekl Andreas a zasunul ruce do kapes. Co s nimi měl dělat? Z rukama založenýma na prsou by vypadal jako řeckořímský zápasník a ruce za záda si dávají profesoři. Andreas Schulman má ruce v kapsách.
"Hledám Martina."
Automat vypnul světlo na schodišti, ale někdo ho zase zapnul. Andreas uslyšel kroky. Popadl dívku za loket, vtáhl ji dovnitř a zavřel dveře. Dívka tak tak že neupadla, zachytil ji v poslední chvíli. Dotlačil ji až k židli, na které Martin ještě před nedlouhou chvílí seděl.
"Ty jsi Radka," svitlo mu. Usedl naproti ní.
"Ty sviňáci mě vožrali a dali mi do ..."
Chtěla říci do držky, ale na tak těžké slovo neměla dost ohebný jazyk.
"Do huby," pomohl jí Andreas.
"Jo. Do huby," souhlasila dívka. "Takhle nemůžu domů. Otec by mi dal znovu do ..."
"Do huby," pomohl jí Andreas podruhé. "Jenže Martin tady není. Odešel zrovna před chvílí. Náhodou," dodal.

"Náhodou . . .," opakovala Radka. "Blbou náhodou. Čím to je, že dneska zakopávám o samý blbý náhody ?"
To proto, pomyslel si Andreas, že duše Martina Potměšila je zakletá do počítacího stroje třiapůlté generace EC 1047. Mašina ho pojala do sebe a nechce ho od sebe pustit. Tím to je, Radko. Tím to je, Martine.
"Chce se ti zase blít, viď?" zeptal se jí laskavě. "Pojď, pomůžu ti."

Musel jí takto pomoci ještě čtyřikrát, než se mu podařilo ji uložit do postele, osprchovanou a převlečenou do čisté plátěné košile a sepraných manšestráků. Venku už byla hluboká noc, když v umyvadle pral - ne bez ošklivosti - zaneřáděné kalhotky.
Jaká je to strašná síla generátoru náhod, že silokřivky doléhají až sem?
Ze ztemnělé ulice jen občas zazněl hukot projíždějícího auta. Voda odkapávala do vany z vypraného spodního prádla, pověšeného na šňůře. Dívka hlučně oddychovala a pak začala slabě chrápat.
Andreas si uvědomil, že už není sám.

ČÁST ČTVRTÁ: STEP GO

"Jakmile se džob dostane přes STEP RI, STEP SETUP a STEP LINK, začne STEP GO. Pak už jede, jen to sviští."
"Až po END," podotkl Martin.
"Nebo ABEND," dodala Lizetta.
"End nebo abend," uvažoval Martin nahlas.
"Dobrý konec nebo špatný konec, může v tom být náhoda?"
Lizetta se podivila.
"Jakápak náhoda? Copak se v počítači může něco stát náhodou?"

Z rozhovoru Mariina Potměšila a Lizetty Ptáčkové

Martin vstoupil do vagónu metra. Chvilku uvažoval, zda si sednout, místa tu bylo dost. Zůstal ale stát, měl podvědomý pocit, že tak se na Vinohrady dostane dřív.
Na Vinohrady, do Mánesovy ulice. Tam na něho čeká Eva, jak se včera domluvili.
Vlak se hlučně rozjel. Ve střeše vagónu cosi protivně bzučelo. Některé vagóny tak bzučí, někdy.
A já mám tu smůlu, že si vlezu zrovna do bzučáka, napadlo Martina. Náhoda, ale hodně blbá.
Vybavil si rozhovor s Andreasem.

Už toho Kida mám vážně po krk, Kida a jeho pitomých řečí. Ještě dnes večer to s Evou proberu a zeptám se jí na rovinu: dáš mi kopačky, když půjdu studovat?
Samozřejmě že mi kopačky nedá. Proč by mi měla ve studiích bránit? Předně, nemá zájem na tom, abych věčně zůstal operátorem počítače. Je to funkce se vznešeným názvem, ale ve skutečnosti je bezvýznamná a může ji vykonávat každý dobře vycvičený foxteriér. Přestanou se vídat v zaměstnání, uvidí se jen večer, to je pravda. Ale i v tom je výhoda. Eva jistě nestojí o pomluvy a vé cé UNITA je drbárna udrbaná. Všichni tam Evě závidí krásu i úspěchy. Pomlouvali ji, třebaže k tomu neměli důvod, chytili se všeho, i těch pitomých řečí vrátného Rocmana, který si vymyslel, že na vlastní oči viděl ... zkrátka, hnus! Jak by ji pomlouvali teď, když skutečně má milence, dokonce na pracovišti, chlapíka o pětadvacet let mladšího!
Nenechali by na ní ani nitku čistou.
Půjdu studovat, Eva mě neopustí, bude mi pomáhat. A třeba se k ní i nastěhuju.
Doma se teď o stěhování hodně mluví. Taťka prý koupí nějakou vilu, tedy - vilu. Prý je to domek, barabizna na spadnutí, nikdo ji nechtěl, takže ji taťkovi nabídli za padesát tisíc, hodili mu ji na krk, však to známe. Taťka je trochu boží člověk, on dře a jiní si cpou kapsy, tak to bylo vždycky.
To jsme teprve na Můstku?
Podíval se na hodinky. Zdálo se mu, že se zastavily, ale vteřinová ručička, kupodivu, běžela, třebaže pomalu.
Já ti ukážu, Kide, pole přitažlivosti! Jestli mě někdo přitahuje, tak to není nějaká pitomá počítací mašina, ale Eva.
Ano, ta mé přitahuje zatraceně, proč bych to neměl přiznat. Kam se na ni hrabe Lizetta, kam se na ni...
Ano, Radka. Ani ta nesahá Evě po paty.

Každé utrpení má konec, i jízda metrem. Vystoupil

na náměstí Míru a pak už spěchal co mohl z kopce dolů, přeběhl Vinohradskou a srdce mu bušilo klusem i vzrušením, když zahlédl Mánesovo jméno na červené tabulce s názvem ulice.
Po schodišti ale šel pomalu, jednak proto, aby se trochu mučil, jednak proto, aby se vydýchal.
Nechtěl k Evě vejít červený, uřícený.
Eva ho už čekala.
Byla velice vážná a Martinovi se zazdálo, že má červené oči. Asi plakala. Ale proč, proboha?
Napadlo ho, že se nějak - asi telepaticky - dozvěděla o Martinově úmyslu odejít z vé cé UNITA na filozofickou fakultu.
Řekni slůvko, moje milá, a na fakultu se vykašlu, udělám pro tebe všechno, co budeš chtít!
"Stalo se něco?"
Zavrtěla hlavou, odvrátila se od něho, kvapně vešla do pokoje a tam se zprudka posadila do křesla. Zapálila si cigaretu.
Všiml si, že se jí třesou ruce.
"Co se stalo?" opakoval otázku.
"Všechno je v hajzlu," řekla Eva.
Překvapilo ho, že tak čistá bytost zná i sprostá slova. Neřekl ale nic jiného než:
"Pověz mi, co se stalo, prosím tě . . ."
"Vymazala jsem adresy."
"Cože? Adresy?" Chvilku mu to trvalo, než přehodil výhybku svého myšlení. Ano, adresy. Jsou nepříjemnosti s adresami protialergického střediska. "No ovšem, adresy těch alergiků."
"Adresy knihoven! Já jsem chtěla ... já jsem myslela ... ono se to nemá, ale já jsem ... kódové heslo ... já vymazala na disku adresy knihoven."
Z jejích slov nepochopil téměř nic, ale proudem slz ho přesvědčila, že databanka je uvedena vniveč, že její kariéra ve výpočetním centru UNITA skončila a že naděje na osamostatnění centra jako výzkumného ústavu se zhroutily.

"Jediným zmáčknutím tlačítka. Zmáčkla jsem ENTER a ..."
... a plakala a plakala.

Místností zavoněl koňak, opravdový, francouzský, značky Martell. Když oslava, tak oslava, rozhodla se Johanna Taubová.
Je co oslavovat. Čekala jsem dost dlouho.
Obě "její děvčata", Marcelka Hradecká a Helenka Slámová, s rukama složenýma do klína sledovaly, jak teče zlatavý čůrek koňaku do břichaté sklínky, nejdřív do prvé, pak do druhé a konečně do třetí.
"Tak děvčata, na Pragostav!" připila Taubová. Přivoněla a teprve potom usrkla. Děvčata ji napodobila. Usmála se na ně.
"Co jsem vám říkala? Ona tu chybu jednou musela udělat."
"Kahoun zuří," podotkla Marcelka. "Prej řval na Procházku telefonem tak strašně, že div neprolez drátama."
"Ono jich zuří víc," přisadila Helenka. "Například soudruh Potměšil."
"Stěžoval si u ministra," dodala k tomu Johanna Taubová, jako vždy nejlépe informovaná. "A Procházka je od rána u generála na koberci."
"A co madame de Blazeque?" zeptala se Helenka. O ní byla informována Marcela Hradecká.
"Šílí a snaží se to dát s Ádou do kupy."
"Jen ať šílí," řekla Taubová, pro svou nepohnutelnou krásu přezdívaná Sfinga.
"Jenže ...," špitla Marcela. "Ono se říká, že se zapletla s tím mladým Potměšilem."
Taubová položila sklenici na stůl a nastala ta zřídkavá situace, kdy se její nepohnutelná maska pohnula.
"No ne . . ."

"Není to nic jistýho, ale ..."
"To bude pravda," přerušila ji Taubová. "To je ale štětka jedna práskaná! Ta ty svoje šachy dovede hrát."
"Ty si myslíš, že . . ."
"Prosím tebe, nenech se vysmát! Sbalila toho usmrkánka z čistýho srdce, tomu budu věřit. Jak si myslíš, že se UNITA zapletla do té záležitosti s alergologickým střediskem? Přes mladého Potměšila, ten to všechno přes tatíčka zařídil. A teď řekne tatíčkovi - je malér, papá, ale může nás z toho dostat geniální programátorka Eva Blažková. Jako bych to slyšela."
Její děvčata odložila sklínky. Koňak jim zhořkl v ústech.
Johanka má určitě pravdu. Je tu vůbec ještě nějaký důvod k oslavě?
"Jen klid, děvčata," řekla Johanna Taubová, "jen klid. Je doba nejistá a žádný papaláš už nemá svou židli tak jistou jako dřív. Stromy nerostou do nebe."
Marcelka a Helenka si vyměnily vyděšené pohledy. Co Johanka naznačuje? Ještě nikdy nevyslechly jediné rouhačské slovo z jejích drobných, hladkých úst. Co myslí těmi řečmi o papaláších a jejich židlích? Copak ona by si troufla i na

toho ... Potměšila?
Taubová, teď už znovu nepohnutelná, dokonale krásná, nevyzpytatelná jako Sfinga, vychutnávala svůj "martýlek", jak ten báječný nápoj nazývala.
Na čele neměla žádnou vrásku, leda snad sotva postřehnutelné linečky, ale Hradecká se Slámovou na něm četly zřetelné sdělení: Blažková umí hrát šachy, ale já to taky dovedu, spolehněte se!

Minul podzim, nastala zima. I ta přešla s překotnou rychlostí a Martin Potměšil si jednoho dne uvědomil, že u počítače pracuje už půl roku. Z týmu operátorů odešel Lukáš Horský i Rudolf Jína, neboť - jak svorně prohlásili - nehodlají snášet buzeraci nějakých zední-

ků. Odchod Lizetty Ptáčkové měl jinou motivaci, dívku vzali na matfyz čili na matematicko-fyzikální fakultu. Doktor Síc samozřejmě v týmu zůstal. "Byli jsme před Pragostavem," prohlásil, "budeme i po něm." Vydržely i obě Nájady, dívky netečné. Změnou firmy se nezměnila ani o stupének teplota v radlickém bazénu, kde cvičily své akvabelistické evoluce, proč by se o to měly zajímat? A další operátory přijali.
Změny nenastaly jen v betonové krabici, vklíněné do zeleného pásu vroubícího někdejší jinonickou silnici. Tak například rodina Potměšilova: opustila byt, sice luxusní, ale přece jen panelákový, a nastěhovala se do domku, či spíš vily, v Bubenči. Martin ale nenásledoval taťku s mamkou. K jejich hněvu i zármutku se nastěhoval k Evě Blažkové, ženě, považte, téměř o pětadvacet let starší.
Nastalo jaro, období života, ale též umírání, vykvetly krokusy, jasmíny a forzýtie, brzy nastal čas květů třešňových a meruňkových, nastala sezóna pylových alergií.
Pracovníci výpočetního centra Pragostavu, dříve UNITA, už zapomněli na to, že nějaké pylové alergie - a protialergické středisko - existují. Reorganizace, k níž došlo na sklonku zimy a která ještě úplně neskončila, stačila zamotat hlavu všem, nejvíce Johanně Taubové, protože ve funkci ředitelky centra nasadila všechny své nemalé síly, aby vyčistila ten Augiášův chlív, který zde vznikl za dobu neblahého ředitelování Miroslava Procházky. V zájmu omezení byrokracie bylo zřízeno nové organizační oddělení a v jeho čele postavena Marcela Hradecká. Helena Slámová se stala náměstkem ředitele centra. Vzhledem k tomu, že výnosem ředitele Pragostavu byly s okamžitou platností zastaveny všechny takzvané výzkumné projekty, systémoví programátoři ztratili svoje výsadní postavení. V rámci boje proti byrokracii, s cílem zjednodušit a tím i zpružnit chod provozu, bylo oddělení systémových programáto-

rů sloučeno s oddělením údržby. V čele nového, tak zvaného servisního odděleni, stanul osvědčený pracovník Standa Burian.
Lze si představit, s jakým pohnutím mysli přijímali pracovníci výpočetního centra všechny tyto změny, jaké prudké, ba vzrušující scény se odehrávaly, jakého vztahu nabyly - například - soudružky z hospodářského oddělení vůči té kurvě Blažkové, která to všechno zavinila, a jak se tyto city - už tak dosti hluboké - ještě prohloubily, když vešlo ve známost, že Blažková odmítla přistoupit na návrh rozvázání pracovního poměru dohodou a trvala na zákonem stanovené výpovědní lhůtě.
"Já tomu přijdu na kloub," prohlásila Blažková a ve volném čase po skončení pracovní doby trávila hodiny a hodiny u svého terminálu a snažila se najít stopu, která by ji zavedla ke ztracené adrese adres.
K té adrese, kterou omylem vymazala z disku, když - v dobrém úmyslu - důmyslnou kombinací příkazů odstranila všechny ochranné zátarasy, jež chrání důležité části programu před zhoubnou činností nejslabšího článku výpočetní techniky, člověka, a pokusila se odstranit příkaz, jímž byli někteří alergici posíláni na starou adresu.
"Je to hledání jehly v kupce sena," komentoval její snahy Adolf Neubauer. "Tobě by pomohla jenom šťastná náhoda."
Tomu se Eva jen pousmála. Od Martina znala teorii doktora Síce o poli šťastných a nešťastných náhod.
"Myslím to vážně. Co kdybychom . . ."
Nastala fáze takzvaného přemýšlení nahlas. Generátor náhodných čísel! K němu se upřel hloubavý duch Adolfa Neubauera. Chyba je možná v tom, že program je předem determinovaný svou vlastní strukturou. Co kdybychom do něho vložili prvek náhody? Všechny procesy v počítači probíhají determinovaně, ledaže by do hry vstoupil generátor náhodných čísel.

"Můžeme to zkusit," řekla Eva a vydala se ve své práci směrem, který naznačil Áda Neubauer, koncesovaný génius neboli Geňa.
Pracovala asi deset dní na variantě svého programu, v němž se kalkulovalo i se zásahem generátoru náhodných čísel. A tehdy dostala neočekávanou návštěvu.
Po krátkém energickém zaklepání nevešel nikdo jiný než sama ředitelka Johanna Taubová. Eva ztuhla za svým stolem, ale Johanna se tvářila přívětivě a k Evině úžasu dokonce vytáhla maličkou placatku Martellu z kabelky. Koňak! Ve výpočetním centru Pragostavu vládl přísný suchý režim v intencích perestrojky a chystalo se i křížové tažení proti kuřákům. Prohibici vyhlásila ušlechtilá alkoholická Taubová a nelze pochybovat ani o tom, že znamení kříže v tažení proti nikotinovému ďáblovi pozvedne Taubová, sama kuřačka.
"Mám narozeniny," vysvětlila důvod svého nepochopitelného počínání Taubová. "Mám chuť si trochu popít a pokecat. A s kým jiným to můžu v tomhle suchopárném podniku udělat než s tebou? Jediná ty máš pro tohle

pochopení."
Připily si a klábosily. Taubová se chovala tak mile, tak přátelsky, že Eva roztála (také vlivem koňaku), a kdyby někdo neviditelný vstoupil, protáhl se škvírou ve dveřích, postál a chvilku poslouchal, s potěšením by mohl naslouchat rozhovoru dvou intimních kamarádek, svižně švitořivých, vtipných a nelítostných k chybám a chybičkám svých bližních. Postupně přišla na paškál Hradecká i Slámová, ex-ředitel Procházka, starý morous Neubauer, lenoch Burian, ufuněná a udupaná Masáková.
Lahvičku vypily natotata.
Ředitelka najednou švihla rukou a nastavila drobný ciferník zlatých hodinek svému zraku. Taky už budeš potřebovat brejle, ty stará nádhero, pomyslela si Eva.
"Bože můj, už je tři čtvrtě, máme poradu vedení! Mu-

sím letět. Mimochodem," zarazila se těsně u dveří, "to tě bude zajímat. Víš, že otec našeho Potměšila přišel o funkci? No jo, vyhodili ho, teď už někde řediteluje, chudák stará!"
"Co provedl ?" zeptala se Eva tak klidně, jak jen mohla. V ústech ale měla sucho a ten koňak začal páchnout jako nějaká břečka.
"Jde o tu nešťastnou alergologii. Představ si, že on nechal zrušit zdravotní středisko v milionářské vile, na státní útraty ji nechal opravit a koupil ji za padesát tisíc. Dobrý, co? Dřív by mu to prošlo, ale je holt jiná doba a on si toho neráčil všimnout. Tak pá, musím už letět."
Já taky poletím, uvědomila si Eva. Tomuhle říkám tah dámou. Kdopak to asi prásknul na starýho Potměšila? Nemusím hádat dvakrát. Sfinga dovede hrát tak dobře jako já a teď mi dala šach.
Uvidíme, jestli je to mat.
Eva zabalila tarotové karty do hedvábného šátku, balíček vložila do krabice zrobené z tenkých jasanových prkének a krabici pak uschovala do zásuvky.
Ještě chvíli se dívala na desku psacího stolu.
Byla pustá jako pláň za městečkem, když odjede cirkus. Kde jste, žongléři a skákači, šašci a drezéři, polykači mečů a chrliči ohně, o kterou skálu se rozbila ozvěna vašich fanfár a který že vítr odvál pach lví klece a vůni stáje lipicánů, těch nestoudných zvířat s očima mudrce a růžovým chřípím dítěte?
Vstala, opírajíc se konečky prstů o stůl, jako by se bála přerušit spojení s hmotou, která se dosud chvěla tajemstvím.
Commodore dvacítka, jak dlouho to trvalo, než se uvolil k morganatickému sňatku s velkou mašinou, přemluvil ho Áda Géňa plus hodiny a hodiny dřiny, dny nadějí a týdny zklamání, měsíce a měsíce plynuly, TERMINAL IS ABEND stálo na displeji, Adolf vždycky jenom pokýval hlavou a odešel, a když tam konečně stálo TERMINAL IS END, tak také jenom po-

kýval hlavou a odešel, bylo to vítězství, a přece to skončilo abendem, bože, jak jsme mohli být tak pošetilí, proč jsme to všechno dělali, a proč v tom pokračuju, proč se dívám na terminál MADE BY ADOLF NEUBAUER, proč mám pocit, že terminál se dívá svou obrazovkou na mě, jako by mě zkoumal, jako by mě odhadoval?
Protože je všechno připraveno.
Protože - jestli taroty nelžou, a taroty nedovedou lhát - dnes najdu cestu k adrese adres. JOB SANCE vstoupí do soukolí elektronického mlýna, čeká tam na něho generátor náhodných čísel, rozsype mu pod nohy princip neurčitosti, jako když baba zpoza pece hodila Jánošíkovi do cesty hrst hrachu.
Pomalu obešla stůl a přiblížila se k terminálu. Upřeně hleděla na tlačítko označené ENTER.
Je to správné tlačítko, nevyměnil ho někdo, neprohodili vodiče, nevykopali mi na cestě past, abych už konečně zmizela, abych přestala otravovat a byl ode mě pokoj?
ENTER, enter, en - ter.
Čím déle uvažovala o tom slově, tím více se proměňovalo ve zvuk zbavený významu. Třeba je to zkratka slovesa "enterrer", pohřbívati. Stisknu ho a pohřbím ... koho? Už jednou jsem pohřbila celý projekt, naděje desítek, jedno stisknutí tlačítka mi vyneslo nenávist ... kolik jí na sobě snese jediný člověk?
Zřejmě hodně.
Co pohřbím dnes?
Třeba sebe.
Ale ne, taroty hovořily o něčem jiném. Znamení je příznivé. Dnes budu mít štěstí, já ne, ale počítač se ponořil do pole štěstí, do pole šťastných náhod.
V poli šťastných náhod vede jenom jediná cesta, cesta k cíli.
Šťastné znamení bylo teď smíšeno se znameními nešťastnými, osmasedmdesát obrazů osudu zabaleno

v hedvábném šátku a uzavřeno do jasanové schránky jako do rakve, pohřbeno do zásuvky psacího stolu.
Pohřbené znamení. Un signe enterré. ENTER.
Padla na ni tíseň. V místnosti bylo málo vzduchu, snad nepřestala pracovat klimatizace? Jističe by vyřadily počítač z provozu ... Ale kdepak, to se nemůže stát, počítač EC 1047 leží v poli šťastných náhod, a i kdyby klimatizace vysadila, jistě by se stalo něco, co by udrželo počítač v provozní teplotě.
Martin ...

Chtěla ho spatřit.
Uvědomila si, že v posledních dvou třech měsících vidí kolem sebe jenom lidi nešťastné, ani Martin už s ní není tak šťastný, jako býval, je na něho protivná, nechce s ním spát a on si na to už zvykl, chudáček, je nenasytný, mladý, chtěl by pořád a zas a znovu, neuvědomuje si, že mi je třiačtyřicet, přece se na stará kolena nenechám zhuntovat mladým klukem, ze kterého se vyklubal pěkný bejček, je z toho nešťastný, já jsem také nešťastná ...
Jenom počítač EC 1047 je šťastný, ponořený do pole šťastných náhod, pokud ovšem taroty nelhaly, a taroty nelžou nikdy.
Vyšla na chodbu. Monotónní zvuk klimatizace ji uklidnil. Všechno je v pořádku, na sále je přesně jednadvacet stupňů, a také vlhkost vzduchu je v mezích normy, stará se o to zvlhčovač, veliká hlučná mašina, která nemá nic na práci než točit dlouhatánským, avšak úzkým lopatkovým kolem. To rozstřikuje neviditelné kapénky destilované vody, nesmí to být voda obyčejná, EC 1047 je cimprlich, kdyby ucítil ve vzduchu chlór, urazil by se a snad by odešel.
Kráčela temnou chodbou. Osvětlení sálu bylo napůl vypnuté, takže z hloubi chodby to vypadalo, že počítač, oddělený od chodby skleněnou stěnou, je zahalen blankytnou mlhou. Blížila se k němu a jednotvárné hučení (jednotvárné, avšak ne jednolité: rytmicky kolísalo, vi-

nu na tom měla interference zvukových vln, ale koho by to zajímalo, úroveň hluku na sále se pohybuje na půl cestě mezi úrovní hluku zdraví škodlivého a zdraví nebezpečného, ale ani to nikoho nezajímá), hučení klimatizace a zvlhčovačů a vnitřního chlazení počítače a diskových stojanů utvořilo ten společný chorál.
Zní příznivě? Je to jásot nebo nářek?
Skleněná stěna se chvěla v souhlasu se zvukovými vlnami. Eva na ni přitiskla čelo. Sklo ji příjemné chladilo.
Počítač EC 1047, ponořený do pole šťastných náhod. Snad s tím souvisí i to sporé osvětlení. Leckteré štěstí zmizí, když si na ně pořádně posvítíme.
V operátorské kukani se bělal plášť Najády Veroniky.
Dívka seděla na otáčivé židličce, ukusovala rohlík a četla si knížku. Jak by ne, teď odpoledne má Pragostav po šichtě a neotravuje krátkými džoby, jež je nutno okamžitě spočítat.
Operátoři jsou s reorganizací spokojeni. Co na tom, že na průvodním lístku džobu je teď napsáno JOB BETON nebo JOB STRUKTURA nebo JOB NOSNIK, kdežto dřív se tam objevovaly i zajímavé a exotické názvy JOB PODOBA (zpracování programu pro digitální převod polotónového obrazu) anebo JOB PRUBEH (čeho průběh? to se operátor nikdy nedověděl, a nechtěl se dozvědět, protože mu to bylo jedno). Pracují stejně, jako pracovali, potajmu pomlouvají Hrábkovou (ta je v poslední době skromná, po odchodu Procházky jí spadnul hřebínek) a otevřeně nadávají na vrátného Rocmana, mimochodem, má dnes službu, ten Rocman, snad svou neblahou přítomností neporuší homogenitu pole šťastných náhod, ve kterém EC 1047 vězí až po uši.
Službu má Veronika ... Martin si dnes chtěl vzít odpolední, ale Eva si to nepřála. Už několik dní tušila, že dnes odpoledne vypukne "den D, hodina H, minuta M". Dala přednost asistenci cizího operátora, k němuž je lhostejná. Najáda Veronika, to je ideální partner. Se-

dí, žvýká rohlík a čte si knížku. Ani nezvedne oči, až se na displeji objeví nápis JOB SANCE IS 275. Jaké bude mít číslo ten JOB SANCE? Opravdu 275?
Tarotové karty jsou také opatřeny čísly. Půjdu a pokusím se ...
Zavrtěla hlavou, docela nepatrně, jak to dělává Adolf Neubauer, když spatří ve spleti údajů na displeji něco nepatřičného. Taroty jsou zabaleny do hedvábí a ukryty v jasanu a nelze je burcovat dvakrát v jediný den, a navíc pro maličkost. Potřebuju štěstí. Martin má nějaké šťastné číslo, šedesátka je to.
Usmála se. Tím ji poprvé zaujal. Šedesátka! Později se přiznal, že to číslo prohlásil za své znamení jen tak, bezdůvodně, z recese. Chtěl ji zřejmě popíchnout, potrhlou starou paní, tak nějak jsem vypadala v jeho očích. A jak vypadám dnes?
Přiznal se, aby ji pobavil, ale spíš ji poděsil, jako vždycky, když jí připomněl své mládí a tím i rozdíl mezi nimi. On je na začátku všeho, co je podstatné, kdežto já? Jsem ještě mladá? Kdy končí mládí? Co mě čeká? Stáří a smrt.
Jeho také, samozřejmě, ale mezi tím ještě prožije to podstatné, co já mám za sebou. Směšné úvahy. Je mi teprve třiačtyřicet. Co budu říkat, až mi bude šedesát?
Šedesátka.. .
Usmála se. Počítač EC 1047, ta dlouhá řada plechových skříní, spojená bůhvíkolika metry vodičů se svými periferiemi, musel spočítat džob číslo šedesát už někdy brzy ráno. Jak se asi jmenoval, jak ho pojmenovali v Pragostavu? JOB CEMENT? JOB MICHACKA? JOB FANKA?
Na to měli málo fantazie, ti mudrcové.
Zatoužila se dozvědět, jaké jméno měl dnešní džob číslo šedesát, ten džob, který si pro sebe uzurpoval Martinovo šťastné znamení.
Najáda Veronika netečně zvedla hlavu, když Eva vstoupila do kukaně, huhňavě pozdravila (v ústech mě-

la žvanec) a dál četla svoji detektivku (Maigret v nesnázích, jak Eva zjistila letmým pohledem).
V operátorské kukani byly umístěny dvě konzoly: jedna měla jako výstup displej, ta druhá psací stroj. V případě nouze mohla druhá konzole nahradit tu první a operátor mohl ovlivňovat chod počítače z dvojky stejně snadno jako z jedničky, jen s tím rozdílem, že počítač mu odpovídal písmeny na papíře, místo aby byly promítnuty na obrazovku. Za

normálních okolností výstup dvojky byl redukován, takže se na papír nezaznamenávaly všechny údaje - jen čas zahájení džobu a ukončení džobu (a jeho výsledek END nebo ABEND). Na konci pracovního dne byly všechny spočítané i nespočítané džoby zaznamenány na dlouhatánském pruhu papíru, takže vedoucí pracovníci (Burian, Hrábková, eventuálně Taubová) měli přehled, co počítač po celý boží den dělal.
Tento pruh papíru podrobila Eva bedlivému zkoumání.
"Hledáte něco, paní inženýrko?"
"Džob šedesát."
"Jo, to muselo být někdy ráno."
"Nemůžu ho najít. Nevypadla konzola na nějakou dobu?"
To byla zbytečná otázka. Časy začátků a ukončení práce šly po sobě bez jediné větší mezery, dělily je od sebe desítky vteřin nebo minuty, ale nikdy ne více než pět minut: při ranní směně byly na pořadu krátké džoby, a tím spíš teď, za nového pořádku, protože mudrlanti Pragostavu obtěžují počítač prkotinami, které by mohli sami spočítat na obyčejné programovatelné kalkulačce. Ne, dnes dopoledne, ani v poledne a odpoledne konzole nevypadla, všechny džoby zaznamenala, jenom šedesátka tu není.
Ani zahájení šedesátky, ani zakončení šedesátky.
Eva našla devětapadesátku (JOB ARMATURA III.) a jednašedesátku (JOB BETON), ale šedesátku neobjevila ani Najáda Veronika.

"To je asi nějaká porucha rýdru," podotkla Najáda Veronika. "V sešitu ale není nic napsáno. Jenže ranní měli chlapi, bordeláři, znáte je."
"Znám," odvětila Eva suše. Najáda Veronika se začervenala.
"Já jsem to tak nemyslela."
"Já jsem to taky tak nemyslela."
Hned za skleněnou stěnou kukaně stála baterie šesti stojanů páskové paměti. Jen na dvojce byla nasazená páska, ostatní byly prázdné. Dvojice unašečů se leskly jako zlé oči. Dívají se na mě, pomyslela si Eva. Vědí o mně. A vědí taky o Martinovi. Proč jinak by počítač vynechal šedesátku.
Rezervoval ji pro JOB ŠANCE?
Má to něco společného s Martinem?
Neudělala jsem chybu, když jsem odmítla Martinovu nabídku, že tu bude dnes sloužit se mnou? Asi to byla chyba, Martin je nejlepší operátor. Kam se na něho tahle akvabela hrabe.
"Nestalo se vám nic, paní inženýrko? Není vám špatně ?"
"Ne, jenom mě něco napadlo ... Asi je to hloupost."
Přítomnost netečné akvabely už nesnesla. Rychle vyšla z kukaně, sálem skoro proběhla a do své pracovny dorazila celá udýchaná.
Ani za sebou nezavřela dveře.
Naklonila se nad terminálem a lekla se, protože na skle obrazovky spatřila dvojici očí.
Blázne, okřikla sama sebe, vždyť to jsou tvoje oči!
Přísně sevřela rty, zavrtěla hlavou (styl Neubauer) a prudce (zbytečně prudce) stiskla tlačítko ENTER.

Ten den nezačal dobře.
Martin se už ráno poranil při holení, řízl se holicím strojkem Braun, to téměř ani nejde, jenom za nějakých

záhadně výjimečných okolností, a ty zřejmě nastaly, protože Martinovi tekla krev po bradě, potřísnila mu i krk, a když se chtěl umýt, kohoutek ze sebe vydal smutný říhavý zvuk a z jeho ústí se vyřinul čůrek rezavé břečky.
Den nezačal dobře a špatně pokračoval, takže Martin byl rád, že si Eva nepřála jeho asistenci při sjíždění džobu SANCE, který by ji měl zavést do těch míst zablokované databanky, kde je ukryta adresa adres.
"Dneska potřebuju štěstí," řekla mu.
Dobře to chápal.
JOB SANCE, to byl poslední zoufalý pokus. Za asistence Adolfa Neubauera Eva vypracovala program, ve kterém se mělo mohutně využít služeb generátoru náhodných čísel. Ke ztracené adrese adres měla Evě dopomoci šťastná náhoda.
Pokud to tak lze říci - JOB SANCE má přimět počítač k tomu, aby měl štěstí.
Byl to Adolf Neubauer, kdo si vzpomněl na pohádku doktora Síce o poli šťastných náhod (nebyl tak netečný k tlachům, které operátoři vedli, vzpomeňme na poznámku, jíž před časem zesměšnil Jínu).
"Jestli se ti to podaří," řekl Evě, "dostaneš Nobelovu cenu za objev pole šťastných náhod."
"Je také nějaké pole nešťastných náhod?" zeptala se na to Eva.
Myslela to jako vtip. Neubauer se ale nezasmál, zasmušil se a odešel zadumán.
Eva měla tehdy tolik práce, že o svém rozhovoru s Neubauerem neřekla Martinovi. To bylo dobře, protože dnes by Martin musel věřit, že pole nešťastných náhod skutečně existuje.
Byl rád, že se dostal z budovy vé cé Pragostavu živý a zdravý, že omylem nesmazal žádný pásek a nepoškrábal disk, že nic neupustil na zem a nikam nespadl.

Cestou domů - na Vinohrady, do Mánesovy ulice - mu ujela stosedmatřicítka, metrem se dostal na Mů-

stek v pořádku, ale trasa A měla výluku, takže nezbylo než jít pěšky, a při východu ze stanice zjistil, že ztratil jízdenku, a revizor mu napařil stokorunovou pokutu. Zvědavců bylo u té trapné scény dost a dost a nešťastnou náhodou mezi nimi byla i ředitelka centra Taubová. Všiml si jí dřív než ona jeho a zadoufal, že se šéfka otočí a odejde. Nestalo se tak. Zastavila se na několik kroků od něho a pozorovala tu scénu s velkým zájmem. Martin se pokusil převést věc v žert, usmál se na ni a chtěl něco říci, ale ředitelka Taubová pohrdavě pokrčila rameny a teprve pak se otočila a odešla. Smůla následovala smůlu tak důsledně, že Martina by už nepřekvapila ani smůla nejsmůlovatější. Toho se však nenadál, že na něho budou před domem čekat pověstní dva páni. Požádali ho o občanský průkaz, když mu předtím ukázali odznaky kriminální služby. Legitimaci neměl u sebe, nešťastnou náhodou ji nechal doma. Vysvětloval jim to, prosil je, aby na něho počkali anebo aby šli s ním. Nenechali se přemluvit, naložili ho do žigulíka, který stál opodál, a odvezli ho rovnou do Bartolomějské ulice, kde ho posadili do maličké místnůstky vybavené jedinou židlí a pokaňkaným kancelářským stolem. Světlo sem prolínalo špinavým zamřížovaným oknem.
Když ho opouštěli se slovy, ať si chvilku počká, netvářili se nijak zle, spíš lhostejně. Po dvou hodinách čekání však Martin nabyl dojmu, že na něho zapomněli. Dveře do sousední místnosti byly otevřené, takže Martin mohl pozorovat, co se vedle děje, a nedělo se tu nic vzrušujícího. Jeden muž tam cosi psal na stroji, pak přišel druhý, sedl si ke stolu a do papírového kelímku si nalil z termosky kávu, pak přivedli ženskou osobu neurčitého věku a projevovali úžas nad tím, že ztratila občanský průkaz před osmi lety a od té doby ztrátu neoznámila. Jak je to možné, ptali se jí a ona stereotypně odpovídala: já nevím, že se to musí.
Po dvou hodinách Martin vstal, protože nabyl do-

jmu, že to všechno je omyl a že dva kriminalisté, kteří ho sem zavedli, mají už po službě a odešli, aniž o něm komukoli cokoli řekli, avšak muž, který pil kávu z papírového kelímku a později přivedl ženskou osobu bez občanského průkazu, náhle ožil, když se Martin objevil mezi dveřmi, a rázně, ne-li přímo hrubě ho vyzval, aby se vrátil na své místo.
Teprve v šest hodin večer pro zoufalého Martina přišel mírně otylý mladý muž oblečený do melírovaného svetru a džín. Zamířil přímo k němu, stroze ho vyzval k následování a pak ho vedl bludištěm chodeb a schodišť přes dvůr do nějaké jiné budovy a tam do prvního patra, kde bez zaklepání vstoupil do velké místnosti ozářené prudkým světlem výbojek.
Uprostřed místnosti stálo několik psacích stolů. Byly opuštěné, jen u jednoho seděl lysý muž, pohodlně opřený o židli, a poklepával si propisovací tužkou o kotníky pěsti položené na koleni: ťuk, ťuk, ťuk.
Podél stěny bylo rozestaveno asi osm nebo deset židlí. Jen jedna byla obsazená. Seděl na ní Andreas Schulman. Lysý muž se ťukal do kotníků a díval se na Andrease. Mladý muž seděl velice sklesle a hleděl na podlahu pokrytou značně opotřebovaným linoleem, které svou kresbou napodobovalo parkety.
Prorostlý mladík posadil Martina na židli tak, aby mezi ním a Andreasem zůstalo několik sedadel volných.
Když Martin vstoupil, Andreas se po něm ohlédl, ale nedal najevo velké překvapení. Spočinul na něm očima jen na vteřinku a pak znovu sklopil zrak.
Plešatý muž se ťukal tužkou, ťuk, ťuk, ťuk. Martinův průvodce zůstal stát u dveří.
Aspoň se něco děje, myslel si Martin. Aspoň se začalo něco dít. Aspoň že tu někdo sedí a dělá si ťuk, ťuk, ťuk do kotníků.
"Tak co, mistři ?" řekl plešatý muž znenadání, aniž si přestal ťukat tužkou.

Na takovou otázku se těžko odpovídá a není divu, že ani Andreas, ani Martin nic neřekli.
Plešatý muž se obrátil přímo k Martinovi:
"Je to on, pane Potměšil ?"
Andreas sebou prudce škubl a pak se podíval na Martina, nejdřív s úžasem, potom nenávistně. Martin naprosto nechápal, co má ten plešatý pán na mysli, ale otázka ho tak zaskočila, že nedokázal odpovědět.
Tazatel vstal, přistoupil k Martinovi, gestem ho přiměl, aby vstal, a docela přátelsky ho objímaje kolem ramen ho zavedl do vedlejší místnosti, když předtím očima vybídl prorostlého mladíka, aby na Schulmana dal pozor. Martin se ohlédl po Andreasovi. Bývalý přítel, svatý muž, vzor a učitel a nyní i sok, se na něho díval pohrdavě. Ty kryso, pravil ten pohled násobený dioptriemi ošklivých brýlí, jejichž design vyhrál v soutěži odpudivosti, ty kryso, tys mě shodil, aby ses z toho vyvlíkl.
Tohle si Martin přečetl v Andreasových očích docela zřetelně, ale nechápal, co se děje a v čem spočívá jeho zrada - a jak je možné, že ten plešatý muž se k němu chová tak přátelsky a co od něho vlastně chce!
Plešatý muž tiše zavřel dveře.
"Tak co dělají počítače? Počítají, počítají?" otázal se plešatý muž nepříliš důvtipně. Nabídl Martinovi židli a sám si sedl ke stolu. Povzdechl přitom, jako by se zbavil strašného břemene.
"Počítají," odpověděl Martin a pokusil se o ostřejší tón. "Co by taky měly dělat jiného, viďte?"
"A řekněte mi, pane Potměšil, počítají dobře, i když jsou kradené?
"Copak já něco vím o nějakých kradených počítačích ?"
"Ale víte, ale víte," přikyvoval ten muž plešatou hlavou.
"Víte a všechno nám povíte."

"Já vážně nevím nic o kradených počítačích!"
Vyšetřovatel se začetl do nějakých lejster a zvedl hlavu až po chvíli.

"Vaše adresa trvalého bydliště je Újezd II., Křivá patnáct?"
"Ano," řekl Martin pevně, aby dokázal, že umí dávat i pozitivní odpovědi.
"Vy jste slavná rodina ... Potměšil syn, Potměšil otec ..."
"Co je na mém otci slavného?"
"Kde bydlí váš otec?"
Ve vile v Bubenči, kde jinde by bydlel. Vystrnadil odtud alergologické středisko, ten můj energický, pracovitý, nezištný taťka, kterému nic neleží na srdci tak naléhavě jako blaho lidu. Ale vždyť už si to odskákal, vyhodili ho, přišel o funkci, už ho nevozí šofér v šestsettřináctce, dělá obyčejného ředitele a do práce jezdí metrem, co od něho ještě chcete? Copak jste ho dost nepotrestali? A za co ho chcete trestat? I jeho osud je pouhý džob zpracovávaný obrovitým počítačem života podle předem připraveného programu, pochopte to, je pouhý džob opatřený džobovým číslem a prioritou, program vznikl jinde a jinak, nikdo mu neunikne, odpovědný je programátor, jak to, že o tom nevíte?
Ale vyšetřovatel se nezajímal o případ Potměšila otce a zřejmě neměl zájem ani o Potměšila syna. Chtěl vědět všechno o Andreasovi Schulmanovi, o jeho kšeftech a kšeftících, o lidech, se kterými se stýkal a pro které pracoval.
Mladíček, náležité rozložený několikahodinovým čekáním, otřesený konfrontací s bývalým kamarádem, který přestal být kamarádem už proto, že Martinovi Potměšilovi přebral děvče (ani to nebylo vyšetřovateli neznámo), začal vypovídat o všem, co věděl.
Jenže se ukázalo, že toho moc neví.
Vypovídal, lysý vyšetřovatel výpověď zaznamenával do psacího stroje, kupodivu zručně, a když bylo všechno sepsáno a podepsáno, Martin směl odejít z nevlídné budovy v Konviktské ulici.
Venku už byla tma. Martin měl pocit, že procitl ze še-

redného snu. Bylo mu prachbídně. Jenom Eva, žena zralá a moudrá, mu může pomoci.
Snad už bude doma, zadoufal.
Do Mánesovy ulice dorazil za čtyřicet minut.

Eva Blažková stiskla tlačítko ENTER.
Takřka okamžitě (EC 1047 vykoná milión operací za vteřinu) na displeji naskočil nápis:
JOB SANCE IS J 60
A následovaly další údaje o džobové třídě a prioritě a o alokovaných periferiích. Nechyběl tam ani údaj o generátoru náhodných čísel, který se v praxi vé cé Pragostav (dříve UNITA) používal jen zřídkakdy.
"Šedesátka," opakovala Eva šeptem.
Šestka a nula, ty dvě číslice ji fascinovaly. Nemohla od nich odtrhnout oči, ty oči, které se zaleskly v ochranném skle obrazovky tak podmanivě, že se jich sama lekla v domnění, že stroj ožil a prostřednictvím obrazovky na ni hledí.
Šedesátka, Martinovo šťastné číslo.
Přála si, aby teď byl Martin s ní, aby jí pomáhal (jak by jí mohl pomáhat? Počítač je jako mlýnek na maso, nahoře hodíš štítky, dole vyleze výpis, všechno probíhá samočinně, člověk je pomalý, člověk je hloupý, člověk je nejslabší článek výpočetní techniky, jak by mohl Martin pomoci?)
Přála si, aby tu byl Martin s ní. Najáda Veronika, podobná lachtanovi, nemá špetku zájmu o průběh džobu, nezajímá se o nic než o bazén, kde spolu s jinými Najádami vytvářejí ve vodě prosycené chlórem, močí, rozpuštěným potem a penicilinovzdornými spirochetami divukrásné obrazce, hvězdy, dvojité kříže, osmičky, otáčivá soukolí. Proč tu nejsi, Martine?
Protože jsi to nechtěla, krávo, odpověděl vnitřní hlas.
Sama sis vybrala Najádu, tak ji tu máš a buď ráda,

protože Martin by ti do toho ještě mohl akorát kecat.
Máš pravdu, řekla sama sobě a mimoděk se usmála.
Úsměv jí ale ztuhl na rtech.
Uvědomila si, že za dobu, po kterou uvažovala o Martinovi a o akvabelách ve spirochetovém bazénu, počítač měl už dávno udělat kus práce, instrukce měly být přeloženy z jazyka assembler do jazyka strojového, příslušné zdrojové moduly zařazeny na vybraná místa v registru, linkage editor měl všechno pěkně sešít dohromady, aby vznikl absolutní modul připravený ke stepu go, co se to děje?
J 60 IS WAITING FOR LINE D
Teprve teď si všimla toho nápisu.
Džob šedesát čeká na linku D.
Zazvonil telefon. Eva nevrle zvedla sluchátko.
"Tady je Veronika ... Pani inženýrko, vy taky nevíte, co je to ta linka dé?"
Najáda tedy není tak netečná, přestože sedí s knížkou v ruce a cpe se rohlíkem; postřehla, že šedesátka visí kvůli nějaké lince dé.

"A není to divný, že ta šedesátka přišla až teď?"
Divné? Veroniko, to je zázrak, to je něco většího než zázrak, to je znamení, chtěla odpovědět Eva, ale Najáda by to nepochopila.
"Nevím. Linka D ... Dívala jsi se do manuálu?"
"Já bych vás jinak nevotravovala ... Jenže v manuálu nic není."
"A co v tom anglickém manuálu?"
Operátoři měli k dispozici dva manuály, jeden český, vypracovaný Adolfem Neubauerem, a druhý v jazyce anglickém, pro potřeby obsluhy počítačů IBM. Počítač EC 1047 byl vybaven variantou systému OS vypracovaného firmou IBM - ostatně jako všechny jednotky Jednotného systému elektronických počítačů JSEP, používané v zemích RVHP.
"Tam to asi je, jenže ten manuál má doma Martin. On ho překládá do češtiny, víte?"

"Počkej na mě, já tam jdu," řekla Eva a zavěsila.
Cestou se na sebe zlobila.
Jaképak počkej. Najáda je ve službě a musí sedět na své židli, tak jaképak počkej.
Klid, ozval se vnitřní hlas. Všechno jde dobře. Nerozčiluj se. Mašina si schovala šťastné číslo šedesát pro tvůj džob, copak to není znamení pole šťastných náhod?
Jenže ... jak mašina může vědět o Martinově šťastném čísle šedesát? Jak může mašina někomu něco schovat?
Počítač je natura naturata, nikoli natura naturans, je to příroda stvořená a nikoli příroda tvořitelka, říká Adolf Neubauer. Přesahuje možnosti totálního pochopení jedním člověkem. Je možné vyloučit, že uvnitř organismu tak komplikovaného se nevytvářejí bezděčně programové systémy, o jejichž původu a smyslu nemáme tušení?
Něco takového by Adolf rozhodně odmítl.
A přece tato představa odpovídá jeho pojetí počítače lépe než představa mrtvého stroje, mlýnku na maso anebo mechanické střelnice, ve které čert mění staré báby na mladé ženské.
"Víte, pani inženýrko, ta linka D, to byla zvláštní linka, která vedla do Výzkumného ústavu vztahových systémů, když jsme ještě patřili pod podnik UNITA. No a teď ji Taubová nechala zrušit."
"Proč ale šedesátka čeká na linku D?"
"Víte, on na to byl zvláštní štítek. Požadavek linky D. On se vám ten štítek asi připlet mezi ostatní štítky, načetla jste si ho a teď to tady máte."
Teď si na to vzpomněla zcela přesně: když se rozhodla odmítnout Martinovu nabídku pomoci, sáhla do krabice s vyřazenými štítky a napsala na ni tiskacími písmeny MARTIN NE. Štítek si odnesla do pracovny, aby ten výstražný nápis měla na očích (a aby se nedostal Martinovi do rukou, a to by se určitě dostal, kdyby zů-

stal na sále). Do pracovny za ní Martin nechodil, na tom se dohodli. A potom, nějakou nešťastnou náhodou, zařadila štítek obsahující požadavek linky D mezi ostatní štítky.
"No tak, Veroniko, ten džob zkensluj a načteme ho znovu."
"Já ho už několikrát zkusila restartovat, ale ten požadavek linky D se vždycky objevil znovu. Zkenslovat bych ten džob mohla, ale ..."
"Jaképak ale?" vyjela na ni Eva. Veronika zůstala klidná.
"Pak už ten váš JOB ŠANCE nedostane džobové číslo šedesát."
To je pravda. Zrušením džob vypadne z džobové fronty. Kenslování je de facto ABEND, uvažovala Eva. Jakmile ho načteme znovu, dostane džobové číslo ... třeba dvě stě padesát.
"Tři sta dvanáct . . . nejspíš," podotkla Veronika. "Nebo patnáct. My se někdy vsázíme, jaké džobové číslo naběhne, víte?"
Zavrtěla hlavou a dodala:
"A stejně je to divný, že si mašina nechala šedesátku na tu vaši SANCI. To asi něco znamená, nemyslíte?"
"Škoda neškoda, já ten džob musím rozjet. To se ta alokace linky D nedá zrušit?"
"Dá," odpověděla Veronika, tělem operátorka, duší akvabela.
Já ji zabiju, pomyslela si Eva.
"Tak to sakra udělej!"
"Na to je nějakej povel," řekla Veronika, "jenže já ho neumím. On je napsanej v tom íbéemáckém manuálu a ten je u Martina doma."
Mám nervy nadranc, inteligenční kvocient minus dvacet, pomyslela si Eva. Proč mě nenapadla věc tak prostá? Vzápětí si ale uvědomila, jak dobře udělala, když povolala do služby osobu tak lhostejnou, jako je Najáda Veronika. Lhostejnost, toť klid, a v téhle situaci je klidu svrchované třeba.

"Půjdu mu zatelefonovat," řekla Eva.
"Martin nemá doma telefon. On bydlí u kamaráda na půdě."
To snad není možný ... užasla Eva v duchu. Že by zpravodajská služba přestala v podniku pracovat? Usmála se.
"Já to nějak zařídím," řekla a odešla.
Ze svého aparátu vytočila číslo. Mám štěstí, JOB SANCE má štěstí. JOB dostal šťastné číslo šedesát, i přítomnost Veroniky je šťastné znamení, a teď se ukáže další znamení: obsazená linka znamená neštěstí, volná je štěstí ...

Linka byla volná.
Je doma? Další znamení! Není doma - neštěstí; je doma - štěstí.
Ve sluchátku to zarachotilo a kdosi se ozval:
"Haló?"
"Martine?" zeptala se Eva úzkostlivě. Číslo jsem vytočila správně, hlas je cizí ... Přeskočilo něco v centrále, jaké je to znamení?
"To jsi ty, Evo?" otázal se hlas, cizí a přitom nesmírně známý.
"Kdo je to?"
"Ivan ... Pitterman. Právě jsem přijel z Ameriky. Chtěl bych tě vidět, Evo. Nevadí ti, že jsem ti vlezl do bytu? Chtěl jsem vyzkoušet, jestli máš pořád stejný zámek."
Eva stála bez hnutí a dívala se na obrazovku terminálu. Objeví se na ní tvář jediného skutečného chlapa, kterého v životě potkala? Hlas ve sluchátku je přelud, jenom terminál je skutečný. V něm je moje jediná šance.
Je to moje jediná šance?
Tiskla sluchátko k uchu. Zřetelně slyšela mužský dech, pravidelný, trochu chraplavý. Ovšem, vždyť ty už taky nejsi nejmladší, Ivane.
Je tady, Ivan Pitterman. Je tady Ivan Pitterman.

Několikrát si tu větu opakovala a pak se podívala na terminál. Šmarjá, jakejpak terminál? Na co si tu hraju, já kráva pitomá? Počítačka pro děti a přenosnej televizor. A k tomu program tak složitej, že gordickej uzel je tak akorát k vázání kravaty. JOB SANCE! Není to všechno k smíchu?
Moje jediná šance sedí v mém bytě na Vinohradech (nechal si moje klíče, celou tu dobu je měl u sebe, nezapomněl na mě). Co tady dělám? Proč už nesedím v taxíku?
J 60 IS WAITING FOR LINE D
"Haló? Jsi tam, Evo?"
"Ano," odpověděla Eva. "Jsem tady."

Dvojice oranžových očí hleděla do noci. Dvě okna vysoko nad Martinovou hlavou. Oči zlaté, proteplené něhou. Oči Evina domova.
Eva je už doma a to znamená, že výpočet dopadl dobře, že JOB SANCE skončil endem, že Eva dosáhla svého! Ta bude mít radost! V ledničce schovávala láhev šampaňského na oslavu, až jednoho dne tu ztracenou (a zatracenou) adresu adres zase najde.
Dnes večer ji společně otevřeme a vypijeme, a potom, možná, se pomilujeme. Už dlouho se to nestalo. Strašně dlouho.
Martin bral schody po dvou. Těšil se na Evu, na její vyprávění, na její smích, oči jí budou svítit jako dřív, jako tenkrát, když to všechno mezi nimi začínalo, bude veselá a švitorná, a až jí on, Martin, poví, co zažil, užasne a pak bude zuřit, prokleje Andrease, který Martina namočil do maléru, a poradí mu, co má dělat. Martin je nevinný a do Andreasových kšeftíků nikdy pořádně neviděl, ale ledacos dovedl vytušit. Možná že jsem tomu policajtovi nemusel všechno věšet na nos, třeba to o tom pinglovi z vinárny Moravěnka v Hybernské ulici,

to byl Andreasův stálý zákazník, Martin se s ním několikrát setkal, byl to lump a mafiózo, to se pozná na první pohled, Martin často říkal, Andreasi, vykašli se na toho chlapa, ale Andreas se jenom smál. Je to lump, říkával, ale má prachy.
Ve čtvrtém patře byl natotata, odemkl, vpadl do předsíně - a div nevypustil duši leknutím, když zprava, ze zlatavého obdélníku dveří vystoupil vysoký šedovlasý muž, obdařený mohutnou hrudí a masitým břichem, s tváří boxera na odpočinku.
Kriminálka, blesklo Martinovi hlavou. Ustoupil, snad ho dokonce napadlo, že uteče, ale to by byla přece pošetilost, kam by utíkal - a hlavně, proč by měl utíkat? Jeho svědomí je přece čisté.
"Vy jste pan Potměšil, nemýlím-li se," pravil ten člověk poněkud tvrdou češtinou. Byl to nejspíš Ostravák.
"Kdo jste a co tu chcete," odpověděl Martin. Pokusil se pronést ta slova pevně a rozhodně, avšak trochu se přitom zajíkl. Muž se přívětivě usmál. Na tvářích mu vyvstaly hluboké zářezy.
"Jmenuju se Pitterman, Ivan Pitterman," pravil ten muž a podal Martinovi ruku. "Jsem bývalý muž vaší přítelkyně. Oh, sorry, pojďte dál, nebudeme přeci stát v předsíni."
"Moment, moment... Vy jste se vrátil z Ameriky?"
"Jak vidíte," pravil Pitterman.
"Navždycky?"
"Ano, doufám."
"A co Eva ...," zeptal se Martin úzkostně. Muž zatím složil svoje mohutné tělo do křesla. Opodál stál veliký kufr firmy samsonite. To jsou ty kufry, napadlo Martina, které zůstanou celé i po pádu letadla. Všechno je rozbité, posádka i cestující zahynuli, a jenom kufry samsonite leží uprostřed té zkázy neporušené. Škoda že tenhle kufr neleží uprostřed trosek, ale tady, na medově zbarveném koberci, pootevřený, nestydatě rozšklebený. Čouhá z něho rukáv košile. A na stole stojí otevřená láhev whisky ballantinky.

"Sedněte si, jako doma, Eva tady bude každý moment, vzala si taxík. Mám vás zadržet za každou cenu. Třeba násilím," řekl s úsměvem. "Moc strašně vás potřebuje pro ten svůj džob, ano, tak to řekla, džob šance, to jsou její slova."
"Potřebuje mě pro džob šance ... Nic jiného neříkala ?"
"Víc nic," pravil Pitterman s politováním. "Podívejte se, pane Potměšile, chápu situaci a je mi jasné, že můj příjezd pro vás znamená určitý - jak to říci - šok. To, co jsem v minulosti udělal, bylo asi vůči Evě unfair play, jestli mi rozumíte. Jsem připraven to napravit. A nechci začít tím, že bych se zachoval unfair vůči vám. Mluvil jsem s Evou po telefonu. Nevím o vás mnoho, mister Potměšil. Vy bydlíte s Evou, O.K., jste mladý muž, velmi mladý muž, chápete? Máte život před sebou. A život je krásná slavnost, když se v něm naučíme pohybovat a hrajeme v něm ten správný part. Pochopte, já do ničeho nechci nikomu mluvit - ani tady nezůstanu, mám objednané apartement v hotelu Alcron. Ovšem Eva a její rozhodnutí ... Mezi námi byla vždycky silná vazba, byla to láska, rozumíte mi?"
Rozhodnout se musí Eva, pomyslel si Martin. A byla by blázen, kdyby se rozhodla pro mě.
Pitterman na něho hleděl ostražitě. Čekal zřejmě, že se mladík rozčilí, že bude zuřit nebo že se dokonce popere. Zatím se ale chová klidně. Ten klid Pittermana zaskočil a trochu pomýlil.
To je den ... uvažoval Martin. Já snad ... já snad ... Co mám dělat v takový den, kdy se hroutí všechno, ale doslova všechno?
Bylo to až k smíchu.
"Rád bych vám situaci usnadnil," znovu začal Pitterman hlubokým hlasem, trochu drsným. Sáhl do náprsní kapsy a vytáhl peněženku z krokodýlí kůže. "Pomohlo by vám pět tisíc dolarů ?"
Tak tohle mi ještě chybělo.

Martin neřekl nic, jen se kolem sebe rozhlížel. Zabalím si to tady a odejdu. Bude to snadné, moc toho nemám. Pár košil a triček, dva svetry, dvoje džíny. Bunda. Knížky. Jedna velká taška a dvě síťovky, to je můj stěhovací vůz.
"Vy máte auto, viďte?"
"Oh yes, indeed," odpověděl Pitterman ostražitě. "Chevrolet Corvette Sting Ray, model 1988. Ale na rovinu, young man, s tím autem nepočítejte."
"A další věci?"
"Tak to je jiná věc," pookřál Pitterman. "Najal jsem si kousek odsud, v Kolíně nad Rýnem, takové malé skladiště, a tam jsem uložil nábytek a další věci. Hodlám tady koupit vilu, nic velkého, deset, dvanáct místností, bazén není podmínka, ten si nechám postavit sám. Vy asi nevíte o nějaké slušné vile, I suppose?" dodal ironicky. Ale Martin pokrčil rameny. Třeba bude nějaká na prodej, pomyslel si hořce a současně si uvědomil, že vlastně nemá kam jít, kam se odstěhovat. K rodičům ... do vily, do toho zatraceného alergologického střediska? Vždyť taťku s mamkou vyhodí a taťku možná i zavřou! Panika se ho zmocňovala a seč mohl s ní bojoval. Rád by sehrál roli zralého, rozšafného muže, chtěl by vystupovat před Pittermanem jako rovnocenný partner. Uvědomoval si ovšem, jak marné je to počínání. Jeho vnitřní hlas ho nabádal: ztrať se z parády, nehraj tu divadýlko, seber se a běž!
Kolikrát ale budu ještě běžet? Odešel jsem z domova, a bylo to pitomé, prachpitomé gesto; odešel jsem od Andrease a teď budu odcházet od Evy. Třetí odchod, třetí gesto. V loutkovém divadle mají specializované figury: Kašpárka, Škrholu, Dupáka - specialistu na dupání. Já jsem Odcházeč: jakmile mě principál postaví na scénu, divák ví, že co nejdřív odejdu.
Ale když zůstanu, bude to taky gesto, taky póza, taky neupřímný postoj. Vždyť tu zůstat nechci, Pitterman je mi odporný a Eva, ta by byla blázen, kdyby se nevrátila

ke chlapovi, kterého nikdy nepřestala milovat a který, jak to tak vypadá, nadělal v Americe peníze! To tady budu sedět a čekat, až mě znovusmíření manželé Pittermanovi vyhodí ze dveří?
V zámku zarachotil klíč.
Oba muži, mladý i starý, vstali. Pitterman se letmo dotkl uzlu vázanky. Martin vykročil ke dveřím, ale zastavil se.
"Tudy vpravo," řekla někomu Eva. Kdo to může být. Že by Neubauer? Eva ráno říkala, že možná poprosí Neubauera o pomoc.
Do místnosti vstoupila Radka Jandová a hned vzápětí i Eva.
"Tak ty jsi byl na policii," řekla Eva Martinovi, a už mířila k Pittermanovi s napřaženou pravicí. "Ahoj, Ivane, tak tě tu tedy vítám."
Pitterman přijal pravici, přitáhl ženu k sobě a chtěl ji obejmout a políbit, ale vyklouzla mu, ustoupila stranou a Pitterman se neodvážil k druhému pokusu. "Co se děje, Martine?" vyhrkla Radka.
"Andreas se nevrátil domů?"
"Nechali si ho tam ... Já neměla stání, musela jsem za tebou."
"Prosím vás, vyřiďte si to rychle, venku čeká taxík."
Martin se podíval na Evu, pak znovu na Radku.
"Potkaly jsme se na schodech. Tvoje ... spolužačka je v nesnázích," řekla Eva trochu upjatě a obrátila se na Radku. "Musíte rozumět, slečno: svému mládenci tak jako tak nepomůžete. Co chcete dělat, teď v noci?"
"Prohledali byt," vysvětlovala Radka. "Hledají nějaké ukradené sinclairy. Jenže za to může ten chlap, ten výčepní z té hospody. Martin ho zná, musíme za ním jít, Martine, řekni, že půjdeš se mnou?"
Eva se pohupovala po špičkách a suše si mnula ruce, až to svištělo.
"Aby bylo jasno, aby všem bylo jasno. Ivane, ty asi máš někde hotel, viď?"

"Mám apartement v Alcron Hotel."
"Dobrá, to je skoro při cestě, odvezeme tě do hotelu a zítra, dejme tomu, spolu vypijeme kafe, já ti zavolám do hotelu v deset, platí? Můžeš se postarat tady o slečnu Jandovou, vem ji k baru a kup jí skleničku, to ji přivede na jiné myšlenky. No a my, Martine, my musíme do podniku. Martine, ten počítač tě chce."
"Cože?"
"Přemýšlela jsem o tom celou cestu v taxíku. Ten počítač chce, abys u konzole seděl ty. Odmítá Veroniku."
"Ty jsi se zbláznila."
Pitterman mezitím vstal, pečlivě zašrouboval láhev a uložil ji do kufru samsonite, který by zůstal neporušený, i kdyby se činžák v Mánesově ulici zhroutil a všichni obyvatelé zahynuli v jeho troskách. Radka popošla k Martinovi a položila mu ruce na paži. Neřekla ale nic. Eva pokračovala:
"Celý den si rezervoval šedesátku jako pořadové číslo mého džobu. Tvoji šťastnou šedesátku. A teď visí zablokovaný."
"Proč ho Veronika neuvolní?"
"Protože si vybral blokádu, kterou umíš uvolnit jenom ty!"
Znělo to tak fantasticky, že Martin na okamžik zapomněl i na Pittermana, i na Radku. Ale jemný tlak dívčiných prstů ho stáhl zpátky na zem.
"Co je to za blokádu ?"
"Čeká na linku D."
"Tak si zapiš: jé šedesát, čárka - to všechno bez mezery - SWITCH mezera OPT mezera DVC mezera TO bez mezery čárka, apostrof LOCAL apostrof, a tím tu blokádu uvolníš. Tak na co čekáš, napiš si to, sakra!"
"Tys mě nepochopil. Když ten džob uvolním, ta bestie se zablokuje znovu a bude se blokovat tak dlouho, dokud nepřijdeš. Chce tebe."
"Ježišmarjá, přestaň s tou pitomostí! Tak ten džob zkensluj a načti ho znovu!"

"Prosím tě, Martine, pojď se mnou. Nikdy jsem nikoho tak neprosila. Vždyť jsi to viděl: já Ivana nechci. To je pryč, rozumíš? Mezi námi už nic nezbylo, dvacet let jsme se neviděli, podívej se na něho, je to starej tlustej dědek!"
"A vy jste stará hysterická bába," pravila Radka klidně. "Prdlo vám v makovici. Pojď, Martine, nebo nás ještě pokouše."
"Drž hubu!" zařval na ni Martin vztekle. "A ty poslouchej: vytáhni notejsek a tužku a já ti znovu nadiktuju ten formát. Máš notejsek? Máš tužku? Tak poslouchej a zapiš to dobře, protože v té íbéemácké knížce je to špatně a mně to trvalo půlden, než jsem všechny chyby vychytal a začalo mě to poslouchat."
Pitterman si zabalil kufr a teď tu stál a přihlížel, a nutno dodat, že se na Martina nedíval zcela bez sympatie.
Eva měla slzy v očích a ruce se jí třásly, takže Martin jí notýsek vzal a formát povelu zapsal. Potom vzal Radku za loket.
"Pojď," řekl ji.
"Ty nic nechápeš," řekla mu Eva tiše. Hlas se jí chvěl.
"On na tobě ... trvá. On si tě najde. Já ... já mám strach."
Radka zaváhala, ohlédla se na Evu a pak se podívala na Martina.
"Neměl bys . . .? Třeba má pravdu, že se nedá nic dělat."
"Řekl jsem ti, abys mlčela," řekl Martin a vzápětí už oba klusali po schodišti dolů.
Před domem Martin dostal zlomyslný nápad, že by Evě mohl sebrat čekajícího taxíka, volha tu stála, motor bublal a řidič lhostejně hleděl z okénka, měl spuštěný větrák topení, bylo slyšet hučení a na zamlženém předním skle se rýsovaly dva vějířky proudu teplého vzduchu. Odolal ale pokušení (a navíc, taxíkář by asi odmítl a čekal by dál na tu sympatickou paní) a seběhl s Rad-

kou až na Vinohradskou, kde po pěti minutách marného doprošování - taxíky tu jezdily prázdné, s rozsvícenými nápisy - ale jejich řidiči, jak se zdálo, nestáli o zákazníky, nýbrž o tutová rita, a Martin s Radkou do této kategorie zřejmě nepatřili (tutové rito je opilý křupan, který se nechá odvézt z Vinohradské do Slezské přes Vršovice a rád zaplatí osmdesát vočí), po pěti minutách konečně chytili soukromníka, který je - mrzutě - odvezl do Hybernské.
Radka celou cestu mlčela a ani Martin neměl chuť k hovoru. Uvažoval o tom, zda se rozhodl správně a zda to, co udělal, není zase takové prázdné gesto, zase jeden z jeho teatrálních odchodů, ale po chvilce úvah zjistil, že ho takové rozmyšlování vlastně nebaví, že je zbytečné a k ničemu nevede.
Jaképak gesto negesto, kamarád je v průseru a musím mu pomoct, kdežto Eva má hysterické nápady, to už asi na ni jde přechod, počkat, přechod, je jí třiačtyřicet, může to už být přechod? Der Schöne Rudi Jína měl pravdu, když říkal, že jenom cvok se může stát programátorem. Člověk přestane dělat gesta v okamžiku, kdy nemyslí na to, jestli dělá gesto nebo nedělá. A vůbec, už abychom byli v té špeluňce, chtěl bych mít tu šlamastyku z krku.
"Tady to je," řekl Martin.
Z tančírny Srdíčko zněla hudba, v koutě se tu spolu muchlovala nějaká dvojice, ve svitu neónové reklamy hotelu Hybernia se zablýskla pleš. Mladí lidé spěchali temným průchodem. Ze zavřené drogérie čpěl pach laciného mýdla.
"Já toho chlapa vemu pod krkem," řekl Martin znenadání.
Radka mu pohladila ruku. Tak nějak hladila po ruce Andrease.

Vešel do vinárny a dívka mu šla v patách.
Bylo tu plno, u dlouhého stolu se parta Slováků tahala o nádražáckou čepici, sebrali ji plavovlasé ajznboňačce, té to ale nevadilo, smála se, protože jí tlustý

chlap v červené větrovce sahal mezi stehna. Martin zabočil rovnou k pultu.
"Je tu někde šéf?" zeptal se číšníka. Znal ho od vidění, jmenoval se Franta, Ferda nebo tak nějak. Frantoferda měl nehnutou voskovou tvář. Pomalu zavrtěl hlavou, ale najednou blýskl očima kamsi stranou.
Martin se otočil.
Z druhé místnosti k němu kráčel onen plešatý vyšetřovatel, se kterým odpoledne strávil hodinku vlídného rozhovoru. O krok za ním se držel prorostlý mladík. Martin si stačil všimnout, že mladíkovi čouhá melírovaný svetr zpod silonové větrovky.
"Pan Potměšil, kdo by to byl řekl," podotkl kriminalista, ale vůbec ne žoviálně, vůbec ne přívětivě. "Já to věděl, že já jsem se nevsadil, co říkáš, Pepo?" otočil se na svého pomocníka.
Pepa jenom pokrčil rameny a snažil se nedívat ke stolu, kde tlustý chlap v červené větrovce už velmi mnoho sahal ajznboňačce mezi stehna.
"Za to můžu já," ozvala se Radka. "To já jsem prosila Martina, aby sem šel."
"Zjisti ji," řekl kriminalista Pepovi. A pak k Martinovi: "No, a my půjdem."
Dnes to nemohlo jinak dopadnout, pomyslel si Martin. Tohle je zcela prostě pole špatných náhod. Jak dlouho to ještě bude trvat? Kdy skončí ten řetěz průserů? Kolik jsem jich dnes zažil?
Stupňuje se to, uvědomil si.
"Martine, kam tě vedou? Prosím vás, pusťte ho, vždyť on nic neudělal, seberte mě, já za to můžu ..."
Všichni čtyři vyšli z vinárny ven (k Frantoferdově nezměrné úlevě). Na konci průchodu zazářila světla patnáctistovky lady. Kriminalista přátelsky položil Radce ruku na rameno.
"Já vám dám radu, slečno. Spakujte se a zmizte. Vy byste asi chtěla, abych vás sebral, viďte? Tak já vás ujišťuju, že na to taky dojde. Můžete bejt jistá. To je tutovka, viď, Pepo?"

Pepa byl téhož názoru a naznačil to několikerým pokývnutím.
"No, a my půjdem, pane Potměšil."

Eva se vrátila taxíkem do výpočetního centra, načež zjistila, že cestou ztratila notýsek, kam jí Martin zapsal formát povelu.
"Tak co, pani inženýrko," zeptala se jí Najáda Veronika. "Sehnala jste Martina?"
"Sehnala," řekla Eva klidně. "Pusť mě k tomu."
Usedla.
J 60 IS WAITING FOR LINE D
Já ti dám, pacholku, vajtingovat for lajn dé. Teď ti ukážu. Jsem sice pěkná kráva, že jsem notýsek zapomněla v taxíku, ale zase ne tak velká kráva, abych zapomněla, co mi mladej diktoval.
Že je to ale hajzlík. To jsem si mohla myslet. Všichni chlapi jsou stejný. Přijde mladý maso, zafofruje mu sukněma před nosem a už maže, jako by mu za patama hořelo. No co, jednou to přijít muselo. Co jsem mohla čekat? Třiadvacet let rozdílu. A hlavně, je tu Pitterman. Bože, ten je ale tlustej, a takovej dospělej! Jak je to všechno dávno ... A co bude dál? Uvážu si na krk starýho chlapa? Starýho, ale bohatýho. Co lepšího si může přát taková vyběhaná kurva, jako jsem já?
Její temné oči na ni hleděly v odraze na ochranném skle displeje.
Tak jedem, řekla si, miláčku, máš dovajtingováno.
Psala:
J60,SWITCH OPT - to je output device, pomyslela si - DVC TO, 'LOCAL'.
J60,SWITCH OPT DEVC TO, 'LOCAL'.
Ještě nestiskla klávesu ENTER. Pozorně si přečetla napsané, zkontrolovala každé písmeno, každou mezeru, čárku i oba apostrofy. Věřila, že tak přesně to Martin

diktoval. Měla vycvičenou paměť, dokázala si zapamatovat i složité formáty málo užívaných povelů a i těch nedovolených, riskantních povelů, které mohly vést k zásahům na discích; jedním takovým povelem smazala cestu k adrese adres, jediným stisknutím klávesy ENTER změnila osud všech pracovníků výpočetního centra, některým k horšímu, jiným k lepšímu. Ušetřen ale nezůstal nikdo, ani operátoři, přestože předstírají, že se jich to netýká.
Překvapilo ji, jak je klidná. Ke klidu přispěl i Martin: choval se sám tak klidně, tak dospěle, vyrovnaně ... zapůsobil na ni, takže dokázala překonat tu pověrečnou hrůzu, která ji najednou přepadla. Opravdu, je to jenom pověra, nesmysl ... a s těmi taroty taky musím přestat, teď, když budu paní milionářová Pittermanová. Protože já se za něho vdám znovu, rozhodla se.
Stiskla klávesu ENTER.
Počítač reagoval okamžitě:
UNVALID FIELD

"Máte to špatně, pani inženýrko," podotkla Veronika.
"To vidím," zavrčela na ni Eva. Unvalid field, neplatné znění povelu. Jenže, sakra, vždyť jsem to napsala dohře! Jé šedesát, čárka bez mezery, SWITCH mezera OPT mezera DVC mezera TO bez mezery čárka, apostrof LOCAL apostrof, přesně takhle mi to Martin diktoval.
Ledaže by ... co je na tom formátu divného? Za TO nebývá čárka. LOCAL mezi apostrofy, to je určitě správně, ale čárka za TO, divné, divné ...
Zkusíme to bez čárky, rozhodla se Eva.
J60,SWITCH OPT DVC: TO 'LOCAL'
Potom stiskla ENTER.
UNVALID FIELD, odpověděl počítač.
"Pani inženýrko, pani inženýrko, já jsem ho našla!" ozvala se najednou Najáda Veronika.
"Koho?" Co to žvaní ta holka? Našla Martina?

"Ten manuál, ten íbéemáckej. Já jenom myslela, že ho Martin má doma, a on se válí tady na skříni. Tam ten formát je, vážně, já ho viděla na vlastní oči! Počkejte, já to najdu!"
Nalistovala stránku 283 a tam stálo:
J60,SWITCH OPT DVC TO, 'LOCAL'
"Vidíte," řekla Najáda Veronika vítězně, "prve jste to měla správně."
Jak to říkal Martin?
V íbéemáckém manuálu je to špatně, a on, Martin, strávil půl dne zkouškami, než přišel na chybu ve formátu.
Tak to je konec.
Nebudu tady do rána hledat formát jednoho blbýho povelu, aby ta zparchantělá mašina vyrukovala zase s nějakou jinou kravinou. Chlapi. Hajzlové. Já to říkala tomu smradovi, že mašina chce jenom jeho, je to taky ženská, prostě se do tebe udělala, ty vole, a ty to nechápeš, běžíš s mladou husou do hospody, on šel s tou holkou, jak se jenom jmenuje ta studentka, pěkná kurva to asi bude, on s ní šel do hospody a na ni, na ženskou, která pro něho tolik udělala, se okamžitě krajc vajc vyprdnul jen proto, že ta druhá je o třiadvacet let mladší.
Dívala se na displej a displej hleděl jejíma vlastníma očima na ni.
Hele, řekla mašině, řekla té ženské tam uvnitř, hele, já na něm nemám žádnej zájem, já ti ho klidně přepustím, zejtra ho tu budeš mít, bude ti osahávat klávesy, bude se ti hrabat v tiskárně, vrazí do tebe takhle tlustej pakl štítků, už zejtra ráno tady bude, nemůžeš chvíli počkat? Na tomhle místě ti slibuju, že sama na něho nesáhnu, ani se na něho nepodívám, ani na něho nevzpomenu - já mám svýho chlapa, starýho, tlustýho, bohatýho Pittermana - prosím tě, prosím tě, uvolni ten pitomej džob, vždyť to můžeme odbejt během pěti minut!
"Zkusíme to ještě jednou," řekla Veronice. "Třeba je chyba v pořadí."

A psala:
J60,SWITCH DVC OPT TO, 'LOCAL'
Vyslyš mě, prosím!
Mašina ji nevyslyšela. Napsala:
UNVALID FIELD
"Tak víš co?" řekla Eva Veronice. "My se na to vysereme a prostě to svinstvo zkenslujem."
Veronika jen zavrtěla hlavou - ne proto, že by snad nechtěla JOB SANCE zkenslovat, už dávno navrhovala to jednoduché řešení a madame de Blazeque je pěkně máklá, že ji neposlechla a nechala džob viset - už kolik hodin, ano, je to už několik hodin! Zavrtěla hlavou nad hrubostí výrazu. Eva před operátory nikdy nemluvila sprostě.
Eva krátkými prudkými údery do klaviatury psala:
JOB 60, CANCEL
Vztáhla ruku nad klávesu ENTER.
Podívala se na ni nenávistně.
Ty jedna zasraná kláveso, co mi ještě vyvedeš?
Zazvonil telefon.
Nechala ruku klesnout do klína. Na ramena jí padl pytel cementu. Uvědomila si, jak se potí, přestože ze vzduchových kanálů proudil klimatizovaný vzduch o teplotě jednadvaceti stupňů.
"Prosím," řekla do sluchátka.
"Tady Rocman, vrátnice."
"No, co je?"
Infarkt. Já dostanu infarkt. To není možné, to přece ...
"Je tady pan Potměšil."
"Cože?"
Rocmanův hlas zněl zvláštně, slavnostně. Evu napadlo, že admirál čekatel prožívá velký den svého života.
"Přivedla ho policie. Dva soudruzi od kriminálky. Já řekl stůjte a oni mi ukázali odznaky, ale já řekl, to mě nezajímá, tohle je střežený objekt! Mám příkaz nevpustit do objektu cizí osoby po pracovní době, soudruzi,

já jsem zrovna tak úřední činitel jako vy, tohle jsem jim řekl!"
"Vy nejste úřední činitel, pane Rocman, vy jste blbec a koukejte ty dva soudruhy od kriminálky hezky rychle pustit!"
Praštila sluchátkem. Telefon pukl, vidlice se rozlomila. Najáda Veronika vydechla velmi tiše, byl to skutečně jen tichoučký zvuk - vzlyk umírající kopretiny.
Madame de Blazeque zuřivě praštila do klávesy ERASE a nerealizovaný povel JOB 60, CANCEL zmizel z obrazovky.
Otočila se k Veronice a vyštěkla:
"Na nic nesahej. Rozumíš, na nic. A vůbec, běž pryč. Běž domů. Já tě tu nepotřebuju. Co na mě čumíš? Popadni čepici a mazej!"
Najáda Veronika se rozbrečela. Už toho na ni bylo moc.
Ještě nikdy neslyšela žádnou ženu tak sprostě mluvit.
"Bůůůůů . . ."
Eva ji popadla za loket a vlekla, plačící, do šatny. Za dveřmi už duněly rázné mužské kročeje. Eva se znechuceně podívala na ubrečenou akvabelu, která marně šťourala klíčem v zámku své skříňky. To jsou kroky! Jdou sem chlapi. Marná sláva, my ženský stojíme za hovno.
Otevřela dveře.
Trojice mužů, Martin vpředu, plešatý kriminalista s otylým Pepou o schod nad ním, rázovali schodištěm, které bylo osvětleno jen nouzovými lampami.
"Nadporučík Lebeda," pravil kriminalista stroze. "Jdeme vykonat prohlídku u zadrženého Potměšila. V jeho kanceláři nebo dílně nebo co to tady vlastně máte."
Eva ho neposlouchala a neslyšela ani šramocení Veroniky, která už skříňku otevřela, a teď, užaslá, si oblékala naruby svůj zimní kabát.
"Neříkala jsem ti to? On tě tady chce mít. . .," řekla tiše Martinovi.

Martin pochopil. Zacvakaly mu zuby.
"Tak jdeme, Potměšil," pravil poručík Lebeda.
"Pane poručíku, soudruhu, dovolte tady Potměšilovi, zadrženému, aby ...," žadonila Eva úpěnlivě.
"Podívejte se, mladá pani," řekl Lebeda. "Nevím, jak to pan Potměšil dělá, ale je obklopenej ženskou tělesnou stráží. To je úplná garda Amazonek. Jedna nás chtěla zastřelit šípama v tom pajzlu v Hybernský a vy nejspíš nás budete bodat jatagánem. Mám toho až pocaď."
Hranou dlaně si přejel po krku. Pepa přikývl: taky toho měl až pocaď. Lebeda dodal:
"Takže, dámo, jestli chcete panu Potměšilovi pomoct, tak přestaňte rušit úřední výkon."
"Musíte se ale přezout!" ozvala se přísně Veronika, už oblečená do kabátu, správné, límcem navrch. "Dovnitř nesmí nikdo v botách."
"Cože?" zeptal se Pepa přísně, ale poručík Lebeda ho zadržel.
"My se přezujeme, Pepo. Všechno musí bejt v rychtyku. Tak jdeme, Potměšil, kde máte ten svůj ajnclík?"
"Vy ho tedy k počítači nepustíte?"
"Ne, milá pani. Tak pohyb, mladej!"
Obuti do galoší (Martin i Eva si vzpomněli na příhodu s bednou, která je poprvé svedla dohromady) kriminalisté vykročili ke dveřím do provozních prostor. Zastavilo je volání vrátného Rocmana. Znělo shůry, tříštěno hladkými stěnami bylo táhlé jako volání alpinisty, který někde na Anapurně sklouzl a uvízl nad propastí na svém laně.
"Soudruzííí ... soudruzííí ..."
"Co je?" houkl Lebeda.
"V tom vašem autěééé ... něco tam troubíííí ... "
"Pojítko," řek! Lebeda přísně. "Pepo, skoč tam. A vy jděte pryč," řekl Veronice, která okouněla na prahu, "vy jděte tam," ukázal Evě na dveře do provozu, "a vy, Potměšil, zůstanete tady."

Eva se ale nehnula. Nemínila ustoupit ani o krok. Visela na Martinovi očima. Přenesla svoje rozčilení na něho. Byl bledý a chvěly se mu ruce. Lebeda si toho všiml, ušklíbl se a pomyslel si, že ptáček má strach: ztracené sinclairy přechovával tady na pracovišti, to je jasné. Případ je v kabeli. Starej bude zářit, až se zítra doví, jak rychle jsme to zmákli.
Pepa se vrátil už za několik minut. Vzal si Lebedu stranou a chvíli mu něco šuškal do ucha.
"Vážně?" podivil se Lebeda nahlas. Pepa horlivě přikyvoval a šuškal něco jako "našli ... našli".
Lebeda se zadumal. Pak se obrátil k Martinovi.
"Poslyšte, Potměšil, my teď odjedeme. Je vám jasný, že si nepomůžete, kdybyste chtěl zmizet, viďte? Já vám nechci radit, ale radu vám dám: zůstaňte tady a nikam nechoďte. Rozuměno?"
"Rozuměno," přikývl Martin.
"Tak jdeme, Pepo," pravil Lebeda a otočil se ke dveřím. Pepa významně sykl.
"Cože?"
Pepa se podíval na bílé přezůvky na poručíkových nohách.
"Aha," řekl poručík, sklepl galoše z nohou a už stoupal vzhůru po temném schodišti, osvětleném jen nouzovými lampami. Ani si nevšiml Rocmana, který stál v ohbí schodiště v bezvadném pozoru a salutoval.
Martina napadlo ve stejnou chvíli jako Evu, že by měl zavřít dveře.
Jejich ruce se setkaly na klice.

Martin usedl na kovovou židličku, popojel ke konzoli a soustředěně napsal :
J60,SWITCH OPT DVC TO, 'LOCAL'
Dopsal, zkontroloval formát povelu a odeslal ho stisknutím klávesy ENTER.

Na displeji se objevil nápis:
COMMAND ACCEPTED
Hned potom:
JOB SANCE IS IN STEP RI
"Jede!" vykřikla Eva nadšeně. Stála bezhlesně až do této chvíle Martinovi za zády a ožila teprve, když počítač potvrdil, že její džob vstoupil do první fáze READER INTERPRETER, kdy bude příkazy překládat z jazyku assembler do svého strojového jazyka.
"Jede!" opakovala, sklonila se k Martinovi, aby ho objala a vtiskla mu pusu na tvář. Neopatrně přitom vrazila do pojízdné židličky, Martin se trochu naklonil stranou, a jedno ze čtyř koleček židle povolilo. Mělo už namále, jak se později ukázalo, a byl to div, že se židle neporoučela už dávno a že praskla pod štíhlým Martinem a ne pod tělnatým doktorem Sícem, nebo tenkrát, když na něm dováděla madame de Blazeque s krasavcem Jínou. A dost možná, že osa kolečka dostala první trhlinu právě tehdy.
Kolečko prasklo a Martin, vyvedený z rovnováhy doslova i obrazně, sletěl ze židle a dopadl tváří na hranu pojízdného stolku na převážení magnetických pásků. Vykřikl, nejdříve leknutím, a pak znovu, bolestí. Přitiskl dlaň na tvář.
"Martine! Co se stalo?"
"Podívej, teče mi krev ..."
"Nesahej na to. Seď a nesahej na to. Vyčistím ti to."
Vyběhla z kukaně a zamířila rovnou k řadiči stojanů magnetopáskové paměti. Napadlo ji, že dnes večer, kdy všechno je divné, kdy nic neběží tak, jak má běžet, kdy cosi uvolnilo neznámé síly, dnes večer láhev s chemicky čistým lihem nebude stát na svém místě, a byla proto překvapena, když zjistila, že láhev na řadiči stojí jako včera, jako před týdnem, jako vždycky.
Popadla láhev, běžela zpět do kukaně a tam si klekla vedle tiše sténajícího Martina. Z kapsy vytáhla čistý kapesník, odzátkovala láhev, přitiskla její hrdlo na bílou

plochu kapesníku a hned vzápětí přiložila navlhčenou látku Martinovi na ránu.
Martin strašně vykřikl a vší silou jí odrazil ruku.
"Přece nebudeš vyvádět kvůli malému štípnutí..."
Ale to už ucítila čpavý zápach tetrachloru.
Vzápětí si vzpomněla, o čem se hovořilo na poslední poradě u ředitelky: chemicky čistý líh pro čištění se bude napříště vydávat jen omezeně, tak to Taubová diktovala do zápisu, a čištění lihem se bude provádět jen za přítomnosti vedoucího provozního oddělení Buriana. K běžné údržbě se bude užívat tetrachloru. Námitku soudruha Buriana zamítla ředitelka Taubová s rázností sobě vlastní: ano, tetrachlor je zdraví škodlivý, ale líh je ještě škodlivější - slyšel snad někdy Burian o tom, že by tetrachlor byl nazýván metlou lidstva?
"Pojď, rychle, musím ti to opláchnout. Dělej, sakra!"
Popadla ho za loket a plnou silou mu pomáhala vstát. Byl tak zmámený bolestí, že by bez ní zabloudil - na konci chodby chtěl zahnout doleva, místo aby se dal vpravo, k záchodům. Vpadli na dámskou toaletu, Eva se nezdržovala hledáním vypínače a vrazila Martinovi hlavu do umývadla. Udeřil se bolestně o kohoutek, ale poleptané místo ho bolelo tak hrozně, že úder do čela ani nevnímal.
Eva zprudka roztočila kohoutek.
Z hrdla se ozvalo smutné zachroptění Rouravce, zádumčivého obyvatele potrubí. Také v budově výpočetního centra Pragostavu netekla voda.
Eva si vzpomněla na jakýsi válečný román, ve kterém se dočetla, že vojáci si na rány močili, když neměli k dispozici vodu, ale rozhodla se, že tohoto krajního způsobu užije jen v případě, že nebude možno realizovat druhý nápad, který jí prokmitl hlavou. Dovlekla zmámeného Martina do kabiny, křikla tam na něho, aby si klekl, a dlaní nabírala vodu ze sifonu klozetové mísy.
Bolest odešla tak náhle, jako přišla. Martin se opřel

o stěnu kabiny a přivíral oči slastí, když ho Eva polévala vodou ze záchodu. Rozkoš je někdy relativní pojem.
"Je už to lepší ?" ptala se.
"Dobré je to. Vážně, už to jenom trochu pálí."
"Musíš k doktorovi. Čím dřív, tím líp."
"Evo, co se to děje?"
"Dala jsem ti na tvář tetrachlor. Promiň, já ale za to opravdu nemůžu ... Byla to smůla, nešťastná náhoda."
Chytil ji za zápěstí.
"To všechno ... nemůže být náhoda!"

Vykřikl ta slova, protože už mu to bylo jasné, to nemohla být náhoda, určitě to nebyla náhoda, a on chtěl, aby to Eva také pochopila.
V tu chvíli se ozvaly odporné chechtavé zvuky. Ve tmě zněly obzvláště příšerně, jako by sem vtrhly hyeny a smály se nad zdechlinou štěpní antilopy, anebo nějaké příšery, které se radují z toho, že jim bylo dovoleno aspoň na chvíli opustit hrob.
"To je přece voda ...," zašeptala Eva. "Už zase teče voda."
"Proč teď teče a proč netekla před chvílí? Proč jsi mě musela ošetřit vodou z hajzlu? Proč?"
Mluvil tiše, skoro šeptem, jako by se bál, že někdo nebo něco ho uslyší.
"Sama jsi mi říkala, že mě tu mašina chce mít ... ona si mě sem přitáhla, copak to nechápeš? Já nechtěl přijít, ale ona mě sem dostala tak jako tak."
"Přivezli tě sem policajti," řekla Eva tak klidně, jak jen to uměla. Znělo to ale nepřirozeně.
"Přivezli, ale zase odjeli a nechali mě tady, protože mašina ... protože on si to tak přál."
" Blázníš."
"Já blázním? Vždyť ty sama ... vždyť ty sama jsi s tím začala! Já ti nadiktoval formát toho povelu špatně, nadiktoval jsem ho tak, jak je v manuálu, protože jsem zapomněl, že mezi ó pé té a dé vé cé jsou dvě mezery a ne jedna. Jak jsem to mohl zapomenout? Stálo

mě to půl dne pokusů, než jsem zjistil, že je v tom tahle zrada. Znáš jiný formát, ve kterém by byly dvě mezery za sebou?"
"Nelam si s tím hlavu. To všechno je jenom souhra náhod."
"Právě proto si s tím lámu hlavu. Právě proto, že je to souhra. Kdo ji zkomponoval, tu souhru, a proč?"
"Teď se musíš dostat k lékaři. Pojď," řekla. "O tom si budeme povídat zítra."
Vyšli na chodbu. Na konci temného tunelu modravě zářil počítačový sál. Klimatizace si vedla svou jednotvárnou písničku a za sklem, jako vorvaň v akváriu, ležel EC 1047 a přežvykoval JOB SANCE.
Blížili se ke dveřím, jimiž se vcházelo skleněnou stěnou do sálu. Před prahem se Martin zastavil.
"Já tam nepůjdu. Počkám na tebe venku."
Eva ho objala a přitiskla mu tvář k hrudi. Pak vstoupila do sálu, prošla kolem regálu s magnetickými páskami a vešla do kukaně. Na displeji stálo:
JOB SANCE IS IN STEP SETUP
A o řádku níže
J60 IS WAITING FOR MGT ACM O6 55
Chce pásek ACM 06 55, pomyslela si Eva. Zamávala na Martina, usmála se na něho (v tuhle chvíli ho skutečně milovala, chudáčka, stál na chodbě celý zkroušený, držel si popálenou tvář, vlasy měl zplihlé, že jsem mu ale dala zabrat, rozbila jsem mu obličej, popálila ho tetrachlorem a nakonec polila vodou z hajzlu) a bez váhání zamířila k regálům, pásky tam visely na kovových tyčkách, přichyceny háčkem na plastikovém obalu, je třeba do pásku ťuknout, on se zhoupne dozadu a pak dopředu - a chňap, už je polapen, vysunul nos ze řady a to se nikdy nevyplácí. Eva pracovala rychle, mechanicky. Sejmula ochranný obal, ze středu vytáhla pojistný kroužek a hodila ho na zem (tak to dělají chlapi; ostatní programátorky a operátorky ukládají kroužky

do krabice od bot) a otevřela posuvná skleněná dvířka stojanu jedničky, šlo jí to ráz na ráz, uvolnila pojistku, nasadila pásek, zaklapla pojistku, vsunula jednu smyčku do podtlakové komory, stojan vydal neslušný zvuk, když do sebe vtáhl druhou smyčku, jemné klepnutí do tlačítka GOTOV, tlačítko zeleně zazářilo a zbývala už jen poslední operace - zavřít posuvná skleněná dvířka.
Eva se ohlédla po Martinovi (opíral se o stěnu a díval se na ni), přehmátla se a vsunula obě ruce do prostoru v bezprostřední blízkosti magnetických hlav. V tom okamžiku se stroj rozběhl, Eva chtěla ucuknout, ale prsty pravičky se dostaly mezi pásek a středovku.
Vykřikla.
Martin to všechno pozoroval skleněnou stěnou a sotva se to stalo, rozběhl se ke dveřím, div je nevyrazil, rozlétly se, až narazily klikou do boku plechové skříně, a už pádil Evě na pomoc.
Nebylo toho třeba, protože Eva prsty vytrhla, volnou levičkou udeřila do tlačítka SBROS a stroj zastavila, a hned se otočila a vykřikla:
"Stůj!"
V poslední chvíli si všimla toho, co Martin neviděl: technici odpoledne odklopili jeden díl podlahy a pracovali na kabelovém spojení. Jakmile jim padla, práce nechali (dělali to od té doby, kdy ředitelka Taubová utužila režim a trvala na vteřinově přesném dodržování pracovní doby) a podlahu nechali otevřenou. Počítali s tím, že se operátoři vyhnou, anebo, budou-li chtít, podlahu sami zavřou. Není to nic těžkého, dokáže to každý.
Kdyby měl službu doktor Síc nebo Martin, podlahu by bezpochyby zavřeli. Najáda Veronika ale byla z jiného těsta. Pokud by jí to někdo nenařídil, neuhasila by ani doutnák vedoucí k sudu prachu, na kterém by seděla, natož aby zakrývala vlčí jámu v podlaze!
Martin se zarazil v poslední chvíli. Kdyby Eva neza-

křičela, byl by asi otvor přeskočil, ale protože se lekl, chtěl se zastavit a na hladké korkové podlaze mu ujely nohy, a do

jámy spadl vzpřímený jako žehlicí prkno.
Ozval se praskavý zvuk.
Martin strašně vykřikl, zlomil se v pase a dopadl přední polovinou těla na podlahu. Zůstal tam ležet, paže rozhozené do stran, tvář přitisknutou k zemi.
Ustrnulá Eva se neodvažovala ani pohnout.
V Martinových vlasech se něco zalesklo. Malý červený hádek vystrčil hlavičku a čile se rozběhl po podlaze. Za ním dva další a začali jeden druhého vesele honit po žluté korkové krytině.
Na průběh následujících několika minut se Eva později rozpomínala jen matně a vybavovaly se jí pouze hlavní události, či spíš statické obrazy, některé zvuky, a hlavně pocit krystalicky čisté hrůzy, která ochromuje pohyb a zbavuje člověka rozumu.
Číselník telefonu pukl, sotva se ho dotkla, aby vytočila číslo nouzového volání. Opravdu se ho jenom dotkla. Zřejmě jeho osa praskla, když Martin padal ze židle a udeřil do něho rukou. Mnohem přesněji si pamatovala, co se odehrálo, když doběhla do šatny a zjistila, že dveře na schodiště jsou zamčené.
Tloukla do nich oběma pěstmi, tak dlouho, až ji uslyšel vrátný Rocman. Ozval se znenadání - musel stát hned za dveřmi, tak silně a zřetelně ho slyšela.
"Co se to děje!" houkl přísně.
"Pusťte mě ven! Potřebuju zavolat záchranku!"
"Zamknul jsem dveře z bezpečnostních důvodů," pravil vrátný Rocman. "Nařídili to soudruzi z bezpečnosti."
Jindy by Eva spustila zostra, ostatně to dnes už předvedla, ale na ostrý tón už jí nezbývaly síly.
"Pane Rocman," řekla prosebně, "pusťte mě. Martin Potměšil potřebuje ošetření."
Vrátný Rocman se ale už v tu chvíli vzdaloval od dveří, takže ji neslyšel, už proto ne, že si huhlal cosi o před-

pisech a o tom, že se nenechá zavřít. V ohbí schodiště se otočil a vyjádřil tu myšlenku nahlas:
"Já se nenechám zavřít, vy ... sprostá nádobo!"
Admirál, který se nikdy nestal admirálem, přestože jím ve své duši byl (věděl předobře, že by si admirálské prýmky zasloužil, kdyby mu osud byl příznivěji nakloněn), nikdy nezapomene té nemravné ženské, kterou notabene přistihl při pohlavním styku, jak sprostě mu nadávala. Sice to bylo telefonicky, ale to taky platí.
Vrátil se do kukaně, usedl před zapnutý televizor (na programu byl veselý pořad, Miloš Kopecký ve fraku právě zpíval rozmarnou písničku, která měla tento refrén: "ženské, ženské, ženské..., ty jsou sakramentské!"), chvíli ostražitě poslouchal a pak řekl:
"To teda jo, ty jsou sakramentské!"
A vyvěsil telefon, protože ta sakramentská Blažková ho bude určitě otravovat.
Eva se zatím pokoušela dveře vylomit, jenže na to by nestačily síly ani pěti chlapů: vstup do podzemí, kde bylo uloženo elektroniky za milióny, chránily důkladné dveře ocelové. Marně doléhala na kovovou výplň váhou svého drobného těla, které bylo vhodné k ledasčemu, ale ne k vylamování vrat. Pohmoždila si rameno, to byl jediný výsledek celého úsilí.
Po této scéně následuje ve vzpomínkách Evy Blažkové prodleva neboli okno, jak říkávají těmto stavům kořaličkové z mokré čtvrti. Nějak se jí podařilo Martina z jámy vytáhnout, položila ho na zem a pod hlavu mu strčila pečlivě naskládaný pracovní plášť. Uvažovala právě, ve které kanceláři je zavedený telefon se státní linkou: dveře do kanceláře bude možná snadno vylomit. Ve které kanceláři ale může státní linka být? Ředitelka Taubová nechala drasticky snížit počet telefonů se státní linkou. Toto opatření postihlo zejména provoz (se svou nenávistí k provozu se netajila): "Ať počítaj, a netelefonujou," prohlásila. Právo možnosti napojení na státní linku si uhájil Standa Burian, ale jeho pracov-

na - dílna má vchod oplechovaný a navíc zamřížovaný.
Z úvah ji vytrhlo zařinčení zvonku.
Její první reakcí byl úžas a vzápětí stud nad vlastním úžasem: čemu se divíš, káčo pitomá? To, že nemůžu volat ven, nebrání jiným volat sem!
Zvedla sluchátko.
"Evo?"
"Adolfe!"
Málem se rozbrečela, štěstím, úlevou, byl to Adolf Neubauer, její přítel a protektor a ...
"Volal jsem k tobě, a když to nikdo nebral ... Co se děje? Jak to, že ..."
"Adolfe, přijeď, zavolej záchranku ... přijeď záchrankou ..."
Dlouho to trvalo, než se Adolfovi Neubauerovi podařilo vypáčit z rozčilené programátorky popis alespoň hrubých obrysů událostí tohoto večera a noci.
"Evo, dobře mě poslouchejte. Já hned beru auto a jedu tam a záchranku taky posílám. Ale to nebude nic platné."
"Jak to, nic platné? Jak to? Jak to?"
"Copak to nechápeš? On chce Martina zabít! A bojím se, že mu v tom nikdo nedokážeme zabránit."

Martin se probral z mrákot. Nad sebou spatřil starostlivý obličej Evy Blažkové.
"Martine ...," zašeptala a usmála se. "Lež. Klidně lež. Už tu bude brzy lékař. Právě jsem mluvila s Adolfem. Posílá sem

sanitku."
Martin přivřel oči a maličko zavrtěl hlavou.
"Ta sanitka sem nikdy nepřijede. Naboura se. Dojde jí benzín. Řidiči se spustí z nosu krev. Nenajde sem cestu. A vždycky to bude náhoda."
"Martínku, takhle nesmíš mluvit. Prosím tě!"
Ostrá bolest Martinovi projela nohou rychlostí expres-

ního vlaku, vystřelila z kotníku (byl zřejmě zlomený), ožehla mu koleno a kyčel, až se zasekla do mozku.
"Bolí?" tázala se Eva.
"Jak to vypadá s tvým džobem? Jede?"
"Už je ve stepu GO."
"Centrální procesor?"
"Na sto procent."
Přivřel oči.
Centrální procesor je stoprocentně využitý, a přesto počítač ještě s džobem neskončil. Tím si byl Martin jist: kdyby JOB SANCE skončil, ať už endem nebo abendem, Eva by mu to jistě řekla. A už by tu byla sanitka, lékař ...
"Postupuje vteřinu po vteřině," navázala bázlivě Eva.
"Martine . . ."
Strach mu sevřel srdce.
"Něco se stalo?"
"Já ho chtěla zkenslovat. Chtěla jsem to svinstvo zastavit, chtěla jsem ten džob zrušit ..."
"Nešlo to, viď?"
"Displej nevypisuje povely. Jakmile napíšeš MODIFY nebo VARY, displej odpovídá COMMAND NOT ACCEPTED. Správně reaguje jenom na dotazy na funkce. Na INQUIRY ti odpoví všechno."
"Chrání sám sebe ...," šeptal Martin.
"Přece tomu nevěříš!"
"Evo ..., řekla jsi Adolfovi, co se tady děje?"
Po chvilce váhání Eva přisvědčila.
"Co tomu říkal? Co si o tom myslí?"
"Řekl, že ... to jsou náhody."
"Samozřejmě to jsou náhody! Ale proč to tak je? Proč mě ty náhody sem přivedly? A proč mě tu stíhá jedna nešťastná náhoda za druhou? Evo, řekni mi, co si o tom myslí Adolf."
To není možné ..., pomyslela si Eva. On mi snad čte myšlenky. Jenom umírající dovedou číst myšlenky cizích lidí - říká se to o nich. Došly věci tak daleko, že Martin umírá?

Zlomil si nohu. Někdy se nešťastnou náhodou uvolní částečka morku, dostane se do krevního oběhu a nastane embolie. Nešťastná náhoda.
Čeká počítač na tuhle náhodu?
"Adolf si myslí, že počítač mě chce zabít. Viď, že ti to řekl."
"Nemluv hlouposti. Copak takový počítač může něco chtít ?"
Znělo to falešně, nepřirozeně. Až do této chvíle vedle Martina klečela. Teď vstala, zalovila v kapse a vytáhla cigarety.
"Nekuř tady . . .," zaprosil.
"Vadí ti kouř?"
"Mohlo by se něco stát ... Bojím se, Evo. Já nechci, aby mě zabil."
Nové vlny bolesti na něho dorážely. Mluvil pomalu, čím dál tišeji. Zazdálo se mu, že vedle Evy stojí Radka, nebo to byla jeho maminka? Mámo, tak konečně to vím, chtěl zašeptat, konečně vím, proč taťka tak usiloval o zřízení toho nového střediska. Měl zálusk na vilu, proto ten spěch a shon, proto intervence, proto ty hodiny strávené tam a zas onde při jednání a přejednání a pojednání ... Taťka, šikula taťka, ten se vyzná v tlačenici. Jak by si asi počínal na mém místě? Jakou výhodu by vytěžil z téhle situace?
"Jsi tu, Andreasi? Nebo teď už slyšíš jenom na Andreje ?"
Eva, která si i přes Martinovu prosbu zapálila cigaretu, si znovu klekla.
"Potřebuješ něco, Martine?"
"Potřebuju tvoji radu, Andreasi. Chce mě zabít počítač, to je legrace, viď? Věřil bys, že se něco takového může stát? On mě prostě utluče nešťastnými náhodami. Poraď mi, co mám dělat, jak se mám ubránit?"
Díval se přímo na Evu, ale neviděl ji. Vnímal jenom světlo a stín, světlo bylo sírově žluté a stíny zčernaly, zneprůhledněly.
"Jako vosa," poznamenal Martin.

"Jaká vosa?"
Vzpomněl si asi na nějakou holku, pomyslela si Eva. Já z toho jeho blouznění taky přijdu o rozum.
V černožlutém světě přízraků, obklopen vidinami, si Martinův rozum vybudoval kavernu klidu, kam se uchýlily

poslední částečky soudnosti, Logika s Fantazií, Rozvaha s Pamětí, ubožáci zdrásaní a odraní, podobni členům štábu armády rozprášené nepřítelem, velitel padl, většina vojáků zahynula nebo je v zajetí a jen hrstka důstojníků se snaží o záchranu situace.
"Máme ještě nějakou naději?" ptá se Rozvaha.
"Pramalou, takřka žádnou," míní Logika.
Paměť je o něco optimističtější.
"Už to, že jsme až doposud vyvázli, nám dává naději," namítla.
"Posuďme, jaké jsou možnosti protivníka, a z nich vyvodíme naše šance," navrhuje Soudnost.
Analýzy se ujala Fantazie.
"Od prvopočátku se protivník snažil o naši záhubu. Znehybněním těla Martina Potměšila si ale znesnadnil situaci. Dokud se Martin Potměšil pohyboval v prostoru, byl vystaven nástrahám nešťastných náhod."
"Proto také JOB SANCE postupuje tak pomalu, vteřinu po vteřině," připomněla Paměť. "Pokračujte, kolegyně."
"Protivník zabrání příjezdu záchranky, o tom nemusíme pochybovat. O pomoc měl volat Adolf Neubauer. Náhodou se nemusel ze svého aparátu dovolat, šel tedy ven, volat z budky. Všechny budky v širokém okolí jsou náhodou rozbité. Pokusil se telefonovat z nočního podniku, ale nepustili ho dovnitř. Zastavil hlídku Veřejné bezpečnosti, ale mluvil tak zmateně, že vzbudil podezření, a když se ukázalo, že nemá občanský průkaz, hlídka ho odvezla na okrsek. Z okrsku volali do výpočetního centra, ale vrátný Rocman vyvěsil telefon. Okrsek Veřejné bezpečnosti se proto spojí s dispečinkem hlídkových vozů. Jeden je právě na cestě kolem výpočetního centra. Na pokyn dispečinku vůz zastaví před

centrem, hlídka vystoupí, vrátný Rocman ovšem nespí, jde hlídce vstříc a hlásí, že v objektu je všechno v pořádku. Na dotaz, zda je v objektu raněný, který potřebuje odvoz do nemocnice, vrátný Rocman odpoví, že nikoli, neboť on, vrátný Rocman, by o tom musel vědět. Hlídkový vůz tedy odjíždí, osádka podá hlášení dispečinku, ten se spojí s okrskem a zde Adolf Neubauer prožije horkou chvilku, neboť úřední orgánové nechovají sympatie k občanům, kteří se je pokoušejí vodit za nos."
"Vy ale máte fantazii, kolegyně," praví Logika. "Zní to ovšem logicky."
"To bychom měli," dí Rozvaha. "Martin Potměšil leží na zemi, pod hlavou má složený pracovní plášť, nehýbe se. Vydrží tu celou noc?"
"Vydrží," odpoví Logika. "Na zlomeninu kotníku se neumírá."
"V šest hodin ráno přijde nová směna," připomene Paměť.
"Najde Martina Potměšila, zavolá pomoc. A počítač neskončí JOB SANCE do šesti hodin ráno tím tempem, kterým teď pracuje."
Fantazie má nápad.
"Už to mám," řekne. "Počítač potřebuje ještě jednu nešťastnou náhodu, potřebuje posílit pole nešťastných náhod kolem Martina Potměšila, aby vyrovnal vzrůst intenzity pole šťastných náhod uvnitř sama sebe. Pak JOB SANCE dovede do endu v krátké době!"
"A Martina zabije," podotkne Logika. "Vracíme se k té původní otázce: Jaké má možnosti? Čím by mohl Martina Potměšila zabít?"
Všechny tři, Logika, Rozvaha i Paměť, se jaksi mimoděk podívají na Fantazii.
"Mohl by ho zabít výbojem elektrického proudu," přemýšlí Fantazie nahlas. "V tiskárně F 04 je několik obnažených kabelů. Počítač by mohl požádat o zásah na tiskárně, a kdyby Martin neopatrně - nešťastnou náhodou - zavadil o kabel, elektrický proud by ho mohl při troše smůly i zabít."

"Jenže Martin je nepohyblivý. Kdyby počítač žádal o zásah na tiskárně, ohrozil by Evu Blažkovou, ne Martina Potměšila."
"Třeba je mu to jedno, kolegyně Logiko," odpoví Fantazie.
Ale Paměť se hlásí o slovo.
"Není mu to jedno. Proč by jinak vynaložil tolik úsilí, aby řetězcem náhod přiměl právě Martina Potměšila k příchodu do výpočetního centra?"
Tuto fázi porady uzavírá Rozvaha:
"Elektrický proud nepřipadá v úvahu. Jaké jsou další možnosti, kolegyně ?"
Fantazie, polichocena zájmem kolegyň, hbité odpoví:
"V úvahu připadá i voda. Jak víme, voda v budově už teče. Za určitých okolností - a my musíme uvažovat i s nejvýše nepravděpodobnými náhodami - by se Martin Potměšil mohl dostat do dosahu automatického hasicího zařízení. Kdyby hubice hasicího zařízení náhodou dostala pokyn k činnosti - například tak, že by čidlo nesprávně vyhodnotilo kouř z cigarety Evy Blažkové - hubice by mohla zaplavit Martina Potměšila vodou."
"Čili hrozí utopení," uvažuje Logika, ale vzápětí zavrhuje i tuto variantu. "Nepřichází v úvahu."
"Proč?" ptá se Fantazie uštěpačně a poněkud uraženě. Je pyšná na konstrukci, již právě vytvořila. Od věků Fantazie věří, že dokáže uvažovat logičtěji než ta hloupě suchá Logika.
"Neexistuje prostředek, jak vodě zabránit v zaplavení volných prostor pod podlahou sálu počítače," vstupuje do debaty Paměť. "Voda by zkratovala vedení elektrického proudu. Počítač by poškodil sám sebe."
"Vody se nemusíme bát. Je ještě nějaká jiná možnost ?"

Na tuto otázku, již položila Rozvaha, dlouho nedokáže nikdo odpovědět, až najednou Fantazie hlesne:
"Vzduch ..."
"Jaký vzduch?"
"Martin Potměšil potřebuje vzduch, ale počítač není

živý organismus a bez vzduchu se obejde. Co kdyby klimatizace nešťastnou náhodou zablokovala vzduchové kanály, které přivádějí vzduch do sálu, a náhodou udržela v chodu jen odsávací ventilátory? V krátké době by se Martin Potměšil udusil ... i s Evou Blažkovou, ale předpokládejme, že počítači na životě jedné systémové programátorky tolik nezáleží."
Logika s Pamětí a Rozvahou se pozorně dívají na svoji družku. Že by trochu žárlily? Fantazie je z nich rozhodně nejkrásnější, má veliké třpytivé oči, vlasy jí splývají po ramenech v bujných kaskádách, i její roucho, značně umícené prožitými strázněmi, neztratilo nic na vznosnosti. Paměť, to je stařenka zahleděná do minulosti, Logika je bezprsá a bezboká mužatka a ani Rozvaha se svou přísně střiženou ofinou nevypadá nějak přitažlivě.
Ozve se Paměť a řekne mrzutě, jakoby mimochodem:
"Počítač potřebuje vzduch."
"On snad dýchá?" ptá se Logika uštěpačně.
"Svým způsobem ano. Potřebuje vzduch k chlazení. Ve vzduchoprázdnu - i za nepravděpodobného předpokladu, že by ventilátory dokázaly vyčerpat vzduch z celého obrovského sálu - by nemohl pracovat. Vnitřní teplota by neúnosně stoupla daleko dřív, než by se Martin Potměšil začal dusit. Počítač potřebuje vzduch víc než on."
"Trochu mi fušujete do řemesla," řekne Logika trochu vyčítavě. "Ale děláte to dobře, to vás omlouvá."
"Tak potom ...," obrátí se Fantazie na Rozvahu tázavě.
"To se ptám já vás," odpoví Rozvaha.
"Mě nic nenapadá."
"Můžeme tedy usoudit," dí Rozvaha, "že Martin Potměšil je v bezpečí a nestane se mu nic, dokud zůstane na svém místě a vyčká příchodu lékaře."
Martin otevřel oči. Usmál se.
"Nemůže se mi nic stát, Evo," řekl.
Evě se ulevilo. Bála se, že zase začne blouznit.

"Už je ti líp?" Pohladila ho po čele. Měla příjemně chladnou dlaň.
"Přestává to bolet."
"Popojeli jsme ?"
"O dvě vteřiny ... za deset minut."
Ohlédla se na dlouhou řadu plechových skříní, které v sobě ukrývaly nekonečně složité předivo obvodů počítače EC 1047. Tam někde je ukryt generátor náhodných čísel a počítač, pohroužený do pole šťastných náhod, trpělivě vyčkává na správnou konstelaci, aby se rozhodl k dalšímu kroku na cestě za adresou adres.
"Do rána nebude hotov," podotkl Martin.
Usmála se a zavrtěla hlavou.
"Už mi na tom nezáleží. Ať se ten džob třeba složí."
"Na čem záleží?" zeptal se trochu naléhavě.
"Na to ti neodpovím," řekla Eva. "Na to si musí odpovědět každý sám. A každý je takový, na čem mu záleží. "
"Někomu nezáleží na ničem."
"Pan Není ... Žádný. Není jich zrovna málo, pánů a paní Žádných."
"Mně strašně záleželo na tom, aby si lidi o mně přestali říkat, že jsem papalášův synek, že mi tatínek stojí za zadkem a pomáhá mi, abych stál na vlastních nohou ..."
"Máš pocit, že teď stojíš na vlastních nohou?" zeptala se Eva sarkasticky.
"Budeš se divit, ale mám. Ale něco mě udivuje ještě víc: je mi to jedno. Chápeš to? Já vím, že stojím na vlastních nohou, že mi taťka nepomohl vůbec v ničem, že jsem se tu prosadil docela sám, ale je mi to úplně jedno. Jako kdyby to byla ... nějaká samozřejmost."
"Na tom není nic divného, Martine," odpověděla mu Eva. Vzala ho za ruku. "Dokud si dokážeš odpovědět, proč jednáš tak, jak jednáš, budeš jednat falešně. Jenom jednání bez vědomých důvodů je čisté. Něco ti povím, Martine, a možná že se tomu budeš divit, a možná

dokonce, že se na mě kvůli tomu rozzlobíš. Já tě měla vždycky ráda a vždycky jsem si tě vážila, ale opravdu jsem tě začala mít ráda a opravdu sis mě získal až dnes, protože ..."
Zarazila se. Vyrušil ji hluboký, rachotivý zvuk.
Ohlédla se.
Stojan magnetopáskové paměti číslo jedna se třásl. Posuvná skleněná dvířka se uvolnila a s třeskem spadla.
"Co to je?" zeptala se Eva znepokojeně a vstala.
Martin se pohnul. Ostrá bolest mu explodovala v kotníku. Nouzový štáb se sešel k rychlé poradě, Logika s Fantazií, Rozvaha a Paměť. Na slovo se ale zmohla jenom Fantazie. Na slovo, či spíš na výkřik:

"Středovka!"
Martin se vzpamatoval a nedbaje bolesti převalil se na prsa. Oběma rukama se opřel o podlahu a poraněnou nohu vtáhl pod sebe.
"Nechoď tam!" vykřikl.
Ale Eva udělala to, co by udělal každý operátor nebo systémák či technik: když viděla, že se uvolnila středovka na unášecím kotouči stojanu, chtěla stisknout tlačítko SBROS, aby stojan zastavila, středovku vrátila do správné polohy a stisknutím tlačítka GOTOV uvedla stojan znovu do provozu. To je rutinní zásah a ona sama ho už v životě vykonala bezpočtukrát.
"Stůj!"
Trochu se zarazila, snad se i chtěla zastavit, ale možná i náhodou trochu uklouzla. Martin - jako ve zpomaleném filmu - ji pozoroval, jak pokračuje v pohybu, postupuje vpřed, pomalu, vláčně. Brzy se dostane obličejem do úrovně unášecích kotoučů.
Teď už Fantazie věděla, co se stane, a Logika, Rozvaha a konečně i Paměť s ní byly zajedno: rozpínací pružina v kotouči praskne a těžký talíř magnetické pásky vyletí jako vymrštěný prakem. Vyletí a zasáhne Evu rovnou do obličeje.
Zabije ji?

Jistě. Pole šťastných náhod potřebuje rovnováhu v poli nešťastných náhod. Počítač si vybírá daň a je mu jedno, kdo bude platit.
Martin se vymrštil kupředu. Veškerou energii vynaložil k tomu nadlidskému skoku. Odrazil se rukama i nohama, zdravou i tou bolavou, a kupodivu, asi náhodou, na hladké podlaze mu ani ruce, ani nohy nepodklouzly, takže ani zlomek vynaložené síly nepřišel nazmar.
Skočil a právě ve chvíli, kdy pružina s třeskem praskla a kotouč vyletěl jako náboj z minometu, Martin nabral útlou postavičku Evy Blažkové ramenem, a už tu byl náboj, středovka s páskem zasáhla Martina rovnou do tváře, a protože nešťastná náhoda dovede být za určitých okolností převelice nešťastná, prudkost úderu byla ještě znásobena tím, že rychlost letu středovky se sečetla s rychlostí Martinova skoku.
Eva a Martin dopadli na zem, středovka ještě chvíli letěla vzduchem, magnetický pásek se rychle rozvíjel, bylo to tak prudké, že pásek ve vzduchu syčel, ale protože je lehoučký, vzápětí se zklidnil a dopadal pomalu, elegantně a pokrýval nehybné tělo Martina Potměšila hustohustými smyčkami, jako serpentiny na Popelčině plese.
Eva zvedla hlavu.
V sále bylo ticho, snad i ta klimatizace se na chvíli umoudřila, jako kdyby někdo přiložil prst na sešpulená ústa a zasyčel na ni : pssst, nerušit.
Ticho ale netrvalo dlouho.
Kdesi v hloubi zešeřelého sálu zarachotila tiskárna. Nebylo to chaotické staccato úderů. Eva slyšela rytmus válečných bubnů kmene Vaziri, slyšela dopady sekyry gilotiny na Place de la Révolution, skandovaný potlesk davu jásajícího vstříc přicházejícímu tyranovi, slyšela třeskot okovaných holínek na dlažbě porobeného města. Slyšela rytmus vítězství.
Třesk, třesk, třesk, ratata rach, ratata rach.
Válec řádkové tiskárny rotoval pod vrstvičkou papí-

ru (separovaného na přístroji MADE BY MARTIN POTMĚŠIL) a ocelová kladívka na něm vyklepávala píseň triumfu.
JOB SANCE šťastně skončil a kladívka vyklepávala na papíře souřadnice cesty, která vede ke ztracené adrese adres, adrese ztracené a znovu nalezené, nalezené jen náhodou, protože z nabídky poskytované generátorem náhodných čísel si počítač vybíral jen ta správná čísla, a vybíral si jen ta správná proto, že byl ponořen do pole šťastných náhod, toho pole šťastných náhod, které je třeba vyrovnat polem náhod nešťastných, jak si to přeje zákon přírody, zákon rovnováhy, zákon parity.
Eva se ohlédla a vykřikla, když spatřila krev na mrtvolně bílé tváři Martina Potměšila, příšerně nehybného pod závějí magnetického pásku.
"Martine," vzlykla, smýkla sebou po podlaze, aby na něho dosáhla. Dlaní se dotkla jeho zápěstí. Ještě má teplou ruku, pomyslela si nelogicky.
Vzápětí nahmátla tep.
"Žije!" vykřikla.
A potom ji napadlo - už zcela logicky: jak je to možné, že Martin žije?

Jak to, že Martina stroj nezabil?
Otevřel oči, chvilku hleděl nechápavě na strop a potom ji vyhledal zrakem. Usmál se.
"Martine," vykřikla a pomohla mu posadit se.
Tiskárna triumfálně rachotila a Evě se koulely slzy radosti po tvářích. Tolik by toho chtěla Martinovi říct! Že ho má ráda. Že ho obdivuje, ale už ne jako chytrého kluka, už ne jako docela šikovného milence, ale prostě jako mužského.
Připomínala si jeho slova, že už mu nezáleží na mínění těch druhých. Že si dřív přál, aby všichni viděli, jak pěkně stojí na vlastních nohou, ale že teď už mu je to jedno. Ano, Martine, tak to má být,

chtěla by Eva říct, kdyby mohla. Jenom jednání bez vědomých důvodů je čisté. A chtěla mu také říct to, co měla na jazyku, když pružina praskla a kotouč vyletěl: že si ho poprvé začala opravdu vážit až v té chvíli, kdy odešel s tou druhou, s Radkou Jandovou, aby pomohl kamarádovi.
Dolehla na ni tíseň. Nepraskla pružina - nešťastnou náhodou - právě proto, aby mu to nemohla říct?
Přišourala se k němu po kolenou a objala ho, měkce a teple, jako maminka. Nevrle se jí vyvinul z objetí a přesto, že se ho pokusila zadržet, vstal. Muselo ho to bolet, ale přemohl se. Eva ale měla své mužské přečtené až moc dobře a okamžitě poznala, co se tu děje: Martin hraje divadýlko, roli zvanou Nezlomený Hrdina.
Snad ... snad nezpitoměl, napadlo ji. To by vážně bylo lepší, kdyby ho ta mašina zabila. Otevřela ústa, nadýchla se a chtěla vykřiknout: Martine, nebuď Nezlomený Hrdina, nebuď vůbec žádný hrdina, stačí, když budeš slušný člověk ...
Stačí? Jeden slušný člověk, slušný po celý život, stojí za sto pětiminutových hrdinů ...
Odkašlal si.
"Mimochodem, já to myslel s to vilou pro Pittermana vážně," řekl. "Taťka se s ním určitě dohodne."
Díval se, jaký dojem to na ni udělá. Tiskl čelisti, aby se mu na lících dělaly mužné boule. Bylo jí z toho smutno.
"To bude Ivan rád," řekla.
Tiskárna dorachotila. V chrámu teď už zklidnělého božstva EC 1047 nastalo ticho.
SANCE IS END, vybavovala si Eva Blažková nápis na displeji.
A jak dopadne JOB MARTIN? Bude to END, nebo ABEND?
I JOB MARTIN určitě skončil, musel skončit, ve stejnou chvíli jako JOB SANCE.
Napřáhl ruku a pomohl jí vstát.
MARTIN IS ABEND, napadlo ji a nové slzy se jí přehouply přes hrázku spodních víček.

VÝSTUP: END, NEBO ABEND?

Bezchybné zpracování úlohy (JOB) počítač EC 1047 oznámí sdělením END. Chybné zpracování oznámí sdělením ABEND. V obou případech provede výpis na tiskárně.

Adolf Neubauer:
Příručka pro operátory

Uplynuly tři roky.
Strakonickou silnicí mezi Příbramí a Milínem ujížděl stodvacetikilometrovou rychlostí směrem k Písku stříbrošedý dvoulitr BMW. Martin Potměšil řídil s klidnou neokázalostí zkušeného řidiče. Nevšímavě míjel škodovky a trabanty, moskviče a samary. Předjíždění řidiči se závistivě dívali po přepychovém voze a všimli si i té rusovlásky, která seděla vedle majitele vozu. Někteří z nich v ní poznali Kristýnu Šilerovou, mladičkou herečku, která v poslední době úspěšně soupeřila s Radkou Jandovou o nejvyšší příčku na žebříčku popularity u televizních diváků.
"Ještě dlouho?" zeptala se dívka.
"Asi patnáct dvacet minut," odpověděl Martin. Taky se těšil na víkend. Pitterman platí dobře, ale dovede z člověka vyždímat všechno, nebo skoro všechno. Snad v něm ještě něco zbude pro krásnou (a ve všech ohledech náročnou) Kristýnu Šilerovou.

Postavičku stopaře spatřil už na vzdálenost dvou, možná tří set metrů. Noha na plynovém pedálu se mu ani nezachvěla, ale když dojeli blíže, sešlápl brzdu. Bylo to krátké, ale prudké zabrždění, které by hůře stavěný vůz asi přivedlo do smyku. Dvoulitr BMW však seděl na vozovce pevně.
Hned vzápětí Martin přidal. Sto třicet koní se opřelo o hnací kola a stříbrošedý automobil brzy znovu nabyl původní rychlosti.
"Co se stalo?"
"Nic. Jenom jsem myslel, že to je . . ."
"Ty bys někomu zastavil?"
"Ale ne. Samozřejmě že ne."
Stříbrošedý vůz brzy zmizel stopaři z očí.
Smůla?
Ale ne. Andreas Schulman zamával ještě na tři čtyři auta a pak mu zastavila oktávka, která ho zavezla až do Písku.
Měl štěstí.

ONDŘEJ NEFF
POLE ŠŤASTNÝCH NÁHOD

Obálku (s použitím ilustrace Michaela Rittsteina) podle osnovy Miloslava Fulína navrhl a graficky upravil Bedřich

Skála.
Vydala Mladá Fronta jako svou 5010. publikaci.
Odpovědná redaktorka Růžena Steklačová.
Výtvarný redaktor Josef Velčovský. Technický redaktor Miloš Jirsa.
Vytisklo Rudé právo, Na poříčí 30, Praha 1. 12,60 AA. 12,18 VA. Náklad 58 000 výtisků. 240 stran. První vydání. Praha 1989. 601/22/82.5 13/33 23-003-89 Cena brož. výtisku 16 Kčs